

การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

นางสาวสมพร อัจฉริยะญา

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THAI CIVIC MOVEMENT ON THE INTERNET AND ECONOMIC GLOBALIZATION

Miss Somporn Ajanapanya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

โดย

นางสาวสมพร อัจฉริยะ

สาขาวิชา

วารสารสนเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิงรอง รามสูต

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชูบถ เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุกบรรทัด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิงรอง รามสูต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมพร อังนปัญญา: การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ (THAI CIVIC MOVEMENT ON THE INTERNET AND ECONOMIC GLOBALIZATION) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พริงรอง รามสูต 154 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจบนอินเทอร์เน็ต จากเว็บไซต์ภาคประชาชนไทยด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ทั้งหมด 3 เว็บไซต์ ได้แก่ เว็บไซต์โลกัลทอล์ก (www.localtalk2004.com), เว็บไซต์เอฟทีเอวอทซ์ (www.ftawatch.org) และ เว็บไซต์โฟกัส (www.focusweb.org) โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล

ผลการศึกษา พบว่า เว็บไซต์กรณีศึกษาทั้ง 3 เว็บไซต์ เป็นการเคลื่อนไหวภาคประชาชนบนอินเทอร์เน็ตใน 2 ลักษณะคือ

1. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณชนในวงกว้าง เพื่อขอความร่วมมือสนับสนุนด้านข้อมูล และส่งต่อข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมต่าง ๆ ในประเด็นด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ระหว่างองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือ หรือที่มีความสนใจร่วมกันในประเด็นดังกล่าว โดยผ่านการเชื่อมโยงแบบไฮเปอร์ลิงก์ (Hyper Link)

2. การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารทางคอมพิวเตอร์ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และ Mailing List

นอกจากนี้ การเคลื่อนไหวของเว็บไซต์กรณีศึกษาทั้ง 3 ล้วนมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ 1) ต่างเป็นไปเพื่อตีแผ่ข้อมูลข้อเท็จจริงสู่สังคม 2) ขยายแนวร่วมในการเรียกร้อง และ 3) ทักท้วงให้ภาครัฐได้คิดทบทวนผลได้ผลเสียอย่างรอบด้านในประเด็นโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษา พบว่า แม้อินเทอร์เน็ตจะมีศักยภาพในการสนับสนุนการเคลื่อนไหวในภาคประชาสังคม หากแต่ก็มีข้อจำกัดทั้งจากตัวอินเทอร์เน็ตและสภาพสังคมไทยที่เอื้ออำนวยให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิงตามลัทธิบริโภคนิยม ส่งผลให้การเคลื่อนไหวบนอินเทอร์เน็ตไม่อาจนำไปสู่ข้อสรุปและการเคลื่อนไหวในโลกจริงได้ (Real World)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา...วารสารสนเทศ.....ลายมือชื่อนิสิต.....สมพร อังนปัญญา.....
สาขาวิชา...วารสารสนเทศ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....พริงรอง รามสูต.....
ปีการศึกษา2550.....

#4885248228 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD: CIVIC MOVEMENT/ ECONOMIC GLOBALIZATION/INTERNET

SOMPORN AJANAPANYA: THAI CIVIC MOVEMENT ON THE INTERNET AND ECONOMIC GLOBALIZATION, THESIS ADVISOR: Assist. Prof. Dr. Pirongrong Ramasut, 154 pp.

The objective of the research is to study Thai civic movement on economic globalization through case studies of three websites: www.localtalk2004.com, www.ftawatch.org, and www.focusweb.org. Documentary research, content analysis and in-depth interview are used as the means of study.

According to the research, all three websites reflect two characteristics of civic movement as the followings:

1. These three websites use the Hyperlink system to disseminate news and information to the public as well as to seek for the cooperation and support from alliances in their civic networks;
2. These three website provide space for the public to exchange and express their opinions through Internet applications such as e-mail and mailing list.

In addition, their movements have the same objectives; 1) to disclose facts about economic globalization to the public. 2) to expand upon civic networking on issues regarding on economic globalization 3) to built pressure upon the government for prudent consideration on economic matters and trade-related.

The research finds that the Internet has a lot of potential to support civic movements. However, due to computer technology constraint and the usual pattern of local Internet use that tends to be entertainment-oriented. Thai civic movement in cyberspace could not lead to conclusive action and substantive movement in the real world.

Department.....Journalism..... Student's signature..... *Somporn Ajanapanya*
 Field of study... Journalism and Information.. Advisor's signature..... *Pirongrong Ramasut*
 Academic year.....2007.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่อาจสำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดีหากขาดความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผศ. ดร. พิงรอร รามสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้คอยให้คำวิจารณ์ คำแนะนำและการตรวจทานแก้ไขอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ ศ. สุกัญญา สุคนทรทัต ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รศ. รจิตลักษณ์ แสงอุไร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลาเป็นกรรมการสอบและช่วยขัดเกลา ให้คำพากษ์วิจารณ์ ชี้แนะ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นรูปเล่มได้อย่างเรียบร้อย รวมถึง ความเมตตาและความร่วมมือเป็นอย่างดีของผู้ให้ข้อมูลต่างๆ ท่านซึ่งกรุณาสละเวลาให้สัมภาษณ์และตอบคำถามอย่างละเอียด จนได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ข้าพเจ้าซึ่งใจและขอขอบพระคุณในความเมตตาช่วยเหลือของทุกๆ ท่านเป็นอย่างสูง

ท้ายสุดนี้ ข้าพเจ้าคงไม่อาจจบหน้าประกาศนี้ลงได้อย่างสมบูรณ์ หากไม่กล่าวขอบใจเพื่อนๆ ร่วมชะตากรรม ในรุ่น 48 ทั้ง 8 คน พี่ไก่ พี่แอร์ พี่หนูนา พี่กล้วย พี่พี พี่ป้อ นนนและน้องเล็ก ที่คอยให้กำลังใจ ผลักดันจนกอดคอกันจบมาได้ด้วยดี ขอขอบคุณพี่นายและพี่โอ้ สำหรับความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน และเหนือสิ่งอื่นใด ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความเมตตา ความเข้าใจ และแรงใจสำคัญจาก คุณพ่อ คุณแม่ และขอบใจน้องๆ ที่น่ารักทั้ง 3 คน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง น้องมู๋ ที่คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือจนพี่สาวคนนี้สามารถสร้างความสำเร็จให้แก่ชีวิตของตนเองได้อีกครั้งหนึ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์.....	9
นิยามศัพท์.....	
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเรื่องขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่.....	11
(New Social Movement).....	
แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ (Globalization).....	14
แนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere).....	17
แนวคิดเรื่องเครือข่ายประชาสังคม (Civic Networking).....	19
แนวคิดเรื่องประชาธิปไตยบนพื้นที่สื่อสาธารณะอย่างอินเทอร์เน็ต.....	22
(Cyber Democracy).....	
แนวคิดเรื่องการสื่อสารสาธารณะบนอินเทอร์เน็ต.....	24
(Public Communication on the Internet)	
แนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์.....	27
(Computer Mediated Communication: CMC).....	
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
ขอบเขตการวิจัยและประชากร.....	32
วิธีวิจัย.....	33

	๗
	หน้า
การเก็บข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอเนื้อหา.....	37
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
พัฒนาการและโครงสร้างของเว็บไซต์.....	40
ผลการวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของเว็บไซต์.....	62
ความคิดเห็นของเว็บมาสเตอร์ นักวิชาการและนักเคลื่อนไหว.....	97
ด้าน โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ.....
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	107
อภิปรายผล.....	114
ข้อเสนอแนะ.....	121
รายการอ้างอิง.....	122
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	126
ภาคผนวก ข.....	138
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	154

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ กระบวนการเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลกให้เป็นหนึ่งเดียวกันในระบบทุนนิยม เป็นกระบวนการที่เกิดจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการเติบโตของบรรษัทข้ามชาติ ทำให้เกิดการพึ่งพิงและแทรกแซงกิจการ ทิศทางการค้าการลงทุนของประเทศต่างๆทั่วโลก โลกาภิวัตน์นั้นเป็นตัวเปลี่ยนโฉมหน้าโลกไปในทางที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การช่วยกระจายทุนการผลิตไปยังส่วนต่างๆของโลก และ เป็นตัวกระตุ้นสำคัญให้เกิดการเร่งพัฒนาระบบเศรษฐกิจในประเทศต่างๆให้ทัดเทียมกันเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาคมโลกหากแต่สภาพการณ์เหล่านี้ต่างเกิดขึ้นในสังคมเศรษฐกิจกลุ่มประเทศโลกพัฒนาเท่านั้น สำหรับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาหรือประเทศโลกที่สามอย่างประเทศไทยกลับไม่ได้เป็นเช่นนั้น

การแผ่ขยายอำนาจอย่างรวดเร็วของโลกาภิวัตน์นั้น ส่งผลให้เกิดการไหลเวียนของทุนทั้งจากภายในและภายนอกเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจไทยเพื่อการพัฒนามากขึ้น แต่ก็เปิดช่องให้มีการใช้ทุนและแรงงานอย่างสิ้นเปลือง อีกทั้ง โครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานอย่าง ไฟฟ้า น้ำ ประปา ยังไม่สามารถกระจายได้อย่างทั่วถึง ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างสังคมเมืองและชนบทอย่างชัดเจน ผนวกกับการกำหนดนโยบายของรัฐขาดอิสระ ถูกถ่ายทอดอำนาจ เพราะถูกรอบงำโดยข้อตกลงระหว่างรัฐไทยกับองค์กรระหว่างประเทศ (เสกสรร ประเสริฐกุล, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) อย่าง กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) องค์กรการค้าโลก (World Trade Organization) และ บริษัทระหว่างประเทศ (Multi-National Company)

อิทธิพลขององค์กรระหว่างประเทศ หรือ “องค์กรเหนือรัฐ” (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์, 2537: 65) เหล่านี้ ส่งผลให้การจัดสรรทุนและแรงงานของรัฐบาลชาติ จะคำนึงถึงการรักษาเสถียรภาพการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่กระจุกตัวอยู่แต่ในเมืองใหญ่ๆ และกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องมากกว่าจะคำนึงถึงความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ แก่ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้คนในระดับรากหญ้า ผนวกกับความอ่อนแอ ไร้เสถียรภาพ และความอยู่ดีศรีธรรมไม่โปร่งใสในการทำงานของภาครัฐในยุคของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ที่มักจะคำนึงถึงกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องมากกว่าส่วนรวม ดังสะท้อนได้จาก การออกบังคับใช้พระราชบัญญัติกฎหมายหลาย

มาตรา หรือ การดำเนินการเจรจาจนทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับนานาประเทศ กระทำการอย่างปกปิดข้อเท็จจริง ปราศจากการรับรู้ของสังคมส่วนรวม หรือมีคนไทยผู้เสียหายเพียงไม่กี่คนที่รู้ว่าข้อมูลในสัญญาจะมีอะไรบ้าง ก็ยิ่งทำให้ความบอบช้ำนั้นขยายวงกว้างมากขึ้น

ในท่ามกลางสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย ประชาชนถูกเอาเปรียบจากการดำเนินนโยบายของภาครัฐ สถาบันที่น่าจะเป็นทางออกและมีอิทธิพลพอที่จะต่อรองกับอำนาจรัฐ ก็คือ สถาบันสื่อมวลชน ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อสังคมในฐานะฐานันดรที่สี่ หรือ สุนัขเฝ้าบ้านที่คอยเฝ้าระวังเตือนภัยให้กับสังคม (มนทกานต์ ตปนียางกูร, 2548) รวมไปถึงเป็นช่องทางที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในฐานะกระบอกเสียง แต่หากเมื่อพิจารณาถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยจะเห็นว่า บทบาทที่ควรจะเป็นอยู่ของสื่อมวลชนก็โดนอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ทั้งจากภายในและภายนอกพัฒนาให้เปลี่ยนแปลงไป

ด้วยอำนาจระบบทุนนิยมในยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลให้การดำเนินนโยบายต่างๆของสถาบันสื่อมวลชนถูกผูกติดอยู่ภายใต้อิทธิพลผูกขาดของรัฐและกระจุกตัวอยู่แต่กับกลุ่มนายทุนเพียงไม่กี่กลุ่มมาโดยตลอดในรูปโครงสร้างการควบคุมแบบระบบสัมปทานที่คำนึงถึงการแสวงหาผลกำไรเป็นหลักทำให้เสรีภาพของสื่อมวลชนถูกลิดรอนไม่อาจทำหน้าที่ในการสะท้อนภาพความเป็นจริงเป็นปากเสียงให้แก่สังคมได้อย่างเต็มที่ จนเกิดการให้คำนิยามใหม่แก่สื่อมวลชนว่า เป็นเครื่องมือของนายทุนหรือบริษัทอุตสาหกรรมเพื่อสร้างผลกำไร เสริมอำนาจครอบงำการรับรู้ของประชาชน และกระตุ้นลัทธิบริโภคนิยมอันเป็นกระแสที่สำคัญในยุคโลกาภิวัตน์มากกว่าจุดยืนที่เป็นไปเพื่อพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม (พิทยา ว่องกุล, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์)

ดังนั้น ภาพบทบาทของสื่อมวลชนที่สะท้อนอยู่ในปัจจุบันจึงเป็นเสมือนตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์หรือของบรรษัทธุรกิจในการพัฒนาสังคมที่สำคัญอย่างปฏิเสธไม่ได้ เป็นเครื่องมือในการมอมเมาประชาชนเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ เป็นอำนาจที่พรรคการเมืองหรือรัฐบาลใช้ปกครองประชาชนแสวงหาคะแนนนิยมรูปแบบหนึ่ง เลกเซน ราชการนายกทักษิณคุยกับประชาชนที่อดีตนายกรัฐมนตรียันต์ดำรง โทดร. ทักษิณ ชินวัตรใช้เพื่อดึงความนิยมจากประชาชน สังคมในยุคโลกาภิวัตน์จึงเป็นเพียงสังคมที่ถูกครอบงำทางความคิดผ่านสื่อมวลชนแทนที่การเป็นสังคมอุดมปัญญาอย่างที่ควรจะเป็นไป(ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร, 2537)

จากผลร้ายของกระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นในสังคมเศรษฐกิจไทย ประกอบกับความล้มเหลวในการบริหารดำเนินงานของภาครัฐและสื่อมวลชนดังที่ได้กล่าวมา ยังผลให้เกิดการรวมตัวกันเคลื่อนไหวในรูปแบบ “ประชาสังคม” (Civil Society) ของนักวิชาการ เครือข่ายองค์กรภาค

ประชาชน และประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ เพื่อสำรวจ ตรวจสอบ ตีแผ่ ปกป้องสิทธิของประชาชนระดับกลางและรากหญ้า และสร้างความยุติธรรมให้แก่สังคมยุคโลกาภิวัตน์

แนวคิดเรื่อง ประชาสังคม (Civil Society) เป็นแนวคิดสำคัญที่เป็นพื้นฐานของ กระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีความหมายโดยรวมถึง องค์กรและกิจกรรมทาง สังคมที่อยู่นอกระบบอำนาจทางการเมืองที่เป็นทางการ มารวมตัวกันด้วยความสมัครใจเพื่อดำเนิน กิจกรรมสาธารณะและแก้ปัญหาสังคมต่างๆ เป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์เรื่องสถานภาพของ ประชาสังคมมิติใหม่ประชาชนจาก “สามัญชน” สู่ความเป็น “พลเมือง” (โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์:37) ซึ่งจะมุ่งเน้นปลูกฝังสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองและการมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาส่วนรวมให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนผ่านการสร้างพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ซึ่งคน ทุกกลุ่มสามารถสื่อสารกันอย่างอิสระเสรีได้เต็มที่ในทุกๆ ประเด็น

ในทำนองเดียวกันกับ การเคลื่อนไหวเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจของคนกลุ่ม เล็กๆ ในสังคมไทยที่ใช้สิทธิความเป็นพลเมืองของตนในระบอบประชาธิปไตยมารวมตัวกันสร้าง พลังต่อรองกับอำนาจรัฐเพื่อรักษาสิทธิ เรียกร้องความเป็นธรรมและยังผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นใน สังคม ซึ่งแรกเริ่มของการเคลื่อนไหวเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ในไทยนั้น จะเคลื่อนไหวผ่านอาณานิคม บริเวณสาธารณะอย่างเป็นทางการ เช่น การเดินขบวนตามถนน การจัดทำหนังสือหรือสื่อ ต่างๆ อย่างวิดิทัศน์และ โบรชัวร์ รวมไปถึงการชุมนุมหน้าสถานที่ประชุมในวาระสำคัญอย่างการ เจรจาเปิดเสรีทางการค้า อันเป็นการสร้างความสนใจให้แก่สื่อสาธารณะที่ใหญ่และทรงอิทธิพล ที่สุดในสังคมไทยอย่าง สื่อมวลชน (Mass Media) เพื่อใช้เป็นสะพานในการส่งผ่านสารของตนให้ เข้าไปมีที่ทางในเวทีสาธารณะของสังคม

แต่อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนไหวภาคประชาชนเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์เศรษฐกิจ ผ่าน องค์กรสื่อมวลชนนั้นกลับเป็นไปอย่างยากลำบาก สืบเนื่องจากปัญหาภายในโครงสร้างของ สื่อมวลชนเองไม่ว่าจะเป็นวิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือ โทรทัศน์ ซึ่งสมควรเป็นพื้นที่สาธารณะที่ไม่ว่า ใครก็สามารถร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ต่างก็ตกอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐในระบบ สัมปทานและกลุ่มนายทุนที่มีความสัมพันธ์อันดีกับรัฐผู้ให้สัมปทานเพียงไม่กี่ราย ส่งผลให้ สื่อมวลชนไม่กล้าที่จะวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล หรือ เป็นกระบอกเสียงให้แก่ภาค ประชาชนที่เป็นฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลในการเผยแพร่ประเด็นข่าวสารของตน เพราะกลัวเสีย ผลประโยชน์ที่ตนเองควรจะได้รับไป

นอกจากนี้ แม้แต่ตัวบุคลากรคนทำสื่อเองผู้มีบทบาทสำคัญในการผลิตเนื้อหาสาระ และส่งเนื้อหาสาระของสื่อไปสู่ประชาชนอย่างเสรีเป็นเอกเทศ ในฐานะฐานันดรที่สี่ที่อยู่เหนือความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ก็ตกอยู่ภายใต้ระบบสังคมอุปถัมภ์แบบไทยๆ ที่คนส่วนใหญ่ถูกอบรมให้เป็นผู้ย่อยคล้อยตามผู้ใหญ่ จนกลายเป็นว่า คนทำสื่อ เป็นเพียงเครื่องมือของแหล่งข่าวที่มีฐานะทางสังคมสูงกว่า และบางครั้ง ผู้มีฐานะทางสังคมเหนือกว่าก็อุปถัมภ์คนทำสื่อที่จะตอบแทนบุญคุณด้วยการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของผู้อุปการะ การนำเสนอสาระข่าวสารจึงเป็นไปภายใต้จุดยืนและอารมณ์ที่ต้องการความสะดวกรวดเร็ว ไม่มีการนำเสนอเนื้อหาในเชิงการบูรณาการองค์ความรู้สู่ประชาชน (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2548) อีกทั้ง ประชาชนทั่วไปในสังคมหรือสถาบันภาครัฐอย่างตำรวจเองนั้นก็มักมองยุทธวิธีต่างๆของกลุ่มการเคลื่อนไหว ไม่ว่าจะเป็นการเดินขบวนประท้วงหรือการชุมนุมคัดค้านในแง่ลบ ส่งผลให้การเคลื่อนไหวต่างๆของกลุ่มถูกควบคุมปราบปรามอย่างเข้มงวด

จากการเคลื่อนไหวต่อสู้ที่ถูกจำกัดในวงสังคมแคบๆ ไร้ประสิทธิภาพ การเคลื่อนไหวภาคประชาชนเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจจึงได้เบนเข็มมาสร้างอาณาบริเวณสาธารณะของตนขึ้นบนสื่อทางเลือกที่เปิดกว้างอย่างอินเทอร์เน็ต สื่อสาธารณะที่นับวันยิ่งทวีบทบาทและความสำคัญต่อวิถีชีวิตของประชาชนในยุคโลกาภิวัตน์ สืบเนื่องจาก สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งสารสนเทศที่ทันสมัยและรวบรวมข้อมูลหลากหลายแขนงให้เข้ามาอยู่ในที่เดียวกัน ผู้ใช้งานทุกเพศ ทุกวัย สามารถเข้ามาใช้บริการต่างๆที่มีอยู่หลากหลายได้ตามต้องการ ทั้งอินเทอร์เน็ตยังจัดข้อจำกัดที่มีอยู่ในวิธีการสื่อสารแบบดั้งเดิม เช่น การส่งไปรษณีย์ โดยเฉพาะเรื่องของเวลาและค่าใช้จ่าย รวมถึง การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two way communication) ผู้ทำการสื่อสารสามารถได้รับการตอบกลับทันที (Real time communication) และสามารถเชื่อมต่อเครือข่ายได้ตลอดเวลาที่ต้องการ (ศิริพร วงศ์อุไร, 2545)

จากสถิติตัวเลขจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยที่สำรวจโดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในปี พ.ศ. 2544 จำนวนร้อยละ 5.64 เพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นร้อยละ 20.3 ในปี 2546 (<http://service.nso.go.th/nso/home.html>) เป็นตัวยืนยันได้เป็นอย่างดีถึงบทบาทของอินเทอร์เน็ตซึ่งมีแนวโน้มการแพร่กระจายในสังคมไทยที่เติบโตขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง จนนำไปสู่ปรากฏการณ์การเคลื่อนไหวรูปแบบใหม่ โดยการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการสื่อสารใหม่เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอประเด็นปัญหาของสังคมที่เป็นที่สนใจและส่งผลกระทบต่อสาธารณะชน ก่อให้เกิดการวิเคราะห์เพื่อหาหนทางแก้ไขปัญหาของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตามแนวความคิดเรื่อง “Cyber Democracy” หรือ “ประชาธิปไตยบนพื้นที่อินเทอร์เน็ต”

สื่ออินเทอร์เน็ตจึงเป็นช่องทางการสื่อสารแบบใหม่ ที่มีความสามารถในการเข้าถึงมวลชน ซึ่งได้มีนักวิชาการผู้สังเกตการณ์ทางสังคมมองว่า อินเทอร์เน็ต คือ ช่องทางที่จะสามารถช่วย จรรโลงและสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งได้ เนื่องจาก ความเป็นอิสระจาก กลุ่มทุน ความรวดเร็วในการส่งข้อมูลและสื่อสาร ได้อย่างฉับพลัน รวมถึง การควบคุมจากภาครัฐ ทั้งในรูปของกฎหมายหรือการดำเนินการที่ยังไม่มีความชัดเจนแน่นอน ส่งผลให้อินเทอร์เน็ต กลายเป็นพื้นที่สาธารณะใหม่ที่ประชาชนสามารถรวมตัวเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นใช้ สิทธิความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของตน ได้อย่างเสรี และต่อยอดความคิดความเป็น พลเมืองของสังคมที่มีสิทธิ์ในการเข้ามาร่วมกันเปลี่ยนแปลงแก้ไขสังคมให้ดีขึ้น

กระบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์เศรษฐกิจ จึงใช้ประโยชน์ จากความแพร่หลายและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตสร้างและพัฒนา พื้นที่ของตนขึ้นเพื่อสื่อสารนำเสนอสาระข้อมูลสำคัญอย่างการเจรจาการค้าในระดับต่างๆ ทั้ง ระดับประเทศ (Local) ระดับภูมิภาค (Region) และ ระดับนานาชาติ (International) ผลได้ผลเสีย ของนโยบาย รวมถึง ช่วยต่อยอดประเด็นให้อยู่ในความสนใจของสาธารณชน ทั้งในรูปแบบของ ข้อความ (Text) และวิดิทัศน์ภาพและเสียง ให้สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระดับท้องถิ่น ได้ เข้ามามีบทบาทรับรู้ความเป็นไปของประเทศ ขณะเดียวกัน ก็ใช้เป็นช่องทางในการเชื่อมโยงขยาย เครือข่ายการเคลื่อนไหวของกลุ่มกับปัจเจกบุคคล กลุ่มองค์กรภาคประชาชน องค์กรภาครัฐและ ภาคเอกชนต่างๆ รวมถึง การแบ่งปันข้อมูลข่าวสารทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหว โดยการ สื่อสารผ่านเว็บไซต์บนอินเทอร์เน็ต

การเคลื่อนไหวภาคประชาชนบนหน้าอินเทอร์เน็ต เป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วงปลายทศวรรษ 1990 ซึ่ง Sandor Vegh นักวิชาการชาวอเมริกา ได้กล่าวถึง การเคลื่อนไหวภาค ประชาชนบนหน้าอินเทอร์เน็ตว่า เป็นการเคลื่อนไหวภายใต้บริบททางสังคมการเมือง โดยพึ่งพิง ประโยชน์จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือเทคโนโลยีรูปแบบต่างๆบนหน้าอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) กระดานสนทนา (Web board) เว็บไซต์ (Website) และ ห้อง สนทนา (Chat Room) เป็นต้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มตนโดยสามารถแบ่งลักษณะ รูปแบบการใช้อินเทอร์เน็ตในการเคลื่อนไหวออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. เครื่องมือสนับสนุนการเคลื่อนไหวในโลกแห่งความจริง (Real Life) กล่าวคือ เป็นช่อง ทางการสื่อสาร ให้ข้อมูล การศึกษาเพิ่มเติม ในการสร้างความตระหนักรู้หรือต่อยอด (Awareness) ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาการเคลื่อนไหวของกลุ่มตน จนนำไปสู่การสนับสนุนของ สาธารณชน (Advocacy)

2. เครื่องมือในการสร้างเครือข่าย (Organization) ประสานงานร่วมมือกับกลุ่มองค์กร และสาธารณชน แลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตโดยใช้อีเมลล์ เพื่อใช้ในการดำเนินการเคลื่อนไหวต่างๆในโลกแห่งความจริงให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

3. เครื่องมือเพื่อดำเนินการเคลื่อนไหวต่อต้าน โดยการโจมตีฝ่ายตรงข้ามบนโลกเครือข่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มตน อาทิ เช่น การเจาะระบบข้อมูลของกลุ่มเว็บไซต์เป้าหมาย หรือ Hacktivism

การเคลื่อนไหวภาคประชาชนบนหน้าอินเทอร์เน็ต จึงเป็นการเคลื่อนไหวที่ประกอบด้วย การแสดงออกร่วมกัน (Proactive Action) เพื่อผลักดันให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มตน และเป็น ปฏิกริยาตอบสนอง (Reactive Actions) ต่อการควบคุม (Controls) หรืออำนาจ (Authorities) ที่เข้ามาเบียดบังการเคลื่อนไหวของกลุ่มตนบนหน้าอินเทอร์เน็ต ดังจะเห็นได้จาก ในประเทศเม็กซิโก เมื่อกระบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจภายใต้ชื่อ EZIN หรือ Zapatista Army of National Liberation ได้นำระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการเคลื่อนไหวส่งข้อมูลผ่านเว็บไซต์ (Website) ชื่อ www.ezin.org.mx เพื่อต่อต้านการประกาศใช้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ หรือ NAFTA และประสบความสำเร็จในที่สุด

สำหรับในสังคมไทยนั้น การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการเผยแพร่สารจะมีใช้เรื่องใหม่ แต่การใช้ในฐานะสื่อสาธารณะเพื่อวัตถุประสงค์ในการเคลื่อนไหวสื่อสารกับสังคมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นหลักนั้นอาจถือได้ว่าเป็นเรื่องใหม่ที่น่าศึกษาผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้รับรู้จากเว็บไซต์ (Website) อันเป็นกรณีตัวอย่าง 3 เว็บไซต์ ดังต่อไปนี้

1. www.localtalk2004.com จัดทำโดยกลุ่มสื่อทางเลือกภาคเหนือ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวแทนภาคประชาชนในภาคเหนือ จัดทำภายใต้สโลแกนว่า เบื้องลึกท้องถิ่น เบื้องหลังโลกาภิวัตน์ ดำเนินการเคลื่อนไหวด้วยการนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ดีเด่นข้อเท็จจริงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ในทุกๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการค้าและทุนข้ามชาติให้แก่ประชาชนในระดับท้องถิ่นและบุคคลทั่วไป ผ่านหน้าเว็บไซต์ ซึ่งในปัจจุบัน ได้ดำเนินการเคลื่อนไหวโดยมุ่งเน้นเรื่องของบรรษัทข้ามชาติกับคนในสวนภูมิภาค

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. www.ftawatch.org เป็นกลุ่มรณรงค์เคลื่อนไหวเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในระดับประเทศไทยโดยมุ่งเน้นประเด็นไปยังการเจรจาเขตการค้า เศรษฐกิจของรัฐบาลไทยกับคู่ค้าประเทศต่างๆ เป็นการดำเนินงานภายใต้กลุ่มศึกษาเขตการค้าเสรีภาคประชาชนเพื่อตรวจสอบ ตีแผ่ข้อเท็จจริงของการเจรจาการเปิดเขตการค้าเสรีของรัฐบาลไทยกับนานาประเทศให้เป็นไปอย่างยุติธรรม และพยายามที่จะยับยั้งการเจรจาที่จะเกิดผลเสียต่อสังคม ด้วยการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง ผลได้ผลเสียเกี่ยวกับการเปิดเขตการค้าเสรีแก่ประชาชน ดังเช่น เรื่องสิทธิบัตรยาในการเจรจาเขตการค้าเสรีกับสหรัฐอเมริกา ผ่านหน้าเว็บไซต์ และจดหมายข่าว (Newsletter) ซึ่งประเด็นการเคลื่อนไหวในปัจจุบันจะมุ่งไปยังเรื่องการเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA)

3. www.focusweb.org หรือ Focus on the Global South จัดทำโดย CUSRI (Chulalongkorn University Social Research Institute) หรือ สถาบันวิจัยสังคมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นโครงการที่ร่วมกันของหมุ่่นักวิชาการจาก 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินเดีย และฟิลิปปินส์ ดำเนินการเคลื่อนไหวด้วยการนำเสนอเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล บทความวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและผลกระทบในเชิงการค้าและการเมืองทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศเพื่อประโยชน์ต่อเครือข่ายภาคประชาสังคมในไทย อาจกล่าวได้ว่า เว็บไซต์นี้เป็นเสมือนการ

เคลื่อนไหวของกลุ่มนักวิชาการในฐานะเบื้องหลังที่ให้การสนับสนุนมากกว่าออกมาขับเคลื่อนอยู่
เบื้องหน้าอย่างเว็บไซต์กรณีศึกษา 2 เว็บไซต์ข้างต้น

ในปัจจุบัน เว็บไซต์กรณีศึกษาทั้ง 3 เว็บไซต์ ยังคงมีการดำเนินการเคลื่อนไหวเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์อย่างต่อเนื่องบนอินเทอร์เน็ตด้วยการสร้าง “สังคมเสมือนจริง” (Virtual Community) ที่ให้บริการผู้คนทั่วไปในการดึงข้อมูลและผู้ใช้สามารถแลกเปลี่ยนหรือค้นหาข้อมูลเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจมาใช้ได้ด้วยตนเอง

แม้ว่า เว็บไซต์ทั้ง 3 แห่ง ข้างต้นนี้จะถูกสร้าง ดำเนินการ โดยกลุ่มคนหรือองค์กรที่แตกต่างกัน อีกทั้งการดำเนินงานเคลื่อนไหวก็เป็นไปในระดับต่างกัน แต่ต่างก็มีจุดหมายประเด็นหนึ่งที่คล้ายคลึงกัน นั่นคือ การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการเคลื่อนไหวเรื่องโลกาภิวัตน์ ทั้งๆที่ ผู้ผลิตเว็บไซต์มีสถานะที่ต่างกัน ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาถึง ลักษณะการเคลื่อนไหวบนหน้าอินเทอร์เน็ต รูปแบบ ลักษณะการสื่อสาร และบทบาทของอินเทอร์เน็ตในการสนับสนุนการเคลื่อนไหว โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาเว็บไซต์ที่มีการเคลื่อนไหวเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยจำนวน 3 เว็บไซต์ซึ่งมีการเคลื่อนไหวแตกต่างกัน 3 ระดับ คือ ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับภูมิภาคเอเชีย โดยมุ่งเน้นประเด็นต่างๆ ดังนี้

ปัญหาคำวิจัย

1. การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจมีพัฒนาการอย่างไร
2. การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจมีการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกันอย่างไร

3. การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจมีการสื่อสารณะอย่างไร
4. การใช้อินเทอร์เน็ตช่วยในการสนับสนุนการเคลื่อนไหวเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
2. เพื่อศึกษาการสื่อสารณะของการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
3. เพื่อศึกษาเครือข่ายการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่มองค์กรการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

นิยามศัพท์

1. การเคลื่อนไหวภาคประชาชน (Economic Social Movement) หมายถึง การรวมตัวของประชาชนและองค์กรภาคประชาชน เพื่อดำเนินการเรียกร้อง สร้างความตระหนักและความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่สังคม รวมถึง หาหนทางเปลี่ยนแปลงแก้ไขในสังคม ซึ่งในที่นี้มุ่งศึกษาเฉพาะประเด็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจในสังคมยุคโลกาภิวัตน์
2. การสร้างเครือข่าย หมายถึง กระบวนการสร้างพันธมิตรที่เชื่อมโยงถึงกันบนอินเทอร์เน็ตของภาคประชาสังคมไทยกับกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อเป็นช่องทางในการเผยแพร่เนื้อหาไปสู่สาธารณะได้อย่างกว้างขวาง
3. การสื่อสารสาธารณะ หมายถึง กระบวนการในการสื่อเนื้อหาข่าวสารอันเป็นประเด็นที่เป็นประโยชน์อยู่ในความสนใจในหมู่สาธารณชน ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์การมีส่วนร่วมระหว่างกันของคนในสังคม จนนำไปสู่การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงแก้ไขทางสังคม ด้วยการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ อาทิ เช่น การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หรือ จดหมายข่าว (Newsletter) เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีถึงลักษณะการสื่อสารณะของการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาแบบการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองให้แก่การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
3. เป็นแนวทางในการศึกษารูปแบบการเคลื่อนไหวบนอินเทอร์เน็ตต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเคลื่อนไหวภาคประชาชนเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นตามแนวความคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) เพื่อจัดการกับปัญหาที่มีความหลากหลายซับซ้อน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสังคมตามกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ผ่านกระบวนการสื่อเนื้อหาประเด็นของกลุ่มคนบนพื้นที่สาธารณะอย่างอินเทอร์เน็ต จนนำไปสู่การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของมวลชนในสังคม ภายใต้แนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 1.1 แนวคิดเรื่องขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement)
- 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ (Globalization)
- 1.3 แนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)
- 1.4 แนวคิดเรื่องเครือข่ายประชาสังคม (Civic Networking)
- 1.5 แนวคิดเรื่องประชาธิปไตยบนพื้นที่สื่อสาธารณะอย่างอินเทอร์เน็ต (Cyber Democracy)
- 1.6 แนวคิดเรื่องการสื่อสารสาธารณะบนอินเทอร์เน็ต (Public Communication on the Internet)
- 1.7 แนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer Mediated Communication: CMC)

แนวคิดเรื่องขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement)

การเคลื่อนไหวภาคประชาชนเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์เป็นเสมือนภาพตัวอย่างหนึ่งของแนวคิดเรื่องขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement: NSM) ที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน นับตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1970s เป็นต้นมา จากซีกโลกตะวันตกแผ่ขยายสู่ซีกโลกตะวันออก โดยเป็นไปเพื่อจัดการกับปัญหาที่ระบบพรรคการเมืองที่มีอยู่และวิธีการดำเนินการแบบเก่า คือ การปฏิรูปนั้นไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งนักทฤษฎีทางด้านสังคมศาสตร์ได้พยายามทำความเข้าใจและให้คำอธิบายถึงขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) ไว้อย่างมากมาย ดังเช่น

เจอร์เก็น ฮาเบอร์มาส (Jurgen Habermas, 1981) นักทฤษฎีคนสำคัญแห่งสำนักทฤษฎี

วิพากษ์สังคม (Critical Theory) ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า เป็นการเคลื่อนไหวที่ต้องการสร้างกติกาหรือกฎเกณฑ์ชุดใหม่ในการดำเนินชีวิตให้เกิดขึ้น (The Grammar of Form of Life)

เออเนสโต ลาคลาวและช็องตาล มูฟ (Ernesto Laclau and Chantal Mouffe, 1985) สองนักทฤษฎีคนสำคัญแห่งสำนักหลังมาร์กซ์ซิซึม (Post-Marxism ได้เรียกว่า เป็นการต่อสู้เรียกร้องเพื่อช่วงชิงการนำในการสร้างค่านิยม หรือ ความหมายชุดใหม่ให้กับสิ่งที่ต่อสู้เรียกร้อง

รวมถึง ริชาร์ด ฟอล์ค (Richard Falk) นักทฤษฎีสังคมศาสตร์ ซึ่ง ได้ตั้งข้อสังเกตถึงบทบาทของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมนิยมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) ไว้ว่า เป็นความต้องการที่จะนำเสนอทางเลือกใหม่ในการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการเชื่อมโยงชีวิตประจำวันเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งในระดับประเทศและในระดับโลก (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร, 2540, 9)

หากแต่ ทฤษฎีหรือแนวคิดที่นิยมนำมาใช้อธิบาย ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมนิยมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) อย่างแพร่หลายที่สุดนั้น ได้แก่ แนวคิด “การเมืองแบบใหม่และขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมนิยมรูปแบบใหม่” (The New Politics and the New Social Movements) โดยสาระสำคัญของแนวคิดเรื่องนี้กล่าวไว้ว่า

“...เป็นการตอบโต้กับปัญหาและความขัดแย้งชนิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นความขัดแย้งที่วางอยู่บนพื้นฐานที่หลากหลายกว่าเรื่อง ชนชั้น หรือ อุดมการณ์ทางการเมืองอย่างในอดีต แต่รวมเอาเรื่องของเพศ (Gender), เชื้อชาติ (Race), ศาสนา (Religion) และ วัฒนธรรม (Culture) เข้าไปด้วย ทำให้ความขัดแย้งชุดใหม่ที่เกิดขึ้นมีความยุ่งยาก สลับซับซ้อนเกินกว่าที่สถาบันหลักทางการเมือง และสังคมที่ดำรงอยู่จะสามารถแก้ปัญหา ความขัดแย้งเหล่านี้ได้ จึงต้องหารูปแบบการเคลื่อนไหวเรียกร้องเพื่อปะทะกับปัญหาความขัดแย้งเหล่านี้ด้วยตนเอง ในรูปแบบการเคลื่อนไหวเรียกร้องด้วยตนเอง...”

(ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมนิยมรูปแบบใหม่, ดร.ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร, 2540)

ดังนั้น ในภาพรวม ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมนิยมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) จึงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในโลกนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่สถาบันหรือระบอบบริหารที่มีอยู่ในรูปประชาธิปไตยแบบตัวแทน หรือ Representative Democracy (ไชยรัตน์, 2540, 16) ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาต่างๆในสังคมนั้นถูกกำหนดจัดการโดยเหล่าตัวแทนอย่าง คณะรัฐบาล หรือ รัฐสภาจะสามารถจัดการได้ ก่อให้เกิดความเสื่อมศรัทธาในหมู่ประชาชน ดังนั้น ประชาชนจึงรวมตัวสร้างแหล่งอำนาจใหม่ขึ้น มีการเคลื่อนไหวอย่างอิสระไม่

ผูกพันกับอำนาจรัฐ ภายใต้วัตถุประสงค์หลักในการเคลื่อนไหวที่มีได้เป็นไปเพื่อความต้องการแย่งชิงอำนาจการบริหารจากภาครัฐแต่หากเป็นไปได้ก็เพื่อก่อให้เกิดหนทางในการแก้ปัญหาและพลังสำคัญที่สามารถเจรจาท่องรองกับรัฐบาลได้อย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ ลักษณะสำคัญของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ประเด็นปัญหาที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวมิได้เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น เรื่องชนชั้น หรือ ตามความสนใจของสมาชิกในกลุ่มตน ดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา แต่เป็นไปเพื่อสังคมโดยรวม และบางครั้งอาจเคลื่อนไหวโดยคำนึงถึงประเด็นด้านศีลธรรมเป็นที่ตั้ง

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ ความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นกับโลกและสังคมนั้นเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ปัญหาที่มีความหลากหลาย แต่ระบบการเมืองที่ดำรงอยู่มีอาจปรับตามได้ทัน ส่งผลให้การแก้ปัญหาเป็นไปโดยใช้ความรุนแรง ประชาชนเริ่มเสื่อมศรัทธาในระบบที่ดำรงอยู่ จึงไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องช่วงชิงอำนาจจากรัฐ และแสวงหาทางหนทางสร้างอำนาจใหม่ขึ้นมาเพื่อต่อรองกับระบบเก่า รวมถึง เป็นทางเลือก ทางออกให้กับระบบ นั่นคือ การหันกลับไปสร้างสิ่งที่เรียกว่า “ประชาสังคม” (Civil Society) ให้เข้มแข็งขึ้น

หากกล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมนรูปแบบใหม่ (New Social Movement) แล้ว อาจสรุปได้ตามที่นักประวัติศาสตร์คนสำคัญอย่าง ชาลส์ ทิลลี่ (Charles Tilly, 2004) ได้ระบุไว้ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการด้วยกัน ดังนี้ คือ

1. มีความมุ่งมั่นต่อประเด็นที่เคลื่อนไหวให้สาธารณะรับรู้ หรือ มีลักษณะมุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในสังคม
2. มีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น หรือมีรูปแบบองค์กรเฉพาะ คำว่าองค์กรเฉพาะในที่นี้ไม่ได้หมายถึงองค์กรที่มีลักษณะรวมตัวเป็นรูปแบบอย่างเป็นทางการ มีการจัดสรรอำนาจหน้าที่ และมีสมาชิกอย่างชัดเจนตายตัว ดังเช่นรูปแบบของการเคลื่อนไหวในอดีตที่ผ่านมา แต่เป็นการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการรวมตัวอย่างไม่เป็นทางการของเครือข่ายทางสังคมในฐานะผู้ให้การสนับสนุน (Supporters) มากกว่า ในฐานะสมาชิกประจำ
3. ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ทั้งในกลุ่มและจากสาธารณะ กล่าวคือ เป็นการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นเพื่อประชาชนและให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิด กำหนด แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

อาจสรุปได้ว่า ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นนั้น เป็นเรื่องของ ความสัมพันธ์ เป็นเรื่องของการสมาคมติดต่อสื่อสารกันของคนในสังคมที่เป็นอิสระจากรัฐและ กลไกตลาด เปิดกว้างและมีเครือข่ายโยงใยกว้างขวาง ภายใต้เป้าหมายอันเป็นลักษณะที่สำคัญที่สุด ของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ คือ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มุ่งหาข้อยุติหรือ หลักการร่วมกันเพื่อสร้างวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยที่เข้มข้น (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร์, 2540, 62)

ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) หรือ ขบวนการ เคลื่อนไหวประชาสังคม (ดร.ไชยรัตน์, 2540, 45) ได้ปรากฏขึ้นให้เห็นอย่างมากมายในระบบ การเมืองเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตย ขบวนการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และขบวนการเรียกร้องสิทธิสตรี แม้ขบวนการเหล่านี้ จะมีประเด็นการเคลื่อนไหวเรียกร้องแตกต่างกัน แต่กลับมีลักษณะร่วมที่สำคัญและน่าสนใจ ประการหนึ่ง คือ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่เหล่านี้ ต่างก็เป็นการเคลื่อนไหวเพื่อ เรียกร้องของประชาชนธรรมดาเพื่อสิทธิของตนในฐานะพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามสิทธิ ขั้นพื้นฐานในฐานะที่เป็นมนุษย์ เป็นการใช้สิทธิที่จะไม่เชื่อฟังรัฐ อันเป็นจุดกำเนิดของ ประชาธิปไตย

ดังนั้น ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) จึงเป็นการ เคลื่อนไหวของประชาสังคมซึ่งอยู่ภายใต้ลักษณะความเป็นประชาธิปไตยที่มีได้อยู่ในรูปแบบ ของระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนดังเช่นที่ผ่านมาซึ่งไม่มีประสิทธิภาพ และสามารถสร้าง ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันให้เกิดขึ้น แต่เป็นความต้องการที่จะเปิดพื้นที่ให้กับบรรดา กลุ่มคนที่ถูกเก็บกดปิดกั้น ให้มีสิทธิ มีเสียงมีพื้นที่ของตนมากขึ้น หรือก็คือ เป็นการเปลี่ยนฐานของ สิ่งที่เรียกว่า “การเมือง” จากการเน้นเฉพาะแต่เรื่องของความคิด (The Politic of Idea) สู่การเมืองที่ เน้นการปรากฏตัว เปิดพื้นที่ให้แก่ประชาชนกลุ่มต่างๆที่ถูกเก็บกดปิดกั้นต่างๆ (The Politics of Presence) เป็นประชาธิปไตยที่เข้มข้นและมีที่ว่างให้กับความแตกต่างหลากหลาย รวมถึงมีความ ตื่นตัวทางการเมืองสูงซึ่งถูกสร้างขึ้นในพื้นที่ ตามความหมายของนักทฤษฎีอย่างฮาเบอร์มาส ที่ เรียกว่า อาณาบริเวณสาธารณะ (Public Sphere/ Public Realm) สำหรับให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม แสดงออกถึงบทบาทในฐานะพลเมืองของตนเอง

ในปัจจุบัน ขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนได้ขยายขอบเขตการดำเนินงานของตนมา บนพื้นที่สื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ต ซึ่งถือเป็นการรวมตัวกันของคนกลุ่มต่างๆ ที่มีประเด็นร่วมกัน ในการขยายพื้นที่ของประชาชนในสาธารณะ และการสร้างรัฐที่ดีโดยผ่านการปฏิรูปสังคมการเมือง มรณาจัดองค์กรเป็นรูปแบบเครือข่ายเชื่อมโยงช่วยเหลือกัน มีการสร้างชุดความรู้ใหม่โดยภาค

ประชาชนเพื่อให้ข้อมูลอีกมุมมองหนึ่งที่อาจต่างหรือคล้ายข้อมูลของรัฐนำเสนอต่อสาธารณชน โดยคาดหวังให้เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในการวิเคราะห์สถานการณ์ เหตุการณ์ ที่มีในสังคมหรือนโยบายต่างๆ ที่รัฐกำหนดขึ้นซึ่งมวลชนจะเป็นผู้ตัดสินใจร่วมกัน (รัชนีกร ทองทิพย์, 2548)

แนวคิดเรื่องขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ถึงลักษณะ รูปแบบ การดำเนินงานของขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชน ด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจบนพื้นที่อินเทอร์เน็ต

แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ (Globalization)

โลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นกระแสที่เริ่มพัฒนาสืบเนื่องมาจากกระบวนการของโลกอุตสาหกรรมมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 แต่เริ่มเป็นที่ประจักษ์ชัดในหมู่มนุษยชาติเมื่อต้นทศวรรษที่ 1990 ในหมู่ประเทศซีกโลกตะวันตกก่อนแพร่ขยายมาสู่ซีกโลกตะวันออก โดยมีปัจจัยสนับสนุนอำนาจโลกาภิวัตน์จากการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจระบบทุนนิยม (Capitalism) ผสานกับการดำเนินนโยบายทางการเมืองของนานาประเทศภายใต้ระบอบประชาธิปไตย (Democratization) การแพร่ขยายของวัฒนธรรมความเป็นอันหนึ่งเดียวกัน (Universalization) ครอบคลุมทั่วโลก และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้ประเทศต่างๆ มีความเสรีในการดำเนินกิจการได้อย่างไร้พรมแดนด้านความคิด วัฒนธรรมหรือระบบการเมืองเศรษฐกิจวางกันดังที่ Malcom Walter ได้นิยามความหมายของ โลกาภิวัตน์ (Globalization) ไว้ในหนังสือ Globalization ว่า

“A social process in which the constraints of geography on social and cultural arrangements recede and in which people become increasingly aware that they receding.”

กล่าวได้อีกแง่หนึ่งคือ โลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นกระบวนการทางสังคมที่ทำให้เกิดการพึ่งพา (Interdependence) และ การแทรกแซงซึ่งกันและกัน (Interpenetration) เพิ่มมากขึ้นในกิจการและวิถีชีวิตของมนุษย์ทั่วโลก โดยปัจจัยข้อจำกัดทางด้านกายภาพ ภูมิศาสตร์ และ วัฒนธรรมจะค่อยๆ หดความสำคัญไป อาจกล่าวได้ว่า กระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งเดียวกันของสังคมโลกที่ปราศจากพรมแดนทางภูมิศาสตร์หรือวัฒนธรรมมาวางกัน หรือ Global Village และเป็นกระแสที่อยู่เหนือการควบคุมของมนุษย์ สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนในสามด้านที่สำคัญ ดังนี้คือ

1. ด้านเศรษฐกิจ เกิดลักษณะข้ามชาติของการจัดการการผลิต การแลกเปลี่ยน การจำหน่าย จ่ายแจก และการบริโภคสินค้าและบริการ ที่จะมีได้จำกัดอยู่ในกรอบของแต่ละประเทศเท่านั้น ก่อให้เกิดการหมุนเวียนของทุนได้อย่างเสรีทั่วโลก
2. ด้านการเมือง รัฐชาติ (Nation State) จะไม่มีอำนาจเป็นเอกเทศเด็ดขาดในการกำหนดนโยบายการบริหารประเทศ จะต้องพึ่งพาพึ่งเสียงจากกระบวนการองค์กรข้ามชาติหรือหน่วยงานที่รวมตัวกันระหว่างประเทศ
3. ด้านวัฒนธรรม ความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น การแสดงออกในสังคม การบริโภค และแลกเปลี่ยน อันเป็นตัวแทนค่านิยม ความเชื่อ และธรรมเนียมในสังคมหนึ่งๆจะได้รับอิทธิพลจากอีกสังคมหนึ่ง

ในอุดมคตินั้น โลกาวัดน์ ก่อให้เกิดผลดีแก่โลกอย่างมากมาจากระแสทุนนิยมเสรี ประชาธิปไตยและการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ดังที่ อัลวิน ทอฟฟเลอร์ (Alvin Toffler) ได้นำเสนอไว้ในงานเขียนเรื่อง คลื่นลูกที่สาม (The Third Wave) ในปี ค.ศ. 1980 สะท้อนภาพของโลกไร้พรมแดนที่ก่อให้เกิดอารยธรรมความเจริญก้าวหน้าสูงสุดขีด สร้างความเสมอภาคในการแข่งขันอย่างเสรี รวมถึง ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของมนุษย์โลกผ่านระบบเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความรวดเร็ว หากแต่ในความเป็นจริงนั้น โลกาวัดน์ในอุดมคติกลับถูกประเทศพัฒนาใช้เป็นเครื่องมือในการลดความเป็นรัฐชาติของประเทศต่างๆ เพื่อการเข้าไปลงทุนได้อย่างเสรี (พิทยา ว่องกุล, จักรวรรดินิยมการสื่อสาร:อำนาจครอบโลกาวัดน์) และบีบบังคับให้ประเทศอื่นๆ ยอมรับในหลักเกณฑ์หรือข้อตกลงที่ดูเสมือนน่าจะสร้างความเป็นธรรมแก่ทั้งสองฝ่าย อย่างเช่น ไทยที่ถูกบีบบังคับจากองค์การการค้าโลกให้ต้องเปิดเสรีในกิจการโทรคมนาคม

ดังที่ นักวิชาการในประเทศกำลังพัฒนา เช่น วอลเดน เบลโล (Walden Bello, 2546) และ เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (2537, 2541) ได้มองกระแสโลกาวัดน์ว่าเกิดจากการเติบโตของระบบทุนนิยมโลก ภายใต้การนำของประเทศสหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศผู้ร่ำรวยทางเศรษฐกิจอย่าง G7 ร่วมกับเหล่าบริษัทข้ามชาติ ซึ่งมีอำนาจในการกำหนดทิศทางเศรษฐกิจโลก สลายความเป็นรัฐชาติของแต่ละประเทศ และใช้องค์กรการค้าการเงินระหว่างประเทศ เช่น WTO (World Trade Organization), World Bank หรือ IMF (International Monetary Fund) เป็นเครื่องมือในการแทรกแซง สร้างระเบียบการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ สร้างการยอมรับและความเชื่อที่ว่า โลกาวัดน์จะเป็นการแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจโลกแต่ในความเป็นจริงนั้นกลับยิ่งไปขยาย ช่องว่างความรวยจน และความไม่เสมอภาคให้แก่ขยายวงกว้างมากขึ้นครอบคลุมทุกๆสถาบันหลักในสังคม ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ การเมือง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชน จนทำให้บทบาทที่ควรจะเป็นไปของแต่ละสถาบันในสังคมถูกละเลยไป

ขบวนการภาคประชาชนด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจโลกจึงออกมาเรียกร้อง หากแต่ด้วยอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ ระบบทุนนิยมได้แผ่ขยายครอบคลุมถึงสถาบันที่เป็นช่องทางในการสร้างความเป็นธรรมให้กับสังคมมนุษย์อย่าง สื่อมวลชน ส่งผลให้การเคลื่อนไหวเป็นไปอย่างยากลำบากตามสื่อกระแสหลักอย่าง โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อมวลมนุษย

แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยการเติบโตของสังคมสารสนเทศที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันส่งผลให้มนุษย์ต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการสื่อสารไปตามเทคโนโลยี โดยพึ่งพาระบบสื่อสารอย่างอินเทอร์เน็ตมากขึ้นเพื่อให้ได้รับรู้ข่าวสารได้อย่างทันทั่วทั้งที่ สื่ออินเทอร์เน็ตจึงเป็นสื่อกลางที่ทรงประสิทธิภาพในการเข้าถึงสังคม นอกจากนี้ ต้นทุนในการผลิตค่อนข้างต่ำ สะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการใช้งาน อีกทั้ง โครงสร้างของอินเทอร์เน็ตที่มีลักษณะหลวมๆบนพื้นที่เปิดกว้างที่มีระบบการกระจายเนื้อหาข้อมูลข่าวสารตรงไปยังสังคม ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ที่เชื่อมโยงกันอย่างไร้รูปแบบที่แน่นอน และเปิดกว้างทางการสื่อสารรับรู้ข้อมูลซึ่งกำหนดโดยตัวกลุ่มเอง

ดังนั้น ขบวนการเคลื่อนไหวแนวใหม่ ดังเช่น การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจจึงได้ใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในด้านนี้ซึ่งยังคงมีความเป็นอิสระเปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น จนก่อให้เกิดเป็นการเคลื่อนไหวต่อต้านแนวใหม่บนหน้าอินเทอร์เน็ต หรือที่เราเรียกว่า Online Activism อันเป็นคำที่เริ่มมีการถกเถียงถึงอย่างมากนับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 และถูกใช้อย่างกว้างขวางในกลุ่มนักเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนการทำงานเครือข่ายของตน ส่งผ่านข้อมูลข่าวสารไปสู่สาธารณชน รวมถึงเป็นเวทีต่อต้านระบบเสรีนิยมสมัยใหม่และทุนนิยมข้ามชาติที่เกินขอบเขต

การเคลื่อนไหวบนหน้าอินเทอร์เน็ต (Online Activism) จึงเป็นการใช้เทคโนโลยีในสังคมสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ ดังที่ Guy Debord และกลุ่ม the Situationist International ว่า Online Activism นั้นเป็นการใช้เทคโนโลยี สื่อแห่งการสื่อสาร และรูปแบบทางวัฒนธรรมเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวัน รวมถึงเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองและ สร้างอาณาจักรชุมชนที่มีความอิสระสูงขึ้น นั่นเอง

แนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere in Cyberspace)

พื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นจาก ฮาเบอร์มาส (Habermas) นักทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory) ชาวเยอรมัน ในช่วงรอยต่อระหว่างการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

จากระบบศักดินาที่อำนาจในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจทางการเมืองเศรษฐกิจรวมศูนย์ ถูกจำกัดและปกปิดอยู่ภายในพื้นที่ราชสำนัก (Royal Court) มาสู่ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย ในช่วงศตวรรษที่ 18 ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจทางการเมือง เศรษฐกิจสู่ประชาชน ก่อให้เกิดการรวมตัวกันของหมู่ชนตามร้านกาแฟ ร้านตัดผม และร้านค้าใน ชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ที่เปิดกว้างเป็นอิสระจากรัฐบาล มีการปกครองตนเอง และสามารถแสดงความคิดเห็นวิจารณ์อย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับอำนาจรัฐได้เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน โดยมีสื่อกลางอย่าง หนังสือพิมพ์ โบปลิว และสิ่งพิมพ์ขนาดเล็กในการเชื่อมต่อแพร่กระจายข่าวสารจากภายในพื้นที่สู่ สาธารณชน

ตามทัศนะของฮาเบอร์มาส์ (Habermas) นั้นพื้นที่สาธารณะในช่วงศตวรรษที่ 18 เป็นพื้นที่ โดยเฉพาะอยู่แต่ในโลกของการสื่อสารตึงเครียดด้วยเหตุผลเกี่ยวกับประเด็นสังคมการเมืองของ กลุ่มชายชนชั้นนายทุน ชนชั้นกลางหรือปัญญาชนซึ่งมีบทบาทและอิทธิพลทางการเมืองเข้มแข็ง อย่างมากเนื่องจากการเติบโตของระบบทุนนิยมที่แผ่ขยายอำนาจการครอบครองสังคมเหนือระบบ ศักดินาซึ่งหมดความสำคัญไป ทำให้หมู่ชนมีอิสระเสรีในการวิพากษ์วิจารณ์อำนาจเดิมที่เคยมีอยู่ จนสามารถสร้างอำนาจที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมและการปฏิรูปรัฐสภาได้ อาจกล่าวได้ว่า พื้นที่สาธารณะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยได้อย่างชัดเจน

หากแต่เมื่อสภาพสังคมการเมืองเศรษฐกิจตกอยู่ใต้การครอบงำของระบบทุนนิยมที่มีการ เจริญเติบโตมากขึ้นเรื่อยๆ ในช่วงหลังศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา ฮาเบอร์มาส์ (Habermas) จึงมอง พื้นที่สาธารณะได้กลายเป็น ระบบศักดินาใหม่ (Refeudalisation) ที่เกิดอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากการเข้า ครอบครองของรัฐทุนนิยมและบรรษัทขนาดใหญ่ที่ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อสร้างผลประโยชน์ให้กับ ตนเอง

ตามแนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะของ Habermas จะเห็นได้ว่า การรวมตัวของหมู่คนนั้นจะ อยู่ภายใต้บรรยากาศ “ความไม่เป็นทางการ” (Sense of Informal) กล่าวคือ เป็นการรวมตัวของหมู่ ชนไม่ว่าจะกลุ่มเล็กใหญ่ กลุ่มหลักหรือกลุ่มย่อยที่ไม่มีมีกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่แน่นอนอนดั่งเช่นการ ประชุมสภา และมีการสื่อสารที่ไม่มีมีการกลั่นกรองหรือตีความหมายก่อนเผยแพร่โดยมีสื่ออิสระที่ ไม่มีการจำกัดการสื่อสาร (Unrestricted Communication) อย่าง หนังสือพิมพ์ หรือโบปลิวที่เป็น สื่อกลางช่วยกระจายข่าวสาร เช่น วาทกรรมของชุมชน ข้อตกลงของกลุ่มคนในพื้นที่สาธารณะสู่ มวลชนโดยรวม

แต่อย่างไรก็ตาม Habermas มีข้อโต้แย้งถึงบทบาทของสื่อในพื้นที่สาธารณะไว้ว่า การ กระจายเสียงผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์หรือสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าอย่างสูงของเทคโนโลยี

นั่นกลับไม่ได้เอื้ออำนวยต่อการแพร่ข่าวสารที่เกิดขึ้นภายใต้บรรยากาศ “ความไม่เป็นทางการ” (Sense of Informal) ในชุมชนแต่เป็นการเอื้อสนับสนุนแก่ข่าวสารการเคลื่อนไหวของกลุ่มหลักแกนนำของสังคม (Core Public Sphere) ละเลยกลุ่มเล็กย่อยที่รวมตัวกันตามชุมชนไป รวมทั้ง สื่อวิทยุ โทรทัศน์ หรือ สื่อสิ่งพิมพ์นั้นยังมีปัญหาในการตีความและการเลือกใช้ภาษาในการตีความ ข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นอย่างอิสระไม่มีการกลั่นกรองใดๆ เช่น การใช้ภาษาพื้นบ้านที่คนทั่วไปไม่เข้าใจ และสื่อมวลชนต้องทำหน้าที่ตีความหมาย ซึ่งเป็นการยากที่จะแปลออกมาอย่างไม่ผิดเพี้ยนจากต้นฉบับเดิม จนก่อให้เกิดช่องว่างของการสื่อสารขึ้นระหว่างกลุ่มชุมชนกับสังคม

หากแต่ในยุคปัจจุบันอันเป็นยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ที่เครือข่ายการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ หรือ อินเทอร์เน็ต ได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตคนในสังคมอย่างมาก จนอาจกล่าวได้ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นเสมือนชุมชนหนึ่งที่คนในสังคมสามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเสรีต่อประเด็นที่ตนสนใจ โดยไม่เกี่ยวข้องกับความเป็นเอกลักษณ์ (Identity) ทางกายภาพของผู้ใช้ เนื่องจากผู้ใช้สามารถเลือกสถานะและเอกลักษณ์ที่จะเป็นของตนได้บนการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ เกิดความคิดที่หลากหลายไม่สอดคล้องกัน รวมถึงการสื่อสารที่เปิดกว้างและเป็นธรรมต่อทุกคนขึ้น จนนำไปสู่ข้อตกลงร่วมกัน อันเป็นลักษณะสำคัญของพื้นที่สาธารณะ ดังนั้นจึงมีนักคิดหลายคนที่เชื่อว่า เครือข่ายการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ หรืออินเทอร์เน็ตจะสามารถเข้ามาเติมเต็มช่องว่างของการสื่อสารระหว่างชุมชนกับสังคมส่วนรวมได้ ดังที่ Mr. Joseph Licklider แห่ง Advanced Research Project Agency (ARPA) ได้กล่าวไว้ว่า

“A particular form of digital computer organization...can improve the effectiveness of communication among people so much as perhaps to revolutionize”

การสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตนั้นจึงได้ถูกพัฒนาขึ้นในฐานะเป็นสื่อกลางการสื่อสารวิพากษ์วิจารณ์ที่เปิดกว้างปราศจากการสกัดกั้น เปิดเผยต่อสังคมของผู้ใช้ทุกเพศวัย จนสามารถนำไปสู่ข้อตกลงร่วมกันได้ในที่สุด ภายใต้เครือข่ายโครงสร้างของอินเทอร์เน็ตที่มีลักษณะกระจายข้อมูลข่าวสารมากกว่าการรวมข้อมูลไว้ที่ส่วนกลาง และผู้ให้เนื้อหาข้อมูลก็คือตัวของผู้ใช้ อินเทอร์เน็ต จนอาจกล่าวได้ว่า อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะรูปแบบใหม่ที่นำเสนอความเสมอภาคระหว่างสมาชิก ซึ่งรวมถึงการถกเถียงโดยอาศัยประสบการณ์ส่วนบุคคลในการใช้หรือการตีความที่นำเสนอโดยผ่านระบบสื่อตนเอง

แนวคิดเรื่องประชาสังคมบนอินเทอร์เน็ต (Civic Networking)

แนวคิดเรื่องประชาสังคม (Civil Society) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นครั้งแรกในซีกโลกตะวันตก ช่วงปลายศตวรรษที่ 17-18 อันเป็นช่วงที่มีการก่อตัวของการเมืองแบบใหม่ สังคมแบบใหม่ และวัฒนธรรมแบบใหม่ อันได้แก่ การเกิดขึ้นของสังคมของกลุ่มชนชั้นกลางที่มีพลังอำนาจการต่อรองกับรัฐ ได้มากขึ้น การแพร่ขยายของระบบทุนนิยม และการเกิดขึ้นของพื้นที่สาธารณะ สถานที่รวมตัวกันอย่างเสรีมิได้อยู่ใต้อำนาจรัฐ แต่เป็นพื้นที่ที่ใช้แสดงพลังความคิดของตนในฐานะพลเมือง

“ประชาสังคม” (Civil Society) ในความหมายกว้างๆ นั้น อาจหมายถึง สังคมพลเรือนที่ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ในการกำหนดขอบเขตความสัมพันธ์และความเป็นไปในสังคม หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพบทบาทของประชาชนจากราชกรูให้เป็นพลเมือง โดยเน้นความสำคัญต่อสิทธิปัจเจกบุคคลเป็นหลัก ซึ่งเป็นรากฐานที่มีอิทธิพลต่อระบบประชาธิปไตยในสังคมตะวันตก ดังสะท้อนให้เห็นจากนักคิดคนสำคัญอย่าง John Lock ซึ่งเชื่อในสิทธิที่มนุษย์ได้รับอย่างเท่าเทียมตามธรรมชาติ (Natural Rights) และประชาชนในฐานะพลเมืองเป็นผู้กำหนด เพิกถอน ความเป็นไปของรัฐหากไม่ทำตามสัญญาประชาคมที่ให้ไว้ต่อกัน

คำว่า “ประชาสังคม” นั้น เริ่มเข้ามาในสังคมไทยตั้งแต่ปี 2524 แต่เนื่องจากระบบพื้นที่ต่างๆ ในสังคมไทยนั้นถูกรัฐควบคุมอย่างเบ็ดเสร็จมาช้านาน ทำให้พื้นที่สาธารณะอันเป็นส่วนประกอบสำคัญของประชาสังคมไม่เกิดขึ้น อีกทั้ง ลักษณะของประชาชนในสังคมไทยนั้นอยู่ในฐานะของราษฎรภายใต้ระบบอุปถัมภ์มากกว่าพลเมืองที่มีเสรีทางความคิด จนกระทั่ง สังคมไทยได้ผ่านเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการเรียกร้องประชาธิปไตยในเดือนตุลา 2516 พฤษภาทมิฬ 2535 เรื่อยมาจนถึงเหตุการณ์พองสบู่แตกในปี 2540 แม้กลไกในกระบวนการประชาธิปไตยจะสามารถแก้ไขปัญหาได้แต่ก็เป็นเพียงชั่วคราวและเห็นถึงความล้มเหลวเสียมากกว่าความสำเร็จ จนทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อระบบประชาธิปไตยและขาดความเชื่อมั่นในตัวรัฐสภาหรือรัฐบาล ส่งผลให้นักวิชาการหลายท่านในเมืองไทยเริ่มชูประเด็นเรื่อง ประชาสังคม ภายใต้สมญาต่างๆ เช่น สังคมประชา ชุมชนเข้มแข็ง สำนักชุมชน การเมืองภาคประชาชน หรือขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ขึ้นมาเพื่อใช้ในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขปัญหาสังคมแทน

แนวคิดเรื่อง “ประชาสังคม” ในสังคมไทยนั้นมีความแตกต่างหลากหลายซึ่งอาจแบ่งสรุปลงได้ออกเป็น 3 แนวทาง ดังนี้ คือ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย ,2540)

1. “ประชาสังคม”ในฐานะเป็นพลังประชาชนที่เข้มแข็งทางการเมืองที่มีอำนาจต่อรองคานอำนาจกับรัฐที่มีรูปแบบผูกขาดอำนาจ นักวิชาการในแนวคิดนี้อย่างเกษียร เตชะพีระ (2540) จะมองว่า ประชาสังคม เป็นสถาบันอิสระที่อยู่นอกอำนาจรัฐ อันหมายรวมถึง ประชาชน องค์กรเอกชน

หรือ การเคลื่อนไหวต่อสู้ต่างๆ ที่เป็น ไปเพื่อเรียกร้องหาหนทางแก้ไขในประเด็นปัญหาต่างๆ ของสังคมอย่างไม่จำกัดเชื้อชาติ อายุ เพศและวัย

2. “ประชาสังคม” ในความหมายของพลังสามัคคี-สมานฉันท์ทั้งในแนวราบและแนวตั้งของสังคม เป็นการมองประชาสังคมที่หมายรวมถึงทุกๆ ส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมาร่วมมือกันในการจัดการกับปัญหาต่างๆ ของสังคม ดังเช่นที่ อาจารย์ชัชอนันต์ สมุทวานิชได้กล่าวถึงความหมายของประชาสังคมไว้ว่า “เป็นส่วนหนึ่งของสังคมทุกส่วนที่ใช่และไม่ใช่ภาครัฐ...เป็นประชาชนที่มีการรวมตัวเป็นกลุ่มเป็นก้อนเข้ามาเป็น Partnership กัน”

3. “ประชาสังคม” ในแง่ของพลังชุมชน เป็นแนวคิดที่เห็นอย่างชัดเจนจากอาจารย์ประเวศ วะสี ที่มองประชาสังคมว่า เป็นชุมชนอิสระที่คนมารวมตัวกันจนมีจิตวิญญาณเกิดขึ้น พยายามทำเพื่อส่วนรวม ลดความเห็นแก่ตัว ภายใต้การเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นแก่สังคมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นแนวคิดที่ประชาสังคมในรูปขบวนการเคลื่อนไหวต่อสู้ต่างๆ พยายามนำไปใช้เป็นแนวทางการเคลื่อนไหวในปัจจุบัน

หากประมวลความหมายที่หลากหลาย ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ประชาสังคมโดยนัยยะที่กว้างที่สุดหมายถึง องค์กร และกิจกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยประชาชน มิได้อยู่ใต้อำนาจรัฐและคำนึงถึงสาธารณะประโยชน์เป็นสำคัญ

ในการที่จะสร้างประชาสังคมให้เข้มแข็งได้นั้น เดวิท แมทิวส์ ได้เน้นให้เห็นถึงองค์ประกอบที่สำคัญก็คือ ช่องทางเครือข่ายทางการสื่อสาร หรือ สื่อภาคประชาสังคม อาทิ การเป็นเวทีการประชุมเมือง ตลอดจนช่องทางการสื่อสารหรือเครือข่ายการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ จะเป็นกลไกหลักในการสร้างสาธารณะ การเรียนรู้ร่วมกัน การกำหนดประเด็นปัญหาทางสาธารณะ และหาทางเลือกสำหรับชุมชน

ในงานเขียนของ Rosen และ Merritt ได้กล่าวถึงสื่อภาคประชาสังคมว่าต้องเป็นผู้ริเริ่ม ในการสนับสนุนกลไกที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสาธารณชนให้เกิดจิตสำนึกต่อสาธารณะ ทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของปัญหามากกว่าที่จะเป็นเพียงผู้ดู เปิดพื้นที่ให้โอกาสประชาชนได้แสดงความคิดเห็น อภิปรายประเด็นสาธารณะ รวมทั้ง ต้องเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ประเด็นสาธารณะ ความคิดเห็น ผลการอภิปราย หากำตอบให้สังคม รวมถึงการประสานข้ามสื่อ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจนนำไปสู่ข้อสรุปความเห็น โดยรวม ซึ่งอาจสรุปลักษณะที่สำคัญของสื่อภาคประชาชนได้ ดังนี้ คือ

1. สื่อควรมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารแบบวิเคราะห์ถึงรากเหง้าของปัญหา

2. สื่อควรมีบทบาทในการสร้างจิตสาธารณะแก่ประชาชน
3. สื่อต้องเป็นผู้เริ่มจุดประเด็น เกาะติด เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม อภิปราย ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
4. สื่อต้องมีบทบาทในการหาข้อยุติปัญหา หรือหาทางออกให้กับสังคม
5. สื่อต้องเป็นสื่อกลางในการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการแก้ปัญหา¹ (Robert A. Hackett and Yuezhi Zhao, 1998)

หากแต่สภาพการณ์สื่อในปัจจุบันกลับถูกรวบงำนำมาใช้เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการสร้างทัศนคติของคนในสังคมให้เป็นไปตามที่ต้องการ ผ่านการโฆษณาชวนเชื่อที่เห็นได้อย่างชัดเจนในยุครัฐบาลของพันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ที่ออกโฆษณาชวนเชื่อในการแปรรูปกิจการไฟฟ้า รวมทั้ง สื่อยังคงอยู่ใต้การครอบครองของระบบทุนนิยมเพื่อสนองความต้องการให้กับคนบางกลุ่ม มุ่งเน้นความสำคัญต่อยอดขาย ผลกำไรมากกว่าการคำนึงถึงสาธารณประโยชน์ ดังจะเห็นได้จากการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อ นั้นจะเน้นความสำคัญไปในประเด็นที่สามารถขายได้ เช่น เรื่อง อื้อฉาวทางการเมือง หรือ ผลของการแข่งขันกีฬา การแพ้ชนะ มากกว่าจะพูดถึงประเด็นนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ส่งผลให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นใจต่อสื่อกระแสหลักในหมู่ประชาชน หรือ “ประชาสังคม” ขึ้น

ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการแสวงหาเปลี่ยนแปลงช่องทางการสื่อสารขึ้น และสื่อกระแสใหม่อย่างอินเทอร์เน็ตจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในฐานะสื่อที่มีศักยภาพในการสนับสนุนเสริมสร้างให้เกิดประชาสังคมที่เข้มแข็งขึ้นแทนสื่อเก่า เนื่องจากอินเทอร์เน็ตมีปัจจัยที่ทรงประสิทธิภาพในการเสริมสร้างเครือข่ายประชาสังคม ดังที่ Cathy Bryan, Roza Tsagarousianou และ Damian Tambini ได้กล่าวถึงไว้ใน Cyber Democracy (1998, P. 6-8) ดังนี้ คือ

1. สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และมีประสิทธิภาพทำให้ประชาชนควบคุมข้อมูลได้มากขึ้น เป็นการติดต่อทางด้านข้อมูลให้กับประชาชน
2. สามารถใช้เป็นมาตรวัดความพึงพอใจของประชาชน ตอบสนองความต้องการของประชาชน
3. เป็นที่รวบรวมปฏิกิริยาทางการเมือง
4. หลีกหนีการใช้อำนาจรัฐในการแทรกแซงสื่อ เกิดรูปแบบใหม่ทางการเมืองที่ปลอดจากอำนาจรัฐ เปลี่ยนเป็นการสื่อสารในแนวราบมากขึ้น
5. ประชาชนที่เป็นผู้รับสารสามารถโต้ตอบได้เร็วขึ้น

6. ทำให้สื่อมวลชนและนักการเมืองไม่สามารถบิดเบือนข่าวสารได้สะดวกเหมือนเก่า

7. สื่ออินเทอร์เน็ตสามารถออกแบบได้ตามความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น

สื่ออินเทอร์เน็ตจึงไม่เพียงแต่สามารถลดการสื่อสารสาธารณะที่ถูกทำให้เปลี่ยนแปลงไปโดยระบบการค้าแสวงหากำไร แต่ยังเสนอความเป็นไปได้ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในการเข้าถึงข้อมูลและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชา สังคม

แนวคิดเรื่องประชาธิปไตยบนพื้นที่สื่อสารสาธารณะอย่างอินเทอร์เน็ต (Cyber Democracy)

ประชาธิปไตยบนพื้นที่สื่อสารสาธารณะอย่างอินเทอร์เน็ต (Cyber Democracy) เป็นแนวคิดที่เป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของกลุ่มที่มองเทคโนโลยีด้วยสายตาแห่งอุดมคติซึ่งถูกนำเสนอโดยนักคิด นักการเมืองและนักเคลื่อนไหวมานับตั้งแต่ทศวรรษ 1960 โดยมองว่า ประชาธิปไตยบนพื้นที่สื่อสารสาธารณะอย่างอินเทอร์เน็ต (Cyber Democracy) เกิดขึ้นจากความเจริญก้าวหน้าของแนวคิด สังคมสารสนเทศ (Information Communication Technologies / ICTS) ในฐานะเป็นทางเลือกใหม่ที่เหนือกว่าสื่อรูปแบบเดิมๆ เพื่อใช้ในการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารของภาคการเมืองและภาคประชาชน อีกทั้งยังช่วยสร้างความร่วมมือระหว่างประชาชนด้วยกัน ตรวจสอบความรับผิดชอบของสถาบันต่างๆ ในสังคมได้โดยการที่ ICTS ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสังคมที่ดีกว่า และมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายที่มีความโปร่งใสมากขึ้น

ประชาธิปไตยบนพื้นที่สื่อสารสาธารณะอย่างอินเทอร์เน็ต (Cyber Democracy) จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องของการใช้เครือข่ายการสื่อสารคอมพิวเตอร์ในฐานะช่องทางใหม่เพื่อการเข้าถึงข่าวสารการเมืองระดับรากหญ้าและก่อเกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชน

ICT แตกต่างจากสื่อเดิม ๆ ซึ่งเป็นสื่อมวลชนขนาดใหญ่ และเป็นสื่อในระดับชาติ ICT และการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication = CMC) มีลักษณะเฉพาะที่แปลกใหม่ ที่ไม่ได้เพียงแต่ทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้แต่ยังสร้างเครือข่ายเพื่อแบ่งปันข้อมูล และทรัพยากรต่าง ๆ อีกด้วย นักเขียนบางคนกล่าวอ้างว่า “CMC” คือกุญแจสำคัญในการสร้างเสริมประชาธิปไตยของกระบวนการทางการเมืองซึ่งอาจเป็นการสร้างโอกาสใหม่ ๆ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในเวทีระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ

ในหลาย ๆ แง่มุม เครือข่ายประชาสังคม (civic networking) สามารถเกิดขึ้นได้โดยสื่อใหม่นี้ตามแนวคิดของ Habermas ในเรื่องพื้นที่สาธารณะ Habermas จะพูดถึงการเกิดขึ้นของพื้นที่สาธารณะในบริบทของสังคมยุโรปตะวันตก แต่แนวคิดพื้นที่สาธารณะของ Habermas นั้นได้กลายเป็นแนวคิดนามธรรมของการสื่อสารแบบเปิด ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาของประชาธิปไตย แต่ใน

การวิเคราะห์ของ Habermas พื้นที่สาธารณะที่เกิดขึ้นในยุโรปตะวันตกในช่วงท้ายศตวรรษที่ 18 ถูกกัดกร่อนและทำลายโดยกระบวนการค้าและการแปลกแยกของคนในสังคม เนื่องจาก ICT มีคุณลักษณะพิเศษอันได้แก่การมีปฏิสัมพันธ์ (interactive) การไม่ปรากฏนาม (anonymity) ความยืดหยุ่นด้านเวลาและพื้นที่ จึงทำให้นักคิดร่วมสมัยมองว่า ICT เป็นความหวังใหม่ในการฟื้นฟูหรือการเกิดขึ้นใหม่ของพื้นที่สาธารณะ

ในหลาย ๆ มุมมอง อินเทอร์เน็ตถือเป็นเครือข่ายพื้นฐานของ ICT ที่ใหญ่ที่สุด ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชน เกิดจากการทดลองของกองทัพอเมริกาตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 1980 ซึ่งในสหรัฐอเมริกาเองได้มีการทดลองต่าง ๆ ในเรื่องประชาธิปไตยอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการฟื้นฟูและทำให้การเมืองในระบบประชาธิปไตยกลับมาเข้มแข็งอีกครั้ง เริ่มจากเจ้าหน้าที่ในการยกระดับการบริการสาธารณะ มีการพยายามที่จะปลูกเร้าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อประเด็นสาธารณะต่าง ๆ ในช่วงศตวรรษที่ 1990 กลุ่มบุคคลในภาคประชาสังคมมีบทบาทสำคัญในการใช้เทคโนโลยีเครือข่ายเพื่อรวบรวมและแบ่งปันข้อมูลที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์รวมทั้งการจัดการเคลื่อนไหวทางการเมืองในระดับรากหญ้าด้วย

ในบริบทของประเทศโลกที่ 3 ที่ซึ่งการทดลองในเรื่องประชาธิปไตยทางอิเล็กทรอนิกส์อาจจะมีน้อยกว่า แต่อินเทอร์เน็ตก็ได้รับความสนใจ นับว่าช่วงที่เกิดการแพร่กระจายของอินเทอร์เน็ตใหม่ ๆ การถือกำเนิดของภาคประชาสังคมในประเทศโลกที่สาม ได้อาศัยสื่อใหม่นี้ในการสร้างเครือข่ายและกิจกรรมการเคลื่อนไหวต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการปกครองที่กดขี่หรือถูกครอบงำโดยกระบวนการทางการค้า จึงเกิดคำถามที่ว่าอินเทอร์เน็ตจะสามารถสร้างผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนอย่างการประท้วงได้หรือไม่ หรือจะเป็นเพียงการสร้างการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของกระบวนการประชาธิปไตยตามที่ในกลุ่มคนที่จำกัดเข้าใจเท่านั้น

แนวคิดเรื่องการสื่อสารสาธารณะบนอินเทอร์เน็ต (Public Communication on the Internet)

แนวคิดเรื่องการสื่อสารสาธารณะเป็นแนวคิดที่มีรากฐานกระบวนการทัศน์ที่สำคัญจาก การสื่อสารเพื่อพัฒนาสังคมที่มองว่า การสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นในสังคม ภายใต้การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ (Paradigm) ของการสื่อสารจากเดิมได้แก่ การสื่อสารภายใต้กระบวนการทัศน์หลักแห่งความทันสมัยนิยม (Modernization Paradigm) ซึ่งเน้นการสื่อสารจากบนลงล่าง หรือ การสื่อสารจากผู้มีอำนาจในสังคม เช่น ภาครัฐ ลงไปยังประชาชน ไปสู่การสื่อสารแบบใหม่ภายใต้กระบวนการทัศน์แบบทางเลือก (Alternative Paradigm หรือ Multiplicity Paradigm) ซึ่งให้ความสำคัญกับการสื่อสารแบบส่วนรวม (Participatory Communication) เป็นการสนทนาโต้ตอบ

กันในลักษณะการปรึกษาหารือ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และทำความเข้าใจกับเนื้อหาข้อมูลอันนำไปสู่การตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับสังคมของตน (ปาริชาติ สถาปิตานนท์ และคณะ, 2549)

การสื่อสารแบบกระบวนทัศน์ทางเลือกนั้น จึงเป็นการสื่อสารที่ก่อให้เกิดประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสื่อสาร อันเป็นพื้นฐานสำคัญซึ่งได้มีการพัฒนาไปสู่ แนวคิดเรื่องการสื่อสารสาธารณะ ซึ่งนักทฤษฎีอย่าง Majorie Ferguson ได้ให้คำนิยามไว้ในหนังสือ เรื่อง Public Communication: the New Imperatives. London ว่า

“Public Communication, then, refers to those processes of information and cultural exchange between media institutions, products and publics which are socially shared, widely available and communal in character” (Foreword, ix)

นอกจากนี้ การสื่อสารสาธารณะ ยังต้องประกอบด้วย การปฏิสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อนและต่อเนื่อง ระหว่างสถาบันเศรษฐกิจและการเมืองอันเป็นบริบทที่วางรากฐานและกำหนดโครงสร้างของ ระบบสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีและเทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์และกระจายสินค้าข่าวสาร วัฒนธรรม และเนื้อหาสาระรูปแบบต่างๆ สำหรับกลุ่มผู้รับที่หลากหลาย (คณะนิเทศศาสตร์, 2549)

ในปัจจุบัน การสื่อสารสาธารณะไม่ได้เป็นเพียงแค่กระบวนการที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลและ วัฒนธรรมที่เป็นประเด็นสาธารณะระหว่างสถาบันสื่อและกลุ่มสาธารณะเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึง การก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงขึ้นในสังคม (ปาริชาติ บัตรประโคน, www.archanwell.org) ทั้งในระดับบุคคลและระดับโครงสร้าง ภายใต้การดำเนินการอย่างเป็น กระบวนการต่อเนื่อง ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ทั้งหมด 6 ขั้นตอน (คณะนิเทศศาสตร์, 2549) อัน ได้แก่

1. การรวมตัวของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา
2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสถานการณ์
3. การกำหนดเป้าหมายงานร่วมกันในการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับบุคคลและ โครงสร้าง
4. กำหนดมาตรการหรือยุทธศาสตร์เพื่อใช้ในการดำเนินการ เช่น การแพร่กระจายข้อมูล หรือ การสื่อสารเพื่อรณรงค์ เป็นต้น
5. การลงมือปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้
6. การป้อนข้อมูลกลับซึ่งจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันเป็นระยะซึ่งนำไปสู่การ ปรับเปลี่ยนเป้าหมายและการดำเนินงานที่เหมาะสมจนได้ข้อสรุปที่ดีที่สุดต่อสังคม

โดยมีปัจจัยสนับสนุนให้กระบวนการสื่อสารประเด็นสาธารณะดำเนินไปจนประสบความสำเร็จได้นั้น อาจแบ่งออกได้ 4 ด้านหลัก ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยเชิงบุคลากร องค์กร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารประเด็นสาธารณะมักเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นปัญหาไม่มุมใดก็มุมหนึ่งมารวมตัวกัน โดยมีแกนหลักเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบาย เช่น กลุ่มการเมือง กลุ่มธุรกิจ และกลุ่มสื่อมวลชน ที่มีบทบาทในฐานะหุ้นส่วนที่ก่อให้เกิดการประสานร่วมมือกัน

2. ปัจจัยเชิงเป้าหมายและแนวทางในการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีทั้งในระดับบุคคลและระดับนโยบาย โดยอ้างอิงฐานข้อมูลเชิงวิจัยประกอบการตัดสินใจ และกำหนดมาตรการการสื่อสาร

3. ปัจจัยเชิงกระบวนการสื่อสาร จะมีแนวทางเชิงยุทธศาสตร์ที่นำมาใช้ให้เกิดผล อันได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การรณรงค์ และการชี้แนะประเด็นเชิงนโยบาย นอกจากนี้ กลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างแน่นอนและมีแกนหลักของสารร่วมกัน ก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมในหมู่สาธารณะชน อีกทั้ง ช่องทางในการสื่อสารตามแนวคิดการสื่อสารสาธารณะนั้นมีความหลากหลายทั้งในระดับกว้างและระดับลึก จึงทำให้สามารถกระจายข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เข้าถึงผู้คนได้หลากหลาย ตอกย้ำสาระหลัก และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสาธารณะชนได้เต็มที่

4. ปัจจัยเชิงบริบทแวดล้อม การสื่อสารสาธารณะจะดำเนินการได้ดีนั้น สภาพการเมือง เศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และบรรยากาศในสังคมต้องอยู่ในสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ บรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวคิดเรื่องการสื่อสารสาธารณะนั้น เป็นกระบวนการและช่องทางการสื่อสารในการดำเนินการเคลื่อนไหวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ด้วยยุทธวิธีที่หลากหลาย อาทิเช่น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การรณรงค์ และการชี้แนะประเด็นสาธารณะ เป็นต้น ภายใต้บรรยากาศของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

อย่างไรก็ตาม ด้วยสถานภาพของกลุ่มสื่อมวลชนอันเป็นช่องทางหลักในกระบวนการสื่อสารในปัจจุบันนั้น มีข้อจำกัดและถูกควบคุมจากภาครัฐและกลุ่มนายทุนเพียงไม่กี่กลุ่ม ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อบรรยากาศสื่อสารสาธารณะให้เกิดผล จึงได้มีการมองหาช่องทางการสื่อสารใหม่ ขึ้นมารองรับ นั่นคือ การสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งมีศักยภาพที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาบรรยากาศของประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในชุมชนอันก่อให้เกิดการสื่อสารประเด็นสาธารณะที่เข้มแข็งขึ้นในสังคม ดังที่ Sara Bentivegna (2002) ดังนี้

1. อินเทอร์เน็ตสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) บนอินเทอร์เน็ตระหว่างผู้ใช้

เป็นการรวบรวมข้อมูลมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่สนใจเดียวกัน ในฐานะพลเมืองภายใต้บทบาทของทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารซึ่งช่วยให้พลเมืองมีบทบาทในฐานะผู้กระทำ (Active) เกิดเป็นสังคมเสมือนจริง (Virtual Community) ขึ้น จนสามารถสร้างแรงกดดันและอำนาจในการต่อรองกับทางภาครัฐในเรื่องที่ต้องการคัดค้านได้ อาจกล่าวได้ว่า สิ่งเหล่านี้เป็นกระบวนการทางประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในโลกไซเบอร์เสปซ

2. อินเทอร์เน็ตเป็นการสื่อสารทั้งในแนวราบและแนวดิ่ง (Co-presence of Vertical and Horizontal Communication) การสื่อสารในสังคมโดยภาพรวมนั้นจะเป็นไปในลักษณะทิศทางเดียว นั่นคือ จากภาครัฐสู่ภาคประชาชน หรือ จากบนลงล่าง แต่อินเทอร์เน็ตจะช่วยเติมเต็มช่องว่างของการสื่อสารระหว่างภาครัฐที่จะมิได้ดำรงบทบาทแต่เพียงผู้ส่ง หรือ ประชาชนจะเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียว หากแต่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนบทบาทในการสื่อสารระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน จนก่อให้เกิดการรวมตัวและการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงสังคมขึ้น

3. ช่วยลดขั้นตอนการสื่อสารผ่านคนกลางในกระบวนการสื่อสาร (Disintermediation in the Communication Process) ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็เอกสาร รายงาน ประกาศ หรือ นโยบายต่างๆ ได้โดยตรงด้วยตัวเอง ไม่ต้องผ่านตัวกลางหรือผู้เล่าเรื่องดังที่แล้วมา ก่อเกิดเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ในการสื่อสารขึ้นมาใหม่ระหว่างระบบสื่อ การเมืองและประชาชนทั่วไป โดยที่ฝ่ายประชาชนจะได้รับประโยชน์สูงสุดเนื่องจากไม่มีการปิดกั้นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารให้อยู่แค่กลุ่มเล็กๆบางกลุ่มเท่านั้น

4. ต้นทุนต่ำ (Convenient Costs) จะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายและวิธีการในการเคลื่อนไหวแสดงตัวบนโลกอินเทอร์เน็ตหรือ เปิดเว็บไซต์นั้นมีราคาต่ำ และเป็นค่าใช้จ่ายที่แทบจะเป็นไปไม่ได้เลย เมื่อเทียบกับสื่อเดิมอย่าง หนังสือพิมพ์ หรือ โทรทัศน์

5. มีความรวดเร็วในการสื่อสาร (Speed of Communication) ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเครือข่ายใยแก้วบนอินเทอร์เน็ต ทำให้การส่งผ่านข้อมูลเกิดขึ้นเพียงชั่วเสี้ยววินาทีอย่างไม่มีสื่อใดเทียบได้ รวมทั้ง การกระจายข้อมูลก็สามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่ม

6. อินเทอร์เน็ตการสื่อสารที่ไร้พรมแดน (Absence of Boundaries) ข้อจำกัดทางด้านภูมิศาสตร์อันเป็นตัวขวางกั้นการแลกเปลี่ยนกระจายข่าวสารข้อมูลได้ถูกลบเลือนไปเมื่อใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้ข้อมูล ประสบการณ์ และข้อคิดเห็นในด้านต่างๆมีการแลกเปลี่ยนอย่างกว้างขวาง จนเกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้น

แนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ (Computer Mediated Communication: CMC)

Joseph B. Walther (อ้างถึงในกิตติ กันภัย, 2543) ให้ความหมายของ CMC เอาไว้กว้าง ๆ ว่าเป็น การประชุมโดยอาศัยคอมพิวเตอร์ (computer conferencing) และการใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์

(electronic mail) ซึ่งเกิดขึ้นและดำเนินไปในเวลาเดียวกัน (synchronous) หรือ ต่างเวลา (asynchronous) โดยที่ผู้ส่งสารใส่รหัส (encode) ลงไปในเนื้อหาสาร (text message) ซึ่งจะถูกถ่ายทอด (relayed) จากคอมพิวเตอร์ของผู้ส่งสารไปสู่คอมพิวเตอร์ของผู้รับสาร

จากนิยามของ Walther ดังกล่าวจะเห็นว่า อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้สำหรับ CMC และโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเชื่อมโยงระหว่างคอมพิวเตอร์ของผู้ส่งสารและผู้รับสารที่จะทำหน้าที่เป็นสะพานลำเลียงสารที่ถูกใส่รหัส

การสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ หรือ CMC นั้น เป็นการใช้ E-mail และ Computer-Conferencing พร้อมๆ กันในเวลาเดียวกันหรือใช้อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งผู้ส่งสารจะทำการเข้ารหัสสาร (Encoding) ในรูปของข้อความ (Text) ส่งผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ส่งสารไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้รับสาร โดยผ่านเครื่องรับสัญญาณ (Communication Research Vol.19 No.1 February 1992. p.52) ซึ่งในยุคแรกของการสื่อสารทางคอมพิวเตอร์จะเป็นการสื่อสารกันด้วยข้อความ (Text) โดยปราศจากเสียงหรือภาพเคลื่อนไหวอย่างในปัจจุบัน และค่อยๆ พัฒนาไปสู่ความเป็นสื่อที่มีการปฏิสัมพันธ์ (Interactive) โดยเป็นกระบวนการสื่อสารในลักษณะโต้ตอบระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ชุมชนที่เกิดขึ้นผ่านการสื่อสารทางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Community) นั้น ยังเป็นชุมชนที่เปิดโอกาสในการเข้าถึงให้แก่สังคม มีการเปิดกว้างทางความคิด ในขณะที่สังคมปกติไม่สามารถทำได้ โดยผู้ที่มีปัญหาหรือความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันสามารถส่งผ่านความคิดและทัศนคติถึงกันผ่านตัวกลางนี้ เช่น ผู้ที่ชื่นชอบเพลงในแนวเดียวกัน ก็จัดตั้งเว็บไซต์ขึ้นมาเพื่อรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน (Mcquail, 2000) หรือตัวอย่างของ Lesbian's café ในงานของ Lindlof และ Schatzer (1998)

การสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิสัมพันธ์แบบโต้ตอบหรือว่าการเล่นเกมทางรายการวิทยุโทรทัศน์ การออกความเห็นในรายการ มีผลที่พอจะเห็นคือการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์จะมีผลต่อพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต การเปิดรับสื่อ การตัดสินใจ คุณภาพชีวิต และการทำงาน การใช้คอมพิวเตอร์ทำให้มีเวลาที่จะใช้ทำอย่างอื่นอย่างมากขึ้น หรือทำงานในเวลาเท่าเดิมแต่ปริมาณของงานอาจจะมากขึ้น ในยุคคลื่นลูกที่สามที่เป็นยุคของสังคมสารสนเทศ (Information Society) การสื่อสารที่เกิดขึ้นเป็นการสื่อสาร 2 ทาง เกิดการมีส่วนร่วมและมีการตอบโต้ซึ่งกันและกัน ผู้รับสารสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการสื่อสารมนุษย์ เปลี่ยนเป็นสื่อดิจิทัลมาเป็นมนุษย์สื่อสาร (Home information) ข่าวสารกลายเป็นสินค้าที่มีการ

ผลิตและจำหน่ายเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ และทำให้คอมพิวเตอร์กลายเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญและจำเป็นในยุคของสังคมสารสนเทศ

Hoffman และ Novak (อ้างถึงในเพ็ญทิพย์, 2539: 17) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ และให้คำนิยามเกี่ยวกับ Hyper media CMC ว่าเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับการแจกจ่ายข้อมูลข่าวสารที่สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งใหม่ในสังคมที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ (Socially Oriented) ความไม่เจาะจงในการสื่อสารใน CMC ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่าการสื่อสารที่ไม่เจาะจงผู้รับสารหรือปราศจากอารมณ์ในการสื่อสาร (Socioemotional) ที่ไม่เหมือนกับการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face-to-face Communication) นอกจากนี้ การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์เป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นกันเอง ไม่เร้าอารมณ์และไม่เจาะจงผู้รับสาร ผู้ร่วมสื่อสารแบบ CMC ต้องปรับสภาพตัวเองให้เข้ากับการสื่อสารมากกว่าการสร้างปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารแบบเผชิญหน้า

ในการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์นับว่าเป็นช่องทางให้เกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้น เป็นการปฏิสัมพันธ์กับเครื่องคอมพิวเตอร์ (Machine interactivity) ตัวสื่อเป็นเพียงตัวส่งสารที่เชื่อมต่อระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันผ่านตัวกลางคือคอมพิวเตอร์

นอกจากนี้ Hoffman และ Novak (อ้างถึงในเพ็ญทิพย์, 2539: 24) พบว่า อินเทอร์เน็ตมีคุณลักษณะของการสื่อสารแบบการแสวงหาข้อมูลตามความสนใจของผู้ใช้ ซึ่งแตกต่างจากสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ ที่เป็นการผลักดันข้อมูลสู่ประชาชน

เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่ถูกควบคุมด้วยผู้ใช้มากกว่าสื่อที่ควบคุมโดยผู้ส่งสาร การเลือกใช้ได้โดยไม่มีขีดจำกัด เมื่อใดที่ผู้รับสารมีความสนใจเป็นพิเศษต่อข้อมูลก็จะมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมหรือสานสัมพันธ์กันต่อไป

Hoffman (1995) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง “Commercial Scenarios for the Web : Opportunities and Challenges” ว่า โดยธรรมชาติของอินเทอร์เน็ตนั้น สามารถกล่าวได้ว่าเป็นสื่อที่มีลักษณะหลายโฉมหน้า (Multifaced) เนื่องจากมีการผสมผสานระหว่างการเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal) และ การเป็นช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass Communication)

รูปแบบของการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตนั้นมีด้วยกันหลายระดับ ตั้งแต่กว้างสุด เช่น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะของเว็บเพจ (Web Pages) ไปจนถึงการสื่อสารระดับบุคคล เช่น การสนทนาในกลุ่มที่มีความสนใจร่วมกัน การสื่อสารผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างเพื่อนฝูง ซึ่งกระบวนการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตนั้นสามารถจำแนกได้เป็น 4 แบบด้วยกันคือ (Morris, 1996)

1. การสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกัน (One-to-one Asynchronous Communication) ตัวอย่างของการสื่อสารประเภทนี้ได้แก่ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail)
2. การสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคลแบบไม่พร้อมกัน (Many-to-many Asynchronous Communication) ตัวอย่างของการสื่อสารประเภทนี้ได้แก่ Usenet, Electronic Bulletin Boards และ Listserv ซึ่งผู้รับสารต้องลงชื่อก่อนเข้าสู่ระบบ
3. การสื่อสารแบบพร้อมกัน (Synchronous Communication) ทั้งในแบบ One-to-one ไปจนถึง One-to-Many โดยสามารถคุยกันได้ในหลากหลายหัวข้อที่ต้องการ ตัวอย่างของการสื่อสารประเภทนี้ได้แก่ Internet Chat
4. การสื่อสารแบบไม่พร้อมระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร (Asynchronous Communication) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมีลักษณะที่ผู้รับสารต้องการที่จะค้นหา Site เพื่อที่จะเข้าไปดูข้อมูลข่าวสารซึ่งอาจจะเป็นการสื่อสารแบบ Many-to-many, One-to-one หรือ One-to-many ตัวอย่างของการสื่อสารประเภทนี้ได้แก่ Website, Gopher และ FTP sites

เนื่องจากอินเทอร์เน็ต มีลักษณะของการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ในการสื่อสารระบบนี้รูปแบบของการรับส่งสารจะเปลี่ยนได้ตลอดเวลา คือ ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร สามารถเป็นได้ทั้ง 2 บทบาท เป็นได้ทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารในเวลาเดียวกัน

แนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ นำมาใช้วิเคราะห์กระบวนการสื่อสารเนื้อหาประเด็นที่มีประโยชน์สู่สาธารณชน รวมถึง กระบวนการสร้างสัมพันธภาพเครือข่ายสมาชิกบนอินเทอร์เน็ตของแต่ละเว็บไซต์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Sendor Vegh (2003) ศึกษาเรื่อง ประเภทของการเคลื่อนไหวบนหน้าอินเทอร์เน็ต ผ่านเว็บไซต์ที่ทำการเคลื่อนไหวต่อต้านธนาคารโลก เช่น www.indymedia.org, www.abolishthebank.org, และ www.worldbunk.org พบว่า การเคลื่อนไหวบนหน้าอินเทอร์เน็ตสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ เว็บไซต์ที่ใช้เพื่อก่อให้เกิดการตระหนักถึงประเด็นปัญหาในหมู่สาธารณชนนำไปสู่การสนับสนุนการเคลื่อนไหว เว็บไซต์ที่ใช้เพื่อก่อให้เกิดการรวมพลหรือระดมพลในสังคมชีวิตจริง (Real Life) และเว็บไซต์ที่ใช้เพื่อตอบโต้ฝ่ายตรงข้าม เช่น เว็บไซต์รัฐบาล หรือที่เรียกว่า Hacktivism

Peter Van Aelst and Stefaan Walgrave (2004) ศึกษาเรื่อง บทบาทของอินเทอร์เน็ตในการก่อการเคลื่อนไหวต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์ (The Role of the internet in shaping the “anti-globalization” movement) จากการสำรวจเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์ทั้งหมด 17 เว็บไซต์ พบว่า อินเทอร์เน็ตมีบทบาทช่วยในการเคลื่อนไหวต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์ 3 ประการคือ อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการกระจายข้อมูลข่าวสารประเด็นปัญหาผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์และสร้างเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ให้เป็นประเด็นสาธารณะในหมู่ประชาชน (Framing) รวมไปถึง บทบาทของอินเทอร์เน็ตที่ช่วยให้เกิดการรวมตัวกันของหมู่ประชาชนมาทำกิจกรรม อาทิ เช่น การเดินขบวนต่อต้านในฐานะผู้เข้าร่วม มิใช่แค่ผู้สนับสนุนดังที่แล้มาแล้ว และบทบาทของอินเทอร์เน็ตในการสร้างเครือข่ายให้เกิดขึ้นทั้งแบบตั้งใจและไม่ตั้งใจ อันเป็นผลมาจากเทคโนโลยี Hyperlink

Larry Elin (2003) ศึกษาเรื่อง พลังของอินเทอร์เน็ตต่อการเปลี่ยนความไม่สนใจการเมืองของบุคคลให้เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมของบุคคลในโลกเสมือนจริง ในการเลือกตั้งที่ฟิลาเดลเฟีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี 2000 โดยการสัมภาษณ์บุคคลจำนวน 100 คน พบว่า ข้อมูล การสื่อสารและเครือข่ายเชื่อมโยงบนอินเทอร์เน็ตกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกในด้านความต้องการความเป็นธรรมในสังคม จนนำไปสู่ความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมของบุคคลในการเคลื่อนไหว เนื่องจาก ผู้ใช้สามารถที่จะกำหนดการสื่อสารกับผู้อื่นบนหน้าอินเทอร์เน็ตได้ตามที่ต้องการ จะเป็นแบบ การสื่อสารแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (one to one) การสื่อสารสองทาง (two way) การสื่อสารหลายทาง (many to many) รวมถึง อินเทอร์เน็ตในความรู้สึกของผู้ใช้นั้นยังเป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างข้อมูล แรงจูงใจ และการเคลื่อนไหวในโลกชีวิตจริง (Real Life)

รชนีกร ทองทิพย์ (2548) ศึกษาเรื่อง การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างพันธมิตรของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ จากเว็บไซต์ไทยเอ็นจีโอ (www.thaingo.org) ภายใต้สมมุติฐานว่า องค์กรพัฒนาเอกชนใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการสร้างวาทกรรมเพื่อระดมมวลชนเข้าเป็นพันธมิตร การนำเสนอข่าวสารขององค์กรพัฒนาเอกชนทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเกิดความตื่นตัวในปัญหาสาธารณะ และ องค์กรพัฒนาเอกชนประสบความสำเร็จในการระดมมวลชนเป็นพันธมิตรในการเสนอประเด็นที่เกี่ยวกับศีลธรรมแต่สำหรับประเด็นการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น องค์กรพัฒนาเอกชนไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตขาดความไว้วางใจต่อองค์กรพัฒนาเอกชน ผลการวิจัย พบว่า องค์กรพัฒนาเอกชนมีความพยายามในการสร้างวาทกรรม โดยมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในประเด็นต่างๆ เพื่อให้เกิดการถกเถียงแต่วาทกรรมที่องค์กรพัฒนาเอกชนสร้างยังไม่สามารถพัฒนาเป็นวาทกรรมที่มีพลังได้ อย่างไรก็ตาม เว็บไซต์ไทยเอ็นจีโอมิบทบาทในการเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารในเชิงลึกที่ไม่สามารถค้นหาได้จากสื่อกระแสหลักทั่วไป และประสบความสำเร็จในการดึงคนเข้ามามีส่วนร่วมในอินเทอร์เน็ตได้เพิ่มขึ้น รวมถึง ยังพบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีความตื่นตัวในการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นทางสังคมมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การเคลื่อนไหวกภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล

ขอบเขตการวิจัยและประชากรศึกษา

การวิจัยเรื่อง การเคลื่อนไหวกภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ จะศึกษาจากกลุ่มประชากร อันได้แก่ เว็บไซต์ของเครือข่ายที่เคลื่อนไหวกเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีการดำเนินงานที่ปราศจากการมุ่งหวังผลกำไร เป็นไปเพื่อสังคมประชาชนส่วนรวม รวมทั้ง เป็นเว็บไซต์ที่ผลิตขึ้นโดยคนไทยและมีการจดทะเบียน Domain Name ในประเทศไทย มาเป็นกรณีศึกษา 3 เว็บไซต์ ดังต่อไปนี้

1. เว็บไซต์สื่อทางเลือกภาคเหนือเคลื่อนไหวกเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์: www.localtalk2004.com ซึ่งนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจอย่างรอบด้าน ไปสู่ประชาสังคมในระดับท้องถิ่น
2. กลุ่มเคลื่อนไหวกกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจด้าน FTA: www.ftawatch.org เป็นการเคลื่อนไหวกเผยแพร่กระจายข้อมูลในระดับประเทศ
3. เว็บไซต์เคลื่อนไหวกเกี่ยวกับองค์กรการค้าระดับโลก เช่น WTO / IMF: www.focusweb.org ในฐานะผู้ให้ข้อมูลข้อเท็จจริงต่างๆ สนับสนุนการเคลื่อนไหวกด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในระดับชาติ

ทั้งนี้ กลุ่มประชากรข้างต้นที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างศึกษานั้น ได้ผ่านการคัดเลือก โดยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากเว็บไซต์ของเครือข่ายการเคลื่อนไหวกด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ที่มีบทบาทการเคลื่อนไหวก นำเสนอแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อเท็จจริงไปสู่ภาคประชาสังคมในทุกภาคส่วนของสังคมไทย

โดยเนื้อหาในการศึกษาค้นคว้ามีดังนี้ คือ

- ประวัติความเป็นมา การดำเนินการ วัตถุประสงค์ และพัฒนาการในแต่ละระยะของเว็บไซต์ทั้ง 3 เว็บไซต์
- การเชื่อมโยงข้อมูล เครือข่าย กลุ่มพันธมิตร รวมถึงเนื้อหาต่างๆ ที่ถูกนำเสนอบนหน้าเว็บไซต์

- รูปแบบวิธีการในการสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูลไปสู่ภาคประชาชน ได้แก่ บทความ และ Mail List

วิธีวิจัย เก็บข้อมูล วิเคราะห์ และการนำเสนอเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจเป็นงานวิจัยที่มุ่งคุณภาพของอินเทอร์เน็ตในฐานะช่องทางใหม่ที่ภาคประชาชนใช้ในการเคลื่อนไหวเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ในด้านความเป็นมา โครงสร้าง รูปแบบ ขั้นตอนการสื่อสาร และการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหว โดยผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการในการศึกษาออกเป็น 3 วิธีการดังนี้ คือ

1. การสำรวจข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research)

เป็นการสำรวจเก็บข้อมูลเบื้องต้น เพื่อตอบคำถามวิจัยในด้านความเป็นมา โครงสร้าง และพัฒนาการการเคลื่อนไหวของกรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง เป็นการทำความเข้าใจภาพรวม พื้นฐาน ประวัติความเป็นมา ปัญหาต้นตอซึ่งนำไปสู่การเคลื่อนไหวของกลุ่ม รวมถึงโครงสร้างและพัฒนาการการเคลื่อนไหวของกลุ่ม โดยรวบรวมจากหนังสือ บทความ บทสัมภาษณ์ เอกสารทางวิชาการและเอกสาร สื่อเผยแพร่ของกลุ่มการเคลื่อนไหว รวมทั้งข้อมูลเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจต่างๆที่นำเสนอในหน้าเว็บไซต์ของกลุ่มตัวอย่าง และเว็บลิงค์ อันเกี่ยวกับด้านการค้าและเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยใน 3 ประเด็น คือ

1. การเจรจาการค้า FTA (Free Trade Agreement) ของประเทศไทย
2. องค์กรระหว่างประเทศ (International Organization) เช่น องค์กรการค้าโลก (WTO World Trade Organization / กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF-International Monetary Fund)
3. ทูตต่างชาติ (Foreign Direct Investment) และการลงทุนของบริษัทต่างชาติ (Multi-National Company) ในตลาดประเทศไทย

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview)

ขั้นตอนนี้เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อตอบปัญหาวิจัยในเรื่องของการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยง และ กระบวนการสื่อสารบนหน้าอินเทอร์เน็ต รวมถึง ภาพรวมของการใช้อินเทอร์เน็ตในการสนับสนุนการเคลื่อนไหว โดยกำหนดคำถามแบบปลายเปิดและแบ่งแนวคำถามดังนี้ คือ

- คำถามเกี่ยวกับความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการจัดทำเว็บไซต์
- คำถามเกี่ยวกับความอยู่รอดขององค์กรและกองบรรณาธิการ
- คำถามเกี่ยวกับการออกแบบจัดทำ ค่าใช้จ่ายเว็บไซต์

- คำถามเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ และเทคโนโลยีในการสื่อสารของกลุ่มไปยังสังคม
- คำถามเกี่ยวกับการคัดเลือกข้อมูล และแหล่งข้อมูล
- คำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตในการสนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่มกรณีศึกษาทั้ง 3 เว็บไซต์

โดยลักษณะของคำถามจะจัดแบ่งตามกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งมีทั้งหมด 2 กลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 8 คน ดังนี้ คือ

2.1 เว็บมาสเตอร์ (Web Master) ทีมงาน นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิของเว็บไซต์ที่ทำการศึกษาทั้ง 3 เว็บไซต์ เนื่องจากเป็นผู้ดูแล สนับสนุนข้อมูล จัดทำ และกำหนดนโยบายทิศทางการทำงาน การนำเสนอข่าวสารข้อมูลของเว็บไซต์ ภายใต้แนวคำถามดังต่อไปนี้

- 2.1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการจัดทำเว็บไซต์
- 2.1.2 ลักษณะขององค์กร โครงสร้าง กลุ่มเป้าหมาย และนโยบายของเว็บไซต์
- 2.1.3 ลักษณะการทำงาน การหาข้อมูล แหล่งข้อมูลข่าวสารของเว็บไซต์
- 2.1.4 กฎเกณฑ์ในการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาไปสู่ประชาสังคม
- 2.1.5 ลักษณะโครงสร้างของเว็บไซต์ การออกแบบ แผนผังการทำงาน
- 2.1.6 การเชื่อมโยงกับองค์กรอื่น หรือ เว็บไซต์อื่น และทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มหน้าอินเทอร์เน็ต
- 2.1.7 เครือข่ายกลุ่มองค์กรหลักที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการทำงานเคลื่อนไหวบนหน้าอินเทอร์เน็ต
- 2.1.8 แนวทางการมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนต่อการเคลื่อนไหวขององค์กรอื่น หรือเว็บไซต์อื่น
- 2.1.9 การบริหารงบประมาณ รายรับ รายจ่าย ของกลุ่มการเคลื่อนไหวและเว็บไซต์ รวมทั้ง แหล่งทุนที่สำคัญ
- 2.1.10 วิธีการในการสื่อสารข้อมูลไปสู่ภาคประชาชนในสังคมของเว็บไซต์
- 2.1.11 กระแสตอบรับของประชาชนต่อการเคลื่อนไหวภายหลังจากการจัดทำเว็บไซต์ และ ทิศทาง แนวทาง และแง่มุมต่างๆในการเข้ามามีส่วนร่วมของ ประชาชนโดยรวมในสังคมไทย
- 2.1.12 บทบาทของอินเทอร์เน็ตในการช่วยส่งเสริมการเคลื่อนไหวและความแตกต่างของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่างๆ ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เมื่อเปรียบเทียบ

กับวิธีการการเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ผ่านมา เช่น การชุมนุมคัดค้าน การผลิตสื่อเผยแพร่ เช่น หนังสือ หรือเอกสารทางวิชาการ

2.13 ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริม หรือขัดขวางการทำงานเคลื่อนไหวบนหน้าอินเทอร์เน็ต

2.14 บทบาทของเว็บไซต์นับตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบันที่มีต่อแอมมดงนี้

- แหล่งข้อมูลข่าวสาร สร้างความหลากหลายทางความคิดให้เกิดขึ้นใน

สังคม

- สร้างความเข้าใจอันนำไปสู่การเคลื่อนไหวให้เกิดขึ้นในสังคม

2.15 แนวทางการเคลื่อนไหวของกลุ่ม และเว็บไซต์ ในอนาคต

2.2 นักวิชาการและนักเคลื่อนไหวด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ภายใต้แนวคำถามที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวภาคประชาชนบนหน้าอินเทอร์เน็ต ดังนี้ คือ

2.2.1 ภาพรวมของการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ในปัจจุบัน

2.2.2 แนวคำถามเกี่ยวกับการเข้าใช้งานเว็บไซต์ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 3 เว็บไซต์

2.2.3 ความคิดเห็นจากการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อการเคลื่อนไหวภาคประชาชนเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจต่อสังคมไทย

2.2.4. ความคิดเห็นเรื่องบทบาทของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อการเคลื่อนไหวภาคประชาชนเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

2.2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวในสังคมจริง (Real Life) กับสังคมบนโลกไซเบอร์ (Cyberspace)

2.2.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา การนำเสนอ ในฐานะสื่อภาคประชาชนของเว็บไซต์กรณีศึกษาทั้ง 3 เว็บไซต์

2.2.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มในอนาคตในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเคลื่อนไหว

2.2.8 ข้อเสนอแนะ หรือ ข้อคำแนะนำเพื่อใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนบนหน้าอินเทอร์เน็ตเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

3. การวิเคราะห์เนื้อหาบนหน้าอินเทอร์เน็ต (Content Analysis)

เพื่อตอบปัญหาคำวิจัยในส่วนของเนื้อหา โครงสร้าง และ ยุทธศาสตร์ในการสื่อสารสาธารณะของเว็บไซต์ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง โดยการศึกษาจากบทความที่ปรากฏอยู่บนหน้าแรกของเว็บไซต์ที่ทำการศึกษาทั้ง 3 เว็บไซต์ ในช่วงเดือนมกราคม 2549 – เดือนมิถุนายน 2550 อันเป็นช่วงที่มีเหตุการณ์การเดินรวมตัวชุมนุมประท้วงคัดค้านการเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-อเมริกา

และการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องของภาคประชาชนไทยในการเฝ้าระวังตรวจสอบ จับตาการเจรจาเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ญี่ปุ่น โดยจะศึกษา ภายใต้ประเด็น ดังนี้

- การรายงานข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
- บทวิเคราะห์วิจารณ์ผลกระทบ แนวโน้มกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
- การรณรงค์เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน
- ข้อเสนอแนะและความกล้าที่จะตีแผ่ข้อเท็จจริงในฐานะสื่อภาคประชาชน

ในส่วนของ การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยจึงแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลด้านพัฒนาการการเคลื่อนไหวภาคประชาชนกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจโดยรวบรวมจากวิธีการในโลกแห่งความเป็นจริง สู่การเคลื่อนไหวบนหน้าอินเทอร์เน็ต ซึ่งศึกษาจากเอกสารและสัมภาษณ์นักเคลื่อนไหวที่เป็นแกนนำสำคัญของแต่ละเว็บไซต์ที่เป็นกรณีศึกษา ในประเด็นดังนี้

1.1 ความเป็นมาของกลุ่ม

1.2 การสื่อสาร จัดการ โครงสร้าง เครือข่ายภายในและภายนอกองค์กร

2. ข้อมูลด้านลักษณะการสื่อสารระดมของการเคลื่อนไหวภาคประชาชนกับกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ และเครือข่ายการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่มองค์กรการเคลื่อนไหวภาคประชาชนบนหน้าอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยกับกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ โดยศึกษาจากการวิเคราะห์เนื้อหาในหน้าแรกของเว็บไซต์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ บทความ และ รวมถึงบุคคลหรือกลุ่มองค์กรในโลกแห่งความจริง (Real Life) นอกจากนี้ ยังได้ใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และเว็บมาสเตอร์ของกรณีศึกษาทั้ง 3 เว็บไซต์ อัน ได้แก่

1. เว็บมาสเตอร์ของแต่ละเว็บไซต์

1.1 www.localtalk2004.com

- นางสาวนันทา เบญจศิริรักษ์

1.2 www.ftawatch.org

- นายขวัญชัย หมั่นยิ่ง

1.3 www.focusweb.org

- Mr. Anoop Sukumaran

2. กลุ่มนักวิชาการและนักเคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์

2.1 นางสาวกิ่งกร นรินทรกุล ณ อยุธยา

2.2 นางสาวกรรณิการ์ กิจติเวชกุล

2.3 นางสาวสายรุ้ง ทองปลอน

2.4 รศ.ดร. สุริชัย หวันแก้ว

2.5 ดร.จกกฤษณ์ ควรพจน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหาบนหน้าอินเทอร์เน็ต และจากการสัมภาษณ์ แล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ ในส่วนต่างๆดังนี้ คือ

- ลักษณะองค์กร
- เนื้อหา
- การนำเสนอ
- เทคโนโลยีและวิธีการในการสื่อสาร

การนำเสนอ

ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเรื่อง “การเคลื่อนไหวกภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ” มาแนะนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย (Descriptive) ประกอบกับการยกตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหาบนหน้าอินเทอร์เน็ต ตามประเด็นที่ทำการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาพัฒนาการ ลักษณะเนื้อหา การวางเครือข่าย และการสื่อสารของกลุ่มเว็บไซต์ภาคประชาชนไทยที่เคลื่อนไหวเรื่อง โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ทั้งหมด 3 เว็บไซต์ อันได้แก่

1. www.localtalk2004.com
2. www.ftawatch.org
3. www.focusweb.org

โดยจะแบ่งผลการศึกษออกเป็น 3 ส่วน ด้วยกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1. เนื้อหาทั้งหมดจะกล่าวถึง พัฒนาการ และโครงสร้างของเว็บไซต์ที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 3 เว็บไซต์ ตามประเด็นดังต่อไปนี้

- 1.1 ความเป็นมา
- 1.2 วัตถุประสงค์
- 1.3 ความมุ่งหวัง
- 1.4 บุคลากร
- 1.5 แหล่งทุนและทรัพยากร
- 1.6 ลักษณะการทำงานและการจัดการ
- 1.7 ปัญหาและอุปสรรค
- 1.8 แนวโน้มในอนาคต

ส่วนที่ 2 กล่าวถึงผลการวิเคราะห์เนื้อหา และรูปแบบของเว็บไซต์ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้ คือ

- 2.1 รายละเอียดเนื้อหาที่น่าสนใจบนหน้าเว็บไซต์
- 2.2 การจัดวางแบบหน้าเว็บไซต์
- 2.3 รูปแบบและประเด็นเนื้อหาที่น่าสนใจ
- 2.4 แนวทางและลักษณะการนำเสนอเนื้อหา
- 2.5 ช่องทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารทั้งภายในและนอกเครือข่าย

ส่วนที่ 3. ความคิดเห็นของเว็บมาสเตอร์และนักวิชาการ นักกิจกรรมการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเรื่อง โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ต่อประเด็นดังนี้

- 3.1 สถานการณ์การเคลื่อนไหวเรื่อง โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

- 3.2 อินเทอร์เน็ตกับการสนับสนุนการเคลื่อนไหวเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
- 3.3 แนวโน้มการเคลื่อนไหวในอนาคตบนหน้าอินเทอร์เน็ต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. พัฒนาการและโครงสร้างของเว็บไซต์

1. www.localtalk2004.com : LOCAL TALK (ท้องถิ่นสนทนา)

เบื้องลึกท้องถิ่น เบื้องหลังโลกาภิวัตน์

ความเป็นมา

เว็บไซต์ www.localtalk2004.com ของกลุ่ม Local Talk หรือ ท้องถิ่นสนทนา เป็นเว็บไซต์ข่าวที่เกิดจากการรวมตัวกันของคนทำงานสื่อทางเลือกภาคเหนือ ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2547 ภายใต้เจตนารมณ์ความต้องการร่วมกันในการที่จะเชื่อมโยงการสื่อสารระหว่างคนในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ด้วยความตระหนักอย่างดีว่า "การสื่อสาร" ระหว่างกันมีความสำคัญยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์

การจัดทำเว็บไซต์ www.localtalk2004.com เป็นผลพวงที่เกิดขึ้นจากการสรุปทบทวนการทำงานของสำนักข่าวประชาธรรมที่เข้าไปช่วงชิงพื้นที่ในสื่อกระแสหลักแล้วพบว่า ขบวนการสื่อสารมวลชนถูกรองรับจากกลุ่มผู้มีอำนาจเหนือกว่าทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง และ วัฒนธรรม ส่งผลให้โอกาสที่คนตัวเล็ก ๆ หรือสาธารณชนทั่วไป จะสามารถเข้าถึงสื่อมวลชนกระแสหลักอย่างหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ลดน้อยลงไปเรื่อยๆ ในขณะที่ สื่อทางเลือกอย่างอินเทอร์เน็ตกลับแพร่หลายมากขึ้น ยิ่งพื้นที่สาธารณะในสื่อกระแสหลักมีไว้เพื่อกลุ่มคนน้อยกลุ่ม สื่อทางเลือกอย่างอินเทอร์เน็ตก็ยิ่งเป็นที่รู้จักมากขึ้นเท่านั้น ดังเช่นที่ คุณนนทา เบญจศิริรักษ์ บรรณาธิการ ผู้ประสานงาน และเว็บมาสเตอร์ของเว็บไซต์ ได้กล่าวถึงความเป็นมาของ Local Talk ไว้ดังนี้

“เว็บไซต์ www.localtalk2004.com เป็นหนึ่งในนั้น และอีกอย่างก็คือ พวกที่เห็นความสำคัญของอำนาจของข้อมูลข่าวสาร ตระหนักดีว่า “ข้อมูลข่าวสารคืออำนาจ” อินเทอร์เน็ตจึงเป็นสื่อทางเลือกที่สามารถช่วยกระจายข่าวสารไปยังคนในท้องถิ่นได้ พวกที่เป็นกลุ่มสื่อภาคเหนือจึงได้รวมตัวกันทำเว็บอันนี้ขึ้น”

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า เว็บไซต์ Local Talk เป็นการทำงานที่ต่อเนื่องจากการทำงานของสำนักข่าวประชาธรรม ที่ต้องการสร้างพื้นที่การสื่อสารระหว่างประชาชนให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ คนใน

¹สำนักข่าวประชาธรรม เกิดจากแนวคิดเรื่องการนำเสนอข่าว ในราวปลายปี 2542 จุดประกายจากความคิดในกลุ่มนักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชนและนักกิจกรรมส่วนหนึ่งซึ่งบทรูปมุงความสำคัญไปที่ภาคประชาชนจะต้องสื่อสารเรื่องราวของตนออกไปให้เป็นระบบที่สุด การจัดตั้งองค์กรทำงานอย่างจริงจังเพื่อให้เสียงคนเล็กคนน้อยปรากฏในพื้นที่สาธารณะ สู่การกำหนดนโยบายซึ่งไม่ใช่เฉพาะรัฐหรือกลุ่มทุนเท่านั้น สำนักข่าวประชาธรรม จึงได้กำเนิดขึ้นในปี 2543 ด้วยทุนเริ่มต้นเพียง 300,000 บาท โดยมุ่งเน้นการนำเสนอเบาะแสภาคประชาสังคม เปิดเนื้อที่ภาคประชาชนสู่สื่อกระแสหลักที่เป็นสมาชิกอย่าง หนังสือพิมพ์ข่าวสด มติชน บางกอกโพสต์ ไทยทีวีสีช่อง 7 (ปัจจุบันหยุดเป็นสมาชิก) บริษัทไทยเคย์คอตคอม หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ และเว็บไซต์ผู้จัดการ ออนไลน์

ระดับท้องถิ่นให้สามารถสื่อสาร เชื่อมโยงระหว่างกัน และสร้างวาระของท้องถิ่นท่ามกลางการผูกขาดครอบครองของสื่อที่เป็นไปในปัจจุบัน

ในด้านการดำเนินการนั้น www.localtalk2004.com มีความมุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นศูนย์กลางแหล่งข้อมูลข่าวสารทั้งที่มาจากเครือข่ายในท้องถิ่น และในระดับสากล ให้ถ่ายทอดผ่านไปยังประชาชนในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ดังที่ คุณนันทา เบญจศิริรักษ์ บรรณาธิการ ผู้ประสานงาน และเว็บมาสเตอร์ของเว็บไซต์ ได้กล่าวถึงบทบาทที่ Local Talk มุ่งหวังจะเป็นไว้ว่า

“อาจกล่าวได้ว่า www.localtalk2004.com เป็นสื่อทางเลือกอีกอันหนึ่งที่แตกหน่อมาจากสำนักข่าวประชาธรรม โดยสำนักข่าวประชาธรรม จะทำหน้าที่สื่อสารในแนวคิด ส่วน Local Talk จะทำหน้าที่ในการสื่อสารแนวราบ เน้นการพึ่งตนเองของท้องถิ่น ให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นด้วยคนในท้องถิ่นเอง”

นอกเหนือจากเว็บไซต์ แล้วกลุ่ม Local Talk ยังได้ทำงานเชื่อมโยงเครือข่ายภาคประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในภาคเหนือ รวมทั้งสื่อทางเลือกกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มวิทยุชุมชน สื่อท้องถิ่นเพื่อการเคลื่อนไหวอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นศูนย์กลาง แหล่งข้อมูลให้กับคนในพื้นที่ชุมชนภาคเหนือ หรือ ประชาชนทั่วไปสามารถสืบค้นหาข้อมูลข่าวสารได้
2. เพื่อนำเสนอ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวของกลุ่ม Local Talk รวมถึงคนในพื้นที่ภาคเหนือ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารระหว่างคนในชุมชนท้องถิ่น

นโยบาย

เว็บไซต์ Local Talk ไม่ได้มีการกำหนดแนวนโยบายไว้อย่างชัดเจน แต่มีหลักการทำงานที่มุ่งเน้นการสื่อสารในแนวราบ โดยมีเว็บไซต์เป็นศูนย์กลางแหล่งข้อมูลเผยแพร่ให้แก่คนในระดับท้องถิ่นให้เข้าใจถึงปัญหา และความเป็นไปของสังคมท้องถิ่นตนท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกัน ก็เป็นสื่อกลางให้คนในสังคมเมืองที่เข้าชมเว็บไซต์ได้รับรู้และเข้าใจถึงปัญหาที่คนในท้องถิ่นของประเทศไทยประสบ นอกจากนี้ การดำเนินงานของเว็บไซต์ Local Talk ยังมุ่งเน้นการเชื่อมโยงข้อมูลและทำงานร่วมกับสื่อทางเลือกอื่นๆ อย่างหลากหลาย เช่น วิทยุชุมชน และ สื่อพื้นบ้าน เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลของสาธารณชนให้มากขึ้น

บุคลากร

www.localtalk2004.com ไม่มีกลุ่มสมาชิกถาวร ดำเนินการเป็นเครือข่ายกลุ่มนักกิจกรรมเคลื่อนไหวด้านสื่อทางเลือกภาคเหนือ โดยมีผู้ดูแลดำเนินการเว็บไซต์ในฐานะกอง บ.ก. อยู่ 3 ท่าน คือ

1. คุณนันทา เบญจศิริรักษ์ บรรณาธิการ ผู้ประสานงาน และเว็บไซต์เตอร์
2. คุณสุขุม ชีวาเกียรติยิ่งยง เจ้าหน้าที่ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล
3. คุณสิริลักษณ์ ศรีประสิทธิ์ เจ้าหน้าที่ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากลุ่ม Local Talk จะไม่มีกลุ่มองค์กรสมาชิกถาวร แต่ได้รับการสนับสนุนการทำงานร่วมกันกับเครือข่ายที่ทางกลุ่ม Local Talk เป็นสมาชิกอยู่ ได้แก่ เครือข่ายสื่อภาคประชาชนภาคเหนือ เช่น เครือข่ายวิทยุชุมชน สำนักข่าวประชาธรรม และสมาชิกในคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือ (กป. อพช.) เช่น เครือข่ายทรัพยากร เครือข่ายเกษตร และ เครือข่ายเอดส์/ผู้ติดเชื้อ เป็นต้น

เงินทุน

ได้รับการสนับสนุนจาก สถาบันพัฒนาองค์กรเอกชน (องค์กรมหาชน)²

กลุ่มเป้าหมาย

จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ดังนี้ คือ

1. กลุ่มในท้องถิ่น อันเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ แกนนำชุมชน เอ็นจีโอ หรือ นักกิจกรรมทางสังคม ภาคประชาสังคมในท้องถิ่น เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต) ครัว พระสงฆ์ บุคลากรสาธารณสุข นักศึกษา ซึ่งเปรียบเสมือนกระบอกกระจายเสียงที่สำคัญในการแพร่ข่าวสารสู่ชุมชนต่อไป
2. ระดับสาธารณสุข ที่อยู่นอกเขตภูมิภาคเป้าหมาย คือ ภาคเหนือ แต่มีความสนใจประเด็นของท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

ลักษณะการดำเนินงานและการจัดการบนเว็บไซต์

² สถาบันพัฒนาองค์กรเอกชน (องค์กรมหาชน) หรือ พอช. จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2543 ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นองค์กรประชาชนที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งของสังคมจากฐานรากด้วยพลังองค์กรชุมชนและประชาสังคม ภายใต้สโลแกนว่า “ทุกท้องถิ่นมั่นคง ทุกชุมชนเข้มแข็ง ประชาชาติแข็งแรง ประชาชนสุขสวัสดิ์” ผลงานที่โดดเด่น คือ การจัดตั้งธนาคารเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสถาบันกลางทางการเงินและการพัฒนาที่มีบทบาทในการสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรชุมชน

โครงสร้างการดำเนินงานของเว็บไซต์ Local Talk จะเป็นแบบหลวมๆ ลักษณะการทำงานจะมีการประชุม โต๊ะข่าวเป็นประจำในแต่ละสัปดาห์ โดยมีหัวหน้ากอง บ.ก. คอยรายงานสถานการณ์ข่าวโดยรวมก่อน แล้วกอง บ.ก. ก็จะเริ่มวิเคราะห์ว่าควรจับ หรือเสนอประเด็นใด และ โต๊ะข่าวจะเปิดโอกาสให้เสนอประเด็นที่แต่ละคนติดตามอยู่ก่อน หรือ ประเด็นที่สนใจเป็นส่วนตัว มาพูดคุยเพื่อคัดเลือกประเด็นที่จะนำเสนอบนหน้าเว็บไซต์ ซึ่งมีขอบเขตรั่วๆ ในการกำหนดประเด็นไว้ ดังนี้

1. ประเด็นที่สื่อกระแสหลักไม่ได้นำเสนอ ถูกมองข้ามไป หรือมุ่งแต่ประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคนในเมืองเท่านั้น เช่น กรณีปัญหาหมอกควันในเชียงใหม่ ที่สื่อค่อนข้างจะเจาะจงว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากไฟป่าเป็นส่วนใหญ่ และการแอบเผาไร่ของกลุ่มชาติพันธุ์บนที่สูง หรือ ปัญหาเรื่องพืชผลทางการเกษตรของคนในพื้นที่ภาคเหนือซึ่งมีผลกระทบจากการเจรจาเขตการค้าเสรี แต่กลุ่ม Local talk จะนำมาวิเคราะห์และเสนอถึงที่มาของปัญหาที่มีความหลากหลายกว่า และ เปิดพื้นที่ให้กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง ได้ออกมาพูดถึงปัญหาของตน

2. ประเด็นจากมุมมองในชุมชน คนตัวเล็กตัวน้อยผู้มีพลังการวิเคราะห์ที่ท้าทายการวิเคราะห์ของความคิดกระแสหลักได้ รวมถึงประเด็นที่จะส่งผลกระทบในวงกว้าง เช่น เรื่องร้านขายของชำที่มีผลกระทบจากการขยายตัวของห้าง Lotus ซึ่งเป็นบริษัทข้ามชาติ หรือประเด็นด้านพลังงานทางเลือกที่มักจะเข้าใจว่า การสร้างทางเลือกของพลังงานต้องอาศัยองค์การของรัฐหรือของเอกชนขนาดใหญ่ แต่กลุ่ม Local Talk จะนำเสนอในแง่ของพลังองค์กรชาวบ้านหรือพลังสถาบันท้องถิ่น อย่าง โรงเรียน ที่สามารถนำและขับเคลื่อนเรื่องอนุรักษ์พลังงานได้อย่างก้าวหน้า

3. ประเด็นข่าวที่ท้องถิ่นสัมพันธ์กับโลกาภิวัตน์ เช่น ข่าวดาราสอลลิวิวด์ได้รับเลือกเป็นนักสมัครเพื่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสื่อกระแสหลักได้นำเสนอโดยทั่วไปแล้ว แต่กลุ่ม Local Talk จะเลือกนำเสนอเรื่องของวีรบุรุษหรือวีรสตรี (Hero/ Shero) ได้แก่ แกนนำการเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเคยนำเสนอ โดย Alternet³ เป็นคนในชุมชนทั่วโลกที่ถูกข่มขู่เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบ FTA ไทย-จีน ที่ทำให้เกษตรกรปลูกหอมกระเทียมในภาคเหนือต้องย้าย

4. ประเด็นข่าวที่ชุมชน หรือ ผู้รับสารปัจเจกสามารถนำไปติดต่อได้ หรือ สร้างแรงบันดาลใจว่า คนตัวเล็กตัวน้อยก็มีพลังในการสร้างสรรค์งานเพื่อสังคมได้ เช่น ข่าวการจัดการทรัพยากร โดยท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลคอยแก้ว จ. เชียงใหม่ ซึ่งเป็นตัวอย่างแก่ องค์การบริหาร

³ Alternet เว็บไซต์ข่าวสารและนิตยสารออนไลน์ภาคประชาชน หนึ่งในโครงการของสถาบันองค์กรสื่ออิสระ (Non-Profit Independent Media Institution) จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2541 เพื่อเผยแพร่ผลิตข่าวสารผ่านบทวิพากษ์การเมือง วิเคราะห์เจาะลึกเรื่องราวของการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน หรือ บุคคลที่ทำงานเพื่อสังคม ภายใต้พันธกิจ สนับสนุนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในประเด็นต่างๆ ได้แก่ สิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของพลเมือง ความเป็นธรรมในสังคม สื่อมวลชน และสุขภาพ โดยได้รับรางวัลเว็บบี อวอร์ด (Webby Award) ซึ่งเป็นรางวัลสำหรับเว็บไซต์ที่ดีที่สุดของโลก ถึง 2 รางวัล คือ เว็บไซต์สื่ออิสระที่รายงานข่าวการเมืองและเม็กซิโออนไลน์ที่ดีที่สุด ในโลก

ส่วนตำบล อื่นๆ ว่าถ้าคนในท้องถิ่นร่วมมือกันทำฝ่ายชะลอน้ำ จะช่วยแก้ปัญหาขัดแย้งการชิงน้ำได้ หรือ ปัญหาสิทธิเหนือสิทธิบัตรยาระหว่างไทยกับสหรัฐ ที่เครือข่ายผู้ติดเชื้อออกมาต่อสู้เรียกร้อง สิทธิของตัวเอง และเพื่อคนไทยที่เข้าไม่ถึงยารักษาแพง

หลังจากสามารถกำหนดประเด็นในแต่ละส่วนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ในกอง บ.ก . แต่ละคนก็จะรับผิดชอบในการติดตามหาข้อมูลตามความถนัดและความสนใจของตน โดยมีวิธีการหาข้อมูลใน 3 รูปแบบหลักๆ คือ

1. แหล่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือ สื่อต่างๆ ที่มีอยู่ อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำงาน
2. แหล่งข้อมูล โดยตรง จากการสัมภาษณ์ ในส่วนนี้ค่อนข้างเป็นส่วนหลักในการยกระดับความคิดเห็นของคนตัวเล็กตัวน้อย หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะประเด็นขึ้นมาให้คนในท้องถิ่นหรือสาธารณชน ได้รับทราบ ซึ่งจะแตกต่างจากสื่อกระแสหลักที่แหล่งข่าวมักจะเป็นผู้มีชื่อเสียงและผู้นำทางความคิดในสื่อกระแสหลัก
3. การสนับสนุนด้านข้อมูลจากเครือข่ายองค์กรต่างๆ ที่ทางกลุ่ม Local Talk ทำงานร่วม หรือเป็นสมาชิก เช่น คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือ (กป.อพช.) สำนักข่าวประชาธรรม กลุ่มสื่อพื้นบ้าน ฯลฯ

นอกจาก การประชุมโต๊ะข่าวเพื่อกำหนดประเด็นในแต่ละสัปดาห์แล้ว การนำเสนอในแต่ละวันนั้น กอง บ.ก .ของเว็บก็จะดำเนินงานตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้แบบหลวมๆ ดังนี้

1. ประเด็นที่เร่งด่วนเป็นพิเศษ เช่น ข่าว หรือ บทความที่ทันกับกระแสทางสังคมในขณะนั้น เช่น ช่วงนี้มีกระแสวิจารณ์เรื่องร่าง FTA ไทย-อเมริกา หรือ เรื่องรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ทางเว็บไซต์ Local Talk ก็จะรีบนำเสนอตามคิดเป็นรายสัปดาห์ภายใต้การวิเคราะห์และขอบเขตประเด็นข้างต้น

2. ประเด็นที่มีลักษณะคล้ายกับนิตยสารรายเดือนหรือรายปักษ์ ซึ่งจะมีความหลากหลายของเนื้อหาทั้งประเด็นร้อนและประเด็นเย็น มีคอลัมน์หลายเรื่องให้ติดตาม

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การนำเสนอประเด็นต่างๆ ในแต่ละวันของเว็บไซต์ จะเป็นไปตามสถานการณ์แวดล้อม นั่นเอง

ปัญหาและอุปสรรค

เว็บไซต์ Local Talk ประสบปัญหาอย่างมาก ในเรื่องของเงินทุนในการดำเนินการ เคลื่อนไหว เนื่องจากมีแหล่งทุนสนับสนุนเพียงแห่งเดียว งบประมาณที่ได้รับจึงมีจำกัดไม่เพียงพอต่อการเคลื่อนไหวในวงกว้าง ในส่วนของบุคลากรนั้นแทบไม่เป็นปัญหาหลัก เพราะผู้ดำเนินการดูแลเว็บไซต์ทั้ง 3 คน ไม่ได้สังกัดในองค์กรหรือหน่วยงานใดตายตัวจึงทำให้มีเวลาในการคอยดูแลอัปเดตข่าวสารประจำทางเว็บไซต์ รวมทั้ง มีความเชี่ยวชาญชำนาญในการจัดทำเว็บไซต์อยู่แล้ว แต่

อย่างไรก็ตามก็ต้องมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและพัฒนาหาคนขึ้นมาเพื่อรองรับการขยายตัวของงานในอนาคต ดังที่คุณันทา เบญจาศิริลักษณ์ เว็บบาสเตอร์ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ปัญหาหลักของพี่เลย ก็คือ เรื่องเงินทุนในการดำเนินการ ว่าจะมีเงินมาต่อการทำงานแค่ไหน เป็นปัญหาจริงๆ ที่กำลังคิดกันอยู่ ซึ่งก็ไม่ว่าถ้าหาไม่ได้ อาจต้องปิดตัวลงหรือเปล่า ซึ่งส่วนลึกๆ พี่ไม่อยากจะเป็นอย่างนั้นเลย ส่วนเรื่องคนทำงานนี้แทบไม่มีปัญหา มีอาสาสมัครในท้องถิ่นมาทำงานร่วมงานด้วยกัน นื่องๆแต่ละคน เขาก็ไม่ได้อยากไปไหน เป็นคนรุ่นใหม่ ที่อยากทำงานตรงนี้ ไม่ไปไหน ไม่อยากเข้าส่วนกลาง ไม่อยากไปยุ่งกรุงเทพ อยากทำงานอยู่ในส่วนท้องถิ่นแต่ก็คือว่า คนทำงานเองก็ต้องพัฒนาศักยภาพด้วย ในการที่จะ link เชื่อมข่าวสารข้อมูลทางเว็บไซต์ คือ งานมันค่อนข้างหนัก หุตามันจะต้องกว้างไกล จะต้องรู้ประเด็น ซึ่งพี่เองก็ไม่สามารถจะทำได้ทุกเรื่อง แล้วพี่ก็ต้อง assign นื่องพี่ก็ต้องพัฒนาศักยภาพนื่อง ด้วย การทำงานเรื่องการคัดเลือกประเด็นแบบไหน”

ความเคลื่อนไหวในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

เว็บไซต์ Local Talk ในปัจจุบันนี้ จะทำหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลให้แก่คนในระดับท้องถิ่น กลุ่มเล็กๆ เป็นการทำงานประสานงานกับเครือข่ายองค์กรเอกชนในพื้นที่ภาคเหนือช่วยคนในท้องถิ่นให้เข้าใจถึงประเด็นปัญหา ร่วมกันแก้ไข แต่ขณะเดียวกันก็สื่อให้คนที่อยู่ในระดับส่วนกลางได้เห็นและทำความเข้าใจข้อมูลในระดับท้องถิ่นมากขึ้น

ในด้านแนวทางในอนาคตนั้น เว็บไซต์โลคัลทอล์ควางแนวทางที่จะขยายการเชื่อมโยงเครือข่ายข่าวสารในระดับท้องถิ่นให้เชื่อมต่อกับกลุ่มนักกิจกรรมเคลื่อนไหวในพื้นที่ภูมิภาคอื่นๆ ได้ทั่วประเทศ กล่าวคือ แม้จะมีศูนย์กลางอยู่ที่ภาคเหนือ แต่ก็สามารถที่จะขยายประเด็นข่าวสารไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ ได้ ดังเช่น ในปัจจุบันนี้ ก็ได้เริ่มเชื่อมข้อมูลประเด็นจากทางภาคใต้ ไม่เพียงแค่นั้น ทางผู้จัดทำก็คำนึงถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูล รวมถึงเข้าไปจัดกิจกรรมร่วมกับสถาบันการศึกษา เพื่อสร้างสังคมที่แข็งแรงให้แก่คนในท้องถิ่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. www.ftawatch.org : FTA WATCH (กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน)

ความเป็นมา

FTA Watch หรือ กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2546 จากการรวมตัวเฉพาะกิจของสาธารณชนกลุ่มต่างๆ อันประกอบด้วย นักวิชาการ นักกิจกรรมจากสถาบันการศึกษา องค์กรอิสระภายใต้รัฐธรรมนูญ องค์กรพัฒนาเอกชน และเครือข่ายองค์กรภาคประชาชน เพื่อเคลื่อนไหวจับตาการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีของไทย ทั้งในระดับทวิภาคีและภูมิภาคเรื่อยมา นับตั้งแต่เริ่มการเจรจาฉบับแรก จนถึงปัจจุบันที่ประเทศไทยได้เซ็นสัญญาในระดับทวิภาคีไปแล้วทั้งหมด 8 ฉบับ ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ บาหลีเรน จีน อินเดีย เปรู และอยู่ระหว่างการเจรจาอีก 2 ฉบับคือ อเมริกา และญี่ปุ่น

การรวมตัวของกลุ่ม FTA Watch เป็นผลสืบเนื่องมาจากการผลักดันเพื่อจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีซึ่งรัฐบาลภายใต้การนำของพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในปี พ.ศ. 2545 ภายใต้แนวคิดว่าการเปิดเขตการค้าเสรีก่อให้เกิดการขยายตลาดการค้าและสร้างความเจริญเติบโตให้กับประเทศได้ หากแต่ในความเป็นจริงแล้ว การเข้าร่วมการเจรจาและทำข้อตกลง ได้ก่อให้เกิดความวิตกกังวลและกระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางถึงกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลในการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี ความไม่โปร่งใสของรัฐบาลอันสะท้อนผ่านงานศึกษาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในสังคมไทย ความพร้อมของประเทศก่อนการเข้าร่วมการเจรจา ขั้นตอนพื้นฐานในการคัดเลือกคู่เจรจา รวมถึงขั้นตอนการเจรจาที่รวบรัดขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานหรือองค์กรที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายประเทศ ซึ่งล้วนแล้วแต่อาจนำไปสู่การละเมิดอำนาจอธิปไตยของชาติและสร้างความเสียหายต่อประชาชนไทย

ดังนั้น เพื่อตอบรับกับกระแสความวิตกกังวลจากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในการเจรจา กลุ่ม FTA WATCH จึงได้เกิดขึ้น จากการรวมตัวของกลุ่มและสถาบันต่างๆที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งมีความเกี่ยวข้องและสนใจเกี่ยวกับ ประเด็นในการเจรจาทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี เช่น เกษตรกรรม ทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าการลงทุน

ในการดำเนินงานของกลุ่มนั้น ระยะแรกก่อนที่จะมีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการได้ ดำเนินการเคลื่อนไหวผ่านวิธีการต่างๆ เช่น การชุมนุมประท้วง การทำเอกสาร สื่อวิดิทัศน์เผยแพร่ แจกให้ประชาชน และ การยื่นหนังสือคัดค้าน แต่ที่ประสบปัญหาในการจัดการและเผยแพร่ข้อมูลให้กับสาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสื่อกระแสหลักอย่าง โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ที่ในยุครัฐบาลของพันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร ถูกควบคุม ด้วยการเมืองและระบบทุนพาณิชย์ และใน

บางกรณี ยังถูกใช้เป็นสื่อในการเผยแพร่การทำงานของรัฐบาลในด้านบวกเพียงด้านเดียว ด้วยเหตุนี้ กลุ่มองค์กรเครือข่าย FTA WATCH จึงได้ประชุมหารือจนได้บทสรุปพร้อมกันในการใช้สื่อทางเลือก อินเทอร์เน็ตเพื่อเผยแพร่ข้อมูลทั้งในแง่บวกและลบ รวมถึงดำเนินการเคลื่อนไหวของกลุ่มอิกิวีตีหนึ่ง ดังที่ คุณ ขวัญชัย หมั่นยิ่ง เว็บบาสเตอร์ได้กล่าวถึงความเป็นมาของเว็บไซต์ว่า

“ตอนสิงหาคม 47 ตอนนั้นมีประเด็นในเรื่องของการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับหลาย ๆ ประเทศอยู่ในลักษณะการกลุ่มที่เริ่มตั้งกันขึ้นมีประมาณด้วยกันอยู่ 20 กว่าท่าน จากประมาณ 10 กว่าองค์กร ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาสังคมที่รวมไม่ว่าจะเป็นเรื่องของด้านการเกษตร เรื่องของทรัพย์สินทางปัญญา ก็จะมาเห็นประเด็นนี้ว่า เรื่องของเขตการค้าเสรีเป็นประเด็นที่ต้องทำการศึกษาข้อมูลให้มากขึ้น เพราะตอนนั้นอยู่ในช่วงนโยบายของท่านอดีตนายกรัฐมนตรี ดร.ทักษิณ ก็ประกาศชัดเจนว่าจะเปิดประเทศ เพื่อทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับหลาย ๆ ประเทศ ดังนั้น นักวิชาการในกลุ่มเรา เอฟทีเอ วอทช์ ก็วิเคราะห์ในเนื้อหาเห็นบางส่วนในประเทศไทยเสียเปรียบ บางส่วนประเทศมหาอำนาจก็ได้เปรียบ เราก็พยายามที่จะวิเคราะห์ให้เห็นข้อเท็จจริงของเรื่องข้อตกลงเขตการค้าเสรี ตอนนั้นก็มีการช่องทางในการสื่อสารข้อมูลให้สาธารณชนได้รับทราบเกี่ยวกับเรื่องเอฟทีเอ เราก็ชัดเจนตั้งแต่ตอนต้นเลยว่า เราจะต้องนำข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเอฟทีเอ มาเผยแพร่บนเว็บไซต์ ซึ่งเป็นการลงทุนที่ง่ายและใช้เงินทุนไม่สูงมาก”

จากผลการประชุมในครั้งนั้น กลุ่ม FTA WATCH จึงได้ดำเนินการทดลองใช้อินเทอร์เน็ต และพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อเป็นช่องทางในการเผยแพร่สื่อสารข้อมูลต่างๆ ตลอดจนเป็นพื้นที่ในการระดมกำลังสมองและทุนจากประชาชน โดยเปิดใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ในชื่อ www.ftawatch.org และยังคงดำเนินงานเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

1. นำเสนอประเด็นความเคลื่อนไหวการดำเนินงานของกลุ่ม FTA WATCH และองค์กรสมาชิกให้แก่สื่อมวลชน สมาชิกและ ประชาชนที่สนใจ รวมถึงเพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลเชิงลึกที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้ามาศึกษาเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับคู่ค้าทั้งในด้านบวกและด้านลบ
2. เพื่อเป็นสถานที่เก็บข้อมูลพื้นฐาน อย่าง ภาพเหตุการณ์ เอกสารสัมภาษณ์ และคำสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการเปิดเขตการค้าเสรีในรูปแบบสื่อดิจิทัล ซึ่งอาจนำมาใช้ในการจัดทำเอกสาร หนังสือหรือสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ในการขับเคลื่อนได้ทันที
3. ใช้ดำเนินกิจการเคลื่อนไหว เพื่อสร้างความตื่นตัวและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาเขตการค้าเสรี การแปรรูป (Privatization) โดยการระดมกำลังทุนและสมองจากประชาชน อาทิเช่น การล่ารายชื่อ ร่วมโหวด หรือ การขอกุญแจสนับสนุน

นโยบาย

เนื่องจากกลุ่ม FTA Watch เป็นการรวมตัวกันเฉพาะกิจเพื่อเฝ้าระวังเกี่ยวกับการเจรจา ข้อตกลงเขตการค้าเสรีเท่านั้น ในการดำเนินการของกลุ่มจึงไม่ได้มีการกำหนดนโยบายไว้ดังเช่นองค์กรเคลื่อนไหวอื่นๆ แต่เป็นการกำหนดทิศทางของเว็บให้ทำงานเคลื่อนไหวควบคู่ไปกับสถานการณ์เคลื่อนไหวของกลุ่มในโลกจริง (Real World) โดยมีเป้าหมายที่จะทำให้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีใดๆ ที่เกิดขึ้นหรือที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต้องมาจากการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของภาคประชาชน ข้อตกลงใดๆ ที่เกิดขึ้นต้องไม่นำพาประเทศไปเป็นอาณานิคมของต่างชาติ หรือเพื่อตอบสนองต่อประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่ต้องเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้น การดำเนินการของกลุ่ม FTA WATCH จึงมิใช่เป็นไปเพื่อเคลื่อนไหวล้มล้างกระบวนการจัดทำเขตการค้าเสรีของรัฐบาล แต่จะทำหน้าที่ทางวิชาการโดยการสื่อสารกับสถาบันรัฐสภา สื่อมวลชน และภาคประชาชน ดังเช่นที่คุณขวัญชัย หมื่นยิ่งเว็บมาสเตอร์ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า

“เราไม่ใช่ฝ่ายตรงข้ามของรัฐบาล อยากให้คิดว่า เราทำงานร่วมกัน คือเราต้องเข้าใจว่าเรื่องเอฟทีเอ ถ้าโดยเนื้อหากจริง ๆ มันมีผลได้และผลเสีย ก็ต้องมีคนที่ได้และคนที่เสีย แต่สิ่งที่เรากำลังจะบอกก็คือเสียนี้ ต้องคุยคือเสียแล้วจะช่วยกันอย่างไรให้เขาอยู่ได้ แล้วได้นี้ใครได้ ต้องแบ่งปันความเสียหายและผลประโยชน์ให้มันเท่าเทียมกัน นี่ก็ในเชิงเนื้อหา แต่ว่าในเชิงกระบวนการ มีคนเพียงแค่มือเดียวที่สนใจเรื่องแบบนี้ เช่น กระทรวงต่างประเทศ ก็จะบอกว่าเราก็มีความสัมพันธ์อันดีกับต่างประเทศโดยการใช้เอฟทีเอเป็นสะพานในการเชื่อมกระทรวงพาณิชย์ก็จะบอกว่าถ้าทำเอฟทีเอแล้ว ตัวเลขจีดีพีในการส่งออกของประเทศไทยก็จะเพิ่มมากขึ้น คือแต่ละองค์กรจะมองในมิติเดียว แต่เขาไม่ได้มองในมิติอื่นๆ อย่างเช่นมิติความเสียหายที่มันจะเกิดขึ้น กลับให้ความสำคัญในเรื่องนี้น้อยลง เราก็พยายามจะบอกว่า ถ้ามองมิติเดียว คุณก็ทำงานมิติเดียว มันก็ไม่ได้คุยกับคนที่เขาได้รับผลกระทบ ถ้าคุยกันหน่อยว่าเขาได้รับผลกระทบอย่างไร ให้รู้ว่าเกษตรกรจะต้องเสียหายอย่างไร แล้วคนที่สามารถส่งชิ้นส่วนรถยนต์ ชิ้นส่วนอัญมณี ที่เขารวยอยู่แล้วจะต้องทำอย่างไรในการช่วยเหลือคนที่เป็เกษตรกรเพียงแต่เขาไม่สามารถที่จะแข่งขันราคากับเขาได้ จะทำอย่างไร มันไม่มีคำตอบแบบนี้ เราจึงอยากให้มีมิติหนึ่งบ้าง ไม่ได้ต้องการล้มล้างอะไร เพราะเราก็เข้าใจเช่นกันว่าการเจรจาย่อมมีประโยชน์ แต่จะทำเช่นไรให้เกิดประโยชน์กับประเทศให้มากที่สุด ซึ่งปัจจุบันมันไม่ใช่”

บุคลากร

ในช่วงก่อตั้ง บุคลากรประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย นักวิชาการ นักกิจกรรมเคลื่อนไหวในกลุ่มเครือข่ายองค์กรที่มีประเด็นเกี่ยวข้องในการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรี มาทำงานร่วมกันในการตรวจสอบขั้นตอน รายละเอียด การดำเนินงานของรัฐบาล นับตั้งแต่ที่ประเทศไทยได้เริ่มการเจรจาในปี พ.ศ. 2545 จนได้จัดตั้งอย่างเป็นทางการและดำเนินการเคลื่อนไหวผ่าน

www.ftawatch.org ภายใต้ชื่อ **กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (FTA WATCH)**

อันประกอบด้วยบุคลากรจากองค์กรสมาชิกทั้งสิ้น 17 องค์กร⁴ อันได้แก่

1. กลุ่มศึกษาปัญหา (กศย)
2. องค์กรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาไทย(ไบโอไทย)
3. โครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐานทรัพยากร
4. โครงการศึกษาและปฏิบัติการงานพัฒนา (โพกัส)
5. มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค (มพบ)
6. สหพันธ์องค์กรผู้บริโภค (สออบ)
7. เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก (คลท)
8. ชมรมศิษย์เก่าบูรณะชนบทและเพื่อน(RRAFA)
9. คณะกรรมการองค์กรพัฒนาเอกชนด้านเอคส์ (กพอ)
10. มูลนิธิเข้าถึงเอคส์ (ACCESS)
11. เครือข่ายผู้คิดเชื้อเอชไอวี/เอคส์ประเทศไทย (TNP)
12. คณะทำงาน โลกาภิวัตน์ คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.)
13. คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.)
14. กลุ่มศึกษาและรณรงค์มลภาวะอุตสาหกรรม
15. มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ
16. องค์กรหมอไร้พรมแดน (MSF_Belgium)
17. ฟอรัม เอเชีย (Forum-Asia)

ในการจัดทำเว็บไซต์นั้น จะอยู่ภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่จาก BIOTHAI หรือ องค์กรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาไทย ประกอบด้วยคุณขวัญชัย หมั่นยิ่งเว็บบาสเตอร์และเจ้าหน้าที่อีก 2 ท่าน ซึ่งทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลอย่างทีวี หนังสือพิมพ์ และจากองค์กรสมาชิก

เงินทุน

ในการจัดทำเว็บไซต์ www.ftawatch.org ด้านระบบ Server การดูแล Website และค่าเชื่อมต่อสัญญาณ จะอยู่ในความรับผิดชอบของ BIOTHAI หรือ องค์กรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาไทย และได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากองค์กรสมาชิกทั้ง 17 องค์กร เป็นส่วนร่วมที่ถูกต้อง

⁴ รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก

เรียกว่า “Resources Pool” ซึ่งเงินทุนส่วนนี้ องค์กรสมาชิกแต่ละองค์กรจะถือเป็นส่วนหนึ่งของงานในองค์กรของตนเช่นกัน

นอกจากแหล่งทุนภายในองค์กรสมาชิกแล้ว ก็ยังได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจาก องค์กรเครือข่ายที่เป็นสมาชิกของทั้ง 17 องค์กร ที่มีทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไป ดังที่คุณขวัญชัย หมื่นยิ่ง ได้กล่าวถึงไว้ดังนี้

“งบประมาณในการจัดงาน แล้วก็การหาเงิน เราก็ระดมทุนจากเครือข่ายหลาย ๆ เครือข่าย มีคนบริจาค บ้าง ระดมทุนผ่านเว็บไซต์บ้าง แล้วก็ระดมทุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ บางครั้งเราก็ได้รับบสนับสนุนจากรัฐสภาบ้าง ซึ่งมันก็มีทั้งหน่วยงานรัฐและหน่วยงานเอกชนในการ สนับสนุนงบประมาณ ซึ่งเราจะไม่ค่อยออกตัวตัวเอง เพราะว่าตัวองค์กรเองก็ไม่ค่อยจะมี เราก็ขอเพื่อน ๆ เขาแล้วก็ บางส่วนเราก็จัดทำสื่อ ไปขอรับบริจาค สมมติว่าสื่อหนึ่งชิ้นเป็นวีซีดี เราก็เอาไปวาง ใครจะหยอดลงกล่องก็หยอด จะก็บาทก็ได้ เราก็ให้เขาไปแล้วเขาก็ให้เรา มา เราก็เอาตรงนั้นมาเป็นการดำเนินงาน จัดกิจกรรมแต่ละ กิจกรรม”

กลุ่มเป้าหมาย

เว็บไซต์ FTA Watch จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลัก กล่าวคือ

1. กลุ่มองค์กรที่เป็นสมาชิกและเครือข่ายพันธมิตรอื่นๆที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกันในการ เคลื่อนไหวเรื่องการเจรจาเขตการค้าเสรี (FTA) ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเคลื่อนไหวเพื่อคนในระดับราก ฐานอย่างเครือข่ายเกษตรกร เครือข่ายผู้ใช้แรงงาน เครือข่ายสลัม รวมถึง กลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบ จาก FTA อย่างผู้ติดเชื้อเอดส์ องค์กรเหล่านี้เป็นสื่อกลางที่สำคัญในการประสานงานเผยแพร่ข้อมูล จากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาค

2. ประชาชนทั่วไปที่สนใจเรื่องการเจรจาเขตการค้าเสรีของไทย นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ และองค์กรธุรกิจทั้งภาครัฐและเอกชน

นอกจากนี้ เว็บไซต์ FTA WATCH ก็ยังได้รับความสนใจจากกลุ่มที่อยู่เหนือความมุ่งหมาย อย่างเจ้าหน้าที่องค์กรของรัฐบาลที่เป็นฝ่ายตรงข้ามอีกด้วย

ลักษณะการดำเนินงานและการจัดการบนเว็บไซต์

กลุ่ม FTA WATCH เป็นกลุ่มที่เกิดจากองค์กรสมาชิกต่างๆมารวมตัวกัน โครงสร้างของ กลุ่มจึงมีลักษณะความเป็นเครือข่ายแบบหลวมๆ ไม่มีองค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นผู้นำ หรือลำดับสูง ต่ำในการทำงาน (Hierarchy) อย่างชัดเจนเหมือนองค์กรภาครัฐหรือเอกชนทั่วไป ดังนั้น ลักษณะ การทำงานจึงเป็นแบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรตัวแทนจากกลุ่มสมาชิก ไม่มีตำแหน่งแน่นอน ไม่มีกองบรรณาธิการ แต่จะมีการกำหนดศูนย์กลางในการประสานงานซึ่งจะเป็นเจ้าหน้าที่ตัวแทน

จากองค์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาไทย (ไบโอไทย) เป็นศูนย์กลางในการดูแลเว็บไซต์โดยแบ่งการทำงานจะแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ คือ

1. ในด้านเทคนิค การสร้างการออกแบบ การดูแลรักษา การทำนุบำรุงเว็บไซต์ จะอยู่ในความดูแลของคุณขวัญชัยหมื่นยิ่ง ในฐานะเว็บมาสเตอร์
2. การรวบรวมประเด็นข่าวที่เกี่ยวกับข้อตกลงเขตการค้าเสรีจากแหล่งข่าวสื่ออื่นๆ อย่างหนังสือพิมพ์ รวมถึงความเคลื่อนไหวของกลุ่มสมาชิกในประเด็นต่างๆ แบบวันต่อวัน
3. บทบรรณาธิการและบทความข้อมูลต่าง ๆ จะไม่มีนักคอลัมน์นิสต์ตายตัว แต่จะรวบรวมจากบทความที่ส่งมายัง Mail List เป็นแม่เหล็กของกลุ่ม FTA WATCH ในแต่ละวันพอมีข้อมูลอะไรใหม่ นักวิชาการในกลุ่มประมาณ 20-30 ท่าน จะเมล์ส่งเข้ามาที่ Mail List ซึ่งประเด็นก็จะเป็นส่วนที่นักวิชาการแต่ละท่านถนัด อาทิเช่น เรื่องสิทธิบัตรยา จาก รศ. ดร.จิราพร ลิ้มปานานนท์⁵ หรือเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา จากดร. จักกฤษณ์ ครอบพจน์⁶ เป็นต้น หลังจากนั้นบทความข้อเขียนใน Mail List เหล่านี้ ก็จะถูกรวบรวมนำขึ้นเว็บไซต์

การคัดกรองบทความข้อมูลเพื่อเอาขึ้นเว็บไซต์นั้น จะใช้วิธีการประชุมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือ Mail List ของบุคลากรตัวแทนจากองค์กรสมาชิกในแต่ละสัปดาห์ประมาณ 20-30 ท่าน ซึ่งจะมีบันทึกลงในฐานข้อมูลกลางที่สมาชิกทุกคนสามารถดึงมาอ่านได้โดยกรอกรหัสผ่านของตน ในแต่ละสัปดาห์นั้นจะกำหนดประเด็นในการปรับปรุงข้อมูลให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเคลื่อนไหวแวดลอมของกลุ่ม โดยจะกำหนดเรื่องไว้ประมาณ 3-4 ประเด็น ส่วนข้อเขียนอื่นที่ไม่สามารถนำขึ้นในคราวนี้ได้จะไม่มีการตัดทิ้งแต่จะถูกนำเก็บไว้ใน Mail List เป็นฐานข้อมูลที่สามารถดึงมาใช้หรือนำเสนอในคราวต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค

การดำเนินงานของ www.ftawatch.org มีปัญหาอุปสรรคสำคัญดังนี้ คือ

⁵ ญ. รศ.ดร.จิราพร ลิ้มปานานนท์ นักวิชาการและนักกิจกรรมเคลื่อนไหวเพื่อสังคม เป็นผู้มืบทบาทสำคัญในการต่อสู้คัดค้านการเจรจาเขตการค้าเสรีในประเด็นด้านสิทธิบัตรยา และการเข้าถึงยาของผู้บริโภค ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งอาจารย์และหัวหน้าหน่วยวิจัยเภสัชศาสตร์สังคม คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และประธานมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค รวมถึง สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิของกลุ่มศึกษาเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (FTA Watch)

⁶ ดร. จักกฤษณ์ ครอบพจน์ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ และทรัพย์สินทางปัญญา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนข้อมูลด้านทรัพย์สินทางปัญญา โดยมีผลงานมากมาย เช่น บทความ “ความตกลงด้านการลงทุนในเอฟทีเอไทย – สหรัฐฯ : ก้าวหนึ่งของความพยายามในการสร้างข้อตกลงพหุภาคีด้านการลงทุน” จากหนังสือ ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ผลกระทบที่มีต่อประเทศไทย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยวูลองกอง (University of Wollongong) ประเทศออสเตรเลีย และรวมถึง สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิของกลุ่มศึกษาเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (FTA Watch)

1. บุคลากร อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ เนื่องจากข้อมูลที่ทำกรรวบรวมและจัดการ นั้นมีจำนวนมาก แต่ผู้ที่นำเสนอขึ้นเว็บไซต์มีเพียงคนเดียวคือ เว็บมาสเตอร์ ซึ่งก็มีงานประจำอยู่แล้ว ในองค์กรหลักที่ตนประจำอยู่ ทำให้บางครั้งการอัปเดตข้อมูลเป็นไปอย่างล่าช้า และจัดการไม่ทั่วถึง นอกจากนี้ ข้อเขียน บทความที่ได้จากสมาชิกในองค์กรสมาชิกของกลุ่ม FTA WATCH นั้น ไม่ได้เป็นไปอย่างประจําสม่ำเสมอ เนื่องจาก แต่ละคนล้วนมีงานประจำในกลุ่มของตนอยู่แล้ว การเขียนบทความจึงขึ้นอยู่กับความเอื้ออำนวยของสภาวะแวดล้อม ส่งผลให้บางครั้ง แทบจะไม่มีบทความใหม่มาอัปเดต ต้องไปดึงข่าว ข้อมูลหรือ บทความจากเว็บไซต์พันธมิตรมาใช้สำรองแทน

2. ในด้านเทคนิค ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 2 ข้อใหญ่ คือ

2.1 การจัดการฐานข้อมูล เนื่องจากจำนวนเอกสารและข้อมูลที่มีจำนวนมาก แม้ในตอนนี้จะถูกจัดอยู่ในรูปแบบของห้องสมุดออนไลน์ ที่สามารถสืบค้นหาได้ง่าย แต่ยังไม่ถูกจัดระเบียบ กล่าวคือ แม้จะมีการแบ่งหัวข้อ แต่ก็ยังไม่ถูกแบ่งตามไลน์ความสนใจของคน เช่น ถ้าอยากรู้ข้อมูลเอฟทีเอ ไทย-สหรัฐ ผู้เข้าชมยังไม่สามารถคลิกดูปุ่มเดียว แล้วข้อมูลก็แสดงออกมาทันทีได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทางกลุ่ม FTA WATCH ตั้งใจพัฒนาศักยภาพทางเทคโนโลยีของตนให้ทำได้

2.2 ความปลอดภัยของข้อมูล ไม่ใช่การขโมยข้อมูล แต่เป็นการป้องกันการทำลายข้อมูล เนื่องจากเคยมีคนเจาะคลังข้อมูลของ FTA WATCH คล้าย ๆ แฮกเกอร์ แต่ไม่ได้ทำให้เกิดความเสียหายใดต่อเว็บไซต์

2.3 การสื่อสารทางเมลล์ลิสต์ที่ยังไม่ปลอดภัย ดังนั้น ในปัจจุบันนี้ เรื่องอะไรก็ตามที่เป็นเรื่อง Top Security สูง ๆ จึงไม่สามารถส่งเมลล์ลิสต์หรือเมลล์กลางได้ แต่จะเป็นการเรียกประชุมแทน

2.4 เว็บไซต์ของกลุ่ม FTA WATCH ภาาภาษาอังกฤษที่ยังทำไม่ได้ไม่ดึนัถ เนื่องจากปัจจัยปัญหาเรื่องภาษาและบุคลากรแปลบทความ ดังที่คุณขวัญชัยกล่าวไว้ว่า

“ปัญหาต่อมาก็คือ ปัญหาเรื่องเวบไซต์ภาาภาษาอังกฤษ เราทำได้ไม่ดึนัถ ซึ่งจริง ๆ แล้วถ้ามองเรื่องเอฟทีเอ คนที่ให้ความสำคัญด้านข้อมูล หมายถึงระดับการให้ความสำคัญด้านข้อมูล คือ คนต่างชาติให้ความสำคัญด้านข้อมูลมากกว่าคนไทย แต่หน้าเวบไซต์ภาาอังกฤษ เรายังทำข้อมูลได้แย่มาก แ่ตามเวลาที่ไม่นาน เช่น ข้อมูลบางข้อมูลเป็นข้อมูลเก่า ไม่ได้อัปเดตมาเป็น 4-3เดือน ซึ่งความจริงมันน่าจะต้องอัปเดต ส่วนที่เราแจ้งและประเมินได้เอง ก็คือ ข่าวที่เรามีเจ้าหน้าที่ในการเก็บทั้งไทยและอังกฤษ เพราะฉะนั้น คนที่มาดูก็จะได้ดูข่าวปัจจุบัน แต่ว่าข้ออ่อนของเรา คือ บทความเป็นบทความเก่า เพราะเราไม่มีข้อมูลภาาอังกฤษ ก็เราต้องมาแปล ซึ่งถ้าเราสามารถทำภาาภาษาอังกฤษให้ระดับความเข้มข้นมันใกล้เคียงกับภาาภาษาไทย เวบไซต์เอฟทีเอ วอทซ์ จะส่งผลกระทบ สามารถช่วยส่งเสริมการเคลื่อนไหวให้มากขึ้น เพราะฉะนั้นมันจะเป็นอินเตอร์เนชันแนล มันจะไม่ใช่ว่าเฉพาะประเทศไทย เพราะอย่างที่ผมบอกตั้งแต่ตอนต้น มันชัดตั้งแต่ตอนต้นว่ามันต้องมีข้อมูลแน่น แต่ว่าภาาภาษาอังกฤษมันไม่แน่น มันก็เลยถูกลดความสำคัญลงไป”

ความเคลื่อนไหวในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

การดำเนินงานของกลุ่ม FTA WATCH ในปัจจุบันผ่านอินเทอร์เน็ตนั้นจะมุ่งเน้นในการแพร่กระจายข่าวสาร สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่สาธารณชนในสังคม แต่อย่างไรก็ตามทางคณะผู้จัดทำก็ยังมีความมุ่งหวังอีก 3 ประการ คือ

1. ความต้องการที่จะพัฒนาให้เว็บไซต์ FTA Watch ให้อยู่ในรูปแบบที่มีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ สร้างความสนใจและดึงดูดให้ประชาชนทั่วไปอยากจะเข้ามาอ่านและทำความรู้จักกับกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของเนื้อหา ซึ่งในปัจจุบัน ทางคณะผู้จัดทำต้องยอมรับว่า เรื่องของเอฟทีเอที่เอนั้นเป็นเรื่องที่ยาก ดังนั้น จึงพยายามที่จะย่อเนื้อหาให้เข้าใจได้มากที่สุด

2. เปิดพื้นที่บนหน้าเว็บไซต์ให้สาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น อาทิเช่น การเปิดเว็บบอร์ด หรือ กระดานข่าวให้ประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมช่วยกันคิด วิพากษ์วิจารณ์จนเกิดหนทางแก้ไขและนำเสนอประเด็นปัญหาสู่สังคม ในปัจจุบันทางผู้จัดทำต้องยอมรับว่า เว็บไซต์ FTA Watch ยังไม่ได้เปิดกว้างมากนักในเรื่องการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามาแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วม เนื่องจากข้อจำกัดด้านกำลังคนที่มีผู้ดูแลอยู่เพียงคนเดียว ซึ่งไม่เพียงพอที่จะคอยดูแลเว็บบอร์ดที่ต้องออนไลน์ตลอดวัน

3. การพัฒนาศักยภาพของเว็บไซต์ภาคภาษาอังกฤษของ FTA WATCH ให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังต่างประเทศได้อย่างเข้มข้นทัดเทียมกับภาคภาษาไทย ก่อให้เกิดความร่วมมือกันในความเคลื่อนไหวในระดับสากล ดังที่คุณขวัญชัย หมั่นยิ่ง ได้ให้สัมภาษณ์ในเรื่องนี้ไว้ว่า

“...คือเราต้องการอัปเดตเว็บไซต์ให้เป็นสากลมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันหน้าเว็บไซต์ภาษาอังกฤษ ก็อย่างที่บอกไป เราทำข้อมูลได้เยอะมาก ทั้งๆที่ข้อมูลในมือแน่น แต่ว่าภาคภาษาอังกฤษมันไม่แน่น มันก็เลยถูกลดความสำคัญลงไป เราต้องปรับปรุงให้มันเข้มข้นในระดับที่เท่าเทียมกับภาคภาษาไทย ซึ่งเรื่องนี้ เราเคยทำ workshop เชิญที่แต่ละคนเขาต่อสู้อะไรเอฟทีเอในแต่ละประเทศจากทั่วโลกเลย มาประชุมที่ประเทศไทยตอนประมาณเดือนต.ค. เราก็ได้ทราบข้อมูลตั้งแต่ตอนนั้นแล้วว่าคนที่เขาอยากรู้เรื่องเอฟทีเอไทยที่ทำกับนานาประเทศก็จะมาที่เว็บไซต์เอฟทีเอ วอทซ์ และส่วนที่เขาจะดูได้ก็คือดูข่าว เพราะว่าข่าวมันอัปเดตที่สุด และเขาก็ได้ดูและใช้ประโยชน์จากตรงนั้น อย่างของเกาหลีที่มีประเด็นเรื่องเอฟทีเอเกาหลีกับสหรัฐ แต่หลังจากเวิร์คชอป เราก็รู้ว่ากระบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมในเกาหลีมันค่อนข้างเข้มข้น และเขาใช้สื่อเว็บไซต์อย่างกระจายมาก เพราะว่าคนเกาหลีส่วนใหญ่ใช้สื่อค่อนข้างเยอะ และเขาก็ติดตามข้อมูลของเรามากพอสมควร แต่เราไม่ได้มีข้อมูลอะไรของเราเพียงพอให้เขาเข้าใจได้ เขาอยากรู้เพื่อที่จะเอาข้อมูลของเราตรงนั้น ไปทำให้คอนเทนต์ของเขาแน่นมากขึ้น workshop ครั้งนี้ ทำให้เรารู้สึกว่า ต่างประเทศเขาก็สนใจเรื่องของเราเนาะ เป็นหนทางที่จะทำงานเชื่อม..หมายถึง ความช่วยเหลือด้านข้อมูล และคำแนะนำแนวทางการดำเนินงานนะ... กับเครือข่ายต่างประเทศที่เค้าเองก็ดำเนินการด้านนี้อยู่ ทำให้เราจึงต้องพยายามปรับปรุงเว็บไซต์ให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ ”

3. www.focusweb.org: Focus on the Global South (โครงการศึกษาและปฏิบัติการงานพัฒนา)

ความเป็นมา

www.focusweb.org ถือกำเนิดขึ้นพร้อมกับ Focus on the Global South หรือ ที่รู้จักกันในนาม กลุ่มโฟกัส (Focus Group) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2538 เป็นองค์กรอิสระ (Non-Governmental Organization) ที่เกิดจากการร่วมมือกันของหมูนักวิชาการจาก 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินเดีย และฟิลิปปินส์ มีบุคลากรกระจายกันทำงานอยู่ในแต่ละประเทศ โดยมีศูนย์กลางการดำเนินงานในประเทศไทย ในฐานะหน่วยงานหนึ่งของสถาบันวิจัยสังคมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือ CUSRI (Chulalongkorn University Social Research Institute)

www.focusweb.org นั้น จะแบ่งหน้าเว็บไซต์ออกไปตามแต่ละโปรแกรมที่ดำเนินการอยู่ในประเทศที่เป็นฐานทั้งหมด 3 ประเทศด้วยกัน คือ ไทย อินเดีย และ ฟิลิปปินส์ โดยมีศูนย์กลางการดูแลและดำเนินการอยู่ที่สถาบันวิจัยสังคมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (CUSRI) เพื่อใช้เป็นแหล่งในการนำเสนอของโครงการ Focus on the Global South หรือ กลุ่มโฟกัส ที่รวบรวมจากงานวิจัยเชิงนโยบาย งานด้านการสนับสนุน การเคลื่อนไหว และการสร้างความรู้ความสามารถให้แก่ประชาสังคมระดับรากหญ้า อันจะนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์ก่อนเกิดหนทางความคิดใหม่ๆ ให้แก่สังคม รวมถึง สนับสนุนให้เกิดการถกเถียงโต้แย้งด้านนโยบายทั้งในระดับชาติและระดับประเทศ ดังที่ Mr. Anoop Sukumaran เว็บบาสเตอร์ของ Focus Web ได้กล่าวถึงบทบาทของเว็บไซต์ว่า

“...พวกเรามองเว็บไซต์หรืออินเทอร์เน็ต และเลือกที่จะใช้วิธีการนี้ เนื่องจากเท่าที่ผ่านมา อินเทอร์เน็ตเป็นหนึ่งในวิธีการสื่อสารกับสังคมที่ดีที่สุด คุณจะเห็นว่าทุกที่ทุกแห่งในโลกต่างก็ใช้อินเทอร์เน็ต ส่งผลให้งานของเราเข้าถึงสังคมโลก อาจกล่าวได้ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสื่อสารให้พวกเราได้พบกับประชาชนจำนวนมากที่สามารถเข้าถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้น สำหรับพวกเรา อินเทอร์เน็ตไม่ใช่เพียงพื้นที่ที่ให้ประชาชนเข้าไปอ่านข้อมูลหรือเก็บบทความงานวิจัยเท่านั้น แต่ยังเป็นที่เราใช้เทคโนโลยีการสื่อสารชนิดนี้เพื่อสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ให้ความรู้ ก่อให้เกิดการวิเคราะห์ วิจัยและทางเลือกหรือหนทางแก้ไข อินเทอร์เน็ตและ เว็บไซต์จึงเป็นสื่อที่ดีที่สุดที่พวกเรามีและสามารถใช้ประโยชน์จากมัน....”

สำหรับ www.focusweb.org ในส่วนโปรแกรมของประเทศไทยนั้น เริ่มต้นพร้อมกับการก่อตั้งกลุ่ม Focus เป็นการสะท้อนเนื้อหา สาร ความเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในสังคมโลกในรูปแบบภาคภาษาไทยเพื่อสะดวกในการที่องค์กรภาคประชาชนไทย นักกิจกรรมเคลื่อนไหว หรือ ประชาชนชาวไทยผู้สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเคลื่อนไหวของกลุ่มตน หรือ เป็นข้อมูล

สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในประเด็นด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจแก่ผู้สนใจทั่วไป โดยการดำเนินงานของ Focus website จะอยู่ภายใต้แก่น (Thematic) สำคัญทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่

1. โลกาภิวัตน์ (Globalization)
2. เสรีนิยมใหม่ (Neo-Liberalism)
3. การทหาร (Militarization)

นับตั้งแต่เปิดดำเนินการจนถึงปัจจุบัน รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 12 ปี www.focusweb.org ได้นำเสนอผลงานวิจัยและภาพความเคลื่อนไหว การต่อสู้ของภาคประชาชนในสังคมโลก รวมถึงประเทศไทย ไว้อย่างมากมาย เปรียบเสมือนหน้าต่างสำคัญของกลุ่มโฟกัสที่ใช้ในการดำเนินงานในฐานะผู้สนับสนุนงานด้านข้อมูลข่าวสาร ประสานงาน และศูนย์กลางในการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารของภาคประชาสังคมโลก ดังจะเห็นได้จากคำสัมภาษณ์ตอนหนึ่งของ Mr. Anoop ว่า

“www.focusweb.org เป็นหน้าต่างของกลุ่ม Focus on the Global South ถ้าเว็บไซต์ล่มงานของพวกเราก็จะหายไปเช่นกัน นอกจากนี้ ตัวเว็บไซต์ช่วยให้พวกเราได้พบคน พบโลก และสื่อสารกับคนได้ทั่วทุกมุมโลก”

ปัจจุบัน www.focusweb.org โปรแกรมประเทศไทย นั้นได้ปิดลงชั่วคราว เพื่อปรับปรุงระบบ ฐานข้อมูล และจัดรูปแบบใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวของงานได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์

www.focusweb.org จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอประเด็นข่าวสารข้อมูลด้านโลกาภิวัตน์ของสังคมโลกอย่างรอบด้าน โดยจะเน้นหนักในด้านเศรษฐกิจ ที่ประชาชนทั่วไปผู้สนใจ องค์กรอิสระ หรือนักกิจกรรม สามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อศึกษาและเป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือ เคลื่อนไหวภายในแต่ละประเทศ ดังได้บ่งบอกไว้อย่างชัดเจนในหน้าเว็บไซต์ว่า

“เว็บนี้มีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่และสื่อสารข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งบทวิเคราะห์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและผลกระทบของนโยบาย ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและการเมืองในระดับประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ต่อภาคประชาสังคมที่ทำงานด้านการพัฒนาและประชาชนผู้สนใจ”

นโยบาย

ด้วยเหตุที่ Focus Website มีลักษณะการรวมตัวเป็นกลุ่มองค์กรอิสระ (Non- Governmental Organization) ดังนั้น การดำเนินงานในแต่ละปีจึงมีการกำหนดนโยบายไว้อย่างชัดเจนภายใต้จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ความต้องการที่จะรู้และสลายสถาบันหรือโครงสร้าง

ทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม ก่อให้เกิดโครงสร้างหรือสถาบันที่เป็นอิสระจากภาครัฐ และ ส่งเสริมสร้างความสงบสุขและลดการใช้หรือแทรกแซงอำนาจทางทหารในสังคม ภายใต้กระบวนการทัศน์ของการย่อยสลายระบบโลกาภิวัตน์ (Deglobalization) อันเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจโลก จากการคำนึงถึงความต้องการของกลุ่มองค์กรธุรกิจของส่วนตนมาคำนึงถึงความต้องการของสาธารณชนในสังคม ของชาติมากกว่า ดังคำอธิบายในเว็บไซต์ว่า

“Deglobalization, this term describes the transformation of the global economy from one centred around the needs of transnational corporations to one that focuses on the needs of people, communities and nations and in which the capacities of local and national economies are strengthened.”

บุคลากร

โครงการ Focus on the Global South (Focus) มีบุคลากรที่กระจายกันดำเนินงานในแต่ละประเทศในจำนวนที่แตกต่างกันไปรวมทั้งหมด 24 คน สำหรับในประเทศไทยนั้นมีจำนวนบุคลากรทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศรวมทั้งสิ้น 11 คน ดังรายนามต่อไปนี้

1. Mr. Walden Bello	:	Director ⁷
2. Ms. Soontaree Nakaviroj	:	Admin Manager
3. Mr. Shalmali Guttal	:	Senior Associate
4. Ms. Sajin Prachason	:	Research Associate
5. Ms. Praphai Jundee	:	Finance Manager
6. Ms. Nicola Bullard	:	Senior Associate
7. Ms. Mayuree Ruechakiattikul	:	Research Associate
8. Ms. Marry Lou Malig	:	Research Associate

⁷ นักวิชาการนักเขียน นักวิเคราะห์การเมืองฝ่ายซ้าย หรือ อนุรักษ์นิยม ปัจจุบันเป็นศาสตราจารย์ประจำคณะสังคมวิทยาและการบริหารจัดการสาธารณะ มหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์ (University of Philippines) และผู้อำนวยการโครงการปฏิบัติการและพัฒนา (Focus on the Global South) ผลงานที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นหนึ่งในแกนนำเคลื่อนไหวต่อต้าน Martial Law ของประธานาธิบดี Ferdinand Marcos ซึ่งเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของชาวฟิลิปปินส์ในปี พ.ศ. 2515 รวมถึงผลงานหนังสือ เช่น **“Dilemmas of Domination: The Unmaking of the American Empire”** บทวิเคราะห์สภาพสังคม เศรษฐกิจการเมืองของอเมริกา ในปี พ.ศ. 2543 Walden Bello ได้รับรางวัล “Right Livelihood Award” ในฐานะเป็นหนึ่งในนักวิพากษ์ นักปรัชญา และนักเคลื่อนไหวคนสำคัญ ในด้านโลกาภิวัตน์เศรษฐกิจ

9. Ms. Doroty Guerrero	:	Research Associate
10. Ms. Chanida Chanyapate Bamford	:	Deputy Director
11. Mr. Anoop Sukumaran	:	Communications (Web Master)

เงินทุน

ในการดำเนินงานกิจกรรม การวิจัย ค่า server ของเว็บไซต์ ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนหรือมูลนิธิต่างประเทศเป็นหลักในรูปแบบของการบริจาค ซึ่งมีมูลนิธิหรือกองทุนหลักที่ให้การสนับสนุนในแต่ละปี⁸ ดังรายนามต่อไปนี้

1. Action Aid
2. Community Aid Abroad
3. Christian Aid
4. Cord Aid
5. Development and Peace
6. Ford Foundation
7. HIVOS
8. Inter Pares'
9. International Forum on Globalization
10. NOVIB
11. Oxfam GB / Oxfam AE
12. Rockefeller Brothers Fund (RBF)
13. Trocaire
14. 11.11.11
15. The United Methodist Church
16. PARC Japan

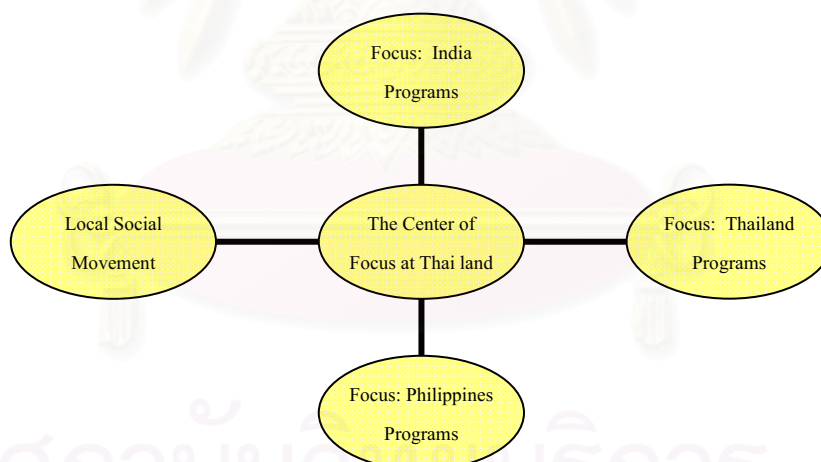
⁸ รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก

กลุ่มเป้าหมาย

Focus Web มุ่งนำเสนอต่อกลุ่มนักเคลื่อนไหวหรือนักกิจกรรมทั่วโลก นักวิชาการ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่สนใจเป็นหลัก

ลักษณะการดำเนินงานและการจัดการบนเว็บไซต์

Focus Web จะมุ่งประเด็นครอบคลุมพื้นที่ซีกโลกด้านใต้เส้นศูนย์สูตรเป็นหลัก โดยโปรแกรมทั้งหมดจะแบ่งออกเป็น 3 โปรแกรมหลัก ตามประเทศที่เป็นฐานการปฏิบัติงาน ได้แก่ ไทย อินเดีย และ ฟิลิปปินส์ ซึ่งในแต่ละโปรแกรมจะดูแลครอบคลุมพื้นที่ที่อยู่ในรูปแบบองค์กรอิสระองค์กรหนึ่ง โดยในแต่ละประเทศที่เป็นฐานต่างก็มีทีมงานและเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงาน ค้นหาข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ที่มีการจัดระบบมอบหมายงานกันอย่างชัดเจน มีลำดับขั้นตอนและเป็นระบบ เพื่อให้สะดวกต่อการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน แต่ขณะเดียวกันก็ใช้ระบบของเครือข่าย (Network) ในการประสานงาน ดำเนินงานร่วมกับองค์กร หน่วยงานภาคประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนโดยศูนย์กลางในการดูแล ดำเนินการการปฏิบัติการบนเว็บไซต์จะอยู่ที่ประเทศไทย ณ สถาบันวิจัยสังคม แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังโครงสร้างต่อไปนี้

เนื้อหา ข้อมูล บทความ งานวิจัยต่างๆ ที่ถูกส่งมาจากแต่ละฐานเพื่อพูดคุยและวิจารณ์กันในสมาชิกผ่านระบบ E-mail ซึ่งจะไม่มีการกำหนดวาระการประชุม วันและเวลา กันอย่างชัดเจน แต่หากมีเรื่องด่วนหรือ วาระด่วน ก็จะมีการพูดคุยกันผ่านระบบ Tele-Conference โดยการคัดเลือกข้อมูลในการนำเสนอ นั้นจะไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนแต่จะคำนึงถึงสถานการณ์แวดล้อมที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงเวลานั้น รวมทั้งความเห็นชอบของสมาชิกแต่ละคน เพื่อให้เว็บไซต์จัดทำ

การอัพเดทข้อมูลบนหน้าเว็บไซต์ซึ่งจะไม่มีกำหนดวันเวลาที่แน่นอน แต่จะกระทำให้อยู่ครั้งที่สุด อย่างน้อย อาทิตย์ละ 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์

นอกจากนี้ หากแบ่งตามแหล่งที่มา งานเขียนต่างๆ บทความ งานวิจัยที่นำเสนอบนเว็บไซต์ Focus จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ผลงานหรือบทความของเจ้าหน้าที่ในแต่ละ โปรแกรม ตามที่ได้รับมอบหมาย ค้นหาข้อมูล หรือ งานวิจัยภายใต้ประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ของโลกในทุกๆ ด้านตามความถนัด
2. บทความ หรือ งานวิจัยที่ได้จากกลุ่มนักเคลื่อนไหวภาคประชาชนในแต่ละพื้นที่ แต่ละประเทศ ที่เป็นเครือข่าย (Network) มีความสัมพันธ์กับกลุ่ม เช่น กลุ่ม FTA Watch ในประเทศไทย หรือ กลุ่มเครือข่ายภาคประชาชน สหภาพแรงงานในเขตพื้นที่ซีกโลกส่วนได้

ปัญหาและอุปสรรค

ด้วยเหตุที่กลุ่ม Focus เป็นองค์กรอิสระ (NGO) และได้รับการสนับสนุนจากกองทุนมูลนิธิต่างประเทศ มีการกำหนด แบ่งส่วนการใช้งบประมาณในแต่ละปีไว้อย่างแน่นอน ดังนั้น การดำเนินงานของกลุ่มจึงแทบไม่มีปัญหาด้านการเงินเท่าไรนัก เมื่อเทียบกับเว็บไซต์ Local Talk หรือ FTA Watch หากแต่สิ่งที่ประสบอย่างมาก คือ การขาดแคลนบุคลากรในการแปลเนื้อหาข้อมูลเพื่อนำเสนอในเว็บไซต์

กล่าวคือ เนื่องจาก Focus Web เป็นเว็บไซต์ที่นำเสนอข้อมูลในระดับชาติ เนื้อหาทั้งหมดจึงถูกถ่ายทอดเป็นภาษาอังกฤษ ดังนั้น เมื่อนำเสนอในโปรแกรมประเทศไทย จึงต้องมีการแปลเป็นภาษาไทยหรือ ภาษาของประเทศตามแต่ละ โปรแกรม ซึ่งในขณะนี้ Mr. Anoop เว็บบาสเตอร์ ยอมรับว่ายังทำไม่ได้ดีพอควร เพราะขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญในการแปลบทความข่าวสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมถึงงบประมาณในด้านนี้ยังมีค่อนข้างจำกัด เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการจ้างแปลที่ค่อนข้างสูง ดังที่ Mr. Anoop เว็บบาสเตอร์ของเว็บไซต์ กล่าวไว้ว่า

“...เรามองว่า ปัญหาที่สำคัญก็คือ ข้อกีดขวางทางด้านภาษา คนส่วนใหญ่ในซีกโลกตอนใต้ไม่ได้พูดภาษาอังกฤษแต่พวกเขามีภาษาของตัวเอง ส่วนภาษาอังกฤษเป็นภาษาของคนที่มีการศึกษา ดังนั้น ข้อมูลแทนที่จะกระจายออกไปยังส่วนภาคประชาชนย่อยๆ ในสังคม กลับกระจุกตัวอยู่เพียงแค่งานเล็กๆ ตรงกลางเท่านั้น เรามองเห็นปัญหาดังนี้ ก็พยายามที่จะแก้ไข โดยการแปลเอกสาร ข้อมูลออกไปเป็นภาษาอื่นๆ ให้มากที่สุดซึ่งต้องยอมรับว่า ค่อนข้างใช้เงินมาก แต่งบประมาณด้านนี้เรามีจำกัด แม้เราจะใช้การขออาสาสมัครมาช่วยหรือคนในเครือข่ายที่พวกเรามีอยู่ แต่ก็ไม่ได้เพียงพอกับบทความหรือเนื้อหาข่าวสารจำนวนมากที่มีอยู่ นอกจากนี้ อาสาสมัครเหล่านี้ ต่างก็มีภารกิจของตนที่ต้องรับผิดชอบจึงไม่มีเวลาให้กับงานตรงนี้ได้อย่างสม่ำเสมอ...”

ขณะเดียวกัน แม้ว่า Focus Web จะมีลักษณะเป็นองค์กรเอกชน มีสมาชิกรับผิดชอบงานกัน อย่างชัดเจน แต่ก็ยังไม่สามารถทำงาน ได้อย่างเต็มที่ เนื่องจาก สมาชิกแต่ละท่านต่างก็เป็น เครือข่ายส่วนหนึ่งของกลุ่มการเคลื่อนไหวภาคประชาชน อาทิ FTA Watch กันอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น การดำเนินงานจึงให้น้ำหนักความสำคัญแก่กลุ่มเดิมมากกว่าทุ่มเทให้กับ Focus Web ก่อให้เกิด ความล่าช้า ขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้บางครั้งข้อมูลแทบไม่มีการเคลื่อนไหวเลย

นอกจากนี้ ในด้านเทคนิค ทาง Focus Web ประสบปัญหาอยู่บ้างในเรื่องของแฮกเกอร์ แต่ก็ มิได้คำนึงเป็นปัญหาใหญ่ เนื่องจาก เนื้อหา ข้อมูลต่างๆที่อยู่ในฐานข้อมูลนั้นเปิดกว้างให้ทุกคน สามารถเข้าถึงได้อย่างอิสระ (Open Access) ไม่มีการจดลิขสิทธิ์ (Copyrights) การที่ใครจะเข้ามาดู หรือนำไปใช้จึงมิใช่เรื่องต้องกังวล เพียงแต่ต้องระวังอยู่บ้างกับแฮกเกอร์ที่จะเข้ามาก่อความระบอบ หรือทำลายฐานข้อมูล ตามคำสัมภาษณ์ที่ Mr. Anoop ให้ไว้ดังนี้

“...ครับ บางครั้ง เว็บไซต์ฟ็อกซ์ก็มีปัญหาเรื่องแฮกเกอร์อยู่บ้าง แต่นั่นก็ไม่ใช่ปัญหาใหญ่ เพราะ เว็บไซต์ฟ็อกซ์ แทบจะไม่มีอะไรเป็นความลับ ต้องปกปิด หรือ แอบซ่อน ถ้าคุณดูในเว็บไซต์ คุณก็จะเห็นได้ว่า เราไม่มีการจดลิขสิทธิ์ข้อมูล คนที่เข้ามาชมเว็บไซต์ เพราะเราต้องการให้คนทุกคนเข้ามาดูเว็บไซต์ แลเข้าถึงข้อมูล ได้อย่างเท่าเทียมกัน ข้อมูล เนื้อหาต่างๆ สามารถดาวน์โหลดไปใช้ได้ทันที ดังนั้น แฮกเกอร์จึงไม่ใช่ประเด็น ปัญหาใหญ่ แต่ต้องระวังอยู่บ้างเพื่อหลีกเลี่ยงการก่อความและระบบล่ม...”

ความเคลื่อนไหวในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

ปัจจุบัน Focus web โปรแกรมประเทศไทยได้ปิดตัวลงชั่วคราวเพื่อทำการปรับปรุงระบบ ทั้งด้านเทคนิคและทีมงานเพื่อสร้างเว็บไซต์ที่น่าเสนอเนื้อหาได้อย่างเข้มข้นในทุกประเด็นของ โลกาภิวัตน์ ทั้งทางเศรษฐกิจการเมือง แต่ก็ยังคงมีความเคลื่อนไหวทางด้านข้อมูลข่าวสารของไทย แทรกให้เห็นอยู่ในหน้าหลัก (Main Page) บ้าง แต่ไม่โดดเด่นมากนัก เนื่องจากขาดคนในการ รวบรวมข่าวสารข้อมูล

ในด้านแนวโน้มในอนาคตนั้น นอกจากการปรับปรุงเว็บไซต์โปรแกรมประเทศไทยให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้นแล้ว กลุ่ม Focus มีความปรารถนาที่จะเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลของตนให้เข้าถึง ประชาชนในประเทศต่างๆในซีกโลกตอนใต้ให้มากขึ้น ด้วยการทำลายกำแพงด้านภาษา โดย การแปลบทความ ข้อมูลต่างๆ ในเว็บไซต์เป็นภาษาต่างๆ ให้มากขึ้นจากปัจจุบันที่มีอยู่ประมาณ 4 ภาษา ได้แก่ อาราบิก อิตาลี สเปน และ ฝรั่งเศส ตามที่ Mr. Anoop ได้ตั้งความหวังไว้ว่า

“...ตามที่ผมได้พูดไปว่า อินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย และฟ็อกซ์เว็บก็ใช้ประโยชน์ นี้ในการเผยแพร่ข้อมูล แต่ก็จำกัดอยู่แต่ในกลุ่มผู้ที่รู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางที่คนใช้กันทั่วโลก นั้น หมายความว่า ประชาชนผู้ไม่รู้ภาษา อย่างในประเทศไทย ก็จะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คนที่

สามารถเข้าถึงข้อมูลได้คือคนที่สามารถพูดและอ่านภาษาอังกฤษได้ดี ส่วนกลุ่มคนในระดับรากหญ้าของสังคมอย่าง ชวนา กรรมกร ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญนั้น ไม่สามารถอ่านหรือเข้าใจภาษาอังกฤษได้ เนื่องจากความยากจนทำให้ขาดการศึกษาและด้วยระบบการศึกษาเองที่ยังกระจุกตัวอยู่ในสังคมเมือง พวกเขาเหล่านี้ก็จะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ดังนั้น กลุ่มโฟกัสจึงพยายามและหวังที่จะทำลายข้อจำกัดด้านภาษา ถ้าคุณดูในเว็บไซต์จะเห็นว่า พวกเราแปลบทความที่เด่น น่าสนใจเป็นภาษาต่างๆ เช่น อารบิก อิตาลี สเปน ฝรั่งเศส และในอนาคตเราจะพยายามแปลเป็นภาษาอื่นๆ ให้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ในการแพร่กระจายข้อมูล เพราะพวกเราเชื่อว่าถ้าคนในระดับรากหญ้าได้รับข้อมูลข่าวสารในเว็บไซต์มากเท่าใด การเคลื่อนไหวทางสังคมก็จะเติบโตก้าวหน้าไปในทิศทางที่ถูกต้องและยั่งยืน....”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. ผลการวิเคราะห์เนื้อหา และรูปแบบของเว็บไซต์

ผลการศึกษาเนื้อหาที่นำเสนอบนหน้าเว็บไซต์ของนักกิจกรรมเคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่ทำการศึกษิตตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. รายละเอียดเนื้อหาที่นำเสนอบนหน้าเว็บไซต์
2. การจัดวางแบบหน้าเว็บไซต์
3. รูปแบบและประเด็นเนื้อหาที่นำเสนอ
4. แนวทางและลักษณะการนำเสนอเนื้อหา
5. ช่องทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารทั้งภายในและนอกเครือข่าย

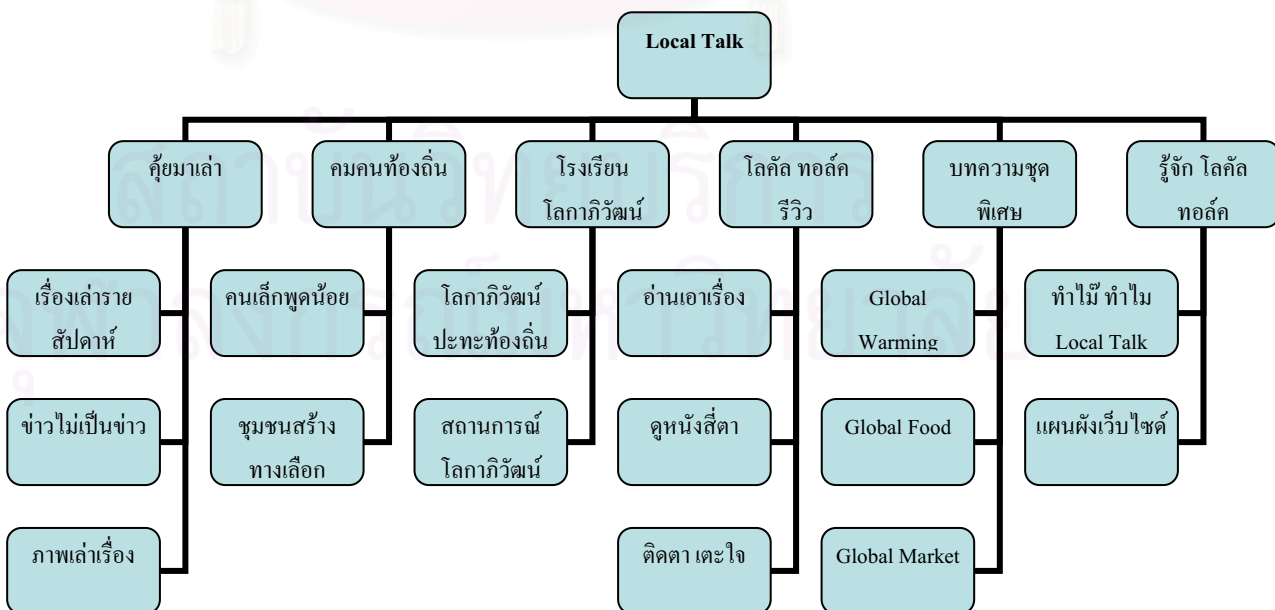
รายละเอียดเนื้อหา

1. www.localtalk2004.com : LOCAL TALK (ท้องถิ่นสนทนา)

เบื้องลึกท้องถิ่น เบื้องหลังโลกาภิวัตน์

เนื้อหาที่ปรากฏในหน้าแรกของเว็บไซต์ Local Talk สามารถแบ่งออกได้ 3 ส่วน คือ ส่วนเนื้อหาคอลัมน์หลัก ส่วนข้อมูลเพิ่มเติมและพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม และ ส่วนเชื่อมต่อ (Link) ไปยังเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 คอลัมน์หลักของเว็บไซต์ เป็นส่วนที่นำเสนอข้อมูล บทความ เนื้อหาสาระ บทวิจารณ์ที่ทางผู้จัดทำรวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลทั้งในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องค่อนข้างหนักและเชิงวิชาการ สามารถแบ่ง ออกได้ทั้งหมด 6 คอลัมน์ดังสรุปเป็นแผนผังได้ดังนี้

คอลัมน์ & เมนูหลัก

BANNER

ประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร

NEWSLETTER จดหมายข่าว

ร่วมโหวต

เว็บไซต์ เชื่อมโยง

รายละเอียดแต่ละคอลัมน์ ดังต่อไปนี้ คือ

1. คู่ยมมาเล่า เป็นการบอกเล่าข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระแสโลกาภิวัตน์อย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผ่านหัวข้อ ต่อไปนี้

- เรื่องเล่ารายสัปดาห์ เป็นการนำประเด็นสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน มาวิเคราะห์วิจารณ์ เช่น ช่วงมกราคม-กุมภาพันธ์ 2549 จะเป็นประเด็น เกี่ยวข้องกับการเจรจาเรื่องเขตการค้าเสรีไทย – อเมริกา
- ข่าวไม่เป็นข่าว เป็นการรายงานข่าวความเคลื่อนไหวของโลกาภิวัตน์รอบ โลกในแต่ละวัน เช่น การลงนาม FTA หรือ สิทธิบัตรยา ฯลฯ
- ภาพเล่าเรื่อง เป็นการเลือกภาพขึ้นมาเพื่อนำมาบอกเล่าเรื่องราวใน ประเด็นด้าน โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตชุมชน

2. คนคมท้องถิ่น เป็นคอลัมน์ที่บอกเล่าเรื่องราวของคนในท้องถิ่น หรือ คนที่เป็นที่รู้จักใน สังคม ผ่านหัวข้อดังนี้ คือ

- คนเล็กพุดน้อย เป็นการนำวลีหรือคำพูดของผู้ที่มีชื่อเสียง ประสบ ความสำเร็จหรือเป็นที่รู้จักมาบอกเล่า เช่น ท่านนัท ฮันท์, ท่านพุทธทาส เป็นต้น
- ชุมชนสร้างทางเลือก เป็นการนำเสนอบทสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน หรือ โครงการดีๆ ของคนในท้องถิ่น

3. โรงเรียนโลกาภิวัตน์ นำเสนอประเด็นเรื่องกระแสโลกาภิวัตน์ในทุกๆ ประเด็นทั้ง การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเน้นส่วนที่มีผลกระทบ หรือ เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ภายใต้หัวข้อ ดังนี้

- โลกาภิวัตน์ปะทะท้องถิ่น นำเสนอข้อมูลเรื่องโลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น
- สถานการณ์โลกาภิวัตน์ รายงานสถานการณ์ความเคลื่อนไหวด้านกระแส โลกาภิวัตน์ รวมถึงบอกเล่าเรื่องราวตัวอย่างของกระบวนการเคลื่อนไหว ด้านโลกาภิวัตน์ของนักกิจกรรมท้องถิ่นในต่างประเทศ

4. โลคัลทอล์ค รีวิว รวมบทวิเคราะห์ วิจารณ์ ความคิดเห็น แนวทางแก้ไข เสนอแนะใน ประเด็นทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับโลกาภิวัตน์

- อ่านเอาเรื่อง เป็นบทวิเคราะห์เหตุบ้านการเมืองในประเทศไทยในด้านการเมือง และเศรษฐกิจ
- คูหนังสือตา เป็นการวิเคราะห์ ประเด็นปัญหาต่างๆที่ได้แ่งคิดมาจากการดู หนังสือ

- เตละตาเตละใจ เป็นส่วนที่แสดงความคิดเห็นจากรูปภาพที่อาจดึงมาจากท้องถิ่นในชุมชน หรือ ต่างประเทศ

5. บทความซุคพิเศษ นำเสนอบทความที่เป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญในปัจจุบันอันเป็นผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ได้แก่

- Global Warming ปัญหาโลกร้อน และเสนอแนะแนวทางแก้ไข
- Global Food ปัญหาด้านอาหารโลก รวมทั้งแนวทางแก้ไขและดำเนินการ
- Global Market ปัญหาในตลาดโลก รวมทั้งแนวทางแก้ไขและดำเนินการ

6. รู้จัก Local Talk

- ทำไม ทำไม Local Talk บอกกล่าวถึงความเป็นมา วัตถุประสงค์ของกลุ่ม
- แพนผังเว็บไซต์ บอกข้อมูลทีแสดงในเว็บไซต์

ส่วนที่ 2 เป็นพื้นที่ที่ให้อัอมูลเพิ่มเติม ทั้งส่วนที่เกี่ยวข้งกับประเด็นเรื่องโลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจและไม่เกี่ยวข้อง เช่น สถานการณ์บ้านเมือง รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

- คำคม คมคำ นำเสนอคำคมข้อคิดที่ดีๆ ไม่ว่าจะเป็นปรัชญาจีน โบราณหรือ วลีเด็ดของผู้มีชื่อเสียง
- ติดตามปฏิรูปสื่อ รายงานความคืบหน้า ข่าวคราว ข้อมูลของการปฏิรูปสื่อในประเทศไทย
- บทความคัดสรร นำเสนอบทความที่น่าสนใจเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ หรือ เรื่องราวในท้องถิ่น และเคยนำเสนอมาแล้วในเว็บไซต์กลับมาแนะนำเสนอใหม่
- คุณเขียนมา พื้นที่เปิดให้ประชาชนเขียนเล่า เรื่องราวโดยไม่จำกัดประเด็น
- Vote เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมสนุกกับการโหวตในประเด็นต่างๆที่เปลี่ยนไปในแต่ละสัปดาห์

ส่วนที่ 3 การเชื่อมต่อไปยังเว็บไซต์พันธมิตร 2 แห่ง ได้แก่

- สำนักข่าวประชาไท หนังสือพิมพ์อิสระบนเว็บประชาไท เพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ประชาชนและชุมชนต่าง ๆ ได้มีโอกาสรับรู้และรู้ทันสถานการณ์ของสังคมไทยในด้านต่างๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการพัฒนาสุขภาพะ วิถีชีวิต และคุณภาพชีวิตของประชาชน การพัฒนาครอบครัวและชุมชน ตลอดจนการขยายโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประเทศตามเจตนาของรัฐธรรมนุญในระบอบประชาธิปไตย

- สำนักข่าวประชาธรรม (PNN: Prachadharma News Network) สำนักข่าวอิสระบนเว็บประชาธรรมก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 1999 เพื่อนำเสนอข่าวสาร ข้อมูลให้แก่ประชาชนท้องถิ่นและกลุ่มการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในประเด็นรอบด้านที่เกี่ยวข้งหรือส่งผลกระทบโดยตรงต่อสาธารณชน

นอกจากนี้ Local Talk ได้แนะนำเว็บไซต์ของกลุ่มนักเคลื่อนไหวนักกิจกรรมที่น่าสนใจทั้งในเมืองไทยและต่างประเทศ อาทิเช่น

- อัญจารี เป็นเว็บไซต์นำเสนอข่าว ความเคลื่อนไหวของกลุ่มความหลากหลายทางเพศและกลุ่มหญิงรักหญิง
- Article19 เป็นเว็บไซต์ด้านสิทธิมนุษยชนในเรื่องเสรีภาพในการแสดงออกและข้อมูลข่าวสารทั่วโลก
- มุลินธิเพื่อผู้บริโภค ทำหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้บริโภคและองค์กรผู้บริโภคต่างๆ ได้มีส่วนในการคุ้มครองผู้บริโภค
- มุลินธิเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน ที่ทำงานพัฒนาชนบทแบบผสมผสานในพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชาและยังทำงานเสริมสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชน สุขภาพองค์กรรวม
- Supermarket-sweet-up เป็นเว็บไซต์ที่จับตา สอดส่องการทำงานของห้างเทสโก โลตัส
- Zapatista Network เป็นขบวนการเคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์ในเม็กซิโก
- Malaysiakini มาเลเซียkini เป็นหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ตั้งเป้าหมายว่าจะทำหน้าที่ผลิตข่าวสารที่มีอิสระและเป็นธรรมแก่ชาวมาเลเซีย เพื่อสร้างมาตรฐานใหม่แก่วงการสื่อสารมวลชนมาเลเซีย

ฯลฯ

การจัดวางแบบหน้าเว็บไซต์

www.localtalk2004.com มีลักษณะการจัดวางโดยยึดหลักการสร้างความเป็นไลฟ์สไตล์และง่ายต่อการเข้าใช้งาน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 2 ส่วน ดังนี้ คือ

- **Homepage หรือ หน้าแรกของเว็บไซต์** เป็นหน้าตาบานแรกที่คอยต้อนรับดึงดูดให้คนเข้าชมเว็บไซต์ แสดงถึงข้อมูล ข่าวสาร และสารสนเทศที่ต้องการนำเสนอ สำหรับ www.localtalk2004.com นั้น เนื่องจาก เนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ค่อนข้างเป็นเนื้อหาที่หนักด้วยตัวของมันเองอยู่แล้ว ทางคณะผู้จัดทำจึงมีความต้องการที่จะสร้างความเป็น Life Style ให้ผู้เข้าชมรู้สึกเหมือนว่าได้อ่านนิตยสารเล่มหนึ่งที่ทำให้ประโยชน์ สาระและคุณค่ามากกว่าตำราวิชาการ ดังนั้น การจัดวางหน้าเว็บไซต์จึงมีการนำรูปภาพ กราฟฟิก และสีสันสะดุดตา มาใช้เพื่อประกอบหน้าให้สวยงาม และเป็น Navigation Button สำหรับกดเชื่อมโยงข้อมูลไปยังส่วนต่างๆ แบ่งออกได้ 4 ส่วนดังนี้

1. ส่วนบนสุดของหน้า Homepage ซึ่งเป็นส่วนที่สะดุดตาที่สุด คณะผู้จัดทำได้วางตัวแบนด์เนอร์ และ สโลแกนของกลุ่มเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม
2. ส่วนซ้าย จะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวสาร บทความ บทวิเคราะห์วิจารณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโลกาภิวัตน์ และเรื่องราวในท้องถิ่น ตามหัวข้อที่เป็นคอลัมน์หลักของเว็บไซต์ รวมถึง แนะนำให้รู้จักกับเว็บไซต์ และส่วนของระบบสืบค้นที่ง่ายต่อการ ใช้

3. ส่วนกลาง มีการนำภาพและกราฟฟิกมาใช้ประกอบบทความเด่นประจำสัปดาห์ แสดงบทความย้อนหลัง สารคดีพิเศษ รวมถึง พื้นที่ที่เปิดให้สาธารณชนส่งบทความ เรื่องเล่าของตนเอง

4. ส่วนขวา แนะนำเว็บไซต์ที่เป็นเครือข่าย และเว็บไซต์ภาคประชาชนอื่นๆ ที่น่าสนใจ รวมทั้งการสมัครจดหมายข่าว และ กิจกรรมต่างๆ ที่ให้ผู้เข้าชมเว็บไซต์ได้ร่วมสนุก เช่น การ Vote หรือ การร่วมลงรายชื่อ เป็นต้น

● **Web Page หรือ หน้าข้อมูล** เป็นหน้าที่แสดงเนื้อหาตามสารบัญชที่มีอยู่ในหน้าแรก ซึ่งการจัดวางหน้านั้นจะให้ความสำคัญในส่วนของข้อความ มีการนำเอากราฟฟิกและรูปภาพมาประกอบเพื่อสร้างจุดดึงดูดความสนใจ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนซ้ายมือ ยังคงปุ่ม Navigation Button ที่สามารถเชื่อมต่อไปยังคอลัมน์หลัก หรือกลับสู่หน้าหลักของเว็บไซต์ไว้ด้านซ้ายมือ ทำให้ง่ายต่อการใช้งาน

2. ส่วนกลาง จะเป็นส่วนของรายงานข้อมูลข่าวสาร บทวิเคราะห์วิจารณ์ มีวันที่และ มีการนำรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาประกอบ รวมทั้งไอคอนที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าใช้ในการจัดเก็บ พิมพ์ และ สืบค้นเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับข้อมูลที่เปิดอ่านอยู่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. www.ftawatch.org : FTA WATCH (กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน)

เป็นเว็บไซต์ที่ขับเคลื่อนในเรื่องการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีของประเทศไทย อันเป็นผลกระทบที่เป็นรูปธรรมชัดเจนจากกระแสโลกาภิวัตน์ โดยเนื้อหาที่ปรากฏบนหน้าเว็บไซต์ดังต่อไปนี้

- ข้อมูลทั่วไป : นำเสนอข้อมูลพื้นฐาน ภูมิหลัง และข้อมูลโดยรวมของการเจรจาเขตการค้าเสรีของไทย
- อธิปไตย-กระบวนการยุติธรรม : ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการเจรจา และผลกระทบจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่เกิดขึ้นในประเด็นที่มีต่ออำนาจอธิปไตย
- การค้าและการลงทุน : ข้อมูลข่าว ผลกระทบจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่เกิดขึ้นในประเด็นด้านการค้าการลงทุนไทย
- เกษตรกรรม : ข้อมูลข่าว ผลกระทบจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่เกิดขึ้นในประเด็นด้านการเกษตรไทย
- ทรัพย์สินทางปัญญา : ข้อมูลข่าว ผลกระทบจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่เกิดขึ้นในประเด็นทรัพย์สินทางปัญญา
- สิ่งแวดล้อม : ข้อมูลข่าว ผลกระทบจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่เกิดขึ้นในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม
- สาธารณสุขและผู้บริโภค : ข้อมูลข่าว ผลกระทบจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่เกิดขึ้นด้านสาธารณสุขต่อผู้บริโภค
- ข้อมูลCL(Compulsory License): ข้อมูลข้อเท็จจริง แลกเปลี่ยน การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับประเด็นด้านการบังคับใช้สิทธิเหนือสิทธิบัตรยา และการเข้าถึงยา
- ข้อเสนอต่อร่างรัฐธรรมนูญ : ข้อมูล ข้อเสนอแนะ รวมถึงการวิเคราะห์เนื้อหา ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ประจำปี 2550 กับการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรี
- FTA ลงนามเพื่อล้มสลายนาม : ข่าวสารการเคลื่อนไหวของกลุ่มFTA WATCH
- เขตเศรษฐกิจพิเศษ : ข้อมูล ข้อเท็จจริง บทวิเคราะห์ ร่างกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ศูนย์รวมข่าว FTA : ศูนย์ข่าวสารที่เป็นฐานข้อมูลสำคัญที่รวบรวม

- จากหนังสือพิมพ์ไทย เช่น มติชน ประชาชาติ
กรุงเทพธุรกิจ ฯลฯ และข่าวจากเว็บไซต์ข่าว
อย่างประชาไท
- บทบรรณาธิการ : บทวิเคราะห์และความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม
FTA
 - โลกทัศน์แบบไม่ผูกขาด : นำเสนอข้อมูลที่เกิดจากการถอดบทเรียนจาก
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศเพื่อให้เป็น
แนวทางที่สามารถนำไปปรับใช้หรือเลียนแบบ
ได้
 - FTA Multimedia Library : ฐานข้อมูลของเว็บไซต์ที่รวบรวมข้อมูลในรูป
สื่อวิทัศน์
 - ร่วมบริจาค : ขอรับการสนับสนุนจากประชาชนทั่วไป
 - ร่วมอาสา : รับสมัครอาสาสมัครเพื่อดำเนินการเคลื่อนไหว
 - ร่วมรณรงค์ : นำเสนอบทวิเคราะห์ปัญหา แนวทางการแก้ไข
แถลงการณ์เพื่อร่วมรณรงค์ในด้านต่างๆ
โดยเฉพาะ ด้านการเมืองและเศรษฐกิจใน
ประเทศไทย
 - แลกเปลี่ยนแบนด์เนอร์ : พื้นที่จัดให้เพื่อแลกเปลี่ยนแบนด์เนอร์ระหว่าง
สมาชิกในเครือข่ายหรือขอการสนับสนุนจาก
แบนด์เนอร์เพื่อการเคลื่อนไหว
 - สถิติผู้เข้าชม : เก็บข้อมูลผู้เข้าชมเว็บไซต์จากวันที่ 26 ต.ค.
2546 จนถึงปัจจุบันวันที่ 21 ก.ค.2550 ได้เป็น
จำนวน 2,756,555 คน
 - ส่วนเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลอื่น เป็นจุดเชื่อมต่อไปยังเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว
ของกลุ่ม FTA Watch¹ ได้แก่
 - ประชาไท
 - ไลน์ไทย
 - มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค
 - ศูนย์ประสานงานนักเรียนนิสิตนักศึกษา
 - เครือข่ายผู้ติดเชื้อ HIV/ AIDS ประเทศไทย- มูลนิธิเข้าถึงเอดส์
 - มหาวิทยาลัยวันศุกร์
 - เว็บนอกกรอบ
 - People's Channel
 - FTA Digest by TDRI

¹ ดูรายละเอียดในภาคผนวก

- สำนักข่าวประชาธรรม	- เกษตรยั่งยืน
- แผนงานฐานทรัพยากรอาหาร	- มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน
- Local Talk	- IP4DEV (International Property Development)
- WTO Watch	- Trade Observatory
- Global Trade Watch (GTW)	- Bilaterals.org
- FTA Malaysia	- MEAs Watc

จากแหล่งเชื่อมโยงข้างต้น เป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่า การเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลของกลุ่ม FTA Watch จะมาจาก 2 แหล่ง คือ ส่วนหนึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงกับกลุ่มเครือข่ายที่ทำงานสนับสนุนการเคลื่อนไหวของตน ทั้งในและต่างประเทศ อีกส่วนหนึ่งมาจากเว็บไซต์ที่เป็นเครือข่ายองค์กรของภาครัฐ ดังนั้น ผู้เข้าชมจะได้รับข้อมูลด้านต่างๆ ของข้อตกลงเขตการค้าเสรี ทั้งในแง่บวกและลบได้อย่างสมดุลและชัดเจน อาจกล่าวได้ว่า เว็บไซต์ของ FTA WATCH นั้น ไม่ได้เป็นไปเพื่อการชี้นำ หรือ ตัดสินให้ประชาชนว่า ข้อตกลงเขตการค้าเสรีเป็นสิ่งที่ไม่ควรให้เกิดขึ้น แต่เป็นการให้ข้อมูลอย่างรอบด้านเพื่อประชาชนสามารถนำมาตัดสินด้วยวิจารณญาณของตน

การจัดวางแบบหน้าเว็บไซต์

ด้วยทาง www.ftawatch.org มีความต้องการที่จะทำเรื่องราวที่ยากและหนัก อย่าง เรื่องการเจรจาเขตการค้าเสรีของไทยกับประเทศคู่ค้าให้ง่ายและน่าสนใจต่อผู้ชม รวมถึง การเป็นเว็บไซต์ที่สะท้อนภาพของการเคลื่อนไหวภาคประชาชน ภายใต้แนวความคิดว่า (Concept) “อธิปไตยไม่ได้มีไว้ขาย” ดังนั้น การออกแบบเว็บไซต์จึงมุ่งเน้นเรื่องของความง่ายต่อการเข้าใช้เข้าถึงข้อมูล และสร้างความสนใจของผู้อ่านด้วยเทคนิคกราฟฟิคดีไซน์มาใช้ โดยข้อมูลในแต่ละหน้าจะมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งทางเว็บไซต์มีการจัดวางหน้า Homepage และ Webpage ดังนี้

- ส่วนบนซึ่งเป็นตำแหน่งที่สำคัญสุดของทั้งหน้า Homepage และ Webpage นั้นจะคงสัญลักษณ์ (Logo) ของชื่อกลุ่มไว้ และมีสัญลักษณ์ (Icon) ที่เชื่อมต่อไปยังข้อมูลของกลุ่ม FTA WATCH ในหัวข้อ

- เกี่ยวกับเรา	:	รายละเอียดของกลุ่ม
- ข้อมูลพื้นฐาน	:	ข้อมูลพื้นฐานของการเจรจาการค้าเสรี
- สื่อเผยแพร่	:	สื่อที่ทาง FTA Watch จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่
- ดาวน์โหลด	:	พื้นที่ให้บริการดาวน์โหลดข้อมูล
- ติดต่อเรา	:	ช่องทางที่เปิดให้ประชาชนติดต่อกับกลุ่มได้

- ในหน้า Homepage จะมีลักษณะการจัดหน้าโดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน

กล่าวคือ บริเวณซ้ายสุด จะเป็นสารบัญหลักที่ครอบคลุมถึงรายละเอียดเนื้อหาทั้งหมดที่ปรากฏในหน้าแรกของเว็บไซต์ เป็นส่วนที่บอกให้ผู้เข้าชมทราบได้ทันทีว่า จะได้พบเรื่องอะไรในเว็บไซต์ โดยไม่ต้องไล่ดูทีละหัวข้อ บริเวณส่วนกลาง จะเป็นเนื้อหา บทความ ข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังรณรงค์อยู่ในปัจจุบัน และในส่วนขวามือนั้น จะเป็นส่วนที่แสดงฐานข้อมูลที่ผู้เข้าชมสามารถสืบค้นหา รวมถึง แสดง แบนด์เนอร์ขององค์กรในเครือข่าย หรือ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมความเคลื่อนไหวขององค์กรสมาชิก เช่น การรับสมัครงานขององค์กรสมาชิก

ในขณะที่หน้า Webpage ซึ่งเป็นหน้าแสดงข้อมูลนั้นจะถูกแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วนเพื่อให้มีพื้นที่แสดงข้อมูลได้อย่างเต็มที่ คือ ส่วนซ้าย ยังคงสารบัญหลักของเว็บไซต์ไว้เพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาเข้าถึงข้อมูล โดยไม่ต้องเสียเวลาย้อนกลับไปหน้าหลัก และพื้นที่ส่วนที่เหลือจะเป็นส่วนที่แสดงข้อมูลทั้งหมดเพื่อความสะดวกในการอ่านและการจัดพิมพ์ข้อมูลสำหรับผู้เข้าชมเพื่อให้เว็บไซต์มีความสะดุดตาและดึงดูดใจให้น่าอ่าน นอกจากการจัดข้อมูลให้ง่ายต่อการใช้งานแล้ว ผู้จัดทำยังได้มีการนำรูปภาพ กราฟฟิก และสีสันทันเข้ามาใช้ประกอบเพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้าชมรู้สึกอยากเข้าชม เป็นการช่วยผ่อนคลายบรรยากาศไม่ให้ผู้รู้สึกว่าข้อมูลที่นำเสนอหนักและน่าเบื่อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระบบค้นหาข้อมูล

เมนูเข้าสู่เว็บเพจ (WEB PAGE) ของโปรแกรมในแต่ละประเทศ

เมนูหลัก

ระบบ Log in เพื่อเข้าเว็บไซต์ของตน

รายละเอียดที่สามารถติดต่อได้

BANNER ของกลุ่ม

ผลงานวิจัย

ประชาสัมพันธ์คอร์ส (COURSE) วิชา

รายงานข่าวสาร

ส่วนโฆษณา สื่อสิ่งพิมพ์/ ผลงานของกลุ่มโฟกัส (FOCUS)

3. www.focusweb.org : FOCUS (กลุ่มปฏิบัติงานศึกษา และพัฒนา)

หน้า Homepage ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

- Home เข้าสู่หน้าแรกของเว็บไซต์
- About us รายละเอียดความเป็นมาของเว็บไซต์
- Trade รายละเอียดข้อมูล งานวิจัย ข่าวสารประเด็นด้านการค้า
- Peace and Security รายละเอียดข้อมูล งานวิจัย ข่าวสารประเด็นด้านความมั่นคงของประชาชนและการสร้างสันติ
- Reclaiming the commons รายละเอียดข้อมูล งานวิจัย ข่าวสารประเด็นด้านการเงินกับการพัฒนา
- Alternatives รายละเอียดข้อมูล งานวิจัย ข่าวสารประเด็นทางเลือก
- Trends and Analysis บทวิเคราะห์และความเป็นไปได้ในประเด็นทั้ง 4 ข้างต้น
- Publications เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลงานของกลุ่ม เช่น สื่อสิ่งพิมพ์
- Focus in the News บทความ แสดงการณ์ บทสัมภาษณ์ที่สมาชิกของกลุ่มนำมาวิเคราะห์
- Contact us รายละเอียดที่ตั้งและการติดต่อสมาชิกในกลุ่ม
- Download คลังข้อมูลของกลุ่มในรูปแบบ Video, File PDF, Presentation
- Search สืบค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูลเว็บไซต์
- Focus Site Index แผนที่ของเว็บไซต์
- Article in other Languages ข้อมูลข่าวสารที่ถูกแปลในภาษาต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส สเปน อารบิก ฯลฯ
- E-Newsletters จดหมายข่าว
- Focus on Trade กระดานข่าวอัปเดตข้อมูลและบทวิเคราะห์ แนวโน้มการเงิน การค้าทั้งในระดับภูมิภาคและโลก เศรษฐกิจการเมืองในกระแสโลกาภิวัตน์ รวมถึงเสนอแนะแนวทางแก้ไข หรือทางเลือกในระบบทุนนิยมโลก

○ Related Items	บทความ งานวิจัยภายใต้โปรแกรมของประเทศอินเดียและฟิลิปปินส์
○ Link	ส่วนเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง โดยจะแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มด้วยกัน ดังนี้
- Alternative Media	เว็บไซต์สื่อทางเลือก
- Peace Building and People Security	เว็บไซต์ความมั่นคงของประชาชนและการสร้างสันติ
- Alternatives	เว็บไซต์ที่เกี่ยวกับประเด็นทางเลือก
- Trade	เว็บไซต์ที่เกี่ยวกับประเด็นการค้า

ในส่วนหน้าข้อมูลโปรแกรมประเทศไทย รายละเอียดต่างๆ คล้ายคลึงกับหน้า Homepage เนื่องจากเป็นการแปลข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในหน้าหลักเป็นภาษาไทย แต่จะมุ่งเน้นรายละเอียดข่าวสารข้อมูลประเด็นโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจภายในประเทศไทยเป็นสำคัญ

การจัดวางแบบหน้าเว็บไซต์

ทั้งหน้าแรกของเว็บไซต์ (Homepage) และหน้าข้อมูล (Web Page) ของโปรแกรมประเทศไทยต่างก็ใช้หลักในการจัดวางโดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้งาน และสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้ โดยการจัดวางหน้าจะถูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วน เหมือนกัน ดังนี้

1. ส่วนบนสุด จะจัดวางซึ่งเป็นส่วนที่สะดุดตาที่สุด คณะผู้จัดทำได้วางตัวแบนด์เนอร์ของกลุ่มเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมและวางปุ่ม
2. ส่วนกลาง ซึ่งเป็นส่วนของเนื้อหาจะถูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนซ้ายมือจัดวางปุ่ม Navigator เป็นเมนูหลักที่จะบอกผู้เข้าใช้ว่าในเว็บไซต์นำเสนออะไรบ้าง ส่วนกลางจะเป็นรายละเอียดของผลงาน ข่าวสาร เรื่องเด่นของเว็บไซต์ และส่วนขวามือ เป็นส่วนที่ใช้โฆษณาประชาสัมพันธ์งานสัมมนา ผลงาน สื่อ หรือ หลักสูตรระยะสั้นที่เปิดอบรม
3. ส่วนล่าง จัดวางรายละเอียดของสถานที่ตั้งและหนทางในการติดต่อ

รูปแบบการนำเสนอ

จากการศึกษาเนื้อหาที่นำเสนอในเว็บไซต์ Local Talk, FTA WATCH และ Focus group ตั้งแต่เดือนมกราคม 2549 – เดือนมิถุนายน 2550 พบว่า เนื้อหาที่นำเสนอถูกแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ข่าว ข้อเท็จจริง และความคิดเห็น แม้ว่า จุดประสงค์หลักของทั้ง 3 เว็บไซต์ต่างมุ่งให้ข้อมูลดี แต่ความจริงของการดำเนินงานของภาครัฐ รวมถึง ความจริงเกี่ยวกับประเด็นโลกาภิวัตน์ทาง

² ดูรายละเอียดตัวอย่างเว็บไซต์เพิ่มเติมในภาคผนวก

เศรษฐกิจเพื่อให้ผู้ใช้เว็บไซต์เข้าใจและตระหนักถึงปัญหาอย่างแท้จริง แต่เนื่องจากความเป็นมา วัตถุประสงค์ ลักษณะการดำเนินงานที่ต่างกัน ส่งผลให้รูปแบบการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารแตกต่างกันไป ดังนี้

1. www.localtalk2004.com จากการแยกตัวออกมาจากสำนักข่าวประชาธรรม ส่งผลให้รูปแบบการนำเสนอมีลักษณะเป็นเว็บไซต์ข่าว คือ มุ่งให้เนื้อหาข่าวสาร ความเป็นไปของสังคม และกิจกรรมความเคลื่อนไหวสังคมในท้องถิ่นภาคเหนือ และขณะเดียวกันก็นำเสนอข้อเท็จจริงผ่านบทความ ประกอบรูปภาพและสื่อมัลติมีเดีย โดยเฉพาะสื่อวิทัศน์ที่สามารถดาวน์โหลดมาฟังได้

2. www.ftawatch.org เป็นเว็บไซต์เพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่ม FTA Watch ดังนั้น รูปแบบการนำเสนอจึงมีความหลากหลายซึ่งสามารถแบ่งได้ 4 รูปแบบ ได้แก่

2.1 ข่าว ในคอลัมน์ศูนย์รวมข่าว FTA รวบรวม จากหนังสือพิมพ์อย่างมติชน กรุงเทพธุรกิจและหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เช่น ประชาไท ประชาธรรม

2.2 บทความ นำเสนอความคิดเห็น ข้อวิเคราะห์ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเจรจาเขตการค้าเสรี

2.3 แดงการณณ์และจดหมายเปิดผนึก ที่ทางกลุ่ม ได้ยื่นต่อภาครัฐ เช่น แดงการณณ์กรณีผลการเจรจาเอฟทีไทย-สหรัฐอเมริกา รอบ 3 หรือจดหมายถึงสถานทูตออสเตรเลีย³

2.4 สื่อมัลติมีเดีย เช่น คลิปวิดีโอ การเคลื่อนไหวของกลุ่ม FTA Watch

3. www.focusweb.org ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจเชิงวิชาการ ดังนั้น งานวิจัยและบทความที่รายงาน จึงเป็นรูปแบบการนำเสนอหลักที่ทางเว็บไซต์ให้ความสำคัญ โดยมีการรายงานข่าวสารในส่วนต่างๆของโลกและคลิปวิดีโอการต่อต้านองค์กรการค้าโลกเป็นส่วนประกอบเพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้แก่เว็บไซต์เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของทั้ง 3 เว็บไซต์ จะต่างกัน ไป แต่ต่างก็ให้ความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริง ที่สามารถนำเสนอได้ตรงไปตรงมาและสมบูรณ์

ประเด็นเนื้อหาที่นำเสนอ

ในด้านประเด็นเนื้อหาที่นำเสนอ นั้น เมื่อศึกษาจากข่าว บทความในเว็บไซต์ทั้ง 3 ระหว่างเดือนมกราคม 2549 – เดือนมิถุนายน 2550 พบว่า เนื้อหาในแต่ละเว็บไซต์มุ่งเจาะประเด็นหลักด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ และเป็นไปเพื่อการพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชน และตีแผ่ข้อเท็จจริงในฐานะสื่อภาคประชาสังคม หากแต่ก็มีประเด็นมุ่งเน้นแตกต่างกันอย่างชัดเจนดังนี้ คือ

1. www.localtalk2004.com เนื่องจากเป็นเว็บไซต์ข่าวที่แตกออกมาจากสำนักข่าว

³ ดูตัวอย่างประกอบในภาคผนวก

ประชารัฐดำเนินงานโดยกลุ่มสื่อในพื้นที่ภาคเหนือเพื่อให้ความรู้ สร้างความเข้าใจให้แก่ท้องถิ่น
 ดังนั้น เนื้อหาที่น่าสนใจจึงให้ความสำคัญแก่การรายงานข่าวหรือบอกเล่าข้อมูล และมุ่งประเด็นที่
 ส่งผลกระทบต่อหรือเกี่ยวข้องกับประชาชนในท้องถิ่น โดยตรงเป็นส่วนใหญ่ โดยสามารถแบ่งประเด็น
 ออกเป็น 4 ด้าน คือ

1.1.1 ข่าวสาร ความรู้ ข้อมูลทั่วไปด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้าน
 การเจรจาเขตการค้าเสรี (FTA) ระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้า หรือ สถานการณ์โลกาภิวัตน์ทาง
 เศรษฐกิจในไทยและต่างประเทศ เช่นเรื่อง บริษัทข้ามชาติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

a) “**เร่งลงนาม JETPA กับ ญี่ปุ่น ไทยเสียค่าโง่**” รายงานข่าวสารให้ประชาชน
 ได้รับทราบถึงความคืบหน้าการเจรจาของ ไทยและญี่ปุ่น รายละเอียดดังนี้

“เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อ 20 ก.พ. ให้กระทรวงการต่างประเทศแจ้งฝ่ายญี่ปุ่นว่า ฝ่ายไทยพร้อมจะลง
 นาม JETPA โดยให้ทั้งสองฝ่ายทำความเข้าใจ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและลดความกังวลใน 2 ประเด็น คือ ขยะ
 ของเสียอันตรายและสิทธิบัตรจุลชีพ โดยให้กระทรวงการต่างประเทศใช้ดุลพินิจในการเจรจาโดยคำนึงถึง
 ผลประโยชน์ของส่วนรวมและผลกระทบจากข้อห่วงกังวลนั้น... “ (8 มีนาคม 2550)

b) “**เอฟทีเอไทย-สหรัฐฯ ปลาใหญ่เขมือบปลาเล็ก**” บทความรายงานสถานการณ์
 ความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าการเจรจาเอฟทีเอระหว่างไทยและอเมริกา ดังนี้

“กระแสข่าวของการคัดค้านเอฟทีเอไทย-สหรัฐฯ หนุนแรงขึ้นตั้งแต่ต้นปี 2549 ไม่เพียงเกษตรกร กลุ่มผู้
 คิดเชื้อเอสดี เครือข่ายภาคประชาชน จะก้าวออกมาเรียกร้องกันอย่างเด่นชัด กลุ่มทุนธนาคาร ไทยก็ออกมาแสดง
 ความคิดเห็นสวนทางกับทิศทางของทีมเจรจาเอฟทีเอฝ่ายไทย โดยเฉพาะประเด็นการสูญเสียอธิปไตยทาง
 เศรษฐกิจ และยังรวมไปถึงผลกระทบต่อธุรกิจ SMEs ที่เปรียบเป็นมวยคนละรุ่นกับบริษัทข้ามชาติ.....” (31
 มกราคม 2549)

c) “**กม.สิทธิบัตร สิทธิของใคร ในข้อตกลงเขตการค้าเสรี**” รายงานถึงสถานการณ์ข้อ
 วิตกกังวลจากการเจรจาเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหรัฐฯ ในแง่ของสิทธิบัตรยา ดังนี้

“ปัจจุบันรัฐบาลไทยกำลังอยู่ในระหว่างการเจรจาทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี หรือเอฟทีเอกับประเทศ
 ยักษ์ใหญ่ เช่นสหรัฐอเมริกา ประเด็นที่อยู่ในความห่วงใยของนักวิชาการ และภาคประชาชนคือประเด็น
 “สิทธิบัตร” เพราะจนถึงตอนนี้ก็ยังไม่รู้ว่ารัฐบาลไทยจะสามารถมีอำนาจต่อรองกับยักษ์สหรัฐฯ ได้สักเพียงใด พี่
 เกษตรของไทยที่มีการหยิบยกมาพูดถึงมากที่สุดคือ พันธุ์ข้าวหอมมะลิของไทยว่าจะโดนปล้นชิงไปหรือไม่
 เพราะแม้ว่าเราจะมี พ.ร.บ. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ แต่ก็ไม่ว่าจะสามารถป้องกันการละเมิดสิทธิบัตรได้ ปัญหา
 เวลาที่คือ ภายใต้อัตกตกลงเขตการค้าเสรีในลักษณะทวิภาคี (แบบสองประเทศ) มีความพยายามละเมิดกฎหมาย
 หรือข้อตกลงของประเทศคู่สัญญา พยายามให้ขยายความคุ้มครองสิทธิบัตรไปยังสิ่งมีชีวิตทุกประเภท เปิดช่องให้
 มีการปล้นชิงทรัพยากรโดยตรง เพราะไม่มีข้อกำหนดคลังแหล่งที่มาของพันธุกรรมที่ใช้เป็นฐานในการประดิษฐ์
 และเงื่อนไขในการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม โดยเฉพาะกับชุมชนที่เป็นเจ้าของพันธุกรรม...”

1.2 ผลกระทบที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจหรือจากการเจรจาเขตการค้าเสรี (FTA) กับวิถีชีวิตของประชาชน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ

a) บทวิเคราะห์ จากเรื่องจริงที่เกิดขึ้นกับชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ดังตัวอย่างจากบทความเรื่อง “เชียงแสน เศรษฐกิจล่มจากเอฟทีเอไทย-จีน” ที่วิเคราะห์ถึงผลที่ได้รับภายหลังการประกาศใช้ FTA ไทย-จีน รายละเอียด ดังนี้

“ขณะที่รัฐบาลกำลังเร่งดำเนินการทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศต่าง ๆ มีการชูประเด็นเรื่องเม็ดเงินที่จะหลั่งไหลเข้าสู่ประเทศ โดยไทยจะขายของได้มากขึ้นเพราะกำแพงภาษีลดลง แต่ข้อมูลอีกด้านหนึ่งที่เป็นประเด็นห่วงใยของฝ่ายภาคประชาชน ทั้งนักวิชาการ เกษตรกร ผู้บริโภค เช่นว่า จะขายของได้มากขึ้นจริงหรือ? ความปลอดภัยของผู้บริโภคอยู่ตรงไหน? เกษตรกรจะได้รับผลกระทบมากน้อยเพียงไร? เศรษฐกิจท้องถิ่นจะเฟื่องฟูขึ้นจริงหรือ? ประเด็นเหล่านี้ยังไม่ถูกนำมาคิดอย่างรอบด้านเพียงพอ กรณีเอฟทีเอไทย-จีน ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับคนเชียงแสนนับเป็นกรณีตัวอย่างหนึ่งของการเปิดการค้าเสรีที่ขาดการคิดไตร่ตรองอย่างรอบด้าน จนถึงวันนี้เริ่มส่งผลกระทบต่อเมืองเชียงแสนแล้ว เมืองการค้าชายแดนที่อดีตเคยเฟื่องฟูที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์กำลังจะเหลือเพียงชื่อเท่านั้นเอง....” (10 มีนาคม 2549)

b) ถอดบทเรียนจากเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงกับประชาชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ตัวอย่างดังนี้

i) “ในนามแห่งการค้าเสรี’ โศกนาฏกรรมของคนลุ่มน้ำโขง” สะท้อนผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนตามกระแสการค้าเสรีของชาวไทยที่ชื่อนายชัย ชาวอำเภอเชียงแสน จ.เชียงราย ดังนี้

“ช่วงเวลาเพียงไม่กี่ปี ประเทศไทยต้องประสบกับภาวะขอมจำนวนต่ออิทธิพลทางเศรษฐกิจจากจีน ภายหลังการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน ยุทธศาสตร์อันยิ่งใหญ่ของจีนที่ตามมาคือ การเปิดประตูสู่โลกผ่านลุ่มน้ำโขง ผลสะท้อนตลอดลำน้ำตั้งแต่ตอนใต้ของจีน พม่า ไทย ลาว และกัมพูชา ยากจะประมาณเกินความเสียหายได้ นับตั้งแต่ชุมชนท้องถิ่นไปถึงการค้าระดับประเทศ เพราะเมื่อมังกรเศรษฐกิจตื่นแล้วยากที่จะมีใครต้านทานได้... นายชัย ชายหนุ่มวัย 23 ปี.....ทุก ๆ ปีที่ผ่านมา เขาจะหารายได้เสริมจากการหาปลาในแม่น้ำโขงที่หมู่บ้าน เพื่อนำไปขาย หารเงิน ไปจ่ายค่าเทอมปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พวกเขาต้องเดินทางมาทำงานที่นี้ ก็เพราะจำนวนปลาที่เขาได้เริ่มลดน้อยลงเรื่อย ๆ ไม่เพียงพอที่จะขาย เก็บเงินเป็นกอบเป็นกำเหมือนแต่ก่อนส่วนคำถามว่าเพราะเหตุใด จำนวนปลาลดน้อยลง ชัยตอบคำถามนี้อย่างมั่นใจว่า ระดับน้ำโขงขึ้นลงเร็วผิดปกติ ทำให้ปลาไม่วางไข่ แต่เมื่อถามถึงสาเหตุที่ว่าอะไรทำให้น้ำโขง ‘ลำนํ้าสายใหญ่ที่หล่อเลี้ยงผู้คนมากมายกว่า 6 ประเทศ หรือกว่า 65 ล้านคนที่พึ่งพิงแม่น้ำสายนี้’ เปลี่ยนแปลงไป ชัยกลับตอบอย่างไม่มั่นใจ “อาจเป็นเพราะการสร้างเขื่อนที่ต้นน้ำ ในประเทศจีนหรือเปล่าไม่รู้....” (27 มิถุนายน 2549)

ii) “แรงงานลาตินโน หนามยอกอกนาฟต้า” ถอดบทเรียนจากผลของการเปิดเขตการค้าเสรี NAFTA ที่มีต่อเกษตรกรชาวเม็กซิกัน

“หลังจากการลงนามข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ(นาฟต้า)ในปี 2537 รัฐบาลเม็กซิโกต้องยกเลิกมาตรการปกป้องตลาดข้าวโพด ชาวลาตินอเมริกาซึ่งเป็นเจ้าของวัฒนธรรมข้าวโพดเช่นเดียวกับคนเอเชียเป็นเจ้าของวัฒนธรรมข้าวถึงกาลล่มสลาย พบว่าการนำเข้าข้าวโพดจากอเมริกาเพิ่มขึ้น 400% จาก 5 ล้านตันเป็น 20 ล้านตัน เกษตรกรผู้ผลิตข้าวโพดประมาณ 3 ล้านคนสูญเสียอาชีพหลังไหลเข้าเมืองเพื่อหางานทำเป็นกรรมกรและคนจนในเมือง ในที่สุดแรงงานอพยพจำนวนมหาศาลข้ามชายแดนเข้าสหรัฐ ก่อให้เกิดปัญหาแรงงานเป็นหมนยอกอกสหรัฐเข้าอย่างจัง.... ข้อเท็จจริงอันเจ็บปวดที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์อพยพแรงงานข้ามชาติขนาดใหญ่นั้น มันโหดร้ายกว่าสิ่งที่เห็นตรงหน้าหลายเท่าตัว มันคืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ โดยอำนาจทุนที่เหนือกว่าสมคบกับทุนภายในชาติทำลายรากฐานชีวิต ชุมชนและวัฒนธรรมของชาวเม็กซิกันอย่างโหดเหี้ยมไร้ความปราณี” (15 พฤศจิกายน 2549)

1.3 การรณรงค์ มุ่งการเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่สื่อเอกสาร หรือวิถีทัศน์ของกลุ่มและเครือข่าย รวมถึง รายงานความเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในการต้านกระแสโลกาภิวัตน์ ดังเช่น

a) “โลคัล ทอล์ค บุก โลกาภิวัตน์ปะทะท้องถิ่น” โฆษณาขายหนังสือของกลุ่ม

Local Talk

“โลคัลทอล์ค รวบรวมบทความคัดสรรในรอบปี 2548-2549 รวมเป็นพ็อคเก็ตบุ๊ก หยิบอ่านง่าย ชื่อหนังสือ “โลกาภิวัตน์ ปะทะ ท้องถิ่น” ติดตามอ่านรายละเอียดก่อนตัดสินใจสั่งซื้อ [ได้ที่นี่](mailto:localtalk2004@yahoo.com) สนใจสั่งซื้อ ติดต่อที่ localtalk2004@yahoo.com”

(2 กุมภาพันธ์ 2550)

b) “รวมพลังคนรากหญ้า คัดค้านเอฟทีเอ” สรุปรายงานสถานการณ์การชุมนุมประท้วงการเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-อเมริกา

“ระหว่างวันที่ 9-11 มกราคมที่ผ่านมา ขบวนการภาคประชาชนนับหมื่นคน เดินทางขึ้น จ.เชียงใหม่ เพื่อยื่นยันให้ยุติการเจรจาเอฟทีเอไทย-สหรัฐ ไว้ก่อน...ผู้เคลื่อนไหวที่ร่วมกันคัดค้าน ใช้ชื่อว่า “เครือข่ายองค์กรประชาชนด้านการเปิดเขตการค้าเสรีและแปรรูปประเทศไทย”...จากความตั้งใจของแต่ละฝ่ายที่จะต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดแล้ว อาจกล่าวได้ว่า เป้าประสงค์ของ กลุ่มคณะตัวแทนการเจรจาทำเอฟทีเอ กับผู้ชุมนุมในช่วงแตกต่างกันมากนัก ในขณะที่กลุ่มตัวแทนการเจรจาพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะทำข้อตกลงแลกเปลี่ยนอย่างสมดุล และให้ได้รับผลประโยชน์มากที่สุด คู่ค้าที่สุดหากมีการเซ็นสัญญา.”(31 มกราคม 2549)

c) การรณรงค์ผ่านสื่อ Multi Media เป็นการเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่กลุ่ม Local talk เคยนำเสนอไปแล้วผ่านสื่อวิทยุ โดย ผู้เข้าใช้สามารถดาวน์โหลดมาฟังได้ เช่น เรื่องเปิดเสรีการค้ากับปัญหาการเกษตร (5.28 นาที/ 31 มกราคม 2549) เชียงแสนเศรษฐกิจล้มจากเอฟทีเอไทย-จีน (8.52 นาที/31 มกราคม 2549) รวมถึง เพลงรณรงค์ต้านห้างยักษ์ข้ามชาติ 5 (1 นาที/ 1 สิงหาคม 2549)

1.4 แนวทางการแก้ไข เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาให้คนในชุมชนได้ปฏิบัติ ดังเช่น

a) “ท้องถิ่นนวัตกรรม” - การพัฒนากระแสรองที่ยั่งยืนกว่า!” เสนอแนะหนทางแก้ไข ปัญหาเกิดขึ้นจากการพัฒนาตามกระแสโลกวัตต์มาเป็นการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง

“ในรอบกึ่งศตวรรษที่ผ่านมา “การพัฒนากระแสหลัก” เป็นต้นเหตุให้มีผู้คนจำนวนมากมาในหลาย ประเทศออกมาเคลื่อนไหวประท้วง และต่อต้านแนวทางการพัฒนากระแสหลัก เนื่องจากแนวทางการพัฒนา ดังกล่าว สร้างผลกระทบมากมายต่อชุมชนท้องถิ่น เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหาการกระจาย ทรัพยากร และการจัดสรรทรัพยากรอย่างไม่เท่าเทียมกัน และไม่เป็นธรรม ปัญหาความยากจน และ ปัญหาด้าน สิทธิชุมชน เป็นต้น อาจเรียกได้ว่าเป็นยุคแห่งการปะทะกันระหว่าง การพัฒนากระแสหลักของโลก กับกระแสรอง หรือแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่น ซึ่งชาวพื้นเมืองในพื้นที่ต่าง ๆ กำลังพยายามรื้อฟื้นความรู้-ภูมิปัญญาท้องถิ่น ขึ้นมาใช้ เพื่อจัดการแก้ไขกับปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น อย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคม และฐานทรัพยากรของ ชุมชนด้วย...” (8 มีนาคม 2550)

b) “กิน” ด้านโลกาภิวัตน์ แนวทางการบริโภคเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนใน สังคม กล่าวคือ

“พลังผู้บริโภคที่ถูกปิดมานาน ความจำใจต้องซื้อสินค้าโลกาภิวัตน์ ที่ยากจะสืบหาต้นทางหรือ กระบวนการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการกดขี่แรงงาน ทำลายสิ่งแวดล้อม ฆ่าตัดตอนเกษตรกรรายย่อยหรือไม่ อำนาจ ผู้บริโภคอาจเกิดขึ้นได้ง่าย ๆ ด้วยปฏิบัติการทางสังคม 4 ประการคือ เลือกบริโภคอย่างมีข้อมูล เลือกซื้อสินค้าที่ ผลิตในท้องถิ่น อุดหนุนการเกษตรเพื่อชุมชน และสนับสนุนระบบการค้าที่เป็นธรรม...” (1 ธันวาคม 2549)

2. www.ftawatch.org มุ่งต่อต้านคัดค้านการเจรจาเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศไทย กับคู่เจรจา (FTA) โดยประเด็นเนื้อหาจะมีลักษณะดังนี้ คือ

2.1 รายงานข่าวสาร ให้ข้อมูลความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเจรจาเขตการค้าเสรีของไทย (FTA) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

a) “จับตาผลเจรจาไทย-ออสเตรเลีย ชีชะตากุ้งอุตสาหกรรมแสนล้าน”

“ผู้ประท้วงผลเจรจาไทย-ออสเตรเลีย สืบคานहींกรณีออสซี่กร่างมาตรการIRA กีดกันนำเข้ากุ้ง ด้านผู้ เลี้ยงกุ้งรับไม่ได้ยื่นหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีผ่านสถานทูตกดดันให้ยกเลิก หวังประเทศอื่นปฏิบัติตาม อุตสาหกรรมกุ้งไทยทั้งระบบพังพาบ”(15กุมภาพันธ์ 2550)

b) “ความเป็นมาเกี่ยวกับการจัดทำเขตการค้าเสรี ไทย – สหรัฐอเมริกา” บทความ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำ FTA ไทย-อเมริกา ดังนี้

“เมื่อเดือนสิงหาคม 2545 สภาองเกรสสหรัฐ ได้ผ่านร่างกฎหมายฉบับหนึ่งเรียกว่า “Bipartisan Trade Promotion Authority Act of 2002” กฎหมายนี้ให้อำนาจการทำสนธิสัญญาการค้าแบบ “Fast tract” แก่ฝ่าย

บริหาร...กฎหมายและนโยบายนี้แสดงว่า สหรัฐต้องการเร่งกระบวนการเจรจาการค้าทวิภาคี โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการเจรจาพหุภาคีขององค์การการค้าโลก อำนวยความสะดวกแบบ “Fast track” ได้ผลักดันให้สหรัฐต้องเร่งเจรจากับประเทศต่างๆ ที่ทำสัญญาไปแล้วก็คือ ซิติ และสิงคโปร์ ส่วนที่อยู่ระหว่างการเจรจามี ออสเตรเลีย โมริออค โค กลุ่ม SACU ซึ่งเป็นกลุ่มแอฟริกัน 5 ประเทศ กลุ่ม CAFTA ในอเมริกากลาง 5 ประเทศ กลุ่ม ASEAN โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสิงคโปร์ (ทำข้อตกลงไปแล้ว) อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และไทย”

2.2 ผลกระทบ บทวิเคราะห์ปัญหาและผลที่ประชาชนและสังคมจะได้รับหลังการเซ็นสัญญาเอฟทีเอ ดังเช่น

a) “แนวโน้มผลกระทบของ FTA ไทย-สหรัฐฯ ต่อการค้า การบริการ และการลงทุน”

“ขณะที่มีการคาดการณ์ว่าประเทศไทยจะสามารถส่งออกสินค้าไปสหรัฐฯ ได้เพิ่มขึ้นจากการทำ FTA แต่มีแนวโน้มว่าเราจะนำเข้าจากสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นเช่นกัน และอาจจะนำเข้าเพิ่มขึ้นมากกว่าส่งออกด้วยซ้ำ สินค้าที่จะส่งออกเพิ่มขึ้นคาดว่าส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีในการผลิตต่ำ เช่น สินค้าเกษตร และสินค้าขั้นพื้นฐานอื่น ๆ โดยที่ฝ่ายสหรัฐฯ จะส่งสินค้าเทคโนโลยีสูงเข้ามาในตลาดประเทศไทยได้มากขึ้น จุดที่น่าเป็นห่วงก็คือลักษณะเช่นนี้จะทำให้กระบวนการพัฒนาสินค้าไทยให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นจะเป็นไปได้ยาก เนื่องจากตลาดของสินค้าเหล่านั้นจะถูกยึดครองโดยฝ่ายประเทศอุตสาหกรรมอยู่แล้ว ซึ่งก็คือสหรัฐฯ ในกรณีนี้ อย่างไรก็ตามจุดที่ไม่ควรลืมก็คือหากเราล่อการเปิดเสรีออกไป รัฐบาลจะต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมภายในและมีกรอบเวลาที่ชัดเจนควบคู่ไปด้วย...”

b) การถอดบทเรียน: “ซิติ บนเส้นทางแห่งหายนะชื่อ FTA”

“สำหรับรัฐบาลซิติแล้วการค้าเสรีอาจจะเป็นหนทางแห่งความรุ่งโรจน์ทางเศรษฐกิจ แต่สำหรับประชาชนชาวซิติเส้นทางสาย FTA ที่ถูกออกแบบและก่อสร้างโดยคนไม่กี่คนในรัฐบาล ไม่สามารถจะให้นิยามเป็นอื่นได้ นอกจากเส้นทางแห่งหายนะ...กระบวนการประชาธิปไตยไม่สามารถตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารได้เลย ขนาดฝ่ายนิติบัญญัติยังรู้เรื่องทั้งหมดหลังการลงนามไปแล้ว ถึงตอนนั้นเราต้องร้องเรียนไปขออะไรไม่ได้ ทำได้เพียงจะเอาหรือไม่เอา และเมื่อคู่สัญญาเป็นอเมริกาการเลือกที่จะปฏิเสธเป็นไปได้ยาก”... “มาตรฐานทางสิ่งแวดล้อมของเม็กซิโกต่ำ จึงเหมาะกับอุตสาหกรรมที่ไม่สะอาดไม่สามารถทำได้ในสหรัฐฯ เพราะติดข้อจำกัดด้านมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ผลกำไรที่เกิดขึ้นก็สามารถส่งออกจากเม็กซิโกไปได้อย่างไม่จำกัด”...

2.3 การดำเนินงานเคลื่อนไหว และการรณรงค์ เช่น แดงการณณ์ รายงานข่าววารสถานการณณ์การดำเนินงานของกลุ่มในรูปแบบของบทความ และคลิปวิดีโอ ดังเช่น

a) เอฟทีเอ รื้อทฤษฎีหนังสือผู้นำฝ่ายค้านติดตามตรวจสอบการเจรจาเอฟทีเอไทย-สหรัฐฯ รอบ 3

ชวานาหรือพ่อค้าข้าว ไร่หมวกอะไรหรือยืนอยู่จุดไหนบนโลกใบนี้ ดังนั้น 1.หยุดการเจรจาทั้งหมดไว้ก่อน 2. จัดตั้งคณะกรรมการพหุภาคีที่มีความอิสระ เพื่อทบทวนข้อดีข้อเสียจากเอฟทีเอที่ลงนามไปแล้ว พร้อมทั้ง ทำการศึกษาอย่างรอบด้านในเอฟทีเอที่กำลังจะลงนาม และนำมาเผยแพร่แก่ประชาชนเพื่อร่วมตัดสินใจ 3.จัดทำ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเจรจาจัดทำความตกลงระหว่างประเทศเพื่อเป็นกรอบกติกาที่ชัดเจนให้ถือปฏิบัติ ต่อไป.....”

3. www.focusweb.org ประเด็นเนื้อหาในหน้าหลักจะมุ่งเน้น โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ในระดับมหภาค ทั่วโลก โดยเฉพาะเรื่องขององค์การการค้าโลก (WTO) ส่วนหน้ารองตามโปรแกรม ในแต่ละประเทศ จะเน้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเทศของตน ตามประเด็นต่อไปนี้

3.1) ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารของ โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในรูปแบบบทความ บทสัมภาษณ์ หรือข่าว เช่น

a) **Thousands protest against U.S.-Thai trade talks** รายงานข่าวความ เคลื่อนไหวของภาคประชาชนเพื่อการเจรจาคัดค้านเขตการค้าเสรีในไทย

“...CHIANG MAI, Thailand, Jan 9 (Reuters) - Thousands of Thais marched through the northern city of Chiang Mai on Monday to protest against a U.S.-Thai free-trade pact as officials began a sixth round of negotiations. The protesters, including farmers from the drought-plagued northeast and HIV/AIDS patients in Bangkok, marched 2 km (1 mile) from the city's main train station to the U.S. consulate chanting and waving placards...”

3.2) ผลกระทบ ในรูปของบทความวิเคราะห์จากสมาชิกภายในกลุ่ม Focus เช่น

a) **Milking Thailand: The Thai-Australia Free Trade Agreement** บท วิเคราะห์ถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นภายใต้การเซ็นสัญญาการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

“...The Thai-Australia Free Trade Agreement (TAFTA) was concluded in the middle of this year and will come into effect at the start of next year. Then, more than half of Thailand's 5,000 tariffs will be eliminated on products such as instant food, cars and jewelry. The remaining tariffs will be eliminated by 2010 on products such as canned tuna, textiles, footwear, auto-parts, steel, chemical products and plastics with some 'sensitive' products to be phased out by 2015 and 2020. on the Australian side, 83 per cent of tariffs will be cut to zero next year, with the remaining categories to be cut by 2015.”

3.3) ความเคลื่อนไหวของขบวนการภาคประชาสังคมของนานาชาติประเทศ ทั้งเพื่อเป็น บทเรียนตัวอย่างให้ขบวนการประชาสังคมกลุ่มอื่นๆ ไปตัดแปลงใช้กับกลุ่มตน หรือ สนับสนุนกัน และกันทั้งในรูปแบบของบทความ แถลงการณ์ หรือ วิดีโอ ฯลฯ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

a) **FTA Watch’s Statement: In support of Korean people’s struggle against the Korea-US FTA** แลงการณัสนับสนุนการเคลื่อนไหวคัดค้านการเจรจา FTA เกาหลี-สหรัฐ จากกลุ่ม FTA Watch ไทยถึงกลุ่มประชาชนเกาหลี

“...The US’ FTA template, wherever negotiated, contain similar demands in most sectors. These demands, when implemented, are bound to have a devastating impact over people’s livelihoods and well-being...As a coalition of Thai civil society groups and individual academics struggling against the Thailand-US FTA, FTA Watch understand the threat that the Korean people now face. We would like to express our solidarity and support to our Korean friends that are opposing the FTA with the US....”

b) วิดีโอแคมเปญเรื่อง “Why WTO is bad for you?”

แนวทางและลักษณะการนำเสนอเนื้อหา

แนวทางและลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของเว็บไซต์ Local Talk, FTA Watch และ Focus Web ต่างก็มีจุดร่วมที่เหมือนกัน คือ การนำเสนอที่มุ่งให้เนื้อหา ข่าวสาร ข้อมูลของเรื่อง โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจแก่ภาคประชาชน และสนับสนุนข้อมูลให้แก่องค์กร นักกิจกรรมที่ทำงานในเครือข่ายเดียวกัน ภายใต้การนำเสนอในรูปแบบสื่อที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ ลักษณะสื่อข้อความ (Text) กราฟฟิก หรือ รูปภาพ (Graphic/Image) และ ภาพเคลื่อนไหว (Animation) เพื่อลดบรรยากาศที่หนักและตึงเครียดของเนื้อหาที่นำเสนอ รวมถึงสร้างความรู้สึที่ดีที่คุ้นเคยและน่าสนใจให้แก่ผู้เข้าชม แต่อย่างไรก็ตาม เว็บไซต์ทั้ง 3 นั้น ก็ยังมีแนวทางและลักษณะการนำเสนอที่เป็นจุดเด่นและแตกต่างกันซึ่งสามารถสังเกตได้จากเนื้อหาที่นำเสนอในหน้าแรกของเว็บไซต์ ดังนี้

1. www.localtalk2004.com

จากการที่ Local Talk เป็นเว็บไซต์ที่เกิดจากเครือข่ายสื่อท้องถิ่นภาคเหนือมาาร่วมกัน ดังนั้นจึงมีลักษณะความเป็นเว็บไซต์ข่าวอยู่สูง เนื้อหาที่นำเสนอจึงมุ่งเน้นการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลภายใต้ประเด็นเรื่อง โลกาภิวัตน์อย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยมีกรเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อนำมาสร้างความเข้าใจให้แก่กลุ่มเป้าหมาย

ซึ่งเป็นคนในระดับท้องถิ่นภาคเหนือ รวมไปถึง ประชาสัมพันธ์โครงการดีๆ หรือ กิจกรรมดีๆ ที่คนในชุมชนท้องถิ่นจัดทำขึ้น นำเสนอในลักษณะของข้อความ (Text) ประกอบรูปภาพและกราฟฟิก (Graphic/Image) มาประกอบคำอธิบายเพิ่มความเข้าใจ

2. www.ftawatch.org

กลุ่ม FTA Watch เป็นการรวมตัวกันเฉพาะกิจของนักวิชาการ นักกิจกรรมเพื่อดำเนินการเคลื่อนไหวเจาะเรื่องการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีโดยสำคัญ อันเป็นผลพวงหนึ่งจากการพัฒนาโลกตามกระแสโลกาภิวัตน์ เว็บไซต์ FTA Watch จึงมีลักษณะเป็นฐานข้อมูลเพื่อการเคลื่อนไหว มีการรวบรวมข่าว สถานการณ์ความคืบหน้าของการเจรจาเขตการค้าเสรี รวมทั้ง บทวิเคราะห์ บทความ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่กำลังเคลื่อนไหวเคลื่อนไหวในปัจจุบัน นอกจากนี้เนื้อหาของเว็บไซต์ยังเป็นการเผยแพร่กิจกรรมการเคลื่อนไหวของกลุ่ม FTA Watch และรวบรวมขอรับการสนับสนุนการเคลื่อนไหวจากภาคประชาชน เช่น การล่ารายชื่อ และการบริจาค ในลักษณะที่เน้นข้อความ (Text) มากกว่ารูปภาพ หรือ อนิเมชัน (Animation) เพื่อความรวดเร็วในการดาวน์โหลดข้อมูล รวมถึง การนำสื่อ Multimedia เช่น วิดีโอคลิป มาใช้ในการรายงานสถานการณ์ เพื่อเป็นทางเลือกอีกทางในการเข้าถึงข้อมูลได้เร็วยิ่งขึ้น

3. www.focusweb.org

โฟกัสเว็บเป็นเว็บไซต์ที่เกิดจากความร่วมมือกันของนักวิชาการและนักกิจกรรมเคลื่อนไหวทั้งหมด 3 ประเทศ เว็บไซต์จึงมีลักษณะของความเป็นสื่อเชิงวิชาการอยู่สูง เนื้อหาที่นำเสนอมุ่งเน้นประเด็นโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในระดับมหภาค หรือภาพรวมของเศรษฐกิจในสวนซีกโลกได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องขององค์การการค้าโลก (WTO) ในรูปของบทความเชิงวิชาการ งานวิจัยจากการถอดบทเรียนการเคลื่อนไหวของประเทศต่างๆ มานำเสนอเพื่อเป็นตัวช่วยให้ประเทศอื่นได้นำไปปรับใช้ ดังนั้น ลักษณะการนำเสนอจึงเน้นข้อความ (text) โดยแทบจะไม่มีรูปภาพ อนิเมชัน (Animation) หรือสื่อมัลติมีเดีย (Multi-media) อย่างวิดีโอ มากนัก เพื่อความรวดเร็วและมีพื้นที่เพียงพอที่จะนำเสนอผลงานที่มีอยู่

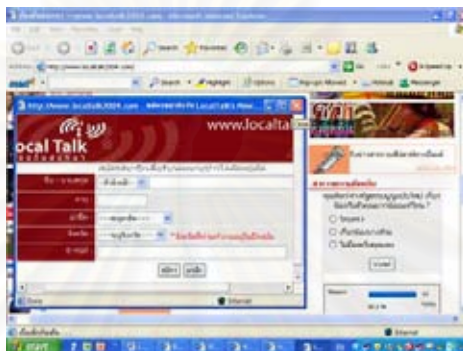
ช่องทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารทั้งภายในและนอกเครือข่าย

จากการศึกษาหน้าเว็บไซต์ Local Talk , FTA WATCH และ Focusweb ที่เป็นกรณีศึกษาพบว่า เว็บไซต์ทั้ง 3 ต่างก็มุ่งเน้นการเป็นสื่อกลางเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้รับสารหรือผู้ใช้สามารถควบคุมและเลือกรับข้อมูลได้อย่างเป็นอิสระแล้ว ทางเว็บไซต์ ยังให้ความสำคัญแก่การมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ซึ่งกันและกันระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร ก่อให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน โดยผ่านช่องทางการปฏิสัมพันธ์ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบทางเดียวจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับ

สาร โดยการตอบกลับไม่ได้เกิดขึ้นแบบฉับพลันทันที (Asynchronous Communication) นอกจากนี้ ทั้ง 2 เว็บไซต์ ต่างก็ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ผ่านรูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. www.localtalk2004.com : LOCAL TALK (ท้องถิ่นสนทนา) เบื้องลึกท้องถิ่น เบื้องหลังโลกาภิวัตน์ มีช่องทางติดต่อสื่อสาร ดังนี้

- สมาชิกข่าวสาร (Mailing List)

โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการที่มีความสนใจติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ ในประเด็นต่างๆ ไม่แค่เฉพาะประเด็นทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่รวมถึง การเกษตร สิ่งแวดล้อม การเมือง และสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อในระดับท้องถิ่นและประเทศ รวมทั้งเหตุการณ์เกี่ยวข้องที่จะเกิดขึ้น เช่น กิจกรรมในชุมชน การประชุม สัมมนา ประชาสัมพันธ์ หรือโครงการต่างๆ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามประเด็นเนื้อหาที่ยังคงมุ่งเน้นในระดับท้องถิ่น

ผู้ให้บริการสามารถแสดงความต้องการสมัครรับข่าวสารได้อย่างต่อเนื่องในประเด็นต่างๆ ที่สนใจหรือทุกๆ ประเด็นที่จะเกิดขึ้นก็ได้ ผ่านการกรอกรายละเอียดข้อมูลส่วนตัวและอีเมลล์ในหัวข้อ “สมัครสมาชิก” ดังรูปข้างต้น

- แบบสำรวจความคิดเห็น (Visitor Survey) เป็นการทำแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าใช้ชมเว็บไซต์ในรูปแบบของการโหวต ซึ่งการกำหนดประเด็นในการโหวตจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจกล่าวถึงในขณะนั้น หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น เช่น “คุณคิดว่าขยะในเมืองเชียงใหม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตคุณมากน้อยแค่ไหน?” หรือ ปัจจุบันที่ประเด็นเรื่องรัฐธรรมนูญกำลังเป็นที่สนใจก็จูงใจให้นำมากำหนดเป็นประเด็นในการโหวตว่า “คุณคิดว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เกี่ยวข้องกับตัวคุณมากน้อยแค่ไหน?” โดยจะมีการแสดงผลการโหวตให้ผู้เข้าชมเว็บไซต์ได้รับทราบดังรูป

นอกจากนี้ ทางผู้จัดทำยังได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมได้สนุกไปกับการเข้าชมเว็บไซต์จากการตั้งคำถามให้ผู้เข้าชมได้ร่วมตอบคำถาม โดยสามารถดูเฉลยได้จากคอลัมน์ “คุณรู้ไหม?”

- แสดงความคิดเห็นและนำเสนอเกี่ยวกับเนื้อหา (Content Suggestion) โดยทางเว็บไซต์ Local Talk ได้เปิดช่องทางให้ผู้เข้าชมได้มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นหรือส่งคำถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของหน้าเว็บไซต์ ผ่าน 2 วิธีการบนหน้าเว็บไซต์ คือ

- จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ผู้เข้าชมเว็บไซต์สามารถติดต่อ ดิชม ถามคำถาม เสนอความคิดเห็นรวมถึง การให้คำแนะนำต่างๆ ในส่วนของเนื้อหาข่าวสาร แหล่งข้อมูลเชื่อมโยงอื่นๆ ในหัวข้อ “ติดต่อเรา” ซึ่งจะปรากฏในรูปแบบของจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ส่งตรงไปยังทีมงานบรรณาธิการและเว็บมาสเตอร์ ดังนั้น ทุกๆ ข้อมูลการติดต่อจากผู้เข้าชมจะไม่มีกการตกหล่นสูญหาย และจะได้รับการสนใจ ตอบกลับอย่างรวดเร็วจากผู้รับผิดชอบโดยตรง

- การเขียนบทความลงคอลัมน์ “คุณเขียนมา” ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ทางเว็บไซต์ Local

Talk ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไป หรือ ผู้เข้าชมเว็บไซต์ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ โดยการเขียนบทความนำเสนอ ไม่จำกัดประเภทเนื้อหา ทั้งมุมมองในเรื่องราวระดับชุมชนหรือโลกาภิวัตน์ ส่งมายังกองบรรณาธิการเพื่อทำการคัดกรองและนำเสนอต่อไป ซึ่งส่วนใหญ่บทความในคอลัมน์นี้จะมาจากนักศึกษา เยาวชน หรือ นักกิจกรรมเคลื่อนไหวในพื้นที่ และประเด็นส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องราวประเด็นในพื้นที่

- บริการค้นหาข้อมูล ในคอลัมน์ “ค้นหา”

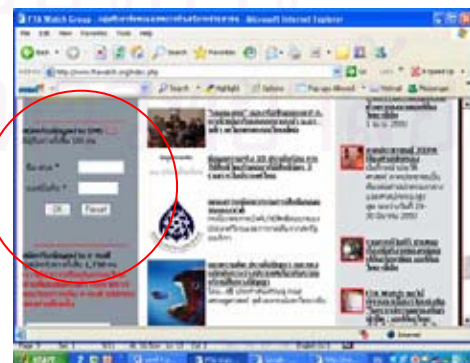
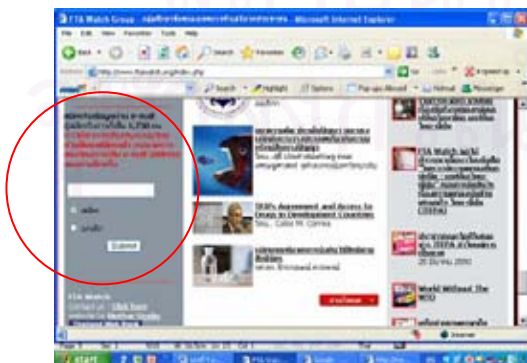
เป็นคอลัมน์ที่ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลในประเด็นต่างๆที่ต้องการได้ โดยระบุคำ วลี ที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการค้นหาและกดปุ่ม ค้นหา เพื่อทำการสืบค้นจากฐานข้อมูลจาก 2 แหล่งคือ ฐานข้อมูลของเว็บไซต์ Local Talk เอง และ ฐานข้อมูลที่ทางเว็บไซต์ใช้ร่วมกับสำนักข่าวประชาธรรม (PNN)

นอกจากช่องทางการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกข้างต้นแล้ว การติดต่อระหว่างคนทำงานด้วยกันเองก็ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้เพื่อสร้างความสะดวกและรวดเร็วในการทำงาน ผ่านหัวข้อ “เฉพาะเจ้าหน้าที่” โดยเจ้าหน้าที่แต่ละคนจะมี Username และ Password ในการกรอกเข้าไปดูข้อมูล พุดคุย และ ดำเนินการจัดการแก้ไขเว็บไซต์

2. www.ftawatch.org : FTA WATCH(กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน)

มีช่องทางการติดต่อปฏิสัมพันธ์ที่น่าสนใจ ดังนี้ คือ

- สมาชิกข่าวสาร (Mailing List)

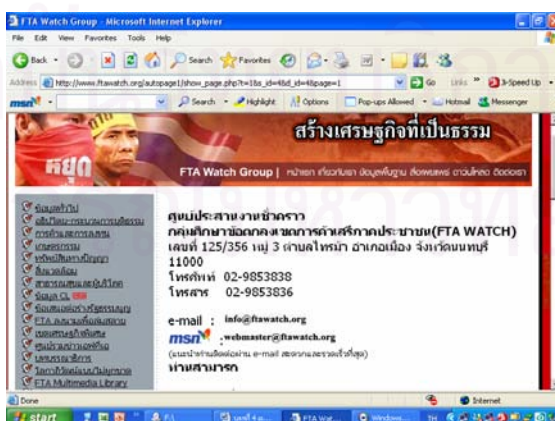

เว็บไซต์ FTA WATCH ก็ได้เปิดโอกาสให้ผู้สนใจสามารถติดตามความคืบหน้าและความเคลื่อนไหวของกลุ่มเช่นเดียวกับเว็บไซต์ Local Talk ผ่านการกรอก E-mail แล้วกดยืนยัน หลังจากนั้นก็จะได้รับ Mail เพื่อยืนยันการสมัคร นอกจากนี้ ทางเว็บไซต์ยังได้ขยายฐานการเผยแพร่ข้อมูลให้กว้างยิ่งขึ้นด้วยการสมัครรับข่าวสารผ่าน SMS โดยผู้เข้าชมเพียงแค่กรอกเบอร์โทรศัพท์และยืนยันเท่านั้น โดยในปัจจุบันทางเว็บไซต์มีสมาชิกบอกรับข่าวสารทาง Mailing List ทั้งสิ้น 1,750 คน และ SMS อีกประมาณ 186 คน ซึ่งสมาชิกจะได้รับข้อมูลข่าวสารทุกๆวันที่ 10 และ 25 ของเดือน ในรูปแบบไฟล์ PDF ที่สามารถนำไปเผยแพร่ต่อไปได้

ในส่วนของประเด็นเนื้อหาที่น่าเสนอผ่านระบบสมาชิกข่าวสารนั้น จะแตกต่างจากเว็บไซต์ Local Talk อย่างชัดเจน เนื่องจากเว็บไซต์ FTA WATCH จัดทำขึ้นเพื่อจับตา เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของการเจรจาเขตการค้าเสรี ดังนั้นเนื้อหาทั้งหมดของจดหมายข่าวจึงมุ่งเน้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาเขตการค้าเสรีในประเด็นต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การค้าการลงทุน ทรัพย์สินทางปัญญา และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้เนื้อหาในจดหมายข่าว ยังครอบคลุมถึง รายงานความเคลื่อนไหวการดำเนินงาน การประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม เช่น การสัมมนา การประชุมเชิงวิชาการ แลกเปลี่ยน ฯลฯ

นอกจากนี้เว็บไซต์ FTA WATCH ยังได้นำเอาระบบ Mailing List มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรสมาชิก โดยสมาชิกแต่ละคนจะได้รับ ชื่อ (Username) และ รหัสผ่าน (Password) สำหรับการส่งข้อมูล ประสานงาน และ ติดต่อพูดคุยกัน

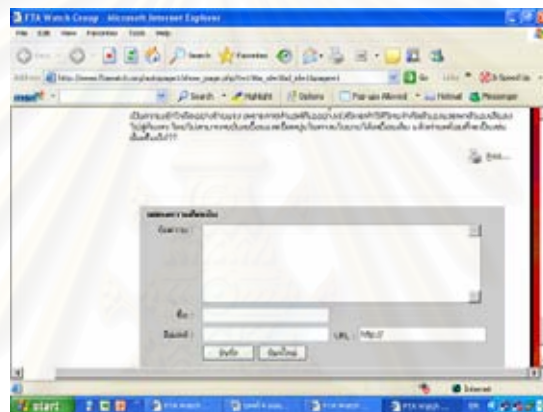
- แสดงความคิดเห็นและนำเสนอเกี่ยวกับเนื้อหา (Content Suggestion) โดยทางเว็บไซต์ FTA WATCH ได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมสามารถแสดงความคิดเห็น สอบถามข้อมูล ดิชม และขอรับเอกสารเพิ่มเติม ได้ด้วยการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) ตามที่อยู่ปรากฏในหน้า “ติดต่อเรา” ซึ่งจดหมายทุกฉบับจะได้รับการตอบกลับจากเว็บมาสเตอร์หรือเจ้าหน้าที่ของกลุ่มอย่างรวดเร็วที่สุด

- เปิดพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม กล่าวคือ ผู้เข้าชมเว็บไซต์สามารถที่จะร่วมกิจกรรมการณรงค์คัดค้าน ผ่านหัวข้อดังนี้ คือ

- ร่วมบริจาค - รับบริจาคเพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหว
- ร่วมอาสา - รับสมัครอาสาสมัคร
- ร่วมณรงค์ - บทความที่มุ่งเน้นเพื่อการรณรงค์
- การล่ารายชื่อ - เปิดให้ประชาชนลงคะแนนเสียงเกี่ยวกับ
- แลกเปลี่ยนแบนเนอร์ - พื้นที่แลกเปลี่ยนแบนด์เนอร์

นอกจากนี้ ในแต่ละบทความที่นำเสนอบนหน้าเว็บไซต์นั้นยังได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของตนต่อบทความนั้นๆ ดังรูป

- บริการค้นหาข้อมูล และดาวน์โหลดข้อมูล อาจกล่าวได้ว่า เว็บไซต์ FTA WATCH เป็นเว็บไซต์ที่ผู้เข้าชมสามารถได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเจรจาการค้าเสรี ได้อย่างเต็มที่ ผ่านการค้นหาหรือดาวน์โหลดข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งเว็บไซต์ได้แบ่งระบบการสืบค้นออกเป็น 3 ประเภท คือ

- ค้นหาข่าว เป็นการสืบค้นข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับการเจรจาเขตการค้าเสรีจากระบบฐานข้อมูลข่าวของเว็บไซต์ โดยระบุคำ วลี ที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการค้นหาและกดปุ่ม

○ ระบบสืบค้นข้อมูล เป็นการสืบค้นจากฐานข้อมูลทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นบทความ แดงการณณ์และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการค้าเสรี ด้วยการกรอกคำ หรือ วลีที่ต้องการ ค้นหาแล้วกดปุ่ม

○ ดาวน์โหลด เป็นการดาวน์โหลดข้อมูลซึ่งมีทั้งในรูปแบบไฟล์ PDF และ รูป Multi Media เช่น คลิป วิดีโอ จากฐานข้อมูลที่ทางกลุ่ม FTA WATCH จัดเก็บไว้ เรียกว่า **FTA Multimedia Library** ที่ผู้เข้าชมสามารถนำไปใช้เผยแพร่ต่อได้ทันที

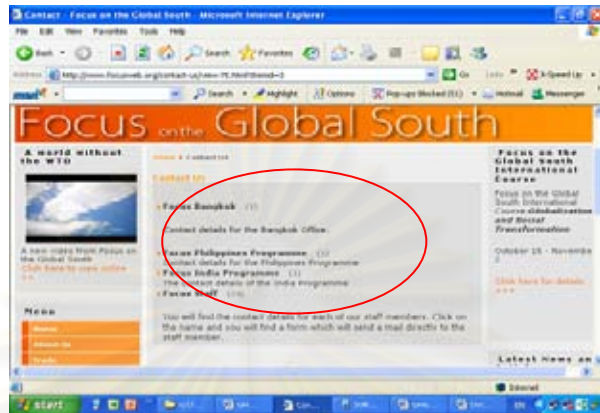
นอกจากวิธีการในการติดต่อกับสาธารณชนของเว็บไซต์ FTA WATCH ข้างต้นแล้ว ทางผู้จัดทำยังได้ทำสื่อประเภทอื่นขึ้นเพื่อใช้ในการประสานขับเคลื่อนข้อมูลไปพร้อมกับเว็บไซต์ อันได้แก่ สื่อกลางแจ้งที่นำเสนอประเด็นเรื่องการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีของประเทศไทย และ การตีพิมพ์หนังสือ เช่น ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทยสหรัฐอเมริกา ผลกระทบที่มีต่อประเทศไทย และ ข้อตกลงเขตการค้าเสรี: ผลกระทบที่มีต่อประเทศไทย (เล่ม 2) ซึ่งผู้สนใจสามารถสั่งซื้อหรือสอบถามเพิ่มเติมได้ผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

3. www.focusweb.org : **FOCUS (กลุ่มปฏิบัติงานศึกษา และพัฒนา)** มีช่องทางการติดต่อ ปฏิสัมพันธ์ ดังนี้ คือ

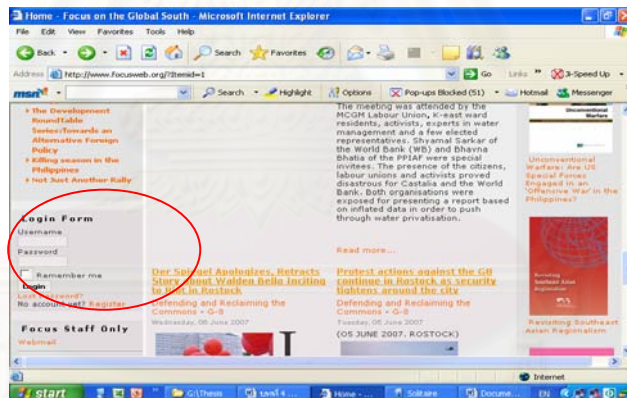
- บริการค้นหาข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลที่จัดทำขึ้นเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ หรือ แหล่งข้อมูลอื่นที่เชื่อมโยงกัน โดยระบุ คำ วลี หรือ ประโยคที่ต้องการค้นหาลงไป

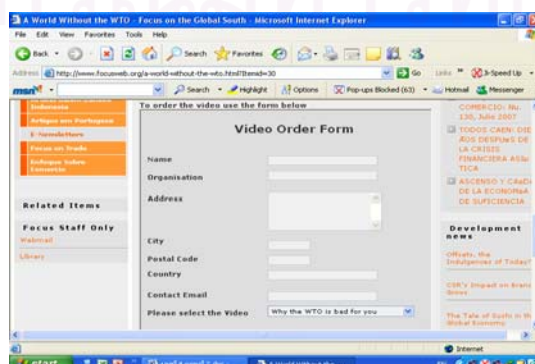
- แสดงความคิดเห็นและนำเสนอเกี่ยวกับเนื้อหา หรือ ชักถามข้อสงสัยกับคณะผู้จัดทำ โดยการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) ตามที่อยู่ที่ปรากฏในหน้า “Contact us” ซึ่งจดหมายทุกฉบับจะได้รับการตอบกลับจากเว็บมาสเตอร์หรือเจ้าหน้าที่ของกลุ่มอย่างรวดเร็วที่สุด

นอกจากระบบ E-Mail แล้ว ทางเว็บไซต์ยังให้บริการในการอัปเดตข้อมูลข่าวสารให้แก่สมาชิกโดยการลงทะเบียนสมัครสมาชิกเพื่อได้ Password และ Username มาใช้ Login เข้า Web Page ของตนที่จะถูกสร้างขึ้นทันทีที่สมัครเป็นสมาชิก

กลุ่ม Focus ยังใช้เว็บไซต์เป็นช่องทางในการขอรับการสนับสนุนจากประชาชนผ่านการบริจาคสั่งซื้อสิ่งพิมพ์ผลงานของกลุ่ม หลักสูตรอบรมระยะสั้น หรือ สื่อวิดีโอที่ทางกลุ่มผลิตขึ้นในประเด็นต่อต้าน WTO เช่น “World without WTO” หรือ “Why the WTO is bad for you”

- การติดต่อผ่านระบบ “Web mail” ภายในกลุ่ม โดยเจ้าหน้าที่แต่ละคนจะมี Username และ Password เพื่อใช้เข้าไปพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อัพเดทข่าวสารระหว่างกัน

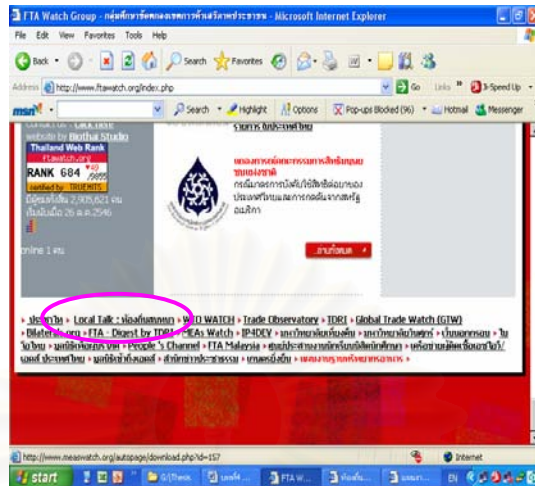

นอกจากการใช้เทคโนโลยีบนสื่ออินเทอร์เน็ตข้างต้นเพื่อการสื่อสารกับประชาชนและสมาชิกภายในเครือข่าย ซึ่งทำให้สาธารณชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีแก่สาธารณะชนแล้ว ทั้งเว็บไซต์ Localtalk2004.com, FTAWatch.org และ Focusweb.org ยังใช้ระบบไฮเปอร์ลิงค์ (Hyperlink) หรือ ระบบเชื่อมโยงจากเว็บไซต์หนึ่งไปอีกเว็บไซต์ ช่วยในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารในประเด็นด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจให้แก่กลุ่มองค์กรสมาชิกหรือกลุ่มพันธมิตรสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเคลื่อนไหวหรือนำไปเผยแพร่ต่อยังกลุ่มประชาชนอื่นๆ ได้กว้างขวางขึ้น

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ระบบการเชื่อมโยงบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ช่วยให้การเคลื่อนไหวทางข้อมูลข่าวสารภายในเครือข่ายที่ทำงานร่วมกันในประเด็นด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจมีศักยภาพมากขึ้นในการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจไปยังองค์กรสมาชิกหรือพันธมิตร รวมถึง ขยายเครือข่ายการทำงานเคลื่อนไหวไปยังเว็บไซต์พันธมิตรหรือองค์กรสมาชิก ส่งผลให้ข้อมูลซึ่งเป็นอาวุธสำคัญของขบวนการเคลื่อนไหวได้เข้าถึงประชาชนมากขึ้น

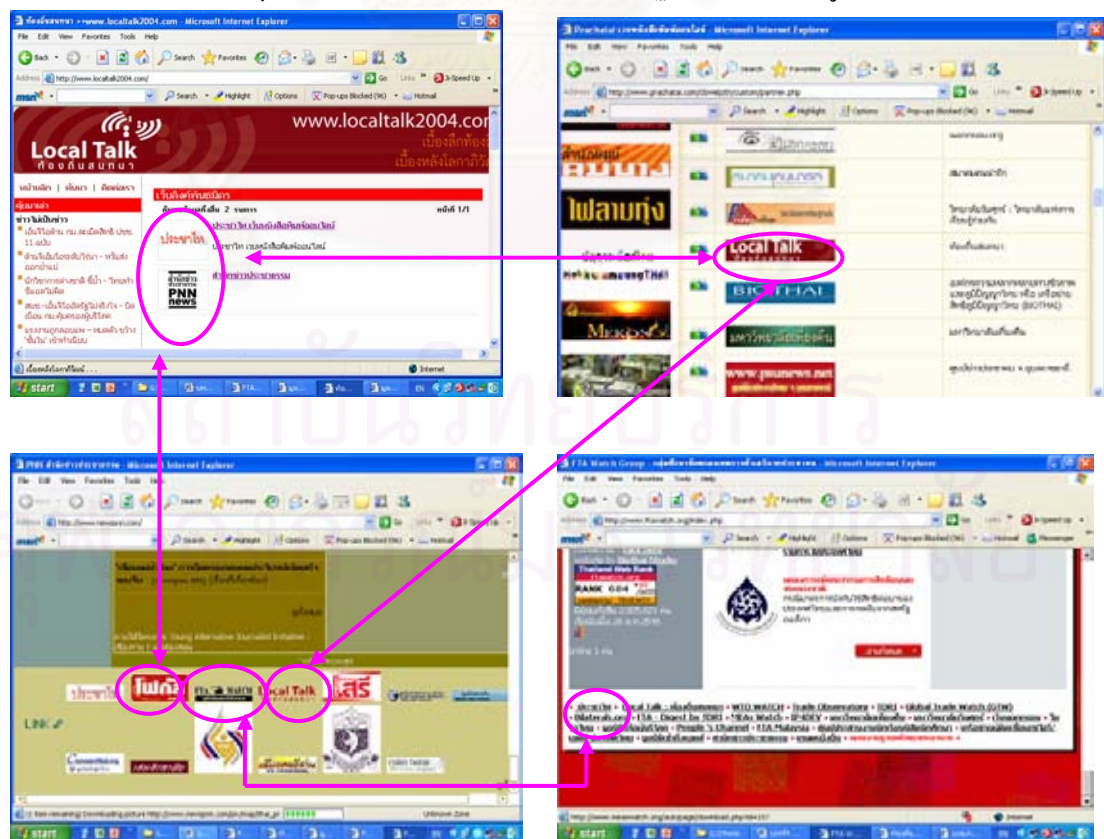
จากการเก็บข้อมูลเว็บไซต์ทั้ง 3 เว็บไซต์ พบว่า ต่างก็มีการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน และเผยแพร่ข้อมูลถึงกันใน 2 แนวทาง คือ

1. การเชื่อมโยงกันโดยตรง ดังเช่น เว็บไซต์ FTAWatch.org อันเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในระดับชาติ มีการเชื่อมโยงกับเว็บไซต์เคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นอย่าง Localtalk2004.com ก่อให้เกิดการกระจายข้อมูลจากประเด็นโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในระดับชาติกระจายสู่ท้องถิ่น ดังรูป

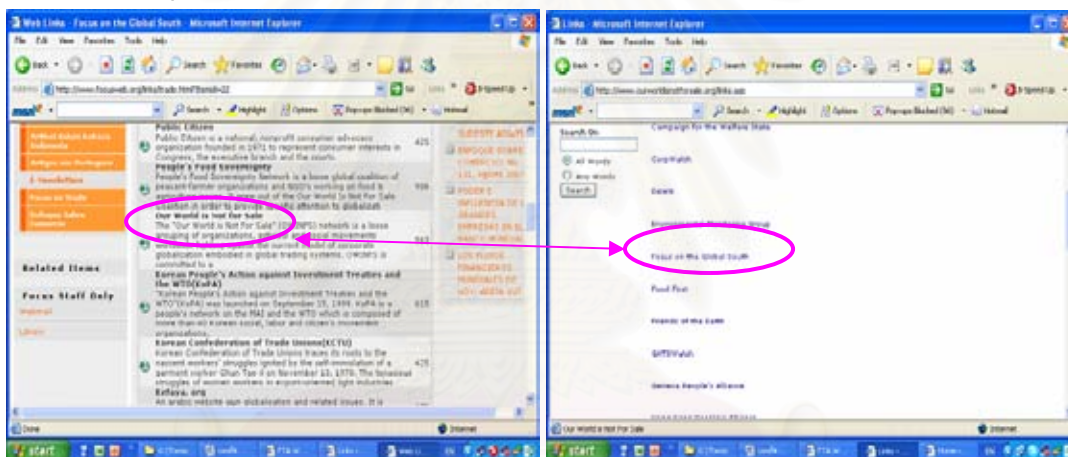
การเชื่อมโยงในลักษณะนี้ ยังเอื้อให้ผู้ที่เข้าชมเว็บไซต์สามารถค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นด้าน
 โลกาภิวัตน์ในท้องถิ่นภาคเหนือแม้จะอยู่ในเว็บไซต์ FTA Watch ขณะเดียวกัน ก็เอื้อประโยชน์
 ให้แก่กลุ่ม Localtalk และเครือข่ายของกลุ่มตนสามารถใช้ข้อมูลจากเว็บไซต์ FTAWatch เพื่อการ
 เคลื่อนไหวของกลุ่มตนในด้านการสร้างความเข้าใจแก่สังคมรากหญ้า

2. การเชื่อมโยงระหว่างกันโดยผ่านเว็บไซต์ของกลุ่มสมาชิกหรือกลุ่มองค์กรพันธมิตรของ
 แต่ละเว็บไซต์กรณีศึกษาทั้ง 3 เว็บไซต์ ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและขยายเครือข่ายพันธมิตรของ
 เว็บไซต์ที่เคลื่อนไหวมุ่งประเด็นด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน ดังรูป

จากภาพข้างต้น จะเห็นได้ว่า เว็บไซต์ Localtalk2004.com มีการเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ FTAWatch และ เว็บไซต์ Focusweb ผ่านเว็บไซต์พันธมิตร 2 แห่งคือ เว็บไซต์สำนักข่าวประชาธรรม และ เว็บไซต์สำนักข่าวประชาไทซึ่งเป็นเว็บไซต์สำนักข่าวภาคประชาชนที่มีการเคลื่อนไหวและเครือข่ายที่ใหญ่และกว้าง อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อเว็บไซต์กรณีศึกษาทั้ง 3 เว็บไซต์ในการส่งสารข้อมูลของกลุ่มคนไปสู่สาธารณชนอีกทางหนึ่ง

จากการเชื่อมโยงผ่านระบบลิงค์ข้างต้นที่ส่งผลให้การกระจายข้อมูลจากเว็บไซต์กรณีศึกษาทั้ง 3 เว็บไซต์ไปสู่สาธารณชนในประเทศไทยได้ในวงกว้างแล้ว การที่มีลิงค์เชื่อมกับ www.focusweb.org ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่เคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในระดับชาติและมีเว็บไซต์พันธมิตรต่างประเทศมากมาย จึงเป็นเหมือนช่องทางในการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมและขณะเดียวกันก็เผยแพร่ข้อมูลภายในประเทศไทยสู่ต่างประเทศ ดังเช่นรูปด้านล่างที่เว็บไซต์ Focus.org มีการเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ Ourworldisnotforsale.org ซึ่งเป็นเว็บไซต์ระดับโลกในการต่อต้านระบบทุนนิยมการค้าโลก

นอกจากนี้ เว็บไซต์ที่เป็นองค์กรสมาชิกและพันธมิตรของทั้ง เว็บไซต์ Localtalk2004.com, FTAWatch.org และ Focusweb.org ต่างก็มีเครือข่ายเชื่อมโยงกระจายข้อมูลบนเว็บไซต์อยู่ในระดับที่ต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ทั้ง หด 3 ระดับ ได้แก่

1. www.localtalk2004.com ที่เคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ซึ่งมีการเชื่อมโยงกับ เว็บไซต์แม่(The Umbrella Organization) อย่าง ประชาธรรม เว็บไซต์ข่าวภาคประชาชนที่นำเสนอข่าวสารในประเด็นที่มีผลกระทบต่อท้องถิ่นและรากหญ้าซึ่งมีเครือข่ายกับวิทยุชุมชนอยู่ทั้งหมด 157 แห่ง และมีการเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ในระดับประเทศ เช่น มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค มหาวิทยาลัยวันศุกร์ และประชาไท ซึ่งก็เป็นเว็บไซต์พันธมิตรกับ www.localtalk2004.com และมีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกับเว็บไซต์ทั้งในและต่างประเทศมากมาย ไม่ว่าจะเป็นไปโอโท มหาลัย เทียงคิน หรือ เว็บไซต์อนุรักษ์ระดับโลกอย่างกรีนพีส (Green Peace) ส่งผลให้ ช่องทางการ

เคลื่อนไหวแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารของเว็บไซต์และการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนมีความหลากหลายมากขึ้น

2. เครือข่ายเว็บไซต์ที่เคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในระดับประเทศ หรือก็คือ เว็บไซต์ที่เป็นองค์กรสมาชิกหรือพันธมิตรของ www.ftawatch.org⁴ ได้แก่ WTO Watch, FTA Digest, TDRI, มหาลัยเที่ยงคืน, มหาลัยวันศุกร์, People's Channel, Gatt Watch ฯลฯ จะเห็นได้ว่า เว็บไซต์เชื่อมโยงของ FTA Watch ล้วนแต่เป็นเว็บไซต์ที่จับประเด็นข้อมูล ข่าวสาร และเคลื่อนไหวในระดับประเทศ และมีบทบาทสำคัญในการกระจายข้อมูลไปยังสาธารณชนและสื่อมวลชนกระแสหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเว็บไซต์ People's channel สถานีโทรทัศน์ภาคประชาชน เว็บไซต์ที่รวบรวมสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) อย่างคลิปวิดีโอการทำงานต่างๆของ FTA Watch เช่น การยื่นแถลงการณ์ของกลุ่มให้แก่อำนาจรัฐ และการถ่ายทอดสดการเคลื่อนไหวของกลุ่มเอฟทีเอวอทช์ ในช่วง การชุมนุมคัดค้านการเซ็นสัญญาเอฟทีเอไทย-อเมริกาที่เชียงใหม่เมื่อต้นปี พ.ศ. 2549

ดังรูป

3. เครือข่ายเว็บไซต์ที่เคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในระดับโลก กล่าวคือ เว็บไซต์ที่เป็นพันธมิตรกับ www.focusweb.org ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเว็บไซต์ต่างประเทศ ได้แก่ FTA Malaysia, GATS Watch, Our World is not for Sale, Global Trade Watch, and Third World Network ฯลฯ ส่งผลให้ข้อมูลประเด็นด้านโลกาภิวัตน์ภายในประเทศไทยสามารถเผยแพร่สู่สาธารณชนทั่วโลก และคนทำงานเครือข่ายภาคประชาชนในประเทศเดียวกันในต่างประเทศได้รับรู้ อันนำไปสู่ การขยายพันธมิตรร่วมสนับสนุนการทำงาน

⁴ รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก

⁵ รายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก

ค. ความคิดเห็นของเว็บมาสเตอร์และนักวิชาการ นักกิจกรรมการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ต่อประเด็นดังนี้

- สถานการณ์การเคลื่อนไหวเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
- อินเทอร์เน็ตกับการเคลื่อนไหวเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
- แนวโน้มการเคลื่อนไหวในอนาคตบนหน้าอินเทอร์เน็ต

สถานการณ์การเคลื่อนไหวเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

จากการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เว็บมาสเตอร์ นักวิชาการ และนักกิจกรรมเคลื่อนไหวได้กล่าวถึงสถานการณ์การเคลื่อนไหวเพื่อตรวจสอบและจับตามองโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ซึ่งต่างก็มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การดำเนินการเคลื่อนไหวยังไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากอุปสรรคที่เกิดขึ้น 2 ด้าน คือ

1. อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากสื่อกระแสหลัก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และ หนังสือพิมพ์ จากความเป็นสถาบันที่ดำเนินการเพื่อการพาณิชย์มากกว่าสังคม ดังความเห็นของรศ.ดร. สุริชัย หวันแก้ว นักวิชาการด้านโลกาภิวัตน์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า

“...ต้องยอมรับว่าการทำงานของสื่อกระแสหลักในปัจจุบัน มุ่งเน้นข่าวที่ต้องขายได้ คือ คำนิ่งผลได้ผลเสีย จะเห็นได้ว่า ข่าวภาคประชาชนแทบจะไม่ลงข่าวกระแสหลักอยู่แล้ว ถ้าลง ก็ต้องมีความน่าสนใจที่สามารถขายได้ เช่น ถอดเสื้อถอดผ้าไปขึ้นต้นไม้ถึงจะเป็นข่าวได้ ต้องโดดอะไรสักอย่าง ต้องโกนหัว คือ ต้องทำอะไรที่ได้ชื่อว่าเป็นข่าวได้ ซึ่งคนที่ทำงานเรื่องความทุกข์ยากของชาวบ้าน บางทีเค้าทำไม่ได้เพราะฉะนั้น ยุทธศาสตร์ที่ทำให้เป็นข่าวนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ง่ายเลยเมื่อมาเจอปัญหาจากตัวสื่อที่มุ่งสนใจแต่การพาณิชย์... นอกจากนี้ การทำข่าวของสื่อเองก็เป็นไปตามกระแสอุตสาหกรรมทางอารมณ์ มุ่งความบันเทิง อย่าง สื่อโทรทัศน์ที่เข้าถึงคนมากที่สุดก็กลายเป็นสื่อช่วยเหลือรัฐบาลไป รัฐบาลเองก็ใช้สื่อโทรทัศน์ไปในทางครอบงำมากกว่าเอื้อให้คนมองเห็นปัญหาว่า การเร่งรัดทำข้อตกลงการค้า ให้เป็นประเด็นที่ต้องมองกัน ต้องศึกษากัน ไม่ได้แปลว่าจะต้องเลิกทำ แต่ต้องมองให้ทั่ว ต้องฟังคนซึ่งอยู่ชายขอบเสียงของคนที่ไม่เปิดช่องเค้าจะไม่มีโอกาสได้พูดเลย โทรทัศน์สมัยนั้นเยอะมาก แทบจะไม่มีพื้นที่สำหรับประชาชนเลย ส่วนหนังสือพิมพ์ แม้ยังพอมีบ้าง แต่หนังสือพิมพ์ ก็ไม่ถนัดที่จะเข้าถึงประชาชน ไปสัมภาษณ์ชาวบ้านที่เชียงราย ที่ศรีสะเกษมาลง...”

เฉกเช่นเดียวกับทัศนะของดร. จักกฤษณ์ ควรวจน์ นักวิชาการด้านโลกาภิวัตน์และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย Wollongong (UOW) ที่กล่าวถึงปัญหาของสื่อในเรื่องนี้ไว้ว่า

“ผมคิดว่า ปัญหาของการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างในอดีตมันห้ามเราก็คือ สื่อมันถูกจำกัด โดยรัฐ โดยกลุ่มทุน เพราะฉะนั้นถ้าคุณอยากจะทำให้เสียงคุณได้ยินในสังคม แต่ถ้าสื่อเค้าไม่ร่วมมือกับคุณด้วย คุณก็ไม่มีโอกาส เพราะฉะนั้น ก็ต้องหาวิธีการเรียกความสนใจจากสื่อ ซึ่งสื่อเองก็มองหาผลกำไรเช่นกัน เขาจะเล่นข่าว เขา

ก็ต้องมองว่า ได้ กำไรอะไร อย่างกรณีลุงช่วย เอาอีราดตัว เรียกเรื่องความสนใจ มันก็เป็นตัวอย่างชี้ให้เห็นข้อจำกัดของสื่อกระแสหลัก ...”

อีกทั้ง การที่สถาบันสื่อถูกผูกขาดโดยภาครัฐ และใช้สื่อเป็นเครื่องมือเผยแพร่การทำงาน ความเคลื่อนไหวสู่ประชาชน ก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ภาคประชาสังคมแทบไม่สามารถแทรกแซงเข้าไปได้ ซึ่งคุณกรรณิการ์ กิจติเวชกุล หนึ่งในนักกิจกรรมเคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า

“.....การเคลื่อนไหวจะให้ผล ต้องทำให้สังคมได้รับรู้อย่างกว้างที่สุด แต่การสื่อสารมวลชนมีพื้นที่จำกัด ที่วิทยุ เราแทบแทรกเข้าไปไม่ได้เลย ยิ่งช่วงรัฐบาลในยุคพลตำรวจโททักษิณ ยิ่งเป็นไปไม่ได้เลยในช่วงนั้น แคมป์จะเห็นได้อย่างชัดเจนเลยว่า รัฐบาลใช้ประโยชน์จากการที่ได้ผูกขาดสื่อมาโฆษณาชวนเชื่อด้านดีๆ ของงานตน ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนเลยตอนที่ มี plan จะแปรรูป กฟผ. โฆษณานับไม่ถ้วน แทบทุกวัน หรือ อย่างกรณี FTA ไทยญี่ปุ่น รัฐบาลจะก่อกระแสเยอะมาก ไม่ว่าจะเป็นการใช้การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ว่าได้ประโยชน์ คือ โฆษณาจะเยอะมากๆ ถ้าน้องดู จะเห็นว่า จะมีรายการอยู่พักหนึ่ง เลย รายการที่เขาเสียดังคือออกอากาศ ช่อง 11 โทรทัศน์ วิทยุ สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ซึ่งออกทุกวัน ทีนี้ พอมาในส่วนหนังสือพิมพ์ เรื่องก็ไม่ได้ง่ายนักในการที่จะสื่อสาร เพราะหนังสือพิมพ์จะสามารถสื่อสารได้ในเฉพาะเวลาที่เรามีแถลงข่าว หรือ ไม่ก็ช่วงที่เรามีบทความที่เราจะ ไปลงซึ่งเขาก็ต้องพิจารณา และเราก็ต้องฝ่าฟันกว่าที่จะได้ลง เพราะว่ามันมีข่าวหลายเรื่อง ถ้าดูจากหนังสือพิมพ์ในแต่ละวัน เรื่องมันเยอะมาก ตอนช่วงแรกๆ มันแทบจะไม่มีคนที่จะอุทธรณ์น้ำที่คิดตามเรื่องนี้ โดยเฉพาะ ตลอด...”

2. อุปสรรคจากสภาพคนในสังคมที่มุ่งสนใจแต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองและขาดความรู้เท่าทันในข้อมูลข่าวสารที่น่าเสนอตั้งที่รศ.ดร. สุริชัย หวันแก้ว นักวิชาการด้านโลกาภิวัตน์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า

“.....อย่างตอนเรื่องเจรจาทำ early harvest ภายหลัง FTA กับจีน ที่ทำให้หลายเรื่องมันมีผลต่อเนื่อง ทั้งเกษตรกรรมทางเหนือกับทางอีสานที่ปลูกหอมหัวใหญ่เดือดร้อนอย่างมาก ส่วนใหญ่เสนอข่าวไป คนไทยต้องถามว่า คนไทยที่ไหน ถ้าคนไทยอยู่กรุงเทพก็ไม่ค่อยสนใจเพราะมันเป็นเรื่องของศรีสะเกษ ของเชียงราย แล้วก็หนังสือพิมพ์ซึกก็ฉบับที่จะลงเรื่องหอมหัวแดงจากจีนเป็นยั้งยั้งยั้ง หรือหอมหัวแดงไทยมันพังไปแล้ว ถ้าถามว่าเพราะอะไร ก็เพราะ สื่อไม่ได้สนใจ สื่อหลักๆ ในประเทศเราสนใจกันน้อย..... ขณะเดียวกัน ผมคิดว่า ปัญหาที่สำคัญคือ การรู้เท่าทันข้อมูลของคนไทย อย่าง ที่บอกว่าตลาดจีนมันน่าสนใจ มีมูลค่าเป็นพันล้าน ไทยมีตลาด 60 ล้านถ้าเราค้ากับจีนเรามีแต่ได้ไม่มีเสียเลย พันล้าน คณิตศาสตร์ที่แบบเห็นชัดว่ามีแต่ได้ มีแต่ทางได้ ไม่มีทางเสียเลยคณิตศาสตร์ที่มันอำพรางแบบนี้ก็กลายเป็นเหตุการณ์ตัดสินใจของผู้นำประเทศ และก็กลายเป็นความเข้าใจของคนส่วนใหญ่ว่า ถูกต้องแน่นอนแล้ว โดยเฉพาะช่วงที่ต้องมีการตัดสินใจกำหนดนโยบายอย่างการเซ็นสัญญา FTA คนไทยไม่ค่อยรู้ทัน แม้เราจะมีสื่อทำเสนออยู่บ้าง แต่ผมคิดว่ากระแสสังคมตอนนั้นก็ไม่ได้เอื้อให้สื่อได้จับปัญหาตรงผู้ถูกระทบ ได้อย่างถูกต้อง ขึ้นมาเป็นประเด็นใหญ่เท่าที่ควร ตอนเจรจากับจีน ก็เงียบไปเร็วมาก ก็

หลังจากเรื่องกับจีนก็มี แต่ก็ไม่ได้เป็นที่สนใจ คนรับข่าวก็รับไปตามนั้น เชื่อตามนั้น โดยไม่รู้ว่่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร.....”

อีกทั้ง ด้วยสภาพของสังคมในปัจจุบันที่ปลูกฝังให้คนมุ่งคิดถึงเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม จนแทบไม่มีสิ่งที่เรียกว่า “จิตสาธารณะ” อีกทั้งการใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบันเป็นไปในลักษณะที่ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะเป็นผู้คิด ตัดสินใจ และเลือกรับข้อมูล ด้วยตนเอง หรือเป็นผู้ที่เดินเข้าหาข้อมูลมากกว่าที่ข้อมูลจะเดินไปหา ดังนั้น ถึงแม้ แนวโน้มการใช้อินเทอร์เน็ตจะเพิ่มสูงขึ้น แต่การเข้าชมเว็บไซต์ที่ดำเนินการเพื่อสังคม รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวผ่านอินเทอร์เน็ตต่อการลงชื่อเข้าร่วมการคัดค้านนั้น จึงจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น นักเรียนนักศึกษา สื่อมวลชน และนักกิจกรรมเคลื่อนไหว มากกว่าประชาชนทั่วไป รวมทั้งการใช้เว็บไซต์ของประชาชนในสังคมไทยนั้นส่วนใหญ่เป็นการใช้เพื่อความบันเทิงมากกว่าเป็นไปเพื่อการดำเนินการทางสังคม ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้เว็บไซต์เพื่อเคลื่อนไหวกับต่างประเทศ อาจกล่าวได้ว่า ในสังคมไทยนั้น Cyber Action ยังขาดความเข้มข้น หรือมีความคืบหน้าได้ไม่เท่าไรนัก ดังเช่นที่ คุณกิงกร นรินทรกุล หนึ่งในสมาชิกคณะทำงาน โลกาภิวัตน์ คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

“...ในบริบทของสังคมไทย เรายังขาดจิตที่มาร่วมกันเพื่อสังคม และตระหนักในสิทธิของตน การ Interaction กันทางอินเทอร์เน็ต ที่ไม่แน่ใจว่ามันออกไปในรูปแบบไหน แต่น่าจะเป็นแบบค่าทอกันทางเว็บบอร์ดกันมากกว่า และ แม้จะมีการ Interaction กัน ที่เขาเรียกกันว่า Cyber Community แต่ก็ยังเป็นไปเพื่อ Shopping Gossip เพื่อความบันเทิงมากกว่า จะมีสักกี่คนที่เข้าไปดูเว็บไซต์อย่าง local talk, FTA Watch หรือ ของ NGO อื่นๆ โดยที่ไม่มีเหตุจำเป็น อย่างต้องทำรายงาน หรือ ทำงาน...แต่ว่าในเรื่องของข้อมูล หรืออะไรที่เป็นเรื่องรับรู้ซักถามกันหรือว่าลารายชื่อที่จะแสดงเจตนารมณ์ร่วมกัน ยังน้อยอยู่มาก เมื่อเทียบกับต่างประเทศ อย่างอินเดียที่ใช้อินเทอร์เน็ตลารายชื่อทั่วโลกเพื่อที่จะสนับสนุนรัฐบาลอินเดียในการต่อสู้กับบริษัท Novatis ในเรื่องสิทธิบัตรยา...ที่เข้าใจว่า ยังไม่ค่อยได้ผลเท่าไรเวลาพวกเราคิดจะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเรียกร้องให้เกิดการเคลื่อนไหว เราจะลารายชื่อแบบ Cyber Petition ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการที่เราคาดหวังน้อย แต่ลงทุนต่ำ มันเป็นวิธีการที่ไม่ต้องทำอะไร แต่ว่าก็ทำไปดีกว่าไม่ได้ทำ ดังนั้น พี่คิดว่า Cyber Action ในไทยมันยังไม่ work อยู่ แม้เราจะมีเทคโนโลยีเท่าต่างประเทศแต่การใช้เทคโนโลยีตัวนี้ในการสร้างการเรียนรู้และการคิดวิเคราะห์ของเรายังได้ไม่เท่าต่างประเทศ ซึ่งเขาจะใช้ได้แบบมีประสิทธิภาพมากกว่า โลกมันก้าวหน้า แต่ ถ้าเลือกรับข้อมูลอยู่แค่นี้ ก็หยุดอยู่แค่นี้ ”

นอกจากนี้ คุณนันทา เบญจสิลาธิรักษ์ ผู้ประสานงานและ บรรณาธิการของเว็บไซต์ Localtalk2004.com ยังได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมถึงข้อดีอีกประการหนึ่งของสภาพสังคมไทยที่ยังคงผูกติดอยู่กับระบบผู้ใหญ่น้อยผู้ใหญ่ ส่งผลให้การทำงานเคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจยังไม่อาจก้าวหน้าได้อย่างเต็มที่ ดังคำสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“...หลายครั้งที่ กลุ่มภาคประชาชนอย่างพี่ นำเสนอข้อมูล ผลกระทบที่ได้รับจากการทำข้อตกลง แต่คนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะ คนส่วนกลาง ไม่ค่อยสนใจ คิดแต่ว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องของผู้มีอำนาจ ถ้าเขายัง ใจกว้างตามกัน ก็เหมือนครูที่สอนนักเรียน คุณลองไปดูสิ ครูสอนยังไง นักเรียนก็ว่าตามนั้น ผู้เฒ่าเวลาไปดูหนัง ชอบปั้ง เที้ยว ฟังเพลงชะดิคว่า.. อย่างตอนการเจรจาการค้าเปิดเสรีกับจีน เราก็พยายามเสนอผลกระทบที่ชาวบ้านจะได้รับ แต่ตอนนั้น มีคนร่วมรับรู้ถึงปัญหาน้อยมาก พี่มองว่า ต่างคนต่างก็ให้รัฐบาลเป็นผู้ตัดสินใจและเห็นปัญหาในเรื่องนี้เป็นเรื่องเล็ก ห่างไกลตัว...ขณะเดียวกัน ในมุมมองกลับกัน สภาพสังคมที่ว่า ใจกว้างตามกันก็ส่งผลให้เกิดปัญหาการทำงานอยู่เหมือนกัน เพราะมีว่แต่เกรงใจกันว่าสิ่งที่เราตัดสินใจไปจะกระทบถึงใคร ในกลุ่มเราหรือเปล่า อย่างการตัดสินใจเลือกแกนนำการเคลื่อนไหว หรืออย่างการทำงานในเว็บ ไซด์ที่เื่อง เมื่อพี่ไม่อยู่ แล้วมีเรื่องด่วนหรือข่าวสาร เหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น นื่องๆที่เค้าก็มักจะรอให้พี่กลับมาตัดสินใจว่าจะนำเสนอใหม่ จริงๆแล้วพี่ให้อิสระในการตัดสินใจได้เต็มที่ แต่น้องเค้าเกรงใจเราทั้ง โดยหน้าที่และอายุด้วย....”

อินเทอร์เน็ตกับการเคลื่อนไหวเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

ในด้านอินเทอร์เน็ตกับการเคลื่อนไหวเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ทั้งเว็บมาสเตอร์จากกรณีศึกษาทั้ง 3 เว็บ ไซด์ นักวิชาการ และนักกิจกรรมเคลื่อนไหวเรื่องโลกาภิวัตน์ ต่างก็มองว่า อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อทางเลือก เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสนับสนุนการเคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ เนื่องจากข้อดีในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นความมีประสิทธิภาพ ความสะดวกรวดเร็วในการให้และเข้าถึงข้อมูล ลงทุนต่ำ และ เป็นเทคโนโลยีที่สามารถพัฒนาช่องทางการสื่อสารได้อย่างไม่มีขีดจำกัด ดังเช่นที่คณะกรรมการ กิจติเวชกุล องค์กรหมอ ไร่พรมแดนและหนึ่งในนักกิจกรรมของ FTA Watch ได้แสดงข้อคิดเห็นถึงการใช้อินเทอร์เน็ตในการเคลื่อนไหวว่า

“...จะเห็นได้ว่า กลุ่มนักเคลื่อนไหวในสังคม ปัจจุบันหันมาใช้เว็บไซต์ในการสื่อสารกันมากขึ้น พี่คิดว่าเหตุผลแรกๆ เลยที่เค้าเลือกอินเทอร์เน็ต นั่นก็เพราะการลงทุนต่ำ ทั้งเงินและแรงงาน คุณมีเงินแค่ 2,000 – 3,000 บาท คุณก็สามารถเปิดเว็บไซต์ได้แล้ว อย่าง เว็บไซต์ FTA Watch ที่พี่ทำงานร่วมด้วย แรกๆ ก็คิดเหมือนกันว่าวิธีการไหนที่น่าจะเวิร์คสุด ที่จะส่งผ่านข้อมูลที่มีอยู่มากให้คนในสังคมร่วมรับรู้ คือ เราไม่มีทางที่จะสามารถมาอธิบายให้ทุกคนฟังในทุกๆครั้งที่เขาร้องขอได้ ฉะนั้น เราก็คิดถึงการทำเราควรมีแหล่งข้อมูลเฉพาะ ซึ่งอินเทอร์เน็ตน่าจะเวิร์คที่สุด ถ้าคุณสนใจเรื่องนี้ คุณเข้าไปในเว็บ ไซด์เรา คุณอ่านให้เข้าใจก่อนแล้วมีคำถามจากตรงนั้น แล้วค่อยมาถามเรา อย่างนี้ หรือว่า การที่คุณสามารถส่งความคิดเข้ามาร่วมได้ หรือส่งความเคลื่อนไหวเข้ามาหรือเรามีอะไรเราก็บอกออกไป เรารู้สึกว่า อินเทอร์เน็ตเป็นโอกาสที่ดี แล้วมันก็กำลังเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ช่วงนั้นในต่างประเทศ อินเทอร์เน็ตก็เริ่มมีวิธีการใช้อย่างนี้มากขึ้น ๆเรื่อยๆ จะเห็นได้ว่า ในต่างประเทศ เว็บ ไซด์แต่ละเว็บ ไซด์ที่ว่าด้วยเรื่องการรณรงค์ เขาให้ข้อมูลเยอะมาก ซึ่งเรารู้สึกว่าข้อมูลที่เรามีก็ไม่ได้น้อยไปกว่าเขาเลย ฉะนั้นเนี่ย มันน่าจะเป็น โอกาสที่ดีสำหรับคนที่สนใจในเรื่องนี้ คือเริ่มคิดที่จะให้เป็นแหล่งข้อมูลก่อนก่อนที่จะนำมาผลักดันให้เป็นการรณรงค์ต่อไป...นอกจากนี้ เรายังสามารถพัฒนาต่อไปได้เรื่อยๆ อย่างเช่นของ FTA Watch ตอนแรก น้องจะเห็นได้ว่า จะเป็นแค่ Source ให้ข้อมูลอย่างเดียว แล้วก็ค่อยๆ เริ่มเปิดให้มีการลงนาม สร้างช่องทางให้คนมีส่วนร่วม และนำเอาสื่อ Multimedia อื่นๆ มาเป็น link แล้วก็ยังสามารถที่จะปรับ ได้อีก อย่างการนำเอา ระบบ Animation มาใช้ดึงความสนใจ...”

เพื่อให้เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น คุณกรรณิการ์ กิจติเวชกุลยังได้ให้ตัวอย่างที่น่าสนใจของการใช้ประโยชน์ด้านความเร็วในการสื่อสาร นำเสนอข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ดังนี้

“ในช่วงที่มีการขับเคลื่อน FTA ไทย-อเมริกา ประมาณต้นปีมานี้ เว็บไซต์มีส่วนในการขับเคลื่อนอย่างมาก ถึงแม้ว่าจะมีโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ลงข่าวกันเยอะมาก แต่ตอนนั้น เว็บไซต์เราก็มีการทำ People Channel มีการถ่ายทอดสดตลอดเวลาซึ่งมันเป็นมิติใหม่เลยก็ว่าได้ ในขณะที่บางส่วนมันถูกปิดหูปิดตา ครั้งนั้นเป็นครั้งที่สื่อมวลชนได้ทำหน้าที่ของเขาได้อย่างเต็มที่มากที่สุดครั้งหนึ่ง เพราะว่าหนึ่งประเด็นมันใหญ่ เรื่องมันใหญ่ คนมันเยอะ หมายถึง พลังของมือบ๊วย แต่ยังไม่ก็ตาม เขาอาจนำเสนอได้แค่การเคลื่อนไหวด้านเนื้อหาสาระทั้งหมด คุณมาได้เลย ที่ FTA ตอนนั้นคนมาดูเข้าเยอะมากและก็เนื้อหาสาระมันถูกถ่ายทอดตลอด 24 ชั่วโมง มันมีส่วนสำคัญมาก คนที่ไม่ได้มาร่วมหรือว่าอยากจะรู้ว่าเหตุการณ์ที่นั่นเป็นยังไง เขาก็สามารถติดตามได้จากเว็บไซต์ตลอดเวลา ช่วงนั้นเป็นขาขึ้นสุด ๆ ตอนนั้นคือ มัน จะขึ้นอยู่กับช่วง FTA เหมือนกัน พอช่วงที่เรื่อง FTA ไม่ค่อยมีอะไร ก็นิ่ง คือ ไปเรื่อย ๆ คือคนจะเป็นกลุ่มคนที่สนใจเรื่องนี้อยู่ทำเรื่องนี้ อยู่ ทำรายงานอยู่ ก็จะเข้าไปประมาณหนึ่ง แต่ว่าพอมีช่วงที่จะเซ็นหรือจะเจรจา มันจะขึ้นเพราะช่วงนั้น คนที่แบบ ก่อนหน้านี้ไม่เคยสนใจหรือไม่ติดตามตลอดเวลาก็อยากรู้ว่ามันมีเรื่องอะไรที่จะขึ้นมา”

ข้อดีอีกประการหนึ่งที่ทำให้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวประเด็นเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ก็คือ ความเป็นสื่ออิสระที่ยังไม่มีกลุ่มนายทุน กลุ่มรัฐบาล กลุ่มองค์กรใดเข้ามากำกับดูแล ไม่มีการตรวจสอบ รวมถึงการใช้ไม่จำเป็นต้องแสดงตัวตนของตน (Unaccountability) ส่งผลให้ประชาชนทั่วไปสามารถที่จะใช้เป็นพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นของตน หรือ แสดงบทบาทของตนในพื้นที่สาธารณะอย่างอินเทอร์เน็ตได้อย่างเสรี ปราศจากการปิดกั้น อินเทอร์เน็ตจึงกลายเป็นแหล่งระดม ความคิด เก็บสะสมและกระจายข้อมูลก่อให้เกิดการตระหนักรู้ขึ้นในสังคมที่นักเคลื่อนไหวควรรู้ใช้ประโยชน์เพื่อการดำเนินงานของตน ดังที่ ดร. จักกฤษณ์ ควรพจน์ นักวิชาการด้านโลกาภิวัตน์และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย Wollongong (UOW) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

“ผมคิดว่า อินเทอร์เน็ตมันก็คงเป็นโอกาสอันสำคัญของนักเคลื่อนไหว เพราะว่ามัน Censor ได้ยาก เพราะว่าถ้าคุณ Censor คุณก็ไปเปิดอันใหม่ ถ้าโดนอีกก็ไปเปิดอันใหม่อีก แล้วคุณก็ไม่ต้องมา based ในประเทศ คุณอยู่ที่ไหนคุณก็เข้าไปได้ จริง ๆ มัน แทบจะทำได้เลย คุณ Block อันนี้ คุณก็หนีไปเปิดอันอื่น คือ มันมีวิธีการที่ bypass เข้าสู่เว็บอันนั้นได้ คือมันมีทางหลบเลี่ยง มันก็เป็นข้อดี ซึ่งถ้าเรามองในแง่นี้ มันก็ลดอำนาจรัฐลงในการที่จะกำกับ....แล้วก็การที่สื่ออินเทอร์เน็ตมันเป็น Unaccountability ผมหมายความว่า สื่อ อินเทอร์เน็ตมันมี 2 มิติ คือ มิติหนึ่งมันไม่มี Accountability ในขณะที่สื่อทั่วไปมันต้องมี เช่น หนังสือพิมพ์ คุณไปลงข่าวบิดเบือน คุณเสีย Accountability คุณก็ทำมาค้าขายไม่ขึ้น ในขณะที่สื่ออินเทอร์เน็ต คุณอยากจะ Post อะไร โทกอะไร คุณก็ทำไป มันไม่มี Accountability คุณอยากจะพูดหรือทำอะไรคุณก็สามารถทำได้อย่างอิสระ เพราะไม่มีใครรู้ว่ามันเป็น คุณ มันต้องเปิดเสรี แล้วก็ เปิดอิสระให้คนเลือก เสพ และเลือกตัดสินใจตัวเอง”

อาจกล่าวได้อีกทางหนึ่งว่า อินเทอร์เน็ตเป็นสื่ออิสระที่เปิดเสรีในการเข้าถึงข้อมูลและการแสดงความคิดเห็น (Free Access and Communication) อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลังประชาธิปไตยที่สำคัญยิ่งในการเคลื่อนไหวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ดัง ทศนะของ Mr. Anoop Sukumaran เว็บบาสเตอร์ของ Focus Web ดังนี้

“...อินเทอร์เน็ตเป็นวิธีการที่เปิดกว้างในการเข้าถึงและการเข้าหาแหล่งทรัพยากร ก็คือ อินเทอร์เน็ต ไม่ใช่เป็นวิธีการสื่อสารที่พวกเรามีอยู่ แต่มันเป็นวิธีการที่เปิดกว้างให้กับทุกคนได้เข้าถึง ได้ใช้ประโยชน์ และร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของสังคมประชาธิปไตย ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างอิสระตามที่เขาต้องการ ขณะเดียวกัน ก็สามารถพูดออกมา แสดงความคิดเห็นของตนออกมาอย่างที่ต้องการได้ หรืออาจพูดได้ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่ปราศจากการกีดกัน คุณสามารถพูดหรือได้ข้อมูลที่ต้องการอย่างอิสระ...”

แต่หากเมื่อเปรียบเทียบกับเคลื่อนไหวในสังคมจริง (Real World) อย่างเช่น การเดินขบวน การชุมนุมประท้วง การยื่นแถลงการณ์คัดค้าน หรือ การใช้สื่อกระแสหลัก แล้ว การเคลื่อนไหวบนโลกเสมือน (Cyber Space) อย่างอินเทอร์เน็ต ก็ไม่อาจกล่าวได้อย่างเต็มปากว่า สามารถกระตุ้นหรือก่อให้เกิดกระแสอย่างกว้างขวางได้เทียบเท่ากับที่สื่อกระแสหลักกระทำได้ เนื่องจาก ข้อจำกัดด้านสื่ออุปกรณ์ที่เข้าถึงคนในสังคม จะเห็นได้ว่า เมื่อเทียบสัดส่วนระหว่างคอมพิวเตอร์ กับสื่ออย่างทีวี หนังสือพิมพ์ วิทยุ ในแต่ละครัวเรือนแล้ว สื่อหลักอย่างทีวี หนังสือพิมพ์สามารถที่จะเข้าถึงคนหมู่มากได้มากกว่า ซึ่งคุณสายรุ้ง ทองปลอน มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค ได้แสดงทศนะไว้ดังนี้

“...ถ้าพูดถึงเฉพาะในบริบทของประเทศไทย ตัวที่คิดว่า ในประเทศไทย ถ้ามองเฉพาะการกระตุ้นหรือสร้างกระแสก่อน ที่เชื่อว่า อินเทอร์เน็ตตอนนี้อาจจะยังไม่สามารถสู้ได้ เพราะว่าโดยตัวอินเทอร์เน็ตเอง เป็นสื่อเพื่อสร้างความรับรู้ มากกว่า คือ แม้จะกระตุ้นแต่ถ้าถ้ามองถึงกระแสที่จะมีการเปลี่ยนแปลงเลยคงจะยังไม่ถึงขั้นนั้น คือ หลายๆ ครั้ง สมมุติยกถึงเรื่องมดขิน เราจะเห็นว่าเมื่อสื่อทุกกระแสหลักพุ่งเป้าไปเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างไม่หยุดหย่อน เรื่องนั้นมีผลต่อสังคมแน่นอน แต่ไม่ใช่อินเทอร์เน็ต ฟังมองว่า อินเทอร์เน็ต เป็นสื่อที่ถูกมองมุมปิดก็ได้ คือ เมื่อคุณเปิดมันถึงเปิด แต่เมื่อคุณปิดมันก็ปิดคุณอยู่ มันอยู่บ้านก็อยู่แค่ในบ้านคุณ แต่สมมุติว่า ลงในกรุงเทพฯ ธุรกิจ ลงมดขิน ลงไทยรัฐ เมื่อคุณวางที่โต๊ะๆ หนึ่งในร้านอาหาร มันเปิดทันที มันคือ สื่อกระแสที่เปิดโดยตัวของมันเอง เมื่อมันลงจากแท่นพิมพ์ มันเปิดแล้ว มันอยู่ในร้านเซเวนอีเลฟเว่นมันก็เปิดแล้ว แต่ไม่แน่ใจว่า ทุกคนเดินผ่านอินเทอร์เน็ตได้ ที่ก็คิดว่า ตอนนี้ถ้าเกิดประเทศไทย สื่อกระแสหลักก็ยังคงเป็นเจ้า คือ ตอนนี้ สื่ออินเทอร์เน็ตก็ยังไม่สามารถ สู้สื่อกระแสหลักได้...”

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอินเทอร์เน็ตจะเป็นสื่อกระแสรองที่ไม่สามารถกระตุ้นหรือจุดประกายความสนใจก่อให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ได้ทันทีให้แก่สังคมดังเช่นที่สื่อกระแสหลักสามารถทำได้ แต่ผู้ให้สัมภาษณ์ต่างก็ยอมรับในทำนองเดียวกันว่า อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือที่ขาดเสียมิได้ในการสนับสนุนการเคลื่อนไหว และมีส่วนช่วยเหลืออย่างมากในฐานะช่องทางทางการติดต่อสื่อสาร

ระหว่างสมาชิกในเครือข่าย สื่อมวลชน และ ประชาชนทั่วไปในสังคม รวมทั้ง เป็นคลังข้อมูลที่ สามารถเก็บได้อย่างไม่มีขีดจำกัดและค้นหาได้ตลอดเวลา ส่งผลให้การเคลื่อนไหวในปัจจุบันที่ตึง ฟังการแข่งขันทางข้อมูลข่าวสารเป็นหลักเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันทั่วถึง ซึ่งคุณขวัญชัย หมื่น ยิ่ง เว็บบาสเตอร์ของFTA Watch ได้ให้ความเห็นไว้อย่างน่าสนใจว่า

“แน่นอนว่า การที่มีอินเทอร์เน็ตเข้ามา ช่วยอย่างมากเลยในการติดต่อสื่อสาร ส่งข่าวสารข้อมูลได้อย่าง ทันที อย่าง FTA Watch เราก็มักจะใช้ E-Mail ในการติดต่อสื่อสารกันเยอะมาก ซึ่งทำให้มีการหาข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ตหาข้อมูล โดยมากมี เพื่อนมีเครือข่ายที่อยู่ต่างประเทศทำให้การติดต่อสื่อสารของเราทางอินเทอร์เน็ต ก่อนข้างที่จะ ได้ผลหรือว่าการที่เราต้องการเก็บข้อมูลบางอย่างในส่วนที่ในหน้าข่าวหรือข้อมูลพื้นฐานสำคัญกับ เรามาก เพราะว่าทุกคน ไม่มีเวลาหรือที่ที่จะมานั่งดูข่าวว่าเป็นยังไงบ้าง ตรงนี้มันช่วยพวกเราตัวเองด้วย อินเทอร์เน็ตจึงเป็นสื่อมาจากความต้องการช่วยพวกเราตัวเองก่อนแล้วคนอื่นก็มาได้ใช้ประโยชน์หรือว่าบางที อย่างบางบทความเราต้องการจะเขียนต้องการจะไปพูดให้ชาวบ้านฟัง มี สถาบันการศึกษาขอให้เราไปพูด ข้อมูล ทั้งหมด ที่เราเก็บมามีส่วนช่วยพวกเราอยู่มาก แต่เรื่องการติดต่อสื่อสารสำคัญมากเพราะว่าการติดต่อสื่อสาร บนอินเทอร์เน็ต ทั้งประหยัดกว่า แล้วก็รวดเร็วกว่าด้วย การส่งข้อมูล เก็บข้อมูลในปริมาณมากแทบไม่มีข้อจำกัด มันเป็นไปได้ดีมาก แล้วก็ข้อมูลที่ถูกลบออกไปในหน้าเว็บไซต์ ก็ยังคงอยู่ตรงนั้น เราสามารถทำอะไรก็ได้ update ข้อมูล ส่งผ่านข้อมูลงานของเราให้คนในสังคมได้รับรู้เรื่อยๆ ตลอด 24 ชั่วโมง ไม่เหมือนกับทีวีหนังสือพิมพ์ที่ มันก็เล่นกันชั่วคราว ”

อีกทั้ง หากมองในระยะยาวแล้ว การเคลื่อนไหวบนอินเทอร์เน็ตจะค่อนข้างได้เปรียบกว่า การเคลื่อนไหวในสังคมจริง (Real World) กล่าวคือ สื่อกระแสหลักนั้นแม้จะสามารถจุดประเด็นให้ สังคมหันมาสนใจได้อย่างทันทั่วถึง แต่ก็ยังเป็นเพียงแค่ชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ในขณะที่ อินเทอร์เน็ตสามารถดำรงสถานะ ข้อมูลข่าวสารของตนเองได้ตลอด ก่อให้เกิดการติดตามความ คืบหน้าให้แก่ผู้เข้าชม

กล่าวโดยสรุปแล้ว การเคลื่อนไหวในสังคมจริง (Real World) กับการเคลื่อนไหวบนโลก เสมือน (Cyber Space) อย่างอินเทอร์เน็ต เป็นสิ่งที่ยากจะตัดสินหรือชี้ชัดลงไปว่า วิธีการไหนที่ตรง ประสิทธิภาพมากกว่ากัน ดังนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ต่างก็ยอมรับว่า ทั้ง 2 วิธีการนั้น ต้องดำเนินการ ควบคู่กันไปและให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมกันจึงจะก่อให้เกิดประสิทธิผลที่วิเศษมากยิ่งขึ้น ดัง ความเห็นของคุณกรรณิการ์ กิจติเวชกุล องค์กรหมอไร้พรมแดนและหนึ่งในนักกิจกรรมกลุ่ม FTA Watch กล่าวไว้ว่า

“ที่ว่า ที่ให้ความสำคัญทั้ง 2 ด้านมัน ไม่มีทางเลยที่เราจะเคลื่อนไหวข้างล่างโดยที่เราไม่สื่อสารกับคนชน ชั้นกลาง หรือว่าเราจะเคลื่อนไหวในโลกของไซเบอร์สเปซอย่างเดียวโดยเราไม่เคลื่อนไหวข้างล่าง ซึ่งวิธีการที่มา รยอกตัวอย่างได้ อย่างขบวนการ Zapatista ที่เม็กซิโก เคลื่อน ไหว ประชาชนเขาเข้มแข็งมาก ประชาชนเขาจับ

อาวุธขึ้นมาต่อสู้ด้วยเคลื่อนไหวทุกอย่างแต่เขาก็สื่อสารบนโลกอินเทอร์เน็ตด้วยเพื่อให้เขามีแรงสนับสนุนจากทั่วโลก แรงสนับสนุนจากนอกพื้นที่คล้ายกัน เราสามารถ หาประชาชนของเรา หมายความว่า ทั้งเครือข่ายเกษตร เครือข่ายผู้ติดเชื้อ สลัมต่างๆ ฝ่ายแรงงาน เขาตระหนักถึงปัญหา เขาออกมาเคลื่อนไหว แต่เขาจะเคลื่อนไหว ถึงแม้จะมีความรู้เข้าใจ ตระหนัก อย่างดีเยี่ยม เขาไม่มีทางที่จะสื่อสารกับคนชนชั้นกลางได้ ซึ่งคนชนชั้นกลางมีอิทธิพลกับรัฐมากกว่าที่คนรากหญ้ามีอิทธิพลต่อรัฐ ฉะนั้น คุณเคลื่อนไหวไปโดยที่คนข้างบนไม่เข้าใจเป็นไปไม่ได้ ฉะนั้นคุณต้องทำทั้ง 2 ส่วน ทำทุกวิถีทางเพื่อให้ทั้งสองส่วนตระหนักถึงปัญหานี้ เราจะไม่มีทีมงานรากหญ้างานฐาน มาทำเรื่องเว็บไซต์อย่างเดียวเราไม่มีทีมงานเว็บไซต์เพื่อมาทำงานรากหญ้าอย่างเดียวกัไม่ เพราะ เรารู้ว่าถ้าเคลื่อนไหวทั้งสองส่วนเราถึงจะมีพลังมากพอ”

แนวโน้มการเคลื่อนไหวในอนาคตบนหน้าอินเทอร์เน็ต

แนวโน้มการเคลื่อนไหวในอนาคตบนหน้าอินเทอร์เน็ตนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ต่างก็ให้ข้อมูลคล้ายคลึงกันว่า จากแนวโน้ม ในการใช้อินเทอร์เน็ตที่นิยมเพิ่มขึ้นในหมู่ประชากรไทย และการสนับสนุนของภาครัฐด้านเทคโนโลยี การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตทุกๆ ด้าน อินเทอร์เน็ตจะกลายเป็นเครื่องมือที่ทวีความสำคัญซึ่งกลุ่มองค์กรอิสระทั้งภาคประชาชนและภาครัฐจะใช้เพื่อแพร่กระจายข้อมูลข่าวสาร หรือ โน้มน้าว ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของตนตามที่คุณสายรุ้ง ทองปลอน นักกิจกรรมเคลื่อนไหวภาคประชาสังคม ได้ให้ความคิดเห็นดังนี้

“...แต่ถ้าคิดถึงความเป็นสื่อจริงๆ เป็นสื่ออีกอันหนึ่งที่ตอนแรกเราอาจจะบอกว่า สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นกระแสแรง กระแสหลักก็คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ แต่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่คิดว่าในอนาคตมันก็จะเบียดตัวมาเรื่อยๆ มันเป็นสื่อที่รวมทั้ง 3 สื่อเข้าไว้ด้วยกัน คือ เป็นทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อฟัง และสื่อการมองเห็น ในอนาคตที่คิดว่ามัน แต่ว่า เรื่องนี้มันก็เป็นเรื่องที่ควบคู่ไปกับ เทคโนโลยี และการเข้าถึง เพราะ อินเทอร์เน็ต ทุกบ้านมันก็ต้องเข้าถึง หมายความว่า ทุกบ้านต้องมีเทคโนโลยี ต้องมีเรื่องของราคาเรื่องของอะไรเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ในเรื่องของแนวโน้มความมีอิทธิพลของความเป็นสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ตแล้ว พี่ว่า มีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว กว่าหลายศตวรรษที่ผ่านมา ที่อาจจะค่อยๆ กระเพื่อมมาเรื่อยๆ ก็เป็นสิ่งที่ภาคประชาชนมองเห็น เราก็ต้องเอาสื่อกระแสใหม่นี้มาสู้เหมือนกัน อาจจะเริ่มต้นด้วยการสื่อกับคนในกลุ่มพวกเราเองก่อน ซึ่งก็ไม่ใช่บ่อยอย่าง เครือข่ายผู้ติดเชื้อ HIV เป็นแสนๆ คน เกษตรกรเป็น แสนๆ คน แค่อำนาจของคนที่เรา ทำกันเอง หรือ อินจีโอ ทั่วประเทศ พี่ว่ายังเห็นเป็นระดับล้านเลยก็ได้ ฉะนั้น ถ้ามันทำอย่าง ดีๆ อินเทอร์เน็ตก็จะมีอิทธิพลและมีผลสูงมาก ในการรับรู้ในการกระตุ้น ในอนาคตพี่ว่ามันก็จะเป็นสื่อวงกว้าง ที่ทำให้ทุกคนสามารถจะมาใช้เป็นช่องทางในการรับรู้ หรือเป็นช่องทางที่ในการสื่อสารออกไป ได้อยู่แล้ว”

ด้วยเหตุนี้ อินเทอร์เน็ตจึงกลายเป็นสื่อที่นักเคลื่อนไหวภาคประชาชนต่างก็ความคาดหวัง และมั่นใจที่จะช่วยก่อให้เกิดการตื่นตัวขึ้นในสังคมดังเช่น คุณกรรณิการ์ กิจติเวชกุล จากองค์กรหมอไร่พรมแดนและหนึ่งในสมาชิกของเครือข่าย FTA WATCH ได้กล่าวว่า

“ด้านอินเทอร์เน็ตกับการตื่นตัวในสังคม ที่ว่าในเมืองไทย ณ ตอนนี้ มันยังไม่เข้มข้นขนาดนั้นแต่ถามว่าในอนาคตมีไหม ที่ว่ามีแน่นอนเพราะว่าตอนนี้ดูเทรนด์เรื่อยๆ แล้ว เหมือนอย่างกรณี อย่างที่หมาถูกตีแล้วคนแห่กันไปช่วย ก็มาจากอินเทอร์เน็ต เพียงแต่มันจะเริ่มจากเรื่องอะไรแบบนี้ก่อน เรื่องที่มัน คล้ายหนังสือพิมพ์หัวสี เป็น Human Interest เป็นเรื่อง Emotional มากๆ ก่อน เมื่อสังคมมีวุฒิภาวะมากพอก็ค่อยๆ เติบโตขึ้นมา ขึ้นมา นำมาสู่การเคลื่อนไหวในเชิงนโยบาย ที่เชื่อว่า สักวันหนึ่งการเคลื่อนไหวทางอินเทอร์เน็ตมันจะสามารถจุดพลุได้ใหญ่ๆ ในประเด็นที่เป็นเชิงนโยบาย ซึ่งก็คงไม่ไกล และไม่ใช่ว่าแค่ความฝันเท่านั้น เราทำให้เป็นจริงได้”

จากแนวโน้มที่การใช้งานและบทบาทของอินเทอร์เน็ตในสังคมไทยเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น เพื่อให้การเคลื่อนไหวบนหน้าอินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต การแสวงหาวิธีการและ พัฒนาระบบเทคโนโลยีให้สามารถที่จะดึงดูดความสนใจและส่งป้อนข้อมูลให้แก่สังคมได้อย่างกว้างขวางจึงกลายเป็นส่วนสำคัญที่เหล่านักเคลื่อนไหวต่างก็ตั้งเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาแนวทางของตนบนหน้าอินเทอร์เน็ต ดังเช่นที่คุณขวัญชัย หมั่นยิ่ง เว็บมาสเตอร์ของ FTA WATCH ได้พูดถึงสไตล์การพัฒนาไว้ ดังนี้

“..... ที่ว่า การเคลื่อนไหวด้วยอินเทอร์เน็ต หลายคนก็จะพยายามพัฒนากันมากขึ้น ให้คนใช้ได้ข้อมูลมากขึ้น โดยเฉพาะการที่เราพยายามทำให้เว็บมันง่ายขึ้นในการสื่อสารสองทางยังเป็นอีกระดับหนึ่ง แต่เราอยากทำให้เว็บมันง่ายขึ้น ทำให้คนสามารถเข้ามาดูได้โดยที่คนอาจไม่ได้เข้ามาสนใจเรื่องนี้อย่างจริงจังเหมือนเข้ามาเพื่อแสวงหาสไตลอะไรบางอย่างในใจก่อนแล้วคุณก็จะค่อยๆ สนใจเรื่องนั้น ในเรื่อง animation ที่สนใจมาก เพราะ ว่าในต่างประเทศ เว็บที่ คนคลิกเข้าไปเป็นล้านๆ ต่อวันมันมาจากการที่ animation มันตอบ โจทย์เรื่องนี้ ไม่รู้ว่าเคยได้ยินเรื่อง The Meatrix ไหมที่พูดถึงเรื่องเกษตรอุตสาหกรรมที่เอาสัตว์เค้าไปโรงงานแล้วออกมาเป็นอาหารสำเร็จรูป หรือ Wallstroll ที่พูดถึงเรื่องการค้าปลีกขนาดยักษ์ ซึ่งตรงนั้นมันจะสามารถทำให้เรากระโดดเข้าไปถึงคนได้มากขึ้น เราอยากเข้าถึงคนก่อนก่อนที่เราจะเริ่มสื่อสารสองทาง เพราะว่าสิ่งที่เราสามารถทำให้เขามาพูดเรื่องนี้ได้เขาต้องมีข้อมูลก่อน ทำให้เขารู้สึกสนใจที่จะหาข้อมูลด้านอื่นเราได้ยินรัฐพูดแบบนี้ เราก็อยาก กระโดดไปได้ยินว่าอีกด้านหนึ่งเป็นยังไงบ้างและหลังจากนั้นค่อยนำไปสู่การถกเถียงกัน เพราะว่าจากการที่เค้าได้รับข้อมูล 2 ด้าน มันก็ ถกเถียงกันอยู่ในที่... นอกนั้น สื่อสาธารณะ และวิธีการที่เราใช้ พวกเราไม่ได้ สื่อสาธารณะมาสร้างสื่อทางเลือก มันก็มีแต่คนเลือกเท่านั้นที่เข้าไป มันไม่ใช่คนทั่วไปถึงอย่างไร Internet ต่อให้มีเยอะแยะไปหมด มีให้คุณเลือกเต็มไปหมด แต่คุณไม่เลือก คุณในที่นี้หมายถึงสาธารณชนคนทุกๆ ไป คนเดินดินกินข้าวแกง ไม่เลือกก็แปลว่าคุณยังเข้าไม่ถึง ยังไม่สามารถแย่งชิงพื้นที่สาธารณะที่คุณได้คุณได้แต่ทำ Website ก็จบเช่นกัน...”

ในขณะที่เดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์ต่างก็เห็นสอดคล้องต้องกันว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดในการเคลื่อนไหวบนหน้าอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ไม่ใช่แค่การพัฒนาเทคโนโลยีอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาบุคลากรหรือผู้เสาะหาผู้ทำหน้าที่ในฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสารให้เป็นผู้ที่ใช้เทคโนโลยีได้อย่างถูกต้อง คือ เป็นผู้ที่มีความรู้เท่าทันต่อสื่อที่ใช้ ซึ่งก่อให้เกิดการเลือกคัดกรอง และตัดสินใจรับข่าวสารข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การพัฒนาเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง ตามความเห็นของคุณกิงกร นรินทรกุล หนึ่งในสมาชิก

คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช. ได้แสดงทัศนะไว้ว่า

“Internet เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีตัวตนของมันอยู่แล้วคนเข้าไปเลือกก็ OK อยู่ในระดับหนึ่ง website เป็นเครื่องมืออันหนึ่ง ที่ ใ้เราอาจต้องพัฒนา ด้านเทคโนโลยีเพื่อให้ทันสมัย ใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด แต่ที่ว่ามันยังไม่ใช่ประเด็นสำคัญ เราอาจ คิดว่าจำนวนคนที่สนใจเข้าชมอาจจะมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นระดับที่ไม่ได้พุ่งกระชูดอะไร แต่ว่าถ้าเราต้องการจะสร้างการเรียนรู้ให้ชีวิตคนเขาใช้อินเทอร์เน็ตแบบคุณภาพกว่านี้ด้วย คือ เข้าไปแล้ว เข้าไปคุย เข้าไปหาข้อมูลเวลาสงสัยก็มี e-mail ถาม เขามีส่วนร่วม พี่ว่าเราเป็นประเทศ *undereducated country* ในแง่ถ้าวัดในมิติของการศึกษา สำนึกทางการเมือง การมีส่วนร่วมของประชาชน ความเข้าใจ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เพราะฉะนั้น ประชาชน ก็จะไม่มียุติการทางสังคมแบบก้าวหน้า คือ คุณมีความอยากรู้ อยากเห็นคุณสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองคุณเข้าไป คุณเห็นคุณจึงมี *convince* คุณถามให้เค้าตอบเห็น *interact* แต่จะเห็นแบบนี้ในประเทศเราใน website รถยนต์ website หนังสือ website เพลง ซึ่งจะมีชุมชน *cyber* คอบโต้ กลับ ให้ข้อมูลกันและกัน แต่มันเป็นเรื่องในชีวิตประจำวัน ซึ่งที่คิดว่า การปฏิรูประบบการศึกษาของเราจะมีส่วนช่วยอย่างมากในการที่สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สร้างให้คนใช้โลก *Cyber* เปลี่ยนชุมชนประเภท *shopping gossiping* ให้เป็น ชุมชนที่ *learning* ในเรื่องที่เป็นเรื่องทางสังคมมากขึ้น ที่คิดว่า ถ้าเราทำได้ ไม่ว่าจะใช้เครื่องมืออะไร มันก็ต้องสำเร็จทั้งนั้น”

ในเรื่องของวิธีการพัฒนาบุคลากรให้รู้เท่าทันสื่อ นั้น การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ แต่คนในสังคมซึ่งต่างก็มีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยโดยตัวเองอยู่แล้ว จะต้องเปลี่ยนตนเองด้วยให้เป็นคนรักการเรียนรู้ ดังที่ ดร. จักกฤษณ์ ควบพจน์ นักวิชาการด้านโลกาภิวัตน์และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย Wollongong (UOW) ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า

“ผมว่าคุณจะไปแนะนำให้คนปรับปรุงไม่ได้หรอก คนทุกคนมันมีแนวโน้มที่จะปรับปรุงตัวเองอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าปรับปรุงแบบไหนเท่านั้นเอง ผมคิดว่า คนเราต้องเรียนรู้จากการตัดสินใจผิดพลาดจากที่เป็นอยู่ ต้องปล่อยให้มันเป็นธรรมชาติ ผมคิดว่า เปลี่ยนวิธีการที่จะนำเสนอ ไปสู่คน มากกว่าที่จะเปลี่ยนการรับรู้ของคนไปสู่ข่าวสาร ซึ่งผมพยายามบอกคุณมาโดยตลอด ถ้าคุณอยากรู้เรื่องอะไร แล้วอยากรู้อย่างที่ถูกต้องก็เป็นหน้าที่ของคุณที่ต้องไปหาข้อมูล แล้วทำหน้าที่ตัดสินใจ ซึ่งอินเทอร์เน็ตจะช่วยคุณ ถ้าคุณมีปัญหาอะไรอยู่ คุณก็ต้องไปดูข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพราะเรื่องบางเรื่อง ที่นำไปสู่ปัญหาข้อเดียว มันควรจะค้นหาข้อมูลเยอะแยะเพื่อตัดสินใจ ส่วนบทบาทของสื่อ สื่อจะต้อง ไม่บอกว่าอะไรดีหรือขาวแต่จะต้องบอกว่าสิ่งที่จะเป็นคำกับขาว มันมีอะไรบ้าง แล้วให้คนที่เขาต้องการคำตอบเป็นคนคิดเอง หากคำตอบของเขาเอง”

ดังนั้น ไม่ว่าสื่อกลางอย่างคอมพิวเตอร์หรือการสื่อสารผ่านเครือข่ายอย่างอินเทอร์เน็ต จะสามารถพัฒนาได้ก้าวหน้าเพียงใด ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนแค่ไหน หากผู้ใช้สื่อหรือผู้แสพสื่อที่เป็นคนตัดสินใจคัดกรองขาดความรู้เท่าทันสื่อ ขาดนิสัยในการเรียนรู้ ก็ย่อมไม่มีผลใดๆ ต่อสังคม นั่นเอง

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ” มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบปัญหาวิจัยดังนี้

1. การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจมีพัฒนาการอย่างไร
2. การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันอย่างไร
3. การเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ มีกระบวนการสื่อสารอย่างไร
4. การใช้อินเทอร์เน็ตช่วยในการสนับสนุนการเคลื่อนไหวเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

จากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้เขียนได้ข้อสรุปเพื่อตอบปัญหาวิจัยข้างต้นดังประเด็นต่อไปนี้

1. พัฒนาการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยบนอินเทอร์เน็ตกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

เว็บไซต์ Local talk 2004 และเว็บไซต์ FTA WATCH ต่างเริ่มต้นจากทัศนะร่วมที่มองเห็น ถึงข้อบกพร่องของสื่อและกระแสหลักที่ทำหน้าที่ของตนเพื่อแสวงหาผลกำไรและการดำรงอยู่ขององค์กรมากกว่าเป็นสื่ออิสระและเป็นกระบอกเสียงให้ประชาชนที่กำลังผจญกับปัญหามากมาย อันเป็นผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ จึงอาจกล่าวได้ว่า เว็บไซต์ทั้ง 2 แห่งเกิดขึ้นจากความตั้งใจของกลุ่มคนส่วนใหญ่ที่ทำงานให้ภาคประชาสังคม ไม่มุ่งหวังผลกำไรแต่เพื่อเป็นทางออกหรือทางเลือกให้คนทำงานภาคประชาชนหรือสาธารณะชนได้รับรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาหรือแก้ไขในสังคมจริง (Real World)

ในขณะที่เว็บไซต์ Focusweb.org ที่ดำเนินการร่วมกัน โดยนักวิจารณ์และนักเคลื่อนไหวจากไทย ฟิลิปปินส์ และอินเดีย ดังนั้นจุดเริ่มต้นจึงมิใช่จากการมองปัญหาของสื่อภายในประเทศไทย หรือปัญหาที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจต่อสังคมโลกเป็นสำคัญเท่านั้น แต่เป็นความต้องการและความตั้งใจที่จะใช้ศักยภาพของอินเทอร์เน็ตด้านความเร็ว ต้นทุนต่ำ และเครือข่ายที่ครอบคลุมทั่วโลก เป็นสื่อกลางอิสระ ถ่ายทอด ประสานงาน และเชื่อมโยงความรู้ข้อมูล

ข่าวสารต่างๆ ให้แก่กลุ่มการเคลื่อนไหวภาคประชาชน หรือประชาชนทั่วไป ทั้งภายในประเทศและนานาชาติได้ใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของกลุ่มตน

ด้านรูปแบบ เนื้อหาที่นำเสนอ ลักษณะการดำเนินงาน ความเป็นองค์กร หรือบุคลากรในการจัดทำ รวมไปถึงบทบาทและช่องทางการสื่อสารภายในของทั้ง 3 เว็บไซต์ ดังนั้นต่างก็มีการพัฒนาการที่แตกต่างกันไป ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นเปรียบเทียบได้ดังตารางต่อไปนี้

	www.localtalk2004.com	www.ftawatch.org	www.focusweb.org
วัตถุประสงค์	เพื่อเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารในประเด็นด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเรื่องบริษัทข้ามชาติ รวมถึง ประสานงานระหว่างกลุ่มประชาสังคมและคนในท้องถิ่นภาคเหนือ	เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสนับสนุนการเคลื่อนไหวเพื่อการตรวจสอบ ต่อต้านประเด็นด้านการเจรจาเขตการค้าเสรี (FTA) ระหว่างประเทศไทยกับคู่เจรจาประเทศอื่นๆ	เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยเผยแพร่และแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการค้า และ องค์กรการค้าโลก (WTO) กับกลุ่มภาคประชาสังคมจากนานาประเทศทั่วโลก
บทบาทการเคลื่อนไหว	เว็บไซต์ข่าวที่รวบรวมบทความเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจเพื่อทำการเคลื่อนไหวในระดับท้องถิ่นภาคเหนือ	ฐานข้อมูล และแหล่งระดมสร้างความเคลื่อนไหวสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม FTA WATCH ซึ่งเป็นกลุ่มการเคลื่อนไหวภาคประชาชนเพื่อจับตาตรวจสอบและคัดค้านการเซ็นสัญญาข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่ไม่เป็นธรรม	ฐานข้อมูล หรือ ห้องสมุดอิสระที่รวบรวมบทความงานวิจัยจากนานาประเทศทั่วโลกเพื่อใช้สนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่มภาคประชาชนที่ต้องการตรวจสอบหรือจับตาในเรื่องโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
โครงสร้างการทำงาน	ระบบการทำงานที่ใช้เครือข่ายในการกระจายข้อมูลข่าวสาร โดยไม่มีการกำหนดระบุตำแหน่งหน้าที่ แต่เป็นไปในลักษณะขอ	ระบบการทำงานที่ใช้เครือข่ายในการกระจายข้อมูลข่าวสาร โดยไม่มีการกำหนดระบุตำแหน่งหน้าที่ แต่เป็นไปใน	การทำงานอยู่ภายใต้โครงสร้างที่มีการจัดวางบุคลากรอย่างเป็นลำดับขั้น (Hierarchy) ดังนั้นหน้าที่การดำเนินงาน การ

	ความร่วมมือและความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น พื้นที่ เวลา หรือ บุคลากร จากองค์กรสมาชิกหรือพันธมิตร	ลักษณะขอความร่วมมือและความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่นพื้นที่ เวลา หรือ บุคลากรจากองค์กรสมาชิกหรือพันธมิตร	ตัดสินใจในเรื่องราวต่างๆ ก็จะถูกแบ่งออกไปตามขอบเขต ตำแหน่งหน้าที่ที่แต่ละบุคคลได้รับมอบหมาย
รูปแบบเนื้อหา	ข่าว/บทความประกอบรูปภาพ/ สื่อ Multimedia เช่น วิทยู	ข่าว/ บทความ/ แดลงการ์ณ/รูปภาพ/สื่อ Multimedia	ข่าว/ บทความที่รายงาน/ งานวิจัย/สื่อ Multimedia
ประเด็นเนื้อหา	- ข่าวสาร ข้อมูลความรู้ - ผลกระทบ - การรณรงค์เคลื่อนไหว - ข้อเสนอแนะ	- ข่าวสาร ข้อมูลความรู้ - ผลกระทบ - การรณรงค์เคลื่อนไหว - ข้อเสนอแนะ	- ข่าวสาร ข้อมูลความรู้ - ผลกระทบ - การรณรงค์เคลื่อนไหว
ช่องทางการสื่อสาร	- สมาชิกข่าวสาร (Mailing List) - แบบสำรวจความคิดเห็น (Visitor Survey) - จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ - การเขียนบทความ - บริการค้นหาข้อมูล	- สมาชิกข่าวสาร (Mailing List) - จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ - เปิดพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม แสดงความคิดเห็น - สืบค้นดาวน์โหลดข้อมูล	- ค้นหาข้อมูล - จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ - ระบบ Webmail
ปัญหาและอุปสรรค	เงินทุน	บุคลากรและเทคโนโลยี	บุคลากรและเทคโนโลยี

www.localtalk2004.com แยกตัวออกมาจากสำนักข่าวประชาธรรม โดยมีจุดยืนที่สำคัญ คือ การเป็นเว็บไซต์ทางเลือกให้แก่ประชาชนในเขตภูมิภาคเหนือ ที่มุ่งเน้นการนำเสนอประเด็นข่าวท้องถิ่น หรือเนื้อหาที่สื่อกระแสหลักมองข้าม ไม่เห็นว่าเป็นข่าว โดยให้น้ำหนักความสำคัญต่อประเด็นด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่น ในรูปของการรายงานข่าว และบทความเป็นส่วนใหญ่ การปรับเปลี่ยน(Update) จะกระทำประมาณอาทิตย์ละ 1 ครั้ง ซึ่งมากกว่าการส่งข่าวให้สมาชิกที่จะทำประมาณเดือนละ 2 ครั้ง คือ อาทิตย์แรกและอาทิตย์สุดท้ายของเดือน โดยภาพรวมแล้ว การเคลื่อนไหวของเว็บไซต์นั้น จะเป็นไปในลักษณะให้ข้อมูลและแลกเปลี่ยนข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักในประเด็นปัญหา และนำไปสู่การร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นภาคเหนือ

www.ftawatch.org เริ่มต้นจากการเป็นฐานข้อมูลให้แก่กลุ่ม FTA Watch ที่ดำเนินการเพื่อ

ตรวจสอบคัดค้านการเจรจาเขตการค้าเสรี (FTA) ที่ไม่เป็นธรรม โดยเนื้อหาเสนอในรูปแบบของข่าว บทความ และแถลงการณ์ ต่อมาจึงได้พัฒนาให้มีกิจกรรมเคลื่อนไหวที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ชัดเจนมากขึ้น ในรูปของการรับบริจาค รับอาสาสมัคร หรือการลงรายชื่อเข้าร่วมสนับสนุนการทำงานของกลุ่ม รวมถึงพัฒนารูปแบบการนำเสนอโดยนำสื่อ Multimedia อย่างคลิป์วิดีโอมาใช้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นเว็บไซต์ที่มีการใช้พื้นที่อินเทอร์เน็ตเพื่อการเคลื่อนไหว (Online Activism) ได้อย่างชัดเจนที่สุด

www.focusweb.org ทั้ง Main page ส่วนกลางและ Web Page ภาครายไทยเกิดจากความต้องการที่จะเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร งานวิจัย รวมถึง การเป็นสื่อเผยแพร่ผลงานการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมของประเทศต่างๆ ในโลก โดยเนื้อหาจะมุ่งประเด็นโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก (WTO) เป็นส่วนใหญ่ มานำเสนอในรูปแบบข่าว บทความ และรายงานประจำปี รวมถึงการใช้สื่อ Multimedia อย่างคลิป์วิดีโอเพื่อการรณรงค์เรื่องการค้าเสรี จุดเด่นของเว็บไซต์ก็คือ บทความงานวิจัยต่างๆ ถูกแปลออกเป็นภาษาต่างๆ เช่น ภาษา สเปน จีน ฝรั่งเศส ฯลฯ เพื่อเข้าถึงผู้อ่านได้มากยิ่งขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า บทบาทการเคลื่อนไหวของเว็บไซต์ที่โดดเด่นที่สุด คือ การเป็นสื่อให้ความรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูล สนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่มภาคประชาสังคมต่างๆ ในโลก

2. เครือข่ายความสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจบนอินเทอร์เน็ต

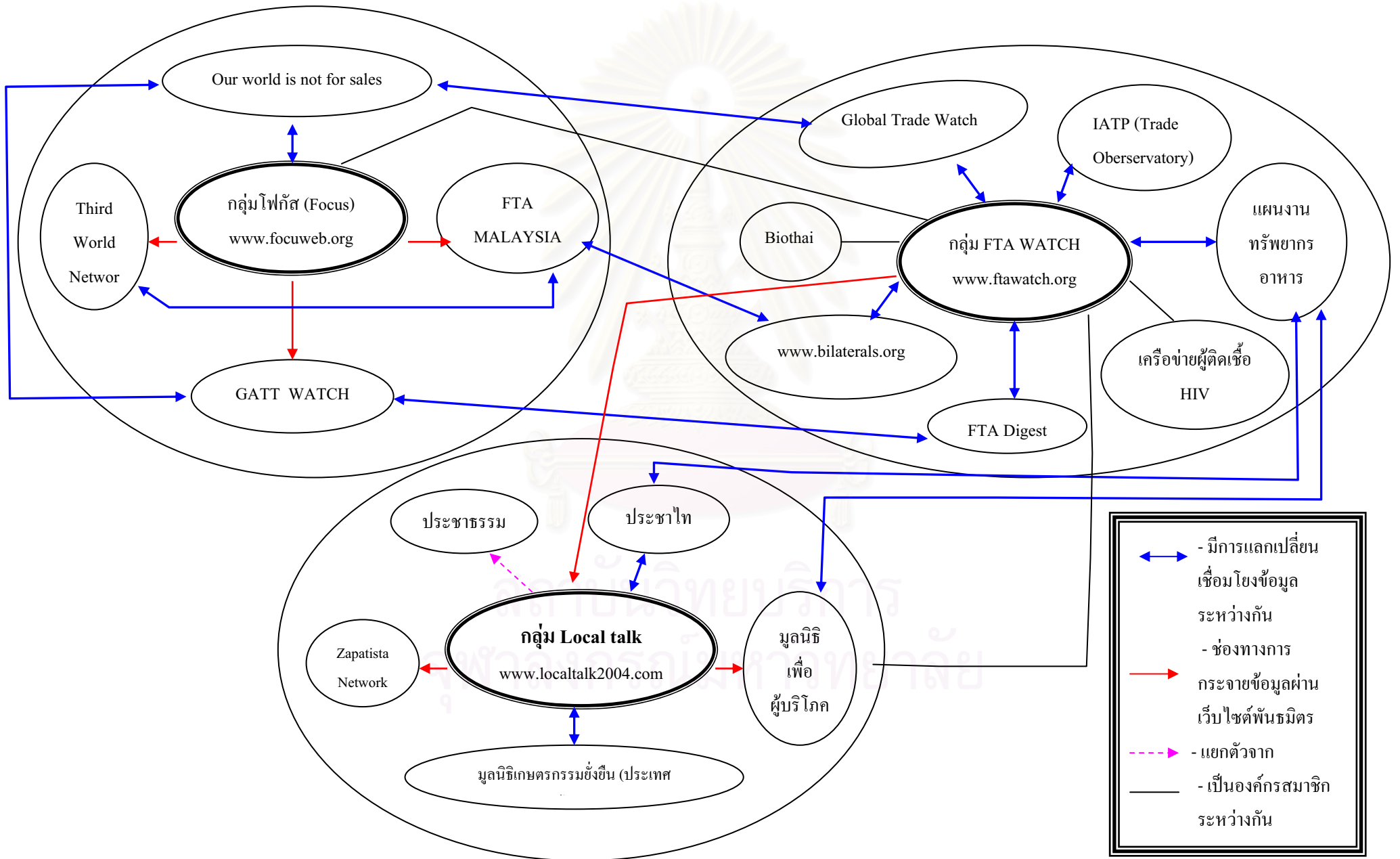
จากการศึกษา พบว่า การดำเนินงานของเว็บไซต์ Local talk2004.com, ftawatch.org และ focusweb.org แม้จะมีโครงสร้างองค์กรที่ต่างกัน หากต่างก็มีลักษณะของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) ตามแนวคิดของไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร (2538) ดังจะเห็นได้จาก ต่างก็มีเป้าหมายหลักคล้ายคลึงกัน คือ มิใช่เพื่อโค่นล้มรัฐบาลแต่เป็นการเปิดพื้นที่อิสระให้แก่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ภายใต้รูปแบบการดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน อีกทั้งบุคลากรที่ทำงานในแต่ละเว็บไซต์ต่างก็เป็นสมาชิกที่ช่วยเหลืองานในอีกเว็บไซต์หนึ่งทั้งในฐานะผู้ให้ข้อมูลอย่างเท่าเทียมกัน และขณะเดียวกัน กลุ่มองค์กรที่ผลิต เว็บไซต์ต่างก็เป็นองค์กรของอีกกลุ่มหนึ่ง ตัวอย่างเช่น กลุ่มศึกษาและปฏิบัติงาน(Focus) เป็นสมาชิกของกลุ่มศึกษาการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA WATCH) และ Local Talk เองก็เป็นเครือข่ายพันธมิตรกับ FTA Watch ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มองค์กรบนอินเทอร์เน็ตทั้ง 3 เว็บไซต์เป็นไปอย่างใกล้ชิด ในลักษณะขอความร่วมมือสนับสนุนด้านข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมต่างๆ ในประเด็นด้าน โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ จากเว็บไซต์ของตนสู่สาธารณะชนผ่านพื้นที่ในเว็บไซต์ของกันและกัน

ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งของเครือข่าย ภาคประชาชนไทยด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจบนอินเทอร์เน็ต คือ เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะกระจายข้อมูลข่าวสารผ่านการเชื่อมโยง(Link) จากเว็บไซต์หนึ่งไปอีกเว็บไซต์หนึ่ง ส่งผลให้ข้อมูลสามารถเข้าถึงประชาชนในวงกว้าง รวมถึงการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรสมาชิกให้มีสิทธิในการร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำงานเช่น การคัดเลือกข้อมูลเพื่อนำเสนอในเว็บไซต์ ได้อย่างเท่าเทียมกัน ผ่านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ซึ่งช่วยกระชับความสัมพันธ์ให้มีความมั่นคงและแนบแน่นมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น โดยภาพรวมแล้วความสัมพันธ์และเครือข่ายการดำเนินงานของทั้ง 3 เว็บไซต์ ผู้วิจัยสรุปเป็นตัวอย่างคร่าวๆได้ดังแผนภาพ ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Our world is not for sales

Third World Networ

กลุ่มโฟกัส (Focus)
www.focuweb.org

FTA MALAYSIA

GATT WATCH

Global Trade Watch

IATP (Trade Oberservatory)

Biothai

กลุ่ม FTA WATCH
www.ftawatch.org

แผนงาน ทรัพยากร อาหาร

www.bilaterals.org

เครือข่ายผู้ติดเชื้อ HIV

FTA Digest

ประชาธรรม

ประชาไท

กลุ่ม Local talk
www.localtalk2004.com

Zapatista Network

มูลนิธิ เพื่อ ผู้บริ โภค

มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศ)

จากแผนภาพข้างต้น จะเห็นได้ว่า เครือข่ายความสัมพันธ์ของทั้ง 3 เว็บไซต์ สามารถสรุปออกได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. Intra-Network หรือ ความสัมพันธ์ในรูปแบบของเครือข่ายภายในองค์กร กล่าวคือ ทั้งเว็บไซต์ Localtalk2004.com, FTA Watch.org และ Focusweb.org ต่างก็มีองค์กรทั้งที่เป็นสมาชิกและพันธมิตรของตนคอยสนับสนุนการทำงาน และเป็นช่องทางในการแพร่กระจายข้อมูลด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ และสื่อสารกับสังคม ซึ่งองค์กรเหล่านี้ต่างก็มีเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกันอีกทอดหนึ่งภายในกลุ่ม

2. Inter-Network หรือ ความสัมพันธ์ในรูปแบบของเครือข่ายระหว่างองค์กร กล่าวในอีกแง่หนึ่งก็คือ ทั้งเว็บไซต์ Localtalk2004.com, FTA Watch.org และ Focusweb.org ล้วนเป็นเว็บไซต์เครือข่ายการเคลื่อนไหวด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่มีองค์กรสมาชิกหรือพันธมิตรสนับสนุนการเคลื่อนไหวเป็นของตนเอง และขณะเดียวกันองค์กรสมาชิกหรือพันธมิตรในเครือข่ายของเว็บไซต์ Localtalk2004.com, FTA Watch.org และ Focusweb.org ต่างก็มีการติดต่อประสานงานระหว่างกัน

3. การสื่อสารสาธารณะของการเคลื่อนไหวภาคประชาชนบนอินเทอร์เน็ตกับโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาเว็บไซต์กรณีศึกษาได้แก่ Localtalk2004.com, FTA Watch.org และ Focusweb.org พบว่า กลุ่มการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจมีการสื่อสารกับสังคมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสรุปได้ ดังนี้

ลักษณะการสื่อสารสาธารณะ

สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ

1. การสื่อสารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับสาธารณชน โดยตรง ผ่านการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิด ความเคลื่อนไหว ผลได้ผลเสียในประเด็นด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจจากเว็บไซต์ของกลุ่มตนไปสู่สาธารณชนโดยตรง ในรูปแบบของจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ระบบสืบค้น และการเปิดประเด็นให้ผู้เข้าชมสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระบนตามคอลัมน์ เช่น คอลัมน์คุณเขียนมา ในเว็บไซต์ Localtalk2004.com อาจกล่าวได้ว่า เป็นลักษณะการสื่อสารที่มีความชัดเจนและกลุ่มการเคลื่อนไหวภาคประชาชนสามารถควบคุมประเด็นเนื้อหาที่จะนำเสนอได้ ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยสร้างความเข้าใจให้แก่สาธารณชนเท่านั้น ยังก่อให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันเกิดขึ้น จนสามารถพัฒนาสู่การเคลื่อนไหวในสังคมจริง (Real World)

2. การสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตกับสาธารณะโดยอาศัยเครือข่ายเชื่อมโยงกับองค์กรสมาชิกหรือพันธมิตร อาจกล่าวในอีกแง่หนึ่งว่าเป็นการสื่อสารผ่านระบบไฮเปอร์ลิงก์ (Hyperlink) เป็นวิธีการกระจายข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณชนได้ในวงกว้างมากยิ่งขึ้น และขณะเดียวกันก็สามารถขยายแนวร่วมหาพันธมิตรสนับสนุนการเคลื่อนไหวในประเด็นโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจได้ ดังเช่น การออกแถลงการณ์ของกลุ่ม FTA Watch ในการสนับสนุนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนเกาหลีในการคัดค้านการเจรจาเขตการค้าเสรีกับอเมริกา

วัตถุประสงค์ของการสื่อสารสาธารณะ

การสื่อสารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของกลุ่มการเคลื่อนไหวภาคประชาชนด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ มีเป้าหมายสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

- ติแผ่ข้อมูลข้อเท็จจริงในประเด็นด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและการตระหนักในความสำคัญของปัญหาให้แก่สังคม
- ขยายแนวร่วมเครือข่ายการเคลื่อนไหวภาคประชาชนให้มีความเข้มแข็งจนกลายเป็นพลังสำคัญในการต่อรองกับภาครัฐโดยอาศัยเครือข่ายการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมทั่วโลก แสวงหาความช่วยเหลือ สนับสนุนจากสังคมโลกส่งผลให้ประเด็นการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในไทยด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจเป็นที่ยอมรับ มีความชัดเจนและมีน้ำหนัก
- เรียกร้อง ทักท้วงให้ภาครัฐได้คิดทบทวนผลได้ผลเสียอย่างรอบด้านในประเด็นโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ก่อนการตัดสินใจดำเนินนโยบาย

การสื่อสารสาธารณะผ่านคอมพิวเตอร์ (CMC) สู่สาธารณะ

รูปแบบการสื่อสารกับสาธารณะบนอินเทอร์เน็ตของการเคลื่อนไหวภาคประชาชนด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ภายใต้แนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ หรือ CMC ของ Morris ที่กล่าวถึงรูปแบบของการสื่อสารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตใน 2 ลักษณะ คือ การสื่อสารระหว่างบุคคลแบบพร้อมกัน (Synchronous Communication) และการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกัน (Asynchronous Communication) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ทั้ง Localtalk2004, FTAWatch.org และ Focusweb.org นั้นมีรูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกัน (Asynchronous Communication) ดังนี้

1. การสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกัน (One to One Asynchronous Communication) เป็นวิธีการสื่อสารที่เว็บไซต์ทั้ง 3 แห่งใช้ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเผยแพร่ข้อมูลระหว่างสมาชิกของกลุ่มตนเองกับสาธารณะ อันได้แก่ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-

mail) จดหมายข่าว (Newsletter) และการเปิดพื้นที่บนอินเทอร์เน็ต เช่น การเปิดพื้นที่ให้สาธารณชนเข้าร่วมสนับสนุนการเคลื่อนไหวกิจกรรมของกลุ่ม อย่างการบริจาคและการล่ารายชื่อ

2. การสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคลแบบไม่พร้อมกัน (Many to Many Asynchronous Communication) เป็นรูปแบบการสื่อสารที่ทั้ง 3 เว็บไซต์ใช้ในการสื่อสารข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันภายในกลุ่มองค์กรสมาชิก หรือ ผู้ร่วมงาน โดยผ่านระบบ Mailing List ที่สมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มจะได้รับรหัส (Password) และชื่อผู้เข้าใช้ (Username) เพื่อเข้าสู่ระบบ ซึ่งสมาชิกแต่ละคนจะสามารถดึงฐานข้อมูลของเว็บไซต์มาใช้ในการทำงานได้

อภิปรายผล

การเคลื่อนไหวทางสังคมใหม่ในไซเบอร์สเปซ (Cyber Space)

จากแนวคิดวิพากษ์โลกาภิวัตน์ (Globalization) ของนักวิชาการนาม วอลเดน เบลโล (Walden Bello) ซึ่งมองว่า กระแสโลกาภิวัตน์เป็นการขยายตัวของระบบทุนนิยมโลกในการเข้าแทรกแซง สลายความเป็นรัฐชาติ และสร้างระเบียบการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ ภายใต้การนำของกลุ่มประเทศพัฒนาอย่างสหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศผู้ร่ำรวยทางเศรษฐกิจอย่าง G7 ร่วมกับเหล่าบรรษัทข้ามชาติ ระบบทุนนิยมนี้ได้แผ่ขยายครอบคลุมทุกๆสถาบันหลักในสังคม ส่งผลให้วิถีชีวิตของประชากรในประเทศโลกที่สามหรือประเทศพัฒนาอย่างประเทศไทยต้องเผชิญกับระบบที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน การเอารัดเอาเปรียบ และการกระจุกตัวของอำนาจในการกำหนดความเป็นไปของประเทศและผลประโยชน์ที่รวมกันอยู่ที่รัฐและกลุ่มนายทุน

ในทำนองเดียวกัน เมื่อนำแนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ (Globalization) มาวิเคราะห์สถานการณ์ของสื่อมวลชนไทยในปัจจุบัน พบว่า สื่อมวลชนกระแสหลักอย่าง โทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ ต่างก็ถูกครอบงำจากระบบทุนนิยมโลกจนกลายรูปเป็นองค์กรธุรกิจเพื่อแสวงหาผลกำไรมากกว่าการดำรงตนในฐานะกระบอกเสียงให้กับประชาชน

ด้วยผลกระทบที่ประชาชนชาวไทยได้รับจากกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจผสมผสานกับข้อบกพร่องของสื่อกระแสหลักข้างต้น ก่อให้เกิดการรวมตัวกันเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านและตรวจสอบโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ โดยการสร้างพื้นที่ใหม่ของตนเองขึ้นบนสื่อใหม่ที่มีความเป็นอิสระสูงและค่อนข้างปราศจากการเข้าครอบงำของภาครัฐหรือกลุ่มนายทุนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองอย่างอินเทอร์เน็ต เหตุนี้ เป็นที่มาของการเกิดขึ้นของเว็บไซต์ที่เป็นกรณีศึกษา ไม่ว่าจะเป็น Localtalk2004.com, FTAWatch.org และ Focusweb.org เว็บไซต์เตอร์ของทั้ง 3 เว็บไซต์ต่างก็ให้เหตุผลในการตัดสินใจใช้พื้นที่อินเทอร์เน็ตเพื่อการเคลื่อนไหวว่า เป็นสื่อที่ยังค่อนข้างปราศจากการเข้าควบคุมของภาครัฐหรือกลุ่มนายทุนส่งผลให้การนำเสนอ ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจไปสู่สาธารณชนได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และใน

ขณะเดียวกัน ประชาชนเองก็สามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างปราศจากการปิดกั้นซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของการเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนแปลงในสังคมจริง (Real World)

จากการศึกษาในประเด็นเรื่องพัฒนาการ รูปแบบและโครงสร้างการเคลื่อนไหวภาคประชาชนด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจของเว็บไซต์ Localtalk2004.com, FTAWatch.org และ Focusweb.org ผู้วิจัย พบว่า ต่างก็มีลักษณะร่วมเป็นหนึ่งเดียวกับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) อันเป็นแนวคิดที่ ดร. ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของแนวคิดไว้ว่า เป็นการรวมตัวของกลุ่มคนโดยอำนาจที่มีประเด็นปัญหา ร่วมกัน ไม่ได้ต้องการที่จะล้มล้างอำนาจหรือแย่งชิงอำนาจรัฐดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา แต่ต้องการสร้างอำนาจต่อรองกับรัฐบาลเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายและกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐในการจัดการและแก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมที่กลุ่มคนกำลังเผชิญอยู่

การรวมตัวกันเคลื่อนไหวของเว็บไซต์ทั้ง 3 เว็บไซต์ ต่างก็เกิดจากกลุ่มคนที่มองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ และความต้องการเรียกร้องให้ภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดนโยบายของประเทศได้หันกลับมามอง ฟังเสียงของประชาชน และคิดพิจารณาผล ทบทวนอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินนโยบายตามข้อตกลงทางเศรษฐกิจกับนานาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นข้อตกลงเขตการค้าเสรี หรือ ข้อตกลงที่ได้ทำร่วมกันในการประชุมองค์การการค้าโลก

ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) หรือ NSM จึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นอีกความก้าวหน้าหนึ่งของวัฒนธรรมทางการเมืองภาคประชาชน ที่ถึงแม้ในปัจจุบัน ได้ขยายการเคลื่อนไหวสู่พื้นที่อินเทอร์เน็ต หากแต่รูปลักษณะและจุดมุ่งหมายของการเคลื่อนไหว มิได้สูญสลายไปตามพื้นที่ทางกายภาพที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ยังเป็นการเคลื่อนไหวที่ปราศจากการปิดกั้นจากอำนาจรัฐหรือกลุ่มทุน เป็นพลังประชาชน โดยกลุ่มประชาชน และเพื่อประชาชน ซึ่งได้แก่ กลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมมารวมตัวสร้างพื้นที่ขึ้นบนสื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อถ่ายทอดและสื่อสารข้อมูลที่ตนเองมีอยู่ เช่น ข้อมูลผลกระทบที่ได้รับจากการเข้ามาของบริษัทข้ามชาติอย่างห้าง Lotus ของเว็บไซต์ Local talk ประเด็นเรื่อง การเจรจาเขตการค้าเสรีของเว็บไซต์ FTAWatch และเว็บไซต์ Focus ที่เน้นการนำเสนอข้อมูล วิกฤตการณ์ที่นานาประเทศได้รับจากองค์กรข้ามชาติอย่าง องค์การการค้าโลก (WTO) สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นการติดอาวุธทางปัญญาให้แก่มวลชนซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในสังคมจริง (Real World)

ดังนั้น ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ บนสื่ออินเทอร์เน็ต จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า เป็นการเคลื่อนไหวที่ประกอบด้วย การแสดงออกพร้อมกัน (Proactive Action) เพื่อผลักดันให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มคน และเป็นปฏิกิริยาตอบสนอง (Reactive Actions) ต่อการควบคุม (Controls) หรืออำนาจ (Authorities) ที่เข้ามาเบียดบังการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนบนหน้าอินเทอร์เน็ต

จากการสัมภาษณ์เว็บมาสเตอร์ของทั้งเว็บไซต์ Local talk, FTA Watch และเว็บไซต์ Focus จะเห็นได้ว่า ต่างก็เปิดพื้นที่บนอินเทอร์เน็ตของตนเองขึ้นเพื่อใช้แสดงออกถึงเจตจำนงของตนในการตรวจสอบ จับตาดำเนินงานและการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจการค้าของภาครัฐผ่านการนำเสนอบทความวิเคราะห์ในประเด็น โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่กลุ่มของตนมุ่งเน้น เช่น การคัดค้านการเจรจาเขตการค้าเสรีของกลุ่ม FTA Watch ให้ประชาชนได้รับทราบ และในขณะเดียวกัน อินเทอร์เน็ตยังเป็นช่องทางใหม่ในการต่อสู้กับอำนาจของภาครัฐและกลุ่มนายทุนที่เข้ามาควบคุมสื่อกระแสหลัก จนกลุ่มเคลื่อนไหวด้าน โลกาภิวัตน์ไม่สามารถใช้เป็นพื้นที่ในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร หรือขอความร่วมมือจากประชาชนภาคส่วนต่างๆ ได้

นอกจากนี้ หากพิจารณาตามแนวคิดเรื่องขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) ของ ดร. ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปารแล้ว ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ ก็คือ เป็นการเคลื่อนไหวที่อยู่ภายใต้บรรยากาศและเงื่อนไขแบบประชาธิปไตยที่เปิดพื้นที่ว่างให้กับความแตกต่างหลากหลาย ในกรณีของเว็บไซต์ที่ทำการศึกษา สามารถอธิบายให้เห็นภาพรวมภายใต้กรอบของแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

อินเทอร์เน็ต: พื้นที่สาธารณะเสมือน (Virtual Public Sphere) เพื่อการตรวจสอบ โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

พื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ตามแนวคิดของฮาเบอร์มาส (Habermas) นั้น เป็นพื้นที่ที่เปิดกว้างเป็นอิสระจากการเข้าครอบครองของกลุ่มอำนาจไม่ว่าจะเป็นจากภาครัฐหรือกลุ่มนายทุน มีเสรีภาพและประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความคิดเห็นร่วมกันอย่างเท่าเทียม โดยมีสถาบันสื่อเป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อกับพื้นที่สาธารณะกับมวลชน ซึ่งต่อมาได้มีการศึกษาขยายผลของนักวิชาการชาวตะวันตกอย่างอาราโต และ โคเฮน (Arato and Cohen, 1992) ที่เชื่อว่า พื้นที่สาธารณะในความหมายของฮาเบอร์มาส ในปัจจุบัน อยู่ในเวทีโลกแห่งการสื่อสารของกลุ่มที่เรียกว่า ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement)

อาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) กับพื้นที่สาธารณะต่างก็ตั้งอยู่บนพื้นฐานการประสานความร่วมมือจากสื่อมวลชนและบรรยากาศภายใต้เงื่อนไขแบบสังคมประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญต่อการเคลื่อนไหวรวมกลุ่มของภาคประชาชน สร้างจิตสำนึกร่วม และบรรยากาศของความเสมอภาคของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย

เมื่อนำแนวคิดข้างต้น มาผสานกับการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวเว็บไซต์ภาคประชาชนด้าน โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ Localtalk2004.com, FTAWatch.org และ Focusweb.org จะเห็นได้ว่า เว็บไซต์ทั้งสามนี้ต่างก็นำศักยภาพของสื่ออินเทอร์เน็ตหลายประการที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศประชาธิปไตยตามแนวคิดเรื่องการสื่อสารสาธารณะบนอินเทอร์เน็ต (Public

Communication on Internet) ของ Sara Bentivegng มาสร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อการเคลื่อนไหว เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจของกลุ่มคนในลักษณะต่างๆ ดังนี้ คือ

1. การสร้างปฏิสัมพันธ์ในเว็บไซต์ของตน (Interactivity) กล่าวคือ เว็บไซต์ทั้ง 3 เว็บไซต์ ล้วนใช้ประโยชน์จากการสื่อสารแบบ 2 ทาง เพื่อส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งจาก ภายในเครือข่ายเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจและผู้เข้าชมได้อย่างมีส่วนร่วมและเท่าเทียมกัน โดยผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่างๆ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายข่าว ฯลฯ ส่งผลให้การรวบรวมข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเป็นไปอย่างรวดเร็ว และขณะเดียวกัน การติดต่อประสานงาน ขอความร่วมมือระหว่างกลุ่มภาคีสมาชิกด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจของทั้ง 3 เว็บไซต์ในการดำเนินการ เคลื่อนไหวต่างๆ ในโลกแห่งความจริงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก และรวดเร็วมากขึ้น

2. พื้นที่เปิดเพื่อการสื่อสารที่มีรูปแบบทั้งในแนวราบและแนวตั้ง (Co-presence of Vertical and Horizontal Communication) จะเห็นได้ว่า เว็บไซต์ทั้ง 3 แห่งต่างก็สร้างโฮมเพจ (Homepage) ของตนขึ้น เป็นสื่อกลางในการส่งสารแสดงความคิดเห็น ประกาศ เรียกร้อง หรือ ชักชวนให้ เคลื่อนไหวไปยังประชาชนซึ่งเป็นการสื่อสารในแนวตั้ง และขณะเดียวกันก็เปิดพื้นที่ในเว็บไซต์ ของตนอย่าง คอลัมน์ “คุณขอมมา” ในเว็บไซต์ Local Talk หรือ การเปิดให้ประชาชนทั่วไปสามารถ แสดงความเห็นของตนตอบบทบรรณาธิการหรือบทความด้านข้อตกลงเขตการค้าเสรีในเว็บไซต์ FTA Watch

3. การสื่อสารกับสาธารณะชนโดยตรงบนเครือข่ายไอแมงมุม หรือ Website ของตน ดังจะ เห็นได้จากการที่เว็บไซต์ทั้ง 3 เว็บไซต์ต่างก็เปิดพื้นที่ให้ประชาชนหรือผู้เข้าใช้สามารถหาข้อมูล ในประเด็นด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจได้อย่างเสรีทั้งจากฐานข้อมูลภายในเว็บไซต์ของตนเอง หรือ กลุ่มองค์กรสมาชิก พันธมิตรที่ตนเองมีเครือข่ายเชื่อมโยงอยู่ ส่งผลให้ข้อมูลข่าวสารด้านโลกาภิ วัตน์ทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่เว็บไซต์ทั้ง 3 เว็บไซต์ส่งออกไปจะไม่มีการบิดเบือนหรือปิดกั้นการ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากคนกลางอย่างกองบรรณาธิการหรือสื่อกลางเช่นวิทยุ โทรทัศน์ และ หนังสือพิมพ์ ทำให้ข้อมูลข่าวสารกระจายอยู่แค่กลุ่มเล็กๆบางกลุ่มเท่านั้น รวมถึง ก่อให้เกิดการ เข้าใจอย่างผิดๆ ในหมู่ประชาชนผู้รับข้อมูล ดังนั้น การกระจายข้อมูลข่าวสารในประเด็นด้านโลกา ภิวัตน์ทางเศรษฐกิจของทั้ง 3 เว็บไซต์ จึงเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา ครอบคลุมเข้าถึงและสร้าง ความเข้าใจให้แก่สังคมได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนไทยด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจบนสื่ออินเทอร์เน็ตใน ปัจจุบัน จึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นการเคลื่อนไหวด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณชนในวง กว้าง ผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารทางคอมพิวเตอร์ นั่นเอง

อย่างไรก็ตาม ทั้งแนวคิดเรื่องขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่และพื้นที่ สาธารณะนั้น ต่างก็เน้นถึงเรื่องของการหาข้อสรุป แนวทางในการยุติแก้ไขปัญหา และการ

เปลี่ยนแปลงในสังคม เป็นองค์ประกอบขั้นสุดท้ายและสำคัญที่สุด แต่เมื่อพิจารณาถึงบริบทการเคลื่อนไหวของเว็บไซต์ด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทั้ง 3 เว็บไซต์แล้ว ผู้วิจัยกลับพบว่า พื้นที่สาธารณะบนสื่ออินเทอร์เน็ตแม้จะมีบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตยสูงแต่ก็ไม่สามารถหาข้อสรุปอันเป็นทางออกให้กับปัญหาได้เสมอไป เนื่องจากลักษณะความเป็นจริงในการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ไม่สามารถที่จะออกเสียงเพื่อตัดสินใจดังเช่น สภาผู้แทนราษฎรหรือที่ประชุมในโลกจริงได้ ดังนั้น บ่อยครั้งที่การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตของเว็บไซต์ทั้ง 3 แห่ง เป็นเพียงแค่พื้นที่สาธารณะเสมือนเพื่อตั้งประเด็นให้มีการถกเถียง อภิปราย แต่ยังไม่ก่อให้เกิดการขยายผลสู่การเคลื่อนไหวด้วยสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างได้อย่างแท้จริง เป็นได้แต่เพียงแนวทางที่ผู้เข้าใช้เว็บไซต์ซึ่งอาจเป็นนักกิจกรรมเคลื่อนไหว นักวิชาการ หรือ ประชาชนทั่วไป ได้ตัดสินใจนำไปเสนอหรือใช้ในโลกลงความความเป็นจริง (Real World) เท่านั้น ซึ่งในจุดนี้ เว็บมาสเตอร์ของเว็บไซต์ทั้ง 3 แห่งและนักกิจกรรมเคลื่อนไหวด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจต่างก็ยอมรับว่า สื่ออินเทอร์เน็ตแม้มีศักยภาพสูงในการช่วยสนับสนุนการเคลื่อนไหว แต่การเคลื่อนไหวก็ไม่สามารถสำเร็จลงได้หากไม่มีการพึ่งพาการเคลื่อนไหวแบบเดิมอยู่ไม่ว่าจะเป็นการประชุมแบบคัดค้าน การยื่นหนังสือประท้วง หรือ การส่งจดหมายเปิดผนึก เป็นต้น

นอกจากนี้ แม้การเคลื่อนไหวบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะช่วยเผยแพร่ข้อมูลที่เว็บไซต์ทั้ง 3 มีอยู่ได้ในวงกว้าง เป็นการติดต่ออาวูธให้กับประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญและสร้างความเข้าใจให้แก่สังคมก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงบริบทสภาพแวดล้อมของสังคมไทยประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เว็บมาสเตอร์และนักกิจกรรมเคลื่อนไหวด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจแล้ว พบว่า การเคลื่อนไหวบนพื้นที่อินเทอร์เน็ตนั้นยังไม่สามารถที่จะก่อให้เกิดการรวมตัวเพื่อการเคลื่อนไหวของประชาชนทั่วไปที่มีใช้บุคลากรหรือสมาชิกภายในกลุ่มในโลกจริง (Real World) ได้เสมอไป เนื่องจากสาเหตุดังนี้ คือ

1. การเข้าถึงเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย หากพิจารณาตามหลักประชาธิปไตยบนอินเทอร์เน็ต (Cyber democracy) ที่ใช้เครือข่ายการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์เป็นช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลให้แก่คนในทุกระดับ แต่ในประเทศไทย สื่ออินเทอร์เน็ตยังไม่สามารถเข้าถึงคนได้ทุกคนชั้น จะจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มคนชนชั้นกลางที่มีการศึกษาและมีฐานะในระดับหนึ่ง หรือกระจุกตัวอยู่แค่ในเมืองหลวง หรือ เมืองใหญ่ตามภูมิภาคต่างๆ เท่านั้น และถึงแม้ในปัจจุบันได้มีการสนับสนุนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ให้แก่กลุ่มคนในระดับรากหญ้าตามภูมิภาคต่าง ๆ มากขึ้น แต่ก็ยังขาดบุคลากรที่จะแพร่กระจายความรู้ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตที่ถูกต้อง ดังนั้น ประชาสังคมที่แข็งแกร่งอันเกิดจากองค์ความรู้ที่ได้เผยแพร่ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตจึงกระจุกตัวจำกัดอยู่แต่ในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงสื่อได้

ด้วยเหตุนี้ การสื่อสารกับคนในระดับรากหญ้า จึงยังคงจำเป็นต้องพึ่งพาสื่อกระแสหลักอย่างทีวี วิทยุ หรือ สื่อสิ่งพิมพ์ ที่แพร่หลายในหมู่สาธารณชนมากกว่า รวมถึงการพึ่งพาการ

ดำเนินงานของกลุ่มเครือข่ายพันธมิตรในการสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหา ร่วมกันจนนำไปสู่การรวมตัวและอำนาจในการต่อรองกับภาครัฐ

2. ประชาชนในสังคมไทย กล่าวคือ ประชาชนในสังคมไทยยังขาดความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของพลเมืองและการมีส่วนร่วมเพื่อสาธารณะ หรือ การมีจิตสาธารณะในการทำเพื่อสังคม อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาประชาสังคมที่เข้มแข็ง รวมถึงลักษณะของสังคมไทยที่ถูกปลูกฝังให้เป็นผู้ตามและยอมรับแนวความคิดต่างๆ ได้ด้วยดี (Conformism) ส่งผลให้การเข้าร่วมการวิพากษ์ วิจารณ์ แสดงความเห็นในเรื่องต่างๆ จะเกิดขึ้นเฉพาะในหมู่คนที่ประสบปัญหา มีความสนใจ หรือ มีประสบการณ์ร่วมกัน อีกทั้ง จากกระแสเศรษฐกิจทุนนิยม ในยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน ที่สร้างให้ประชาชนในสังคมไทยเป็นนักบริโภคนิยมคำนึงถึงวัตถุและความเป็นปัจเจกบุคคลของตนมากกว่าส่วนรวม ประชาชนจึงเลือกที่จะบริโภคสื่ออินเทอร์เน็ตในการแสวงหาความบันเทิงใกล้ตัว ส่งผลให้สื่ออินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นใหม่ในฐานะสื่อเพื่อธุรกิจและความบันเทิง มากกว่าจะเป็นสื่อเพื่อการศึกษาหรือให้ความรู้ซึ่งถูกกระแสผลักดันให้อยู่ชายขอบ มีจำนวนลดน้อยลงมาก หรือไม่ก็ต้องปิดตัวลงเนื่องจาก ขาดทุนและบุคลากรในการสนับสนุนการดำเนินงาน ความเป็นอิสระและเสรีของสื่ออินเทอร์เน็ตจึงมีแนวโน้มสูงที่จะถูกครอบงำทำลายด้วยอำนาจกลุ่มนายทุนและองค์กรภาครัฐในอนาคต ดังเช่นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับสื่อกระแสหลักในปัจจุบัน

แม้ว่า สื่ออินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน ได้กลายเป็นพื้นที่สาธารณะแห่งใหม่ที่ขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชนไทยด้าน โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจเปิดให้ประชาชนสามารถร่วมแสดงความคิดเห็น หากแต่ด้วยข้อจำกัดที่มีอยู่ ส่งผลให้อินเทอร์เน็ต ยังเป็นได้เพียงพื้นที่สาธารณะเสมือนไม่อาจเป็นพื้นที่สาธารณะที่แท้จริงตามแนวคิดต้นแบบของฮาเบอร์มาสได้

เครือข่ายการเคลื่อนไหวด้าน โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน

ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ ตามแนวคิดของชาลส์ ทิลลี (Charles Tilly) ที่กล่าวถึง ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ว่า เป็นการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น หรือมีรูปแบบองค์กรเฉพาะ กล่าวคือ ไม่ใช่องค์กรที่มีลักษณะการรวมตัวเป็นรูปแบบอย่างเป็นทางการ มีการจัดสรรอำนาจหน้าที่และมีสมาชิกอย่างชัดเจนตายตัว ดังเช่นรูปแบบของการเคลื่อนไหวในอดีตที่ผ่านมา แต่เป็นการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการรวมตัวอย่างไม่เป็นทางการของเครือข่ายทางสังคมในฐานะผู้ให้การสนับสนุน (Supporters) มากกว่า ในฐานะสมาชิกประจำ

เมื่อนำแนวคิดข้างต้นมาวิเคราะห์โครงสร้างการทำงานของเว็บไซต์ Local Talk, FTA Watch และ Focus Web แล้ว จะเห็นได้ว่า ลักษณะการรวมตัวและการดำเนินงานของเว็บไซต์ทั้ง 3 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อนำเสนอบนหน้าเว็บไซต์นั้น ล้วนแล้วแต่อยู่

ภายใต้รูปแบบของเครือข่ายระนาบเดียวกัน หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นการดำเนินงานที่พึงพิงการสร้าง ความสัมพันธ์กับองค์กรทั้งที่เป็นสมาชิกภายในกลุ่ม หรือ เป็นพันธมิตรที่มีเป้าหมายหรือประเด็น การเคลื่อนไหวด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งระบบการทำงานที่ ไม่มีการแบ่งลำดับชั้นตามโครงสร้างของอำนาจอย่างในองค์กรทั่วไป ส่งผลให้ข้อมูลที่ได้รับนั้น ครอบคลุมในทุกๆ ประเด็นที่ต้องการ

ในขณะเดียวกัน ระบบการดำเนินงานเคลื่อนไหวแบบเครือข่ายเมื่อมาผนวกกับศักยภาพ ทางเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่มีเครือข่ายการสื่อสารที่ครอบคลุมทั่วโลกผ่านเทคโนโลยีด้วย ระบบ ไฮเปอร์ลิงค์ (Hyperlink) ได้เอื้อประโยชน์ให้ทั้งเว็บไซต์ Local Talk, FTA Watch และ Focus Web ไม่เพียงแต่สามารถสื่อสารความคิดเห็น การกระจายข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหว ด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ของเว็บไซต์ทั้ง 3 เว็บไซต์ ดำเนินไปอย่างทรงประสิทธิภาพ สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจในวงกว้างให้แก่สังคมเท่านั้น แต่ยังสร้างพันธมิตร ส่งเสริม และกระชับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มการเคลื่อนไหวภาคประชาชนด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทาง เศรษฐกิจมิให้หยุดแคในสังคมประเทศไทยเท่านั้น แต่ขยายขอบเขตการเคลื่อนไหวเชื่อมโยงไปสู่ ต่างประเทศ ดังเช่น การที่เว็บไซต์ FTA Watch ได้ออกแถลงการณ์คัดค้านการเซ็นสัญญาข้อตกลง เขตการค้าเสรีในประเด็นด้านสิทธิบัตรยา และได้รับแรงสนับสนุนจากกลุ่มภาคประชาชนที่ เกี่ยวข้องด้านโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจทั่วโลก

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานในลักษณะของเครือข่ายระนาบเดียวกันที่ไม่มีกรวาง โครงสร้างของชั้นอำนาจ ทุกอย่างดำเนินไปด้วยการพึ่งพิงความร่วมมืออย่าง การขอพื้นที่เว็บไซต์ พันธมิตรเพื่อการประชาสัมพันธ์ ธรณรงค์ หรือสื่อสารกับประชาสังคมดังเช่นที่ Localtalk ได้เปิด พื้นที่ในการนำบทความจาก FTA Watch มาเสนอ ให้แก่ประชาชนแต่เพียงอย่างเดียว ประกอบกับ บริบทแวดล้อมของสภาพสังคมไทยที่ยังยึดถือในระบบผู้น้อยผู้ใหญ่ ความเกรงใจและมีน้ำใจอยู่ ส่งผลให้ การดำเนินงานในบางครั้งที่ต้องการความรวดเร็วกลับต้องล่าช้าและขาดการตัดสินใจที่ เด็ดขาดซึ่งส่งผลเสียต่อการเคลื่อนไหวบนอินเทอร์เน็ตของภาคประชาชนด้านกระแสโลกาภิวัตน์ ทางอินเทอร์เน็ตอยู่มาก

แม้ การทำงานแบบเครือข่ายจะมีข้ออ่อนด้อยอยู่ หากแต่ต้องยอมรับเช่นกันว่า ระบบ เครือข่ายความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดของกลุ่มการเคลื่อนไหวด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ กับศักยภาพของอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมโยงกันอย่างไร้พรมแดนทำให้การระดมกำลังความช่วยเหลือทั้ง ในด้านเงินทุนและบุคลากร เป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว และ ไม่ได้หยุดยั้งอยู่แค่ในประเทศ เท่านั้น แต่แผ่ขยายวงกว้างออกไปยังภาคประชาสังคมด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางอินเทอร์เน็ตทั่วโลก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาในส่วนของผู้รับสาร กลุ่มคนที่เป็นผู้อ่าน ในเรื่องของการใช้เว็บไซต์ ปฏิสัมพันธ์ในส่วนของผู้อ่านเพิ่มเติม
2. ควรมีการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลง ความคงอยู่ในอนาคตของเว็บไซต์การเคลื่อนไหวภาคประชาชนด้านกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ หรือ ประเด็นอื่นๆที่สนใจ
3. ควรมีการศึกษาวเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเว็บไซต์การเคลื่อนไหวภาคประชาชนในต่างประเทศเพื่อให้เห็นความแตกต่าง จุดเด่น จุดด้อย อันจะนำไปสู่แนวทางการปรับปรุงแก้ไขในอนาคต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

หนังสืออ้างอิงภาษาไทย

ใจ อึ้งภากรณ์ และคณะ. ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
ประชาธิปไตยแรงงาน, 2549

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะนิเทศศาสตร์. วารสารนิเทศศาสตร์ (Journal of Communications
Art). ปีที่ 24 ฉบับที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. โลกาภิวัตน์กับอนาคตของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดการ, 2537

ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร์. New Social Movement: ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม
รูปแบบใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา, 2545

ฉุย พันจันทร์. เปิดหน้าต่าง โลกาภิวัตน์ ประชานิยม กับอนาคตแรงงานสังคมไทย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสาร, 2547

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. สื่อมวลชนบนเส้นทางทุนนิยม. กรุงเทพฯ: บริษัทเอดิสันเพรสโปรดักส์
จำกัด, 2548

ดร. กาญจนา แก้วเทพ. การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory): แนวคิด
และตัวอย่างงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์

ดร. กาญจนา แก้วเทพ. ก้าวต่อไปของการศึกษาเพื่อชุมชน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดซี
โທີไซน์, 2548

ดร. กาญจนา แก้วเทพ กิตติ กันภัย และ ปาริชาติ สถาปนานนท์. มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอดิสันเพรสโปรดักส์ จำกัด, 2543

ธีรยุทธ บุญมี. ประชาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สายธาร, 2547

นาโอมิ ไกลน์ (แปลโดย พิภพ อุดมอิทธิพงศ์). ริ้วแห่งการกักกัน หน้าต่างแห่งโอกาส: ยุทธศาสตร์ใหม่ของประชาชนในสมรภูมิโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2546

ปาริชาติ สถาปิตานนท์ และคณะ. การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน: จากแนวคิดสู่ปฏิบัติการวิจัยในสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2549

ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ. วิถีชีวิต วิถีต่อสู้: ขบวนการประชาชนร่วมสมัย. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ ตรีสวี, 2545

พวงพนา คุณวัฒน์. การสื่อสารสาธารณะของกลุ่มผู้คัดค้านโครงการเขื่อนปากมูล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาสื่อสารมวลชน ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546

มนทกานต์ ดปนียางกูร. พัฒนาการของสื่อประชาสังคมไทยบนอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545

รัชณีกร ทองทิพย์. การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างพันธมิตรของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการปกครอง 5 ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548

รศ. ดร. จิราพร ลิ้มปานานท์ และคณะ. ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ผลกระทบที่มีต่อประเทศไทย (Sovereignty not for Sale) เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์, 2547

รศ. จุมพล รอดคำดี. สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532

ศิริพร วงศ์อุไร. การสื่อสารผ่านเว็บไซต์ทางการแพทย์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545

สายใจ ลีลาขงจิตร. การสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพเชิงบวกในอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน, คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545

สายชล บุรณกิจ. บทบาทของเว็บไซต์ไทยในกระบวนการประชาสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบริหารธุรกิจ สาขาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน, คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). วิวัฒนาการของประชาสังคมในประเทศไทย.
มกราคม, 2543

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. สื่อสารมวลชนเบื้องต้น: สื่อมวลชน วัฒนธรรม และ สังคม.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. สื่อมวลชนในยุคปฏิรูป โครงการจัดพิมพ์คนไฟ. กรุงเทพมหานคร, 2545

หนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษ

Aurora Coonasekera, Cees Hamelink and Venkat Iier, Cees Hamelink and Venkat
Iier. Culture Rights in Globalin Global Word. Singapore: Vine Graphic, 2548

Brian D. Loader. The Governance of Cyberspace: Politics, Technology and Global
Restructuring. London and New York: Routledge, 1997

Cathy Bryan, Roza Tsagarousianou and Damian Tambini. Cyber Democracy Technology, cities
and civic network. U.S.A:Routledge, 1998

Chrispin Thurlow, Laura Lengel, Alice Tomic. Computer Mediated Communication:
Social Interaction and the Internet. London: Sage Publications, 2004

Malcom Waters. Globalization. London: Routledge

- Martha McCaughey and Michael D. Ayer. Cyberactivism: Online Activism in Theory and practice. New York:Routledge.
- Marjorie Ferguson. Public Communication: The New Imperatives Future Directions for Media Research. London: Sage Publication Ltd., 1990
- Robert A. Hackett and Yuezhi Zhao. Sustaining Democracy: journalism and the politics of objectivity. Canada: Garamond Press Ltd., 1998
- Robertson. R . Globalization: Society Theory & Global Culture. London: Sage 1995
Publication, 1992
- Roza Tsngarousianou, Domian Tambini and Cathy Bryan. Cyber Democracy: Technology, Cites and Civic Networks. London and NewYork: Routledge, 1998
- Steven Gan, James Gomez and Uwe Johann. Asian Cyberactivism: Freedom of Expression and Media Censorship. Bangkok: Fridrich Naumann Foundation, 2004
- Wim Van De Donk, Brian D. Loader, Paul G. Nixm, Dieter Rueht.
Cyberprotest: NewMedia, Citizens and Social Movements. London and New Yorks,
2004

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายละเอียดขององค์กรผู้ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนแก่กลุ่มปฏิบัติการและพัฒนา หรือ Focus on the Global South ดังต่อไปนี้

1. Action Aid หรือ Action Aid International (AAI) แห่งประเทศสหรัฐอเมริกาองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือประเทศยากจน และความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ให้ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค การศึกษา และ งาน
2. Community Aid Abroad ก่อตั้งขึ้น ในศตวรรษที่ 1950 โดย Gerard Kennedy Tucker เพื่อช่วยเหลือพัฒนาสังคมชุมชนทั้งระบบ ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น Oxfam Community Aid Abroad
3. Christian Aid องค์กรพัฒนาเอกชน ประเทศออสเตรเลีย ทำงานร่วมกับองค์กรท้องถิ่น 716 แห่ง เพื่อช่วยเหลือคนยากจนและขจัดความเป็นธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมประเทศกำลังพัฒนา มากกว่า 30 ประเทศทั่วโลก ภายใต้สโลแกน “End Poverty and Injustice, given up is not an option”
4. Cord Aid เป็นหนึ่งในองค์กรพัฒนาแห่งชาติที่ใหญ่ที่สุด เพื่อช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน และจัดโครงสร้างความยากจน ทำงานร่วมกับองค์กรเครือข่ายในประเทศต่างๆ ทั้งหมด 36 ประเทศทั้งในเอเชีย แอฟริกา ยุโรปตอนกลางและตะวันออก
5. Development and Peace องค์กรพัฒนาแห่งชาติของรัฐ ภายใต้การดูแลของสำนักคาทอลิกเชิร์ช (Catholic Church) ของประเทศแคนาดา เพื่อต่อสู้กับปัญหาความยากจนและส่งเสริมความเป็นธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมโลก
6. Ford Foundation จัดทะเบียนก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2469 โดย Edsel Ford เพื่อดำเนินงานในการเป็นกองทุนสนับสนุนงานด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษาและสาธารณสุขช่วยเหลือทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของสาธารณะชน
7. HIVOS องค์กรพัฒนาเอกชน ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยเหล่านักมนุษยวิทยา เพื่อสร้างความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงแหล่งทรัพยากร โอกาส และสิทธิในการตัดสินใจ กำหนดวิถีชีวิต และความเป็นไปในสังคม
8. Inter Pares’ เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนประเทศแคนาดา ตั้งขึ้นเพื่อพัฒนา สนับสนุนให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคมโลก
9. International Forum on Globalization (IFG) เป็นสถาบันเพื่อการศึกษาวิจัยเขตเหนือและใต้ (North- South and educational institution) ประกอบด้วย นักกิจกรรมเคลื่อนไหว นักวิชาการ นักวิจัยและนักเศรษฐศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ประเด็นต่างๆ ทางสังคมการเมือง สัณนิษฐาน เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ
10. NOVIB ตั้งขึ้นในปี.ศ. 2499 เป็นองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาแห่งชาติของ

ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อจัดการความไม่เป็นธรรมในสังคมโลก และสร้างความเข้าใจ เคารพ และเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคมโลก

11. Oxfam GB / Oxfam AE องค์กรเพื่อการพัฒนา ธารรงค์และบรรเทาทุกข์ ทำงานร่วมกับองค์กรอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการความยากจน และบรรเทาทุกข์จากสาธารณภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ฯลฯ

12. Rockefeller Brothers Fund (RBF) ก่อตั้งในปี 2483 โดยพี่น้องตระกูล Rockefeller ในฐานะกองทุนที่ให้เงินทุน การสนับสนุน และข้อมูลเพื่องานสาธารณกุศลต่างๆ ทั่วโลก

13. Trocaire หน่วยงานที่ทำงานร่วมกับองค์กรสาธารณกุศลต่างๆ ทั่วโลก เพื่อสร้างความเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น เอาชนะความยากจน และจัดหาปัจจัย ความต้องการพื้นฐาน เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ฯลฯ

14. 11.11.11 เป็นหน่วยงานในสังกัดขององค์กร North-South Solidarity ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศเบลเยียม เพื่อให้การสนับสนุนเงินทุนในการรณรงค์ให้กับองค์กรอื่นๆ

15. The United Methodist Church องค์กรที่เกิดจากการรวมตัวกันของ 2 นิกายสำคัญของศาสนาคริสต์ ได้แก่ โปรเตสแตนต์และคาทอลิก เพื่อเผยแพร่ความเชื่อในศาสนาคริสต์และช่วยเหลืองานสาธารณกุศลต่างๆ

16. PARC Japan / J-Parc หรือ Japan Accelerator Research Complex เป็นสถาบันเพื่อการวิจัยและพัฒนาพลังงานของประเทศญี่ปุ่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดสมาชิก ผู้ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนและข้อมูลแก่กลุ่มศึกษาเขตการค้าเสรี
ภาคประชาชน หรือ FTA Watch ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. **กลุ่มศึกษาปัญหา (กศย)** เป็นการรวมตัวกันของอาจารย์และนิสิตคณะเกษตรศาสตร์ใน
ปี พ.ศ. 2518 เพื่อทำวิจัยปัญหาเรื่องยาและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาให้ภาครัฐ รวมถึงให้
การอบรมแก่ชาวชนบทเพื่อให้เข้าใจนโยบาย มาตรการสาธารณสุขของภาครัฐและการใช้ยาอย่าง
ถูกต้อง เป็นกลุ่มที่มีบทบาทเด่นในการคัดค้านการเซ็นสัญญาข้อตกลงเขตการค้าเสรีในประเด็นด้าน
สิทธิบัตรยา

2. **องค์กรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาไทย (ไบโอไทย)** เดิมคือเครือข่ายสิทธิ
ภูมิปัญญาไทย ทำงานด้านการรณรงค์ เผยแพร่ข้อมูลด้านกฎหมาย ความเคลื่อนไหวที่ส่งผลกระทบต่อ
ต่อเกษตรกร เช่น พืชตัดแต่งพันธุกรรม(GMOs) โจรสลัดชีวภาพ(Biopiracy) พรบ.คุ้มครองพันธุ์พืช
(PVP) พรบ.สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI) และอื่น ๆ อีกมากมาย อาจกล่าวได้ว่าเป็นองค์กรที่มีบทบาท
เด่นในการต่อสู้ในประเด็นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศ
ไทยดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.biothai.net

3. **โครงการยุทธศาสตร์นโยบายฐานทรัพยากร** หนึ่งในเครือข่ายธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม
ประเทศไทย (The Access Initiative Thailand) อยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ โดยมีนายบัณฑูร เศรษฐศิโรตม์ เป็นผู้อำนวยการ โครงการ จัดตั้งขึ้นเพื่อวิเคราะห์ วิจัยงาน
เชิงนโยบายในประเด็นด้านทรัพยากรในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พืชตัดแต่งพันธุกรรม
(GMOs) และทรัพย์สินทางปัญญา

4. **โครงการศึกษาและปฏิบัติการงานพัฒนา (โฟกัส)** ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2538 เป็นองค์กร
อิสระ (Non- Governmental Organization) ที่เกิดจากการร่วมมือกันของหมื่นนักวิชาการจาก 3
ประเทศ ได้แก่ ไทย อินเดี และ ฟิลิปปินส์ มีบุคลากรกระจายกันทำงานอยู่ในแต่ละประเทศ โดยมี
ศูนย์กลางการดำเนินงานในประเทศไทย ในฐานะหน่วยงานหนึ่งของสถาบันวิจัยสังคมแห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือ CUSRI (Chulalongkorn University Social Research Institute) เพื่อ
ผลิตงานวิจัยเผยแพร่แก่ประชาชนภายใต้ประเด็น 3 ด้าน คือ โลกาภิวัตน์ (Globalization) เสรีนิยม
ใหม่ (Neo-Liberalism) การทหาร (Militarization) ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.focusweb.org

5. **มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค (มพบ.)** เริ่มต้น ปี พ.ศ.2526 ในนาม คณะกรรมการประสานงาน
องค์กรเอกชนเพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน(คปอศ.) ซึ่งมีบทบาทต่อการพัฒนาสาธารณสุขทั้ง
ผลักดันนโยบายห้ามผสมสารคาเฟอีนในยาแก้ปวดลดไข้ การรณรงค์ให้ซื้อสามัญทางยาในฉลาก
เอกสารกำกับยา การรณรงค์ให้มั่นนโยบายลดใช้สารเคมีในการเกษตร ฯลฯ และได้จดทะเบียนจัดตั้ง
มูลนิธิเพื่อผู้บริโภคขึ้นในปี พ.ศ. 2539 โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ ช่วยให้ผู้บริโภค “ฉลาดและเท่า

ทันต่อสถานการณ์ปัญหาในสังคมบริโคนิยม” ผลงานเด่น คือ วารสารฉลาดซื้อ และรายการโทรทัศน์สภาผู้บริโภค คุรยละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.consumerthai.org

6. **สหพันธ์องค์กรผู้บริโภค (สอบ)** เกิดจากการรวมตัวกันขององค์กรพัฒนาเอกชนเครือข่ายต่างๆ 25 องค์กร เพื่อทำงานในด้านให้ความคุ้มครองสิทธิในด้านต่างๆ แก่ ผู้บริโภค อาทิเช่น มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค ผลงานที่ผ่านมา ได้แก่ การคัดค้านการแปรรูปกิจการไฟฟ้า และการแปรรูปป.ต.ท ฯลฯ

7. **เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก (กตท)** เป็นการรวมตัวกันขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเพื่อพัฒนาระบบการผลิต การแปรรูป และการตลาด การพัฒนาองค์ความรู้ การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกรและชุมชน และการรณรงค์เผยแพร่ นโยบายด้านการเกษตรและระบบเกษตรกรรมยั่งยืน คุรยละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.thaiaan.net

8. **ชมรมศิษย์เก่าบูรณะชนบทและเพื่อน(RRAFA)** หรือ Rural Reconstruction Alumni and Friends Association เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนจัดตั้งขึ้นเพื่อศึกษาวิจัยและติดตามนโยบายการเกษตรและประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน การอนุรักษ์พันธุกรรมพืชพื้นบ้าน และความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงการรณรงค์เผยแพร่

9. **คณะกรรมการองค์กรพัฒนาเอกชนด้านเอดส์ (กพอ)** ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2536 ประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 155 องค์กร ทำหน้าที่ในการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับเอดส์ เพื่อการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาเอดส์ ดำเนินการควบคู่กับภาครัฐในการแก้ไขปัญหาเอดส์ รวมถึงการเชื่อมโยงความร่วมมือเชิงมหภาคในภาพรวม นโยบายด้านเอดส์ของทั้งประเทศ คุรยละเอียดเพิ่มเติมใน www.tncathai.org

10. **มูลนิธิเข้าถึงเอดส์ (ACCESS)** ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2534 ในฐานะ "โครงการเข้าถึงเอดส์" โดยเป็นการรวมตัวของกลุ่มคนทำงานพัฒนาสังคม ที่ตระหนักว่าเอดส์ไม่ใช่ปัญหาสาธารณสุข หากคือปัญหาสังคมที่เป็นผลพวงมาจากความไม่เท่าเทียมของหญิงชาย ช่องว่างที่ห่างออกของเมือง และชนบท และความสัมพันธ์อันหละหลวมของผู้คนในสังคม ชุมชน และครอบครัว กิจกรรมที่โดดเด่น เช่น บริการปรึกษา คลินิกสุขภาพสำหรับผู้ป่วยโรคเอดส์ การจัดอบรมผู้ปฏิบัติงานด้านเอดส์ และวิทยุชุมชน “เสียงนี้เพื่อเอดส์” คุรยละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.aidaccess.com

11. **เครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ประเทศไทย (TNP)** เริ่มจากการรวมตัวกันของกลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ในเขตภาคเหนือตอนบนและกรุงเทพฯ ต่อมาได้ขยายเครือข่ายไปยังภูมิภาคอื่นๆ โดยการทำงานในระยะแรกเพื่อช่วยเหลือ ให้กำลังใจแก่กลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ เช่น ให้สมาชิกได้มีโอกาสได้พบเพื่อนและเป็นเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ การเยี่ยมบ้านเพื่อนสมาชิกที่มีปัญหา การช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจเฉพาะหน้า ต่อมาได้ขยายขอบเขตครอบคลุมถึงเรื่องสิทธิมนุษยชน การเป็นวิทยากรสร้างความเข้าใจเรื่องเอดส์ในชุมชน จนกระทั่งนำไปสู่การพยายาม

ให้ชุมชน เห็นปัญหาและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเอคส์ เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญการต่อต้านเรื่องการเจรจาเขตการค้าเสรีในประเด็นเรื่องสิทธิบัตรยาและการเข้าถึงการรักษา ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.thaiplus.net

12. **คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.)** จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการในการรณรงค์ด้านผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ในด้านต่างๆ เช่น การแปรรูปกิจการสาธารณูปโภคของรัฐ

13. **คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.)** เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยจะทำงานกระจายตัวกันไป ตามภูมิภาคต่างๆ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และ ภาคใต้ โดยแต่ละแห่งต่างก็มีนโยบายในการดำเนินงานและยุทธศาสตร์แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและปัญหาที่เกิดในแต่ละภูมิภาค

14. **กลุ่มศึกษาและรณรงค์มลภาวะอุตสาหกรรม** จัดตั้งขึ้นเพื่อศึกษาและรณรงค์ในประเด็นด้านกากขยะอุตสาหกรรม สารพิษที่ได้จากการผลิต และมีบทบาทสำคัญในการคัดค้านการเซ็นสัญญาข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทย-ญี่ปุ่น ในประเด็นด้านการขนถ่ายกากขยะอุตสาหกรรม

15. **มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ** เป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2538 ส่งเสริม สนับสนุนดำเนินงานด้านการพัฒนาชีวิตและสังคมให้แก่คนในเขตภาคเหนือ รวมถึง งานพัฒนาสิ่งแวดล้อม เช่น สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่ ป่าชุมชน และร่วมกันอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดดำเนินโครงการป่าชุมชน กิจกรรมสืบชะตาป่า

16. **องค์กรหมอไร้พรมแดน (MSF_Belgium)** หรือ หมอไร้พรมแดน เป็นองค์กรสาธารณกุศลการแพทย์ระหว่างประเทศ ก่อตั้งในปีพ.ศ.2514ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกระจายอยู่ทั่วโลก ดำเนินงานให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมอย่างอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศโลกที่สาม ภายใต้ประเด็นมุ่งเน้นการขจัดอุปสรรคที่เกิดจากข้อตกลงทางการค้าหรือปัจจัยอื่นๆ ในการเข้าถึงการรักษาและยารักษาโรค

17. **ฟอรัม เอเชีย (Forum-Asia)** หรือ สภาเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาแห่งเอเชีย หนึ่งในเครือข่ายสิทธิมนุษยชน จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาและส่งเสริมเรื่องสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคเอเชีย รวมถึงการดูแล ให้ความคุ้มครองในเรื่องสิทธิที่ประชาชนควรได้รับ สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.forumasia.org

รายละเอียดเว็บไซต์พันธมิตรของกลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA Watch) ดังต่อไปนี้

- ศูนย์ประสานงานนักเรียนนิสิตนักศึกษา (www.rangkids.com) มีรากฐานมาจากกลุ่มคน 14 คน เพื่อทำกิจกรรม ในเชิงสร้างสรรค์ต่อสังคม โดยมุ่งหวังจะเห็นสังคมไทยที่เราอยู่ ดีกว่าเดิม ไปด้วยความเท่าเทียม สิทธิและเสรีภาพที่เปิดกว้างให้คนไทยทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน เช่น เครือข่ายออนไลน์เพื่อประชาธิปไตย สภากาแฟเยาวชน ฯลฯ

- มหาวิทยาลัยวันศุกร์ (www.fridaycollege.org) หรือวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน เปิดตัวเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2546 โดยกลุ่มคณาจารย์และนิสิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อเป็นเวทีแห่งการเรียนรู้นอกระบบการเรียนการสอนของประชาชน

- เว็บบอกกรอบ (www.nokkrob.org) เว็บไซต์ที่เปิดพื้นที่ให้แก่ประชาชนทั่วไปได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆรอบด้านทั้งทาง การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงเป็นเว็บไซต์ข่าวสารเพื่อการเผยแพร่อีกด้วย

- People's Channel (www.peoplechannel.org) เกิดจากกลุ่มคนทำงานเพื่อสังคม ที่ใช้สื่อมัลติมีเดียบนเว็บไซต์เป็นเครื่องมือสื่อสาร บนฐานคิดที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของได้ มีช่องทางนำเสนอ แรงบันดาลใจและความคิดบนโลกออนไลน์ ผลงานที่สำคัญ คือ การถ่ายทอดสดการประชุมคัดค้านเขตการค้าเสรีระหว่างไทยและอเมริกาที่เชียงใหม่

- FTA Digest by TDRI (www.ftadigest.com) จัดทำขึ้นโดยคณะผู้วิจัยจาก สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ: TDRI) ภายใต้การสนับสนุนของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่สำคัญจะลึกแต่เข้าใจได้ง่ายอย่างต่อเนื่องให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และในขณะเดียวกัน รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย และเป็นตัวกลางคอยสะท้อนความคิดเห็นเหล่านั้น ไปสู่ผู้ที่เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ

- สำนักข่าวประชาธรรม (www.newspnn.com) ก่อตั้งขึ้นในปี 1999 เป็นเว็บไซต์ข่าวบนพื้นที่สื่อทางเลือกเพื่อรายงานข่าวความเคลื่อนไหวของขบวนการภาคประชาชนไทยหรือสังคมท้องถิ่น

- ประชาไท(www.prachathai.com) หนังสือพิมพ์ออนไลน์อิสระจากการก่อตั้งของคณะบุคคลซึ่งประกอบด้วยสมาชิกรัฐสภา, นักกิจกรรมสังคม, นักวิชาการด้านสื่อมวลชน และสื่อมวลชน โดยมาจากการริเริ่มของจอน อึ้งภากรณ์ สมาชิกวุฒิสภา มีวัตถุประสงค์ที่จะเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ประชาชนและชุมชนต่าง ๆ ได้มีโอกาสรับรู้และรู้ทันสถานการณ์ของสังคมไทยในด้านต่างๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางด้านการพัฒนาสุขภาพ วิถีชีวิต และคุณภาพชีวิตของประชาชน การพัฒนาครอบครัวและชุมชน ตลอดจนการขยายโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประเทศตามเจตนาของรัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตย

- เกษตรยั่งยืน (www.sathai.org) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 เพื่อสนับสนุนและพัฒนางานเกษตรกรรมยั่งยืนของเกษตรกรรายย่อยและองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับใน

สังคมวงกว้าง ผลงานที่ผ่านมา ได้แก่ วารสารข่าวเกษตรกรรมยั่งยืน ซีดีเผยแพร่ประสบการณ์ชุมชน ฯลฯ

- แผนงานฐานทรัพยากรอาหาร (www.foodresources.org) แผนงานที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศไทย) มูลนิธิชีววิถี สถาบันการศึกษา และเครือข่ายองค์กรชุมชนมากกว่า 18,000 ครอบครัว โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อแสวงหาทางออกให้กับปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเท่าเทียม ผลงานที่ผ่านมา เช่น รายงานวิจัยเรื่องน้ำพริก หนังสือพลิกตำนานอาหารพื้นบ้านไทย-รามัญและหนังสือคุณค่าผักพื้นบ้านในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

- มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน (www.midnightuniv.org) คณาจารย์จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อเป็นแหล่งเก็บรวบรวม และเผยแพร่ ข้อมูล บทความในทุกแขนงสาขาวิชาสู่สาธารณชน

- IP4DEV (International Property Development/ www.ipfordevelopment.org) เว็บไซต์เพื่อดูแล พัฒนาและคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา

- WTO Watch (www.thailandwto.org) หรือ จับกระแสองค์กรการค้าโลก อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานกองทุนเพื่อสนับสนุนงานวิจัย (สกว) ดำเนินงานด้านการวิจัย และเผยแพร่ข้อมูล บทความในประเด็นเรื่องการค้า มาตรการ ข้อตกลง การเจรจาต่างๆ รวมถึงนโยบายขององค์การค้าโลก (WTO)

- Trade Observatory (www.tradeobservatory.org) เป็นโครงการหนึ่งในสถาบัน Institute for Agriculture and Trade Policy ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนตั้งอยู่ที่มินิเอ โพลิส (Minneapolis) รัฐมินิโซต้า (Minnesota) จัดตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการค้า และการทำสัญญาและข้อตกลงต่างๆ ให้สาธารณชนได้รับทราบ

- Global Trade Watch (GTW/ www.citizen.org) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1995 ในประเทศอเมริกา โดยมุ่งประเด็นเรื่องโลกาภิวัตน์และการค้าเป็นหลัก มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดความสนใจในหมู่ประชาชนต่อประเด็นโลกาภิวัตน์ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

- Bilaterals.org (www.bilaterals.org) เปิดตัวเมื่อเดือนกันยายนปี ค.ศ. 2004 เพื่อส่งเสริมสนับสนุน รมรณรงค์และประสานงานเครือข่ายต่อต้านการเจรจาข้อตกลงการค้าการลงทุนพหุภาคี รวมถึง เป็นพื้นที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่สาธารณชน

- FTA Malaysia (www.ftamalaysia.org) ผลิตโดย เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ หรือ Third World Network ร่วมกับองค์กรผู้บริโภคแห่งปีนัง (The Consumers' Association of Penang / CAP) และ Sahabat Alam Malaysia (SAM) ในประเทศมาเลเซีย ดำเนินงานด้านการวิจัย เผยแพร่ และรณรงค์ ประเด็นด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

-MEAs Watch (www.measewatch.org) โครงการพัฒนาความรู้และยุทธศาสตร์ด้านความตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม ทำงานด้านรณรงค์ เผยแพร่งานทางด้านสิ่งแวดล้อม และทรัพยากร โดยเฉพาะประเด็นด้านพืชตัดแต่งพันธุกรรม (GMOs) ความหลากหลายทางชีวภาพ

- TDRI (www.info.tdri.or.th) สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยภายใต้การกำกับดูแลของสถาบัน และ คณะกรรมการบริหารสถาบัน โดยมีประธานสถาบันเป็นผู้ดำเนินงาน จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการและส่งเสริมการวิจัยเชิงนโยบายในประเด็นต่างๆ รวมถึงเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย ความรู้ความเข้าใจของประชาชน ผลงาน เช่น [โครงการวิจัย "เพื่อเตรียมความพร้อมของไทยสำหรับการเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี อาเซียน-สหภาพยุโรป การค้าบริการและการลงทุน"](#)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายละเอียดเว็บไซต์เครือข่ายเชื่อมโยงด้านข้อมูลให้แก่กลุ่มโครงการศึกษาและปฏิบัติ การงานพัฒนา (Focus on the Global South) ดังต่อไปนี้

1. สื่อทางเลือก (Alternative Media) เว็บไซต์ที่เชื่อมโยงกับเว็บไซต์ข่าวต่างประเทศ ได้แก่

- AMPO: Japan-Asia Quarterly Review ตั้งขึ้นในปี 2512 เพื่อดำเนินการต่อต้านสนธิสัญญาที่ญี่ปุ่นทำกับสหรัฐอเมริกาด้านความมั่นคงปลอดภัย (US-Japan Security Treaty) และต่อต้านสงครามเวียดนาม ปัจจุบัน ได้กลายเป็นนิตยสารข่าวออนไลน์แก่สาธารณชน

-Alternative Press Review เว็บไซต์ที่ทำหน้าที่สนับสนุนและตรวจสอบองค์กรอิสระและสื่อต่างๆ นำเสนอบทความ เรียงความและบททวนบทบาทของสื่อต่างๆ

-Alternative Information Center เป็นศูนย์ข้อมูลของกลุ่มอิสราเอลฝ่ายซ้ายในเยรูซาเล็มและเบีทเลเฮม ที่รวบรวมบทความ งานวิจัยและข้อมูลข่าวสารด้านการต่อต้าน เผยแพร่ในภาษาอังกฤษ อารบิก และฮีบรู

-alt7 ผลิตขึ้นโดย แคน เทอร์รี่ เพื่อเสนอข้อวิจารณ์ในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม สื่อการเมืองและเทคโนโลยี

2. ความมั่นคงของประชาชนและการสร้างสันติ (Peace Building and Peoples Security) ดังเช่น

-NGOs in Myanmar เว็บไซต์ที่รวบรวมรายละเอียดองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานในประเทศพม่า ในด้านความมั่นคงของประชาชนและการสร้างสันติ

-Voices in the Wilderness เป็นเว็บไซต์ที่เกิดจากความร่วมมือกันในการรณรงค์ระหว่างอเมริกาและอังกฤษเพื่อยุติการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจและสงครามในอิรัก

-Code Pink เป็นกลุ่มการเคลื่อนไหวของสตรีระดับรากหญ้าในประเด็นเรื่องความยุติธรรมและความสงบในสังคมเพื่อการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีแก่สังคม โดยการเดินขบวนต่อต้านอย่างสร้างสรรค์และสันติวิธี

-Women in Black เครือข่ายสันติภาพเพื่อต่อต้านสงครามและการละเมิดสิทธิมนุษยชน

-Veterans for Peace เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อเรียกร้องให้เกิดสันติภาพและความยุติธรรมขึ้นในสังคม ด้วยสันติวิธี

3. ทางเลือก (Alternatives)

-Biothai หรือ องค์กรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาไทย เดิมคือเครือข่ายสิทธิภูมิปัญญาไทย ทำงานด้านการรณรงค์ เผยแพร่ข้อมูลด้านกฎหมาย ความเคลื่อนไหวที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกร เช่น พืชตัดแต่งพันธุกรรม(GMOs) โจรสลัดชีวภาพ(Biopiracy) พรบ.

คุ้มครองพันธุ์พืช(PVP) พรบ.สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI) และอื่น ๆ อีกมากมาย อาจกล่าวได้ว่าเป็น

องค์กรที่มีบทบาทเด่นในการต่อสู้ในประเด็นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.biothai.net

-Ag Biotech INFO NET เป็นแหล่งที่รวบรวมข้อมูล ทุกแง่มุมของเทคโนโลยีทางชีวภาพ และพันธุวิศวกรรม ในผลิตภัณฑ์การเกษตร อาหาร และตลาด

-Biodevastation นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมประจำปีและการเดินขบวนประท้วงต่อต้านเทคโนโลยีชีวภาพ

-Ejrcito Zapatista de Liberacion Nacional (EZLN) เป็นเว็บไซต์ทางการของขบวนการเคลื่อนไหวของ Zapista ของชาวเม็กซิโกที่ต่อต้านการ

-Land Research Action Network เป็นเว็บไซต์ที่เกิดจากการรวมตัวของเครือข่ายนักวิชาการ และกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อสนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้าในสิทธิการถือครองที่ดิน การเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างเท่าเทียมกัน และ ความเคารพในสิทธิของกันและกัน

4. การค้า (Trade) อาทิเช่น

-Global Policy Innovation เว็บไซต์ที่ผลิตขึ้นเพื่อสร้างนวัตกรรมทางความคิดใหม่ๆ ในการพัฒนา สร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในประเทศ ของคนท่ามกลางกระแสศตลกาภิวัตน์

-Globalization Monitor Hong Kong องค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อตรวจสอบในประเด็นด้านโลกาภิวัตน์ ตั้งอยู่ในประเทศฮ่องกง

-United Students Against Sweatshops ขบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มนักเรียนจากนานาประเทศ เพื่อต่อสู้เพื่อสิทธิของคนงานและสภาพแรงงานในบริษัทผลิตขนมอบอย่าง โค้กและเนสท์เล่

-The Council of Canadians ก่อตั้งในปี พ.ศ.253 4 องค์กรภาคประชาชนของประเทศแคนาดา เพื่อเฝ้าระวัง ปกป้องสิทธิเสรีภาพของพลเมืองชาวแคนาดา โดยสนับสนุนแนวนโยบายในเชิงบวกในประเด็นด้าน การค้าเสรี สุขภาพ และ

-Thai Action on Globalization เว็บไซต์ที่รวบรวมเว็บไซต์ขององค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศไทยเพื่อการเคลื่อนไหวต่อต้านในประเด็น โลกาภิวัตน์

-Rojas Databank เว็บไซต์ที่รวบรวมข่าวสารข้อมูลในประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในเอเชีย แอฟริกา ละตินอเมริกา ชิลี และจีน

-People's Food Sovereignty เครือข่ายภาคประชาชนองค์กรภาคเอกชนที่ทำงานโดยมุ่งประเด็นด้านอาหารและการเกษตร

-Our World is not for Sale เครือข่ายองค์กร นักกิจกรรม กลุ่มการเคลื่อนไหวภาคประชาชนจากทั่วโลก เพื่อต่อต้านระบบการค้าโลก

-GATS Watch เป็นโครงการความร่วมมือกันระหว่าง Europe Observatory และ Transnational Institute เพื่อทำวิจัยและวิเคราะห์ในประเด็นที่เกี่ยวกับ องค์การการค้าโลก (WTO) และ GATTs

-Global Trade Watch เป็นเว็บไซต์ที่เกิดจากการรวมตัวของประชาชนผู้สนใจในประเด็นการค้าโลก ก่อตั้งโดย ราฟฟ์ นาดอร์ (Ralph Nader)

-Third World Network เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนที่รวมตัวกันทำงานในประเด็นด้านการพัฒนาและประเทศโลกที่สาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Search: Web Search

Mail Addresses Calendar Notepad Mail Upgrades - Options

Check Mail Compose Search Mail Search the Web

Hot Web Finds Daily on THE 9

Previous | Next | Back to Messages Call or Instant Message localtalk2004

Delete Reply Forward Spam Move...

- Folders [Add - Edit]
- Inbox (120)
 - Draft
 - Sent
 - Bulk (253) [Empty]
 - Trash [Empty]

This message is not flagged. [Flag Message - Mark as Unread] Printable View

From: "Localtalk2004" <localtalk2004@yahoo.com> Add to Address Book Add Mobile Alert

To: nhuinong@yahoo.com

Subject: ชมพื้นที่เมืองไทย ในวังวนความมั่นคงแห่งชาติ I ขายนมไปทำบัตรประชาชน

Date: Fri, 31 Aug 2007 04:44:33 -0400 (EDT)

Search Shortcuts

- My Photos
- My Attachments

New 2007s are here - find yours

สวัสดีคุณ สมพร อัจฉริยะญา
จดหมายข่าว Localtalk (ฉบับพิเศษ) ประจำวันที่ 31 สิงหาคม 2550

Fall TV Season: Watch previews

คุณผู้อ่านคงไม่สะทสะถ่านกับเรื่องไกลตัวเช่นนี้ แต่สำหรับคนไทยที่ไม่ถูกนับเป็นคนไทย นั้ มนุษย์ โลศีล ทอศีลขอพาไปสัมผัสโลกอีกด้านที่ยอนถามคนไทยว่า หากวันหนึ่งคุณไม่ใช่คน ทุลัทธิของรัฐบาลที่ส่งเสริมบริโศคสำไลกันจ้ะลระหรั้นจนล้นแทบพอง ที่มาของผลไม้ไทยล้ ได คล็กอ่านโดยทันที

Hot celeb news & photos on omg!

เรื่องเล่ารายสัปดาห์

ชมพื้นที่เมืองไทย ในวังวนความมั่นคงแห่งชาติ
บทสัมภาษณ์ วีรวัฒน์ ตาดี ผู้ประสานงานศูนย์ปฏิบัติการร่วมเพื่อแก้ไขปัญหพื้นที่สูง (สปส. ...

ขายนมไปทำบัตรประชาชน
เรื่องเล่าในแง่มุมเล็กๆ ของปกาพยอผู้สูงวัยคนหนึ่ง ที่ต้นต้นลงจากคดอยเ่ประชาชน ความอด ...

'ปัญหาสำไล' แก้ได้ ถ้าเราเ่งจริง!
ผลผลิตทางการเกษตรล้นตลาดกับราคาตกต่ำเป็นปัญหาที่พบนกันทุกปี ปลูกพืชผลชนิดใด เง ...

ข่าวไม่เป็นข่าว

- คืบชีพพืชจีเอ็มโอ - สวนกระแสคนไทยด้านหนัก
- 2กระทรวงหนุนปลูกพืชจีเอ็มโอ - กรีนพีซหวั่นข้าวรวมมะละกลอนเขื่อน

สถาบันวิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ▣ วิทยุคลื่น - สนิบสนุน/จำหน่ายวิทยุทำมือ
- ▣ ลงสมัคร ปชช.ตำบลคูคตรอบ 2 - ผ่านกม.แปรรูปรัฐวิสาหกิจ
- ▣ ผลสำรวจโทรศัพท์ 2 ช่อง - โฆษณาบนเคเบิลทีวี
- ▣ นักวิชาการยื่นเรื่องสมัคร - ช่วยแก้ปัญหาชายแดนภาคใต้

สัปดาห์หน้าติดตาม เผล่พันธุ้แห่งความกลัวในโลกอินเทอร์เน็ต แค่นี้
แล้ว!

หากท่านสมาชิกต้องการช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารของ โลกดี ทอล์ค กรุณา forward ีเมล
ท่าน พิมพ์งานขอขอบคุณในความช่วยเหลือและการสนับสนุนสื่อทางเลือกของคนตัวเล็กตัวน้อย

ต้องการอ่านบทความย้อนหลัง [คลิกที่นี่](#)
หากคุณต้องการยกเลิกการรับจดหมายข่าว [คลิกที่นี่](#)

www.localtalk2004.com
โลกดี ทอล์ค - ห้องถิ่นสนทนา
77/1 หมู่ 5 ต.คูคต อ.เมือง จ. เชียงใหม่ 50200
email : localtalk2004@yahoo.com

[Previous](#) | [Next](#) | [Back to Messages](#)
[Save Message Text](#) | [Full Headers](#)

Copyright © 1994-2007 Yahoo! Inc. All rights reserved. Terms of Service - Copyright/IP Policy - Guidelines
 NOTICE: We collect personal information on this site.
 To learn more about how we use your information, see our Privacy Policy

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Search: Web Search

Check out DeVry's
GAME & SIMULATION DEGREE PROGRAM
 & GET 4 FREE GAME DEMOS
[CLICK HERE](#)

Mail Addresses Calendar Notepad Mail Upgrades - Options

Check Mail Compose Search Mail Search the Web

Yahoo! Small Business news & resources

Previous | Next | Back to Messages

Delete Reply Forward Spam Move...

Folders [Add - Edit]

- Inbox (119)
- Draft
- Sent
- Bulk (252) [Empty]
- Trash [Empty]

This message is not flagged. [Flag Message - Mark as Unread] Printable View

Date: 13 Sep 2006 07:43:41 -0000
 To: nhuinong@yahoo.com
 Subject: อนุมัติใบอภิปรายร่างกฎหมายสิทธิบัตร
 From: "FTA Watch" <กลุ่มศึกษาวิจัยอุทกของเขตการค้าเสรีภาคประชาชน@ns1.netcafehai.com> [Add to Address Book](#) [Add Mobile Alert](#)

Search Shortcuts

- My Photos
- My Attachments

Fall TV Season: Watch previews

Yahoo! Small Business news & resources

Daily picks at the new Yahoo! TV

Watch Videos On Yahoo! Music

**อภิปรายร่างกฎหมายสิทธิบัตร-
 ในมุมข้าราชการ**
 โดย..พญ.เพ็ญภา ทวีทรัพย์
 เจริญ กรมการแพทย์แผน
 ไทยฯ กระทรวงสาธารณสุข

**อภิปรายร่างกฎหมายสิทธิบัตร-
 ในมุมนักพัฒนาสังคมด้าน
 สุขภาพ**
 โดย..คุณลาวัลย์ สาโรธาต องค์กร
 แพทย์ไร้พรมแดน

**อภิปรายร่างกฎหมายสิทธิบัตร-
 ในมุมนักวิชาการด้าน
 เกษศาสตร์**
 โดย..รศ.ดร.จิราพร ลิมปานา
 นนท์ คณะเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย

**หลักการและสาระสำคัญของร่าง
 กฎหมายสิทธิบัตร**
 โดย..คุณวีระศักดิ์ ไชยวัฒนา กรม
 ทวีทรัพย์ทางปัญญา

ข้อมูลเพิ่มเติมที่ <http://www.ftawatch.org>

http://us.f502.mail.yahoo.com/ym/ShowLetter?MsgId=7078_0_106873_121... 27/09/2007

สถาบันวิจัยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

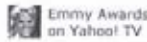
Search: Web Search

BE A BETTER AMIGO!
IM FROM ANY BROWSER. ANYWHERE.

Mail Addresses Calendar Notepad Mail Upgrades - Options

Check Mail Compose Search Mail Search the Web

Previous | Next | Back to Messages

Delete Reply Forward Spam Move...

Folders [Add - Edit]

- Inbox (119)
- Draft
- Sent
- Bulk (252) [Empty]
- Trash [Empty]

This message is not flagged. [Flag Message - Mark as Unread]

Date: 6 Sep 2006 08:01:41 -0000
 To: nhuinong@yahoo.com
 Subject: เชิญร่วมเสวนา "สืบเสาะกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ: ผู้ซึ่งดำรงใจในเอเชีย"
 From: "FTA Watch" <nhuinong@netcafe.com> <nhuinong@netcafe.com>
 Address Book Add Mobile Alert

Search Shortcuts

- My Photos
- My Attachments

- Find a new 2007 model
- Fall TV Season: Watch previews
- See top video game trailers
- Watch Videos On Yahoo! Music

ขอเชิญร่วมเสวนากับ
 ดร. จายาลิ โทช (Dr. Jayali Ghosh)*
 ศาสตราจารย์ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเอชเอชอาร์
 เกาหลี่ ประเทศอินเดีย
 เชิญ

"สืบเสาะกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ:
 ผู้ซึ่งดำรงใจในเอเชีย"

วันพฤหัสบดีที่ 14 กันยายน
 2549 เวลา 12.30-15.30 น.
 ณ
 ห้องประชุมสมานนิตยภัตคณะรัฐศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 จัดโดย ศูนย์เอเชียใต้
 สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลง
 ร่วมกับ
 โครงการศึกษาและปฏิบัติการงานพัฒนา (FOCUS)

หมายเหตุ: มีแปลภาษาไทย
 ไลน์เสด็จใช้จ่ายโดย
 และสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมที่
 02-218-7384, 02- 2187464-66

กำหนดการเสวนา
 12.30-13.00 ดงทะเลเย็น
 13.00-13.15 กล่าวแนะนำผู้บรรยาย
 โดย อาจารย์ สุวิมล
 โทราชัยกุล
 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับเอเชียใต้
 สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลง

สถาบันวิทยบริการ

http://us.f502.mail.yahoo.com/ym/ShowLetter?MsgId=3345_0_108783_125... 27/09/2007

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

13:15-14:45 บรรยายเรื่อง
 "อันตึ๊งกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ:
 สู่อีอีพีเอใหม่ในเอเชีย"
 โดย ดร. จายตี โภษ (Dr. Jayati Ghosh)
 ผู้อำนวยการ โดย
 อาจารย์สุวิรัตน์ โทระฉิมกุล
 14:45-15:30 แลกเปลี่ยนและซักถาม

ดร.จายตี โภษ
 เป็นนักเศรษฐศาสตร์ชาวอินเดีย
 ปัจจุบันสอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยเดอแวนทราล
 เนห์รู ประเทศอินเดีย
 มีความสนใจและเชี่ยวชาญในประเด็นโลกาภิวัตน์
 การเงินระหว่างประเทศ
 รูปแบบการจ้างงานในประเทศกำลังพัฒนา
 นโยบายเศรษฐกิจมหภาค
 และเพศสถานะ (gender) กับการพัฒนา
 เป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งมูลนิธิการวิจัยเศรษฐกิจ
 (Economic Research Foundation) ในกรุงนิวเดลี
 ประเทศอินเดีย
 ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสมาคมเศรษฐกิจการพัฒนาระหว่างประเทศ
 (International Development Economics Associates: IDEAs)
 ซึ่งเป็นเครือข่ายของนักเศรษฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วโลกที่มุ่งเน้นการพัฒนาแบบสหวิทยาการใหม่
 นอกจากนี้
 เธอยังเป็นที่ปรึกษาให้กับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนจำนวนมากทั้งในระดับประเทศ
 และยังเป็นสมาชิกของคณะกรรมการความมั่นคงซึ่งตั้งขึ้นโดยนายกรัฐมนตรีอินเดียอีกด้วย
 ผลงานทางวิชาการของเธอ
 เช่น Crisis as Conquest: Learning from East Asia (2001) The Market
 that Failed: A Decade of Neoliberal Economic Reforms in India (2002),
 และ Economics of the New Imperialism
 (ยังไม่ออกจำหน่าย)

Delete Reply Forward Spam Move...

Previous | Next | Back to Messages

Save Message To

Check Mail Compose Search Mail Search the Web

Copyright © 1994-2007 Yahoo! Inc. All rights reserved. Terms of Service - Copyright/IP Policy - Guidelines
 NOTICE: We collect personal information on this site.
 To learn more about how we use your information, see our Privacy Policy

สถาบันวิทยบริการ

http://us.f502.mail.yahoo.com/ym/ShowLetter?MsgId=3345_0_108783_125... 27/09/2007

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

09/08/2007

file:///

#1

Form record received

From: Focus on the Global South - FacileForms <anoop@focusweb.org>
To: anoop@focusweb.org
Date: 09/08/2007 02:33

Form ID: 31
Form title: Contact form
Form name: SampleContactForm

Submitted at: 2007-08-08 15:33:47
Submitter IP: 137.190.49.26
Submitter provider: Unknown
Submitter browser: MS Internet Explorer 6.0
Submitter operating system: Windows XP

Name: Richard Tews
Email: rtews@weber.edu
Message: I am looking for an article titled Constructive Engagement and Constructive Intervention: A Useful Approach to Security in Asia Pacific? by Ivanica Vodanovich. I have this link <http://www.focusweb.org/focus/pd/sec/Altsec2/vodanovich.htm>. The website says the content has been moved.

was wondering if you could help me find this article? Thanks. 66484
Security Code: 66484

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

09/08/2007

file:///

#1

Form record received

From: Focus on the Global South - FacileForms <anoop@focusweb.org>
To: anoop@focusweb.org
Date: 03/08/2007 16:17

Form ID: 31
Form title: Contact form
Form name: SampleContactForm

Submitted at: 2007-08-03 05:17:07
Submitter IP: 217.95.34.160
Submitter provider: Unknown
Submitter browser: Mozilla Firefox 2.0.0.5
Submitter operating system: Windows XP

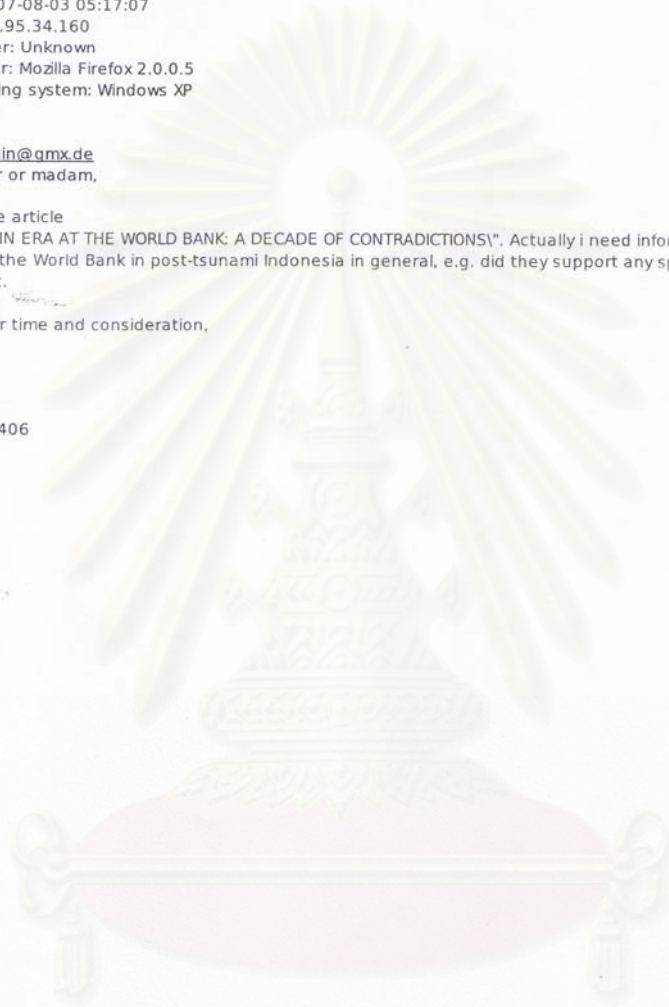
Name: Florina
Email: florina.loghin@gmx.de
Message: dear sir or madam,

i'm looking for the article
'THE WOLFENSOHN ERA AT THE WORLD BANK: A DECADE OF CONTRADICTIONS'. Actually i need information
about the role of the World Bank in post-tsunami Indonesia in general, e.g. did they support any special
projects there etc.

Thank you for your time and consideration,

yours sincerely,

Florina Loghin
Security Code: 52406

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

09/08/2007

file:///

#1

Form record received

From: Focus on the Global South - FacileForms <anoop@focusweb.org>
To: soontaree@focusweb.org, anoop@focusweb.org
Date: 12/02/2007 04:11

Record saved to database with ID: 319

Form ID: 30
Form title: Video Form
Form name: videoform

Submitted at: 2007-02-11 16:11:34
Submitter IP: 202.70.159.29
Submitter provider: Unknown
Submitter browser: MS Internet Explorer 6.0
Submitter operating system: Windows XP

Name: Faiza Karamali
Organisation: Institute of Business Administration
Address: 14-Q/2, 10th East Street, Phase 1, DHA
Karachi
Pakistan

City: Khi
Postal code: 75500
Country: Pakistan
Email: faizakaramali@yahoo.com
Video selected: Why the WTO is bad for you

[ffexport-20070211161134.xml](#)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ กต 0200.7/ 2310

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา ถนน. 10400

17 กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอรับร่างความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่นฉบับสมบูรณ์

เรียน นาย. สำลี ใจดี

อ้างถึง หนังสือกลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2549

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อ มูลเกี่ยวกับความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น จำนวน 1 เล่ม

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้กระทรวงการต่างประเทศนำส่งความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่นฉบับสมบูรณ์ กับหนังสือที่กระทรวงการต่างประเทศระหว่างไทยและญี่ปุ่นในเดือนเมษายน 2549 ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะชนบทและกลุ่มศึกษาอิสระของเขตการค้าเสรีภาคประชาชนได้ให้ความสนใจและมีเจตนาที่จะร่วมกับศึกษารายละเอียดว่าข้อตกลงดังกล่าวที่ข้อประโยชน์สูงสุดของประชาชนไทยอย่างแท้จริง แต่โดยที่ขณะนี้ แม้ว่าคณะเจรจาไทยและญี่ปุ่นจะสามารถสรุปผลเจรจาในหลักการและรายละเอียดทางเทคนิค เช่น มีกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของสินค้าตามหลักหลายพันรายการได้แล้ว แต่ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายของไทยและญี่ปุ่นยังคงต้องประสานงานกันทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อปรับร่างข้อบทความตกลงฉบับสมบูรณ์ร่วมกันอย่างระมัดระวังตลอดเวลา ซึ่งเป็นกระบวนการที่คาดว่าจะยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่องจนถึงปลายเดือนมีนาคม 2549 ดังนั้น ณ วันนี้ กระทรวงฯ จึงยังไม่มีร่างความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่นที่สมบูรณ์แล้วมาให้นักศึกษา ร่วมพิจารณาได้

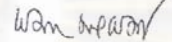
อย่างไรก็ดี เพื่อเป็นการเปิดให้ผู้แทนภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง สำนักงานเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น กระทรวงการต่างประเทศ จึงได้ขอเชิญท่านและทีมงานของ กลุ่มศึกษาเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (FTA Watch) โดยเฉพาะท่านที่มีความรู้ด้านกฎหมายระหว่างประเทศ เข้าร่วมอยู่ในทีมรวมผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายของกระทรวงฯ ซึ่งจะมีการประชุมหารือกันภายในชื่อที่แจ้งไว้ข้างต้นต่าง ๆ อยู่เป็นระยะ จากค่าที่ส่งมาเป็นผู้ประสานงานหลักในเบื้องต้น คือ นางสาวกนกวรรณ ชาญวิทย์ (โทร. 02 643 5000 ต่อ 2626 หรือ kanckwan@kfa.go.th) นอกจากนี้ คณะนำส่งข้อมูลสถานะล่าสุดเกี่ยวกับความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่นดังปรากฏในสิ่งที่ส่งมาด้วยซึ่งเป็นภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจได้ง่ายกว่าร่างกฎหมาย และขอเชิญว่า กระทรวงฯ จะพยายามให้ดียิ่งขึ้นในการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อภาคประชาชน ทั้งทางเว็บไซต์ของสำนักงาน (<http://www.kfa.go.th/jscpa>) ทางสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ (เช่น ทางรายการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"ทำมาค้าขาย" ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์เป็นประจำทุกวันพุธ)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาแจ้งรายชื่อผู้ที่จะเข้าร่วมในทีมงานผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายของกระทรวงฯ ในการจัดทำร่างกฎหมายข้อบทความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่นไว้กระทรวงฯ ทราบด้วยจักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิศาล มาณวพัฒน์)

หัวหน้าคณะเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น

สำนักงานปลัดกระทรวง
สำนักงานเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น
โทร 0 2843 5000 ต่อ 2630
โทรสาร 0 2644 6711

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน
 125/356 หมู่ 3 หมู่บ้านนารีป ซอย 1 ต. รตนานิเวศร์ ต.โหม้า อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 โทร.02-985-3837-8 โทรสาร 02-985-3836
 email: info@ftawatch.org www.ftawatch.org

14 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอให้หยุดการลงนามและการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจนกว่าจะมีกฎหมายประกอบการเจรจาความตกลงระหว่างประเทศที่ประชาชนมีส่วนร่วม

เขียน ขพลฯ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี

ตามที่รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (ม.ร.ว. บิณฑิยาธร เทวกุล) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (นายนิคม พิบูลสงคราม) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายเกริกโกธ จีระแพทย์) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม (นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์) ได้ให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนในช่วงเวลาประมาณ 1 เดือนที่ผ่านมาว่า จะเดินหน้านำลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) ภายหลังจากทำประชาพิจารณ์ในเดือนธันวาคม และจะนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในเดือนมกราคมปี 2550 นั้น

ที่ผ่านมา หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมักอ้างตลอดเวลาว่า การเจรจา JTEPA ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นนานแล้ว แต่จนถึงบัดนี้ยังไม่เคยมีการเปิดเผยเนื้อหาความตกลงให้สาธารณชนได้รับทราบ และตลอดระยะเวลาการเจรจา ไม่มีกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางจากประชาชนในสังคม แม้จะมีการกล่าวอ้างว่าสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ศึกษาความตกลงดังกล่าวแล้ว แต่งานศึกษานั้นจำกัดอยู่เพียงเฉพาะบางด้าน ไม่ได้ศึกษาความตกลงทั้งหมดอย่างเป็นองค์รวม ยิ่งกว่านั้น ความตกลงฉบับนี้เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อนของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร จนประชาชนจำนวนมากต้องออกมาเดินขบวนขับไล่ และถูกรัฐประหารไปเมื่อวันที่ 19 กันยายน ด้วยข้อหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ ด้วยปัจจัยเหล่านี้จึงทำให้ความตกลงฯ ที่สร้างความชอบธรรมในตัวของมันเอง

ทั้งนี้ การไม่เปิดเผยความตกลงทั้งหมดไปยังสร้างความกังวลว่า ในประเด็นที่สามารถมีผลกระทบต่อประชาชนอย่างกว้างขวางนั้นยังคงมีอยู่ในความตกลงหรือไม่ และการประชาพิจารณ์และการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะสามารถแก้ไขหรือขัดประเด็นเหล่านี้ไปได้เพียงไร อาทิ

- การเปิดโอกาสให้ชาวญี่ปุ่นมารับบริการสุขภาพในประเทศ โดยสามารถกลับไปเบิกเงินประกันสังคมที่ประเทศญี่ปุ่นได้สูงถึงร้อยละ 70 ซึ่งจะเร่งภาวะสมองไหลของอาจารย์ในโรงเรียนแพทย์ไปสู่โรงพยาบาลเอกชน และซ้ำเติมปัญหาความขาดแคลนแพทย์ทั้งในชนบทและเมืองในการดูแลสุขภาพคนไทย และทำลายระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จดหมายเปิดผนึกถึงนายกรัฐมนตรี
เรื่อง การเจรจาจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

ตามที่รัฐบาลได้มีการเจรจาจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan-Thailand Economic Partnership Agreement :JTEPA) มาเป็นลำดับ จนกระทั่งได้ข้อยุติและเคยมีกำหนดจะลงนามความตกลงดังกล่าวในวันที่ 3 เมษายน 2549 แต่ได้มีการประกาศยุบสภา เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 จึงยังไม่มีผลลงนามเกิดขึ้น ภายหลังจากการยุบสภา ผู้รับผิดชอบการเจรจาของไทยได้ให้ข้อมูลผ่านสื่อมวลชนว่าทางประเทศญี่ปุ่นได้เร่งรัดการลงนาม แต่ฝ่ายไทยได้ให้คำตอบว่าในขณะนี้รัฐบาลรักษาการ ไม่อยู่ในฐานะที่จะดำเนินการลงนามความตกลงระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม ในช่วงต้นเดือนมิถุนายน 2549 ได้มีข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้อีกครั้งว่า ทางญี่ปุ่นได้เร่งรัดการลงนาม แม้ว่าจะเป็นการลงนามกับรัฐบาลรักษาการ ทั้งนี้ เพื่อให้ทันก่อนการหมดวาระของนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นในเดือนกันยายน 2549 นี้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการติดตามและตรวจสอบการดำเนินนโยบายเรื่องเขตการค้าเสรีตลอดมา ด้วยตระหนักถึงผลกระทบต่อด้านสิทธิมนุษยชนในหลากหลายมิติที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชนและประเทศชาติอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านสิทธิในการพัฒนา สิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิทธิชุมชน สิทธิการเข้าถึงฐานทรัพยากร สิทธิการเข้าถึงยาและบริการสาธารณสุข เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการเจรจา FTA ไทย-สหรัฐอเมริกา และ ไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งไม่ได้มีเนื้อหาเป็นเพียงการเจรจาปรับลดภาษีสินค้าหรือการเปิดตลาดสินค้าเท่านั้น แต่มีเนื้อหาการเจรจาเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนทุกคนในสังคมไทย ทั้งในวันนี้และในอนาคตรุ่นลูกหลาน เช่น เรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน เรื่องสิทธิบัตรยา เรื่องสิทธิบัตรพันธุ์พืชและสัตว์ เรื่องแรงงาน เรื่องสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

จากการติดตามศึกษาการเจรจาจัดทำ FTA ของไทยอย่างต่อเนื่อง ทั้งโดยการศึกษาจากเอกสาร การเชิญเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล การประชุมของคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้แต่งตั้งขึ้น ฯลฯ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความเห็น ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะต่อการเจรจาจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น ในประเด็นสำคัญต่างๆ ดังนี้

1. แม้ว่าการเจรจาจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) จะได้เสร็จสิ้นไปแล้ว แต่จนถึงขณะนี้ ยังไม่มีการเปิดเผยร่างความตกลงให้แก่ประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ ทั้งที่เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในทางบวกและทางลบอย่างกว้างขวาง เป็นการลิดรอนสิทธิการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน รวมทั้งสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตามที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญหลายมาตรา

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ข้อมูลในเอกสารและในเว็บไซต์ที่คณะผู้วิบริบิตชอบการเจรจาฝ่ายไทย ได้ทำการเผยแพร่ต่อสาธารณชนนั้น ขาดสาระสำคัญอย่างเพียงพอที่จะทำให้เกิดความเข้าใจต่อผลประโยชน์และผลกระทบที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ เนื้อหาบางส่วนยังเป็นข้อมูลที่ไมตรงกับความเป็นจริง เช่น เรื่องการหารือกับผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการทำ FTA อย่างใกล้ชิด เป็นต้น

3. ฝ่ายไทยมุ่งเน้นคาดหวังผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยขาดการพิจารณาถึงต้นทุนและผลกระทบทางด้านสังคม และด้านฐานทรัพยากร ที่ประเทศไทยต้องจ่าย ต้องสูญเสียไปในการทำความตกลง JTEPA ซึ่งในการศึกษาต่างๆ ที่คณะผู้เจรจาฝ่ายไทยได้จัดทำให้มีการศึกษาข้อมูลเพื่อประกอบการเจรจา มิได้มีการศึกษาในประเด็นเหล่านี้ ทำให้ขาดข้อมูลที่ครบถ้วนและรอบด้านเพื่อประกอบการตัดสินใจ ภาคธุรกิจเอกชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของไทยจึงรับรู้เฉพาะผลประโยชน์ในมิติด้านเศรษฐกิจเท่านั้น

4. หากมีการเร่งรัดลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น โดยไม่เสนอขอความเห็นชอบจากรัฐสภาตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมาตรา 224 อาจนำไปสู่ปัญหาความยุ่งยากและความเสียหายในอนาคตได้ เนื่องจากการดำเนินการที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งในขณะนี้ ได้มีการยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญผ่านผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยในการดำเนินการทำ FTA ไทย-ออสเตรเลีย ว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 224 หรือไม่แล้ว

5. ในขณะนี้ในช่วงรัฐบาลรักษาการ หากมีการลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งมีสถานะเป็นความตกลงระหว่างประเทศ มีผลผูกพันต่อประเทศไทย และมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในระยะยาว จึงเป็นเรื่องที่ไม่สมควรเป็นอย่างยิ่ง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีข้อเสนอต่อรัฐบาลในกระบวนการจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น ดังนี้

1. ให้มีการเปิดเผยข้อมูล ร่างความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น ที่ได้เจรจาเสร็จสิ้นไปแล้วต่อประชาชน เพื่อการพิจารณาผลได้ผลเสียอย่างรอบด้านโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้มีส่วนได้เสีย และเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ
2. ก่อนการลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น จะต้องนำเสนอรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 224 นอกจากนี้ การที่ประเทศไทยจะผูกพันตามความตกลงดังกล่าว จำเป็นต้องผ่านกระบวนการให้สัตยาบัน (Ratification) โดยต้องไม่กำหนดเวลาในการให้สัตยาบัน เพื่อเปิดให้องค์กรรัฐสภา ประชาชน และรัฐบาลได้มีโอกาสและส่วนร่วมในการพิจารณาตรวจสอบและยึดเนื้อหาในความตกลง FTA อย่างรอบคอบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายเสนาห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสมพร อัจฉนปัญญา เกิดวันที่ 7 มิถุนายน 2525 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จ
 การศึกษาระดับปริญญาตรี ภาควิชาภาษาและวรรณคดีอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2546 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 คณานิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2547

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย